

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Lailla uudistettaisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämistä vastaavalla olevia palveluja sekä niihin liittyviä tukia ja korvauksia koskeva lainsäädäntö kokonaisuudessaan. Lakiin koottaisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa, pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetussa laissa ja työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetussa laissa olevat säännökset. Erillislait kumottaisiin.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamia julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskeva lainsäädäntö siten, että lain keskeinen sisältö muodostuisi palvelujen sisällön määrittelystä. Työ- ja elinkeinoviranomaisella tarkoitettaisiin työ- ja elinkeinotoimistojen lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskusta.

Palveluvalikoima uudistettaisiin osin sisällöllisesti tavoitteena nykyistä selkeämpi palveluvalikoima.

Julkisina työvoima- ja yrityspalveluina tarjottaisiin työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämispalveluita sekä yritystoiminnan käynnistämistä ja kehittämispalveluita. Työnvälitys olisi keskeisin palvelu työnhakijoille ja työnantajille. Tieto- ja neuvontapalvelut olisivat avoimesti kaikkien käytettävissä. Osaamisen kehittämispalvelut, joita olisivat ammatinvalinta- ja uraohjaus, valmennus, kokeilu, koulutus ja palkkatuki, olisivat kaikkien henkilöasiakkaiden käytettävissä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen yrityspalvelua vahvistetaan. Yrityksille ja muille työnantajille tarjottavia työvoima- ja yrityspalveluita olisivat työnvälitys, tieto- ja neuvontapalvelut sekä osaamisen kehittämispalveluista palkkatuki, työhönvalmentajan palvelut ja yhteishankintakoulutus. Lisäksi yrityksille

olisi tarjolla maksullisia yritystoiminnan kehittämispalveluja.

Yrittäjyyttä uravaihtoehtona harkitsevalle ja yrittäjäksi aikovalle tarjottaisiin julkisena työvoima- ja yrityspalveluna tieto- ja neuvontapalveluja, uravalmennusta ja yrittäjäkoulutusta. Alkavaa yritystoimintaa tuettaisiin starttirahalla.

Julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin kuuluisivat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, joita olisivat osaamis- ja ammattitaitokartoitus, työkyvyn tutkimus ja arviointi, yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointi sekä muut asiantuntija-arvioinnit. Lisäksi julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin kuuluisivat ehdotetun lain mukaiset tuet ja korvaukset, joita olisivat kulukorvaus palveluun osallistumisen ajalta, matka- ja yöpymiskustannusten korvaus työhön tai työvoimapalveluun hakeutuvalle sekä asiantuntija-arviointiin osallistuvalla, muuttokustannusten korvaus ja työolosuhteiden järjestelytuki.

Esityksellä on kiinteä yhteys työ- ja elinkeinotoimistojen muutoshankkeeseen. Työ- ja elinkeinotoimistojen palveluverkko ja palvelumalli on uudistettu. Monikanavaista palvelua kehitetään. Esityksen tavoitteena oleva nykyistä selkeämpi palveluvalikoima edesauttaa monikanavaisten palvelujen kehittämistä.

Julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen vuoksi ehdotetaan tehtäväksi muutoksia työtömyysturvakiin, kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin, rikoslakiin, kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin, sosiaalisista yrityksistä annettuun lakiin, vuorotteluvapaalakiin, työttömyyskassalakiin, lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettuun lakiin, työsopimuslakiin, erityyppisistä yrityksistä annettuun lakiin, yhteistoiminnasta yrityksissä annettuun lakiin, työnantajan ja hen-

kilösten välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettuun lakiin, lakiin julkisista hankinnoista, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin, aikuiskoulutustuesta annettuun lakiin, opintotukilakiin, eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin, sosiaalihuoltolakiin, toimeentulotuesta annettuun lakiin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin, sairausvakuutuslakiin, kan-

saneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin, kansaneläkelakiin, sotilasavustuslakiin, tuloverolakiin ja nimikirjalakiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

## SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO .....	3
YLEISPERUSTELUT .....	9
1 JOHDANTO .....	9
Yleistä.....	9
Toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen .....	9
Liittymät hallitusohjelmaan ja valtioneuvoston periaatepäätöksen työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamiseksi.....	10
Työ- ja elinkeinotoimistojen muutostukihanke .....	11
2 NYKYTILA .....	12
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	12
Julkisia työvoimapalveluja koskeva lainsäädäntö .....	12
Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista .....	12
Laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä .....	12
Työ- ja elinkeinotoimistojen nykyinen palveluvalikoima .....	12
Työnvälitys.....	13
Kansainvälinen työnvälitys .....	14
Työnhakuvalmennus .....	14
Ammatillisen kehittymisen palvelut.....	14
Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus.....	14
Yhteishankintakoulutus .....	15
Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu .....	16
Ohjaukselliset ryhmät.....	16
Osaamis- ja ammattitaitokartoitukset.....	17
Ammatinvalinta ja urasuunnittelu sekä ammatillinen kuntoutus .....	17
Koulutus- ja ammattitietopalvelu .....	18
Työmarkkinatoimenpiteet .....	19
Valtionavustukset ja muut taloudelliset etuudet.....	19
Työolosuhteiden järjestelytuki .....	19
Palkkatuki.....	20
Starttiraha ja starttiselvitykset .....	20
Osa-aikalisä .....	21
Liikkuvuusavustus – matkakustannusten korvaus ja muuttokustannusten korvaus	21
Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen liittyvät etuudet .....	22
Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavan ja vajaakuntoisen henkilöasiakkaan tukeminen .....	22
Harkinnanvarainen päiväraha ja ylläpitokorvaus .....	22
Julkisia työvoimapalveluita täydentävät palvelut.....	23
Työ- ja elinkeinotoimiston maksulliset HRV-palvelut.....	23
Ryhmälomautusmenettely .....	23
Työllisyyden edistämistoimikunnat.....	24
Muutoksenhaku .....	25
PK-yritysten osaamisen kehittämispalvelut .....	25

	Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet .....	26
2.2	Nykytilan arviointi .....	27
	Lainsäädännön ja työ- ja elinkeinotoimistojen nykyisen palveluvalikoiman rakenne ja selkeys .....	27
	Työnvälitys .....	28
	Ammatillisen kehittymisen palvelut .....	28
	Ohjaava ja valmentava työvoimakoulutus, ryhmäpalveluna järjestetty työnhakuvalmennus ja erilaiset ohjaukselliset ryhmät .....	28
	Työvoimakoulutuksena järjestetyt yleissivistävät opinnot .....	29
	Ammatinvalinta- ja urasuunnittelu, ammatillinen kuntoutus, koulutus- ja ammattitietopalvelu .....	29
	Työmarkkinatoimenpiteet .....	30
	Palkkatuki .....	30
	Starttiraha .....	30
	Osa-aikalisä .....	31
	Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu .....	31
	Liikkuvuusavustukset ja työvoimapalveluihin hakeutumisen tukeminen .....	31
	Harkinnanvarainen päiväraha ja ylläpitokorvaus .....	32
	Julkisia työvoimapalveluja täydentävät palvelut .....	32
	Työ- ja elinkeinotoimiston maksulliset HRV-palvelut .....	32
	Ryhmälomautusmenettely ja työ- ja elinkeinotoimiston palvelut lomautustilanteessa .....	33
	Työllisyyden edistämistoimikunnat .....	34
	Muutoksenhaku .....	35
	PK-yritysten osaamisen kehittämispalvelut .....	35
	Laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä (URA-laki) .....	35
3	ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET .....	36
	Lainsäädännön yksinkertaistaminen .....	36
	Palveluvalikoiman uudistaminen .....	37
	Työttömän työnhakijan määritelmä .....	39
	Työnvälitys .....	39
	Ammatinvalinta- ja uraohjaus .....	39
	Valmennus .....	40
	Kokeilu .....	40
	Työvoimakoulutus ja työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu .....	42
	Palkkatuki .....	42
	Yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalvelut .....	43
	Kulukorvaus .....	43
	Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset taloudelliset etuudet .....	44
	Osa-aikalisä ja julkisia työvoimapalveluja täydentävät palvelut .....	44
	Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen .....	44
	Työvoima- ja yrityspalvelu —neuvottelukunnat .....	45
	Muutoksenhaku .....	45
	Ehdotettujen muutosten toimeenpano .....	46

4	ESITYKSEN VAIKUTUKSET .....	46
4.1	Taloudelliset vaikutukset .....	46
	Työllistymistä edistävien palvelujen käsite .....	47
	Työkokeilu.....	48
	Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu .....	48
	Palkkatuki .....	48
	Yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalvelut .....	49
	Kulukorvaus .....	49
	Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet .....	49
	Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen.....	50
4.2	Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	50
	Lainsäädännön yksinkertaistaminen ja palveluvalikoiman uudistaminen.....	50
	Yritystoiminnan kehittämispalvelut .....	51
	Työ- ja elinkeinoviranomaisen maksama kulukorvaus sekä matka-, yöpymis- ja muuttokustannusten korvaus .....	51
	Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen.....	51
	Muutoksenhaku .....	51
4.3	Yhteiskunnalliset vaikutukset .....	52
	Lainsäädännön yksinkertaistaminen ja palveluvalikoiman uudistaminen.....	52
	Työttömän työnhakijan määritelmä.....	52
	Valmennus ja kokeilu.....	54
	Työvoimakoulutus.....	54
	Palkkatuki.....	55
	Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen.....	55
	Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon.....	55
5	ASIAN VALMISTELU .....	55
	Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	55
5.1	Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	56
6	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	58
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	60
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	60
1.1	Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta.....	60
	1 luku Yleiset säännökset.....	60
	2 luku Työnhakija .....	67
	3 luku Työnvälitys.....	72
	4 luku Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu .....	75
	5 luku Työvoimakoulutus .....	82
	6 luku Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu.....	89
	7 luku Palkkatuki.....	90
	8 luku Yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalvelut.....	100
	9 luku Kulukorvaus .....	103
	10 luku Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet .....	104
	11 luku Työllistämis- ja aluevelvoitteet sekä kunnalle myönnettävä lisätuki...	108
	12 luku Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö .....	108

13 luku	Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä .....	115
14 luku	Muutoksenhaku .....	120
15 luku	Voimaantulo .....	122
1.2	Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain kumoamisesta .....	124
1.3	Laki työttömyysturvalain muuttamisesta .....	124
1 luku.	Yleiset säännökset .....	124
2 a luku.	Työvoimapoliittisesti moitittava menettely .....	124
3 luku	Etuuden saamisen yleiset rajoitukset .....	125
5 luku	Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset .....	125
6 luku	Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto .....	125
7 luku	Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset .....	125
10 luku	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset .....	125
11 luku	Toimeenpanoa koskevat säännökset .....	126
13 luku	Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset .....	126
14 luku	Erinäisiä säännöksiä .....	126
1.4	Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta .....	126
1.5	Laki työsopimuslain muuttamisesta .....	127
1.6	Laki erityisopimuslain muuttamisesta .....	127
1.7	Laki julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta .....	127
1.8	Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 49 §:n muuttamisesta .....	127
1.9	Laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain muuttamisesta .....	127
1.10	Laki vuorotteluvapaalain 9 §:n muuttamisesta .....	128
1.11	Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta .....	128
1.12	Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta .....	128
1.13	Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta .....	129
1.14	Laki tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta .....	129
1.15	Laki nimikirjalain 3 §:n muuttamisesta .....	129
1.16	Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta .....	129
1.17	Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta .....	129
1.18	Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta .....	129
1.19	Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta .....	129
1.20	Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 6 §:n muuttamisesta .....	129
1.21	Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta .....	129
1.22	Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta .....	129
1.23	Laki aikuiskoulutustuesta annetun lain 11 §:n 13 kohdan kumoamisesta .....	130
1.24	Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta .....	130
1.25	Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta .....	130
1.26	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta .....	130
1.27	Laki työttömyyskassalain 26 §:n muuttamisesta .....	130
1.28	Laki sosiaalihuoltolain 29 e §:n muuttamisesta .....	130
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET .....	131
3	VOIMAANTULO .....	133
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS .....	133
	LAKIEHDOTUKSET .....	137

1. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta .....	137
2. Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain kumoamisesta .....	166
3. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta .....	167
4. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta .....	175
5. Laki työsopimuslain muuttamisesta .....	178
6. Laki merityösopimuslain muuttamisesta .....	179
7. Laki julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta .....	180
8. Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 49 §:n muuttamisesta .....	181
9. Laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain muuttamisesta .....	182
10. Laki vuorotteluvapaalain 9 §:n muuttamisesta .....	184
11. Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta .....	185
12. Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta .....	186
13. Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta .....	187
14. Laki tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta .....	188
15. Laki nimikirjalain 3 §:n muuttamisesta .....	189
16. Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ...	190
17. Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta .....	191
18. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta .....	192
19. Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta .....	193
20. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 6 §:n muuttamisesta .....	194
21. Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta .....	195
22. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamista .....	196
23. Laki aikuiskoulutustuesta annetun lain 11 §:n 13 kohdan kumoamisesta .....	199
24. Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta .....	200
25. Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta .....	201
26. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta .....	202
27. Laki työttömyyskassalain 26 §:n muuttamisesta .....	203
28. Laki sosiaalihuoltolain 29 e §:n muuttamisesta .....	204
LIITE .....	205
RINNAKKAISTEKSTIT .....	205
3. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta .....	205
4. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta .....	220
5. Laki työsopimuslain muuttamisesta .....	226
6. Laki merityösopimuslain muuttamisesta .....	228
7. Laki julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta .....	230
8. Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 49 §:n muuttamisesta .....	231
9. Laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain muuttamisesta .....	233
10. Laki vuorotteluvapaalain 9 §:n muuttamisesta .....	237
11. Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta .....	238
12. Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta .....	240

13. Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	241
14. Laki tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta.....	243
15. Laki nimikirjalain 3 §:n muuttamisesta.....	245
16. Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ...	246
17. Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta.....	247
18. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta.....	248
19. Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta.....	249
20. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	250
21. Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta.....	251
22. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamista.....	252
24. Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta.....	258
25. Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta.....	260
26. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta.....	261
27. Laki työttömyyskassalain 26 §:n muuttamisesta.....	262
28. Laki sosiaalihuoltolain 29 e §:n muuttamisesta.....	263



## YLEISPERUSTELUT

## 1 Johdanto

## Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, jolla uudistettaisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämistä vastaavalla olevia palveluja sekä niihin liittyviä tukia ja korvauksia koskeva lainsäädäntö kokonaisuudessaan. Lakiin koottaisiin julkisesta työvoimapolitiikasta annetussa laissa (1295/2002), pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetussa laissa (971/2004) ja työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetussa laissa (1058/2002) olevat säännökset. Erillislait kumottaisiin. Lisäksi useisiin lakeihin tehtäisiin kokonaisuudistuksesta johtuvia muutoksia.

Laki julkisesta työvoimapolitiikasta tuli voimaan 1.1.2003. Lakia on sen voimaantulon jälkeen uudistettu useaan otteeseen työvoimapolitiikan painopisteiden ja linjausten muutosten myötä.

Lain voimaantulon jälkeen myös työ- ja elinkeinohallinnon organisaatiota on uudistettu merkittävästi. Julkisista työvoimapolitiikasta ja yrityspalveluista vastaavat työministeriö ja kauppa- ja teollisuusministeriö yhdistettiin työ- ja elinkeinoministeriöksi v. 2008, työvoimatoimistot muuttuivat työ- ja elinkeinotoimistoiksi v. 2009 ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset aloittivat toimintansa v. 2010 alussa. Uudistusten keskeisenä tavoitteena on ollut lisätä hallinnon kaikilla tasoilla yrittäjyyttä ja työllisyyttä tukevien palvelujen vuorovaikutusta, parantaa asiakaspalvelua ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä varmistaa työvoiman saatavuuden turvaamista ja yritystoiminnan osaamislähtöistä kehittämistä. Työ- ja elinkeinotoimistojen roolia yritysten palvelussa on vahvistettu.

## Toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen

Muutokset elinkeinorakenteessa ja työmarkkinoilla ovat viime vuosina olleet nopeita. Yhteensovitettulla työllisyys- ja yrittäjyys-

politiikalla on voitu helpottaa yritysten ja työntekijöiden selviytymistä taantumasta yli sekä auttaa sopeutumisessa taantumasta jälkeeseen uuteen kilpailutilanteeseen. Uusien yritysten syntymistä edistämällä vaikutetaan myös yrityskannan kasvuun ja välttämättömään uusiutumiseen. Työvoimapolitiikan keinoilla nopeutetaan työllistymistä ja rajoitetaan työttömyyden kasvua taantumassa.

Pitkän aikavälin keskeisiä haasteita on yritysten kilpailukykyyn parantaminen globaalissa taloudessa ja osaavan työvoiman saatavuus väestön ikääntyessä.

Kansainvälisyyden ja verkostoitumisen lisääntyessä myös kotimarkkinoilla toimivat yritykset kohtaavat lisääntyvän kilpailun. Kilpailutilanne pakottaa yrityksiä ja toimialoja uusiutumaan, minkä seurauksena yrityksiä ja työpaikkoja häviää, uusia syntyy ja osaamisvaatimukset muuttuvat. Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla luodaan edellytyksiä sille, että yritykset ja työntekijät kykenevät hallitsemaan muutokset ja luomaan niistä uusia mahdollisuuksia. Työ- ja elinkeinoviranomaisten tehtävänä on auttaa yritysten sopeutumista globaaliin kilpailuun tunnistamalla muuttuvat osaamis- ja muut kehittämistarpeet ja tukemalla osaamisen kehittämistä.

Työikäinen väestö vähenee noin 20 000 henkilön keskimääräisellä vuosivauhdilla meneillään olevan vuosikymmenen aikana. Työvoiman määrä kääntyy laskuun, ellei väestön työvoimaosuus tai ulkomaisen työvoiman maahanmuutto nouse vastaavasti. Osaavan työvoiman saatavuusongelmat nousevat yritysten kehittymisen ja kasvun esteiksi talouskasvun aikana. Myös julkisten palvelujen tuottaminen vaikeutuu työvoiman vähetessä. Mikäli työmarkkinoilla vallitsee samanaikaisesti kohtaanto-ongelma, talouden ja työllisyyden kasvupotentiaalista osa jää hyödynnettäväksi. Työikäisen väestön väheneminen tuo myös mahdollisuuksia työnhakijoille. Riittävä osaaminen sekä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien työllistyminen nopeasti avoimiin työpaikkoihin on tärkeää työvoimatarpeen ratkaisemiseksi.

Myös yrittäjien ikärakenne Suomessa on epäedullinen. Yrittäjät ovat keskimäärin van-

hempia kuin palkansaajat. Yrittäjien ja väestön ikääntyminen antaa tilaa uudelle yrittäjyydelle ja yrityksille tuomalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi hoiva-aloilla. Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla edistetään uusien yritysten syntymistä tuomalla esille yrittäjyys vaihtoehtona ja antamalla alkaville yrityksille kokonaisvaltaista tukea niiden elinkaaren ensi vaiheissa neuvonnan ja koulutuksen keinoilla sekä taloudellisella tuella. Uusien yritysten synnyttämisen ja alkuvaiheen tuen jälkeen tavoitteena on yritysten siirtyminen kasvun ja kehityksen uralle.

Toimivien, erityisesti pk-yritysten kasvu, kehittyminen ja kansainvälistyminen edellyttävät osaavaa työvoimaa. Tästä syystä työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikan lähtökohtana on yritysten kokonaisvaltainen palvelu ja yritys-toiminnan kehittäminen, joka koostuu työvoiman kehittämisestä, investointien tuesta ja muusta yritystoiminnan kehittämisestä. Tavoitteena on myös työllistyvyyden turvaaminen yritysten kasvu- ja muutostilanteissa, uusien työpaikkojen luominen ja työurien jatkuminen.

Alueellisen ja paikallisen ennakkoinnin ja yhteistyön kehittäminen on edellytyksenä alueellisten ja paikallisten rakennemuutosten ja osaamistarpeiden paremmalle hallinnalle.

Yritysten ja henkilöasiakkaiden palvelutarpeet on tunnettava entistä paremmin. Työvoima- ja yrityspalvelujen yhteinen toimintamalli edellyttää aktiivista verkottumista muiden palvelutuottajien kanssa seudullisten yrityspalvelujen verkostossa. Niissä voidaan palvelujen tuottamisen lisäksi vaikuttaa myös alueiden elinvoimaa vahvistavien elinkeinostrategioiden kehittämiseen ja toteutumiseen.

Liittymät hallitusohjelmaan ja valtioneuvoston periaatepäätöksen työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamiseksi

Esitys liittyy pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan julkisten työvoimapolitiikan laadun parantamiseksi toteutetaan työvoimapolitiikan rakenteiden ja sisällön arviointi, selvitetään työvoimapolitiikan käytäntöjen ja julkisen työvoimapolitiikan kehittämistarpeet asiak-

kaiden näkökulmasta sekä määritellään työvoimapolitiikan laatukriteerit.

Hallitusohjelman mukaan yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa luodaan pelisäännöt palkattoman työharjoittelun käytöstä työvoimapolitiikassa. Lisäksi hallitusohjelman mukaan työttömien työllistymistä yksityisiin yrityksiin palkkatuella lisätään. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti tammikuussa 2012 kolmikantaisen Työpaikalla toteuttavien työvoimapolitiikan kehittäminen - työryhmän, jonka tehtävänä oli tarkastella työpaikalla toteuttavien ei-työsuhteisten palvelujen, työmarkkinatoimenpiteiden (työharjoittelu, työelämävalmennus, työkokeilu) ja työvoimakoulutuksen työharjoittelun, käytön ehtoja. Työryhmän tehtävänä oli lisäksi arvioida palkkatukeen liittyvät muutostarpeet. Työkokeilua ja palkkatukea koskevat ehdotukset perustuvat työryhmän ehdotuksiin.

Hallitusohjelman mukaan niille pitkään työttömänä olleille työnhakijoille, joilla ei ole todellista mahdollisuutta työllistyä avoimille työmarkkinoille, luodaan pysyviä tapoja olla osallisena työelämässä. Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on mainittu pysyvän palkkatuen luominen vaikeasti työllistyville ja vammaisille. Esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi vamman tai sairauden vuoksi myönnettävän palkkatuen säännöksiä siten, että säännöksistä käy nykyistä selvemmin ilmi, että tuki voidaan myöntää koko siksi ajaksi, jona vamman tai sairauden arvioidaan vaikeuttavan työllistymistä.

Hallitusohjelman mukaan yrittäjyyttä vahvistetaan keventämällä yrittäjien hallinnollista taakkaa ja tehostamalla maksuihin ja veroihin liittyviä prosesseja. Palkkatuen ja starttirahan myöntämiseksi työ- ja elinkeinotoimistot tarvitsevat tietoja yrityksen tai yrittäjäksi aikovan taloudellisesta tilanteesta kuten esimerkiksi verojen ja lakisääteisten ja lakisääteisten maksujen suorittamisesta. Tiedonsaantia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että työ- ja elinkeinotoimistolla olisi oikeus saada mainitut tiedot suoraan asianomaisilta viranomaisilta. Tämä helpottaisi yritysten hallinnollista taakkaa. Samalla tietojen saannilla olisi merkitystä hallitusohjelmassa kärkihankkeeksi nostetun harmaan talouden torjunnan kannalta.

Esitys liittyy myös valtioneuvoston 31.5.2012 tekemään periaatepäätökseen työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamiseksi. Valtioneuvoston työpoliittinen periaatepäätös määrittää hallitusohjelman ja hallituksen rakennepoliittisen kannanoton linjausten pohjalta yhteisen toimenpidekokonaisuuden ja tarvittavat rakenteelliset uudistukset, joilla työmarkkinoiden toimivuus ja työvoiman tarjonta turvataan Suomen talouskasvun, työllisyyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

Valtioneuvoston työpoliittisen periaatepäätöksen kolme keskeistä tavoitetta ovat nopeasti työstä työhön –periaatteen tukeminen, elinkeino- ja työelämän jatkuvan uusiutumisen tukeminen ja koko työvoimapotentialin käyttöön saaminen. Nopeasti työstä työhön periaatteen tukeminen näkyy muun muassa työnvälityksen roolin esille nostamisessa ja sitä tukevien palveluiden kehittämisessä. Työvoima- ja yrityspalvelujen keskeisenä tavoitteena on työttömyyden pitkittymisen ennalta ehkäiseminen.

Elinkeino- ja työelämän jatkuvaa uusiutumista tuetaan muun muassa esitykseen sisältyvillä osaamisen kehittämisspalveluilla sekä yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämisspalveluilla.

Esitys liittyy kiinteästi myös tavoitteeseen saada koko työvoimapotentiali käyttöön. Erityisesti nuorten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistyminen avoimille työmarkkinoille edellyttää laadukkaita työllistymissuunnitelmia ja yksilöllisiä, räätälöityjä palvelupolkuja. Nuorten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä tuetaan muun muassa esitykseen sisältyvillä palkkatuen muutoksilla.

Työ- ja elinkeinotoimistojen muutostukihanke

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti ajalle 15.2.2011 – 15.3.2012 työ- ja elinkeinotoimistojen muutostukihankkeen. Yhtenä muutostukihankkeen osa-alueena oli työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoiman uudistaminen. Esityksessä ehdotetut palveluvalikoimaa koskevat muutokset pohjautuvat pääosin hankkeeseen sisältyneen Palvelut ja tuottamistapa –ryhmän maaliskuussa 2012

tekemiin ehdotuksiin työ- ja elinkeinotoimistojen uudeksi palveluvalikoimaksi. Työ- ja elinkeinotoimistojen muutostukihanke on kokonaisuus, jonka eri osat (TE-palveluverkko, palveluvalikoima, monikanavaiset palvelut ja asiakkuuksien hallinta) luovat edellytykset sille, että kokonaisuus on toimiva. Nykyistä selkeämpi palveluvalikoima on edesauttaa asiakkuuksien hallintaa ja monikanavaisten palvelujen kehittämistä.

Kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa otetaan viimeistään vuoden 2013 alussa käyttöön palvelulinjoihin perustuva palvelumalli. Työ- ja elinkeinotoimistojen uudistettu palvelumalli perustuu kolmeen palvelulinjaan ja yrityslähtöisyyden vahvistamiseen työ- ja elinkeinotoimiston palveluissa. Asiakkaat ohjautuvat palvelulinjoille arvioitun palvelutarpeensa perusteella.

Palvelulinjoihin perustuvalla toiminnalla nopeutetaan työllistymistä, varmistetaan asiakkaiden tarpeita vastaava palvelu ja eri palvelukanavien tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö. Uudistettu palvelumalli mahdollistaa asiakkaiden tarpeiden nykyistä paremman huomioon ottamisen palvelujen suunnittelussa ja hankinnassa. Vahvistamalla yrityslähtöisyyttä varmistetaan yritys- ja työnantaja-asiakkaiden laaja-alainen palvelutarjonta ja tuetaan työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Uudistuksen tavoitteena on myös varmistaa yhdenmukainen palvelumalli ja toimintalinjaukset kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa.

Työ- ja elinkeinotoimistojen hallinnollisia tehtäviä on koottu yhteen perustamalla kunkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueelle yksi hallinnollinen työ- ja elinkeinotoimisto. Uudet alueelliset työ- ja elinkeinotoimistot aloittavat toimintansa vuoden 2013 alusta. Alueelliset työ- ja elinkeinotoimistot toimipaikkoineen muodostavat TE-palveluverkoston, jossa on myös työvoiman palvelukeskuksia, yhteispalvelupisteitä, seudullisia yrityspalveluja sekä muuta sidosryhmien kanssa toteutettavaa palveluyhteistyötä. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimistot osallistuvat alueellaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muiden yrityspalvelutoimijoiden kanssa palvelutoiminnan ja asiakkuuksien suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan.

Monikanavaista palvelua kehitetään jatkuvasti. Sujuvan asioinnin mahdollistamisen lisäksi monikanavaisen palvelun tavoitteena on ohjata asiakasvirtoja siten, että työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntijaresurssit voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisella tavalla niihin palvelutilanteisiin, joissa asiakkaat tarvitsevat henkilökohtaista asiantuntijapalvelua. Tavoitteena on luoda vuoteen 2015 mennessä edellytykset virtuaaliselle työ- ja elinkeinotoimistolle. Asiakkaan näkökulmasta virtuaalisen työ- ja elinkeinotoimiston palvelu olisi aikaan ja paikkaan sitomatonta palvelua sisältäen ne palvelut ja palvelutilanteet, jossa asiakkaalla itsellään ei ole henkilökohtaisen kasvokkain tapahtuvan tai puhelinpalvelun tarvetta tai virkailija ei sitä erikseen asiakkaalta palvelutarpeen mukaan edellytä. Puhelinpalvelut sekä käynti työ- ja elinkeinoviranomaisen luona tukevat virtuaalista palvelua niissä tilanteissa, joissa asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää.

## 2 Nykytila

### 2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Julkisia työvoimapalveluja koskeva lainsäädäntö

Julkiset työvoimapalvelut on määritelty julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa ja lain nojalla annetuissa viidessä asetuksessa, jotka ovat valtioneuvoston asetus julkisesta työvoimapalvelusta (1344/2002), valtioneuvoston asetus julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta (1347/2002), valtioneuvoston asetus julkiseen työvoimapalveluun kuuluvista etuuksista (1346/2002, etuusasetus), valtioneuvoston asetus eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä (1345/2002) ja työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen yleisistä hankintaehdoista ja opiskelijoiden valintamenettelystä (545/2010). Lisäksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus työmarkkina-alueista (1216/2010). Julkisia työvoimapalveluita koskevia säädöksiä täsmentävät työ- ja elinkeinoministeriön kymmenen ohjetta.

Laki julkisista työvoimapalveluista tuli voimaan 1.1.2003. Nykyisen lain säätämisen

pääasiallisena tavoitteena oli selkeyttää lainsäädännön rakennetta yhdistämällä kolme keskeistä työvoimapolitiikkaa ja sen toimeenpanoa koskevaa lakia (työvoimapalvelulaki (1005/1993), laki työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta (763/1990) ja työllisyyslaki (275/1987)) yhdeksi laiksi.

Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämisspalveluista

Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalveluista säädetään laissa pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämisspalveluista. Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalveluiden tavoitteena on lain 1 §:n mukaan edistää yrittäjyyttä ja pk-yritystoimintaa sekä kehittää yritysten toimintaedellytyksiä. Lain 2 §:n mukaan pk-yritysten kehittämisspalveluilla tarkoitetaan työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimeksiannosta pk-yrityksille järjestettyä yrittäjävalmennusta, tuotteistettuja asiantuntijapalveluita, alueellisia elinkeinojen kehittämisprojekteja sekä neuvonta-, koulutus-, konsultointi- ja muita kehittämisspalveluita. Lain 3 §:ssä säädetään pk-yritysten osaamisen kehittämisspalveluihin osallistuvien rahoitusosuudesta. Laissa ei ole määritelty palveluja tarkemmin.

Laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä

Laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä (1058/2002, URA-laki) tuli voimaan 1.1.2003. Lakia ei ole sen voimaantulon jälkeen muutettu. URA-lain tarkoituksena on toteuttaa yksityisyyden suojaa julkista työvoimapalvelua käytettäessä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen nykyinen palveluvalikoima

Työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoimaan kuuluvat seuraavat palvelut ja tuotteet:

Työnvälityspalvelut:

Työnvälitykseen liittyvät tieto- ja neuvontapalvelut

## Työnvälitys

## Työnhakuvalmennus

Ammatillisen kehittymisen palvelut:

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus:

Ammatillinen koulutus

Valmentava koulutus

Ohjaava koulutus

- Työn- ja koulutuksen hakuun painottuva ohjaava koulutus
- Ammatilliseen suunnitteluun painottuva ohjaava koulutus
- Työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuva ohjaava koulutus
- Oppisopimukseen valmentava ohjaava koulutus
- Peruskouluopintojen loppuun suorittaminen tai täydentäminen
- Lukio-opintojen loppuun suorittaminen tai täydentäminen
- Yrittäjävalmennus

Maahanmuuttajakoulutus

Kielikoulutus

Tietotekniikkakoulutus

Yhteishankintakoulutus:

- RekryKoulutus
- TäsmäKoulutus
- MuutosKoulutus

Ohjaukselliset ryhmät

Osaamis- ja ammattitaitokartoitukset

Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelut sekä ammatillinen kuntoutus

- Koulutuskokeilu
- Työkokeilu työlinikalla
- Yhdistetty työ- ja koulutuskokeilu
- JTPL 8 luvun mukainen työkokeilu työpaikalla
- Tutustumiskäynti oppilaitokseen
- Asiantuntijalausunnot ja konsultaatiot
- Terveystilan ja työkyvyn tutkimukset
- Työhönvalmennus (ammattillisena kuntoutuksena)

Koulutus- ja ammattitietopalvelu

Työmarkkinatoimenpiteet:

Työkokeilu työpaikalla

Työharjoittelu

## Työelämävalmennus

Valtionavustukset ja muut taloudelliset etuudet

Työolosuhteiden järjestelytuki

Palkkatuki

Starttiraha (ja starttiselvitykset)

Osa-aikalisä

Liikkuvuusavustus

Matkakustannusten korvaus

Muuttokustannusten korvaus

Työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla maksettavat etuudet

Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavalle ja vajaakuntoiselle henkilöasiakkaalle maksettavat etuudet

Harkinnanvarainen päiväraha

Harkinnanvarainen ylläpitokorvaus

Julkisia työvoimapalveluita täydentävät palvelut

## Työnvälitys

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luku koskee henkilö- ja työnantaja-asiakkaalle tarjottavia työnvälityspalveluja. Luvun 3 §:n mukaan työnantaja-asiakkaalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat:

- avoimista työpaikoista tiedottaminen
- työvoiman saatavuutta ja hankintaa koskeva tiedonvälitys ja neuvonta
- työpaikkoihin sopivien työnhakijoiden etsiminen, esittely ja ehdolle asettelu työnhakijarekisterissä olevien työnhaku-, koulutus-, ammatti- ja työkokemustietojen perusteella
- mahdollisuuden tarjoaminen työnantajille hakea omatoimisesti työntekijöitä työvoimaviranomaisen ylläpitämistä erillistiedoista, joihin työnhakijat ovat antaneet työnhakutietonsa

Lisäksi 4 luvussa on säännökset työnantaja-asiakkaan maksullisista erityispalveluista.

Henkilöasiakkaan työnvälityspalveluista säädetään 4 luvun 4 §:ssä. Työnvälityspalveluja, jotka eivät edellytä työnhakijaksi rekisteröitymistä, ovat:

- tietojen välittäminen avoimista työpaikoista, yrittäjyyden tarjoamista

- mahdollisuuksista ja muista työnte-
- komahdollisuuksista
- itsepalveluna tapahtuva työpaikkojen haku
- työnhakuun liittyvä neuvonta ja työnhakuvalmennus

Työnhakijalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat lisäksi:

- työnhakijaksi rekisteröinti, työnhakutietojen kirjaaminen ja ylläpito
- työpaikkojen etsintä, esittely ja työtarjousten tekeminen sekä työhön osoittaminen
- työnhakijan esittely työnantajalle

#### Kansainvälinen työnvälitys

Työ- ja elinkeinohallinto kuuluu EURES (European Employment Services) -työnvälitysverkoston, jonka avulla edistetään työntekijöiden vapaata liikkuvuutta EU/ETA-alueella sekä autetaan työnantajia rekrytoimaan työntekijöitä EU/ETA -alueen maista. Verkoston peruspalveluja ovat työnvälitys, tiedotus ja neuvonta. Suomessa EURES-neuvoja työskentelee suurimmissa työ- ja elinkeinotoimistoissa.

Kansainvälisellä työnvälityksellä tuetaan yritysten työvoiman hankintaa myös EU/ETA -alueen ulkopuolisista maista. Julkisen työnvälityksen tehtävänä on erityisesti Suomen työelämästä, työmarkkinoista ja työmahdollisuuksista tiedottaminen.

Kansainvälisen työnvälityksen kokonaisuuteen liittyvät läheisesti työ- ja elinkeinotoimistojen osaratkaisut työntekijän oleskelulupahakemuksiin. Näistä työ- ja elinkeinotoimiston tehtävistä säädetään ulkomaalaislaissa (301/2004).

Kansainvälisen harjoittelun edistäminen yhteistyössä Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn kanssa on osa työvoima- ja yrityspalvelun tehtäväaluetta.

#### Työnhakuvalmennus

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luvun 4 §:n mukaan työnhakuvalmennus on henkilöasiakkaalle tarjottava työnvälityspalvelu. Julkisesta työvoimapalvelusta annetun asetuksen 5 §:n mukaan työnhakuvalmennus voidaan järjestää työvoimapoliittisena ai-

kuiskoulutuksena tai ryhmäpalveluna. Asetuksen mukaan työnhakuvalmennukseen kuuluu henkilöasiakkaan:

- opastaminen työhaussa
- tukeminen arvioitaessa hänen työllistymisedellytyksiään ja – mahdollisuuksiaan
- avustaminen sopivan työpaikan hakemiseen liittyvissä käytännön toimitissa.

Ryhmäpalveluna järjestettävän työnhakuvalmennuksen kesto on määritelty ministeriön ohjeessa, jonka mukaan työnhakuvalmennus on kestoltaan enintään neljän viikon mittainen kokonaisuus. Uusille työnhakijoille tarjotaan lyhytkestoista, noin 5–7 päivän työnhakuvalmennusta. Pidempään työttömänä olleille tarjotaan 5–20 päivän mittaista työnhakuvalmennusta, joka tarjoaa työnhakutietojen ja taitojen lisäksi tukea myös työllistymisedellytysten ja elämäntilanteen pohdintaan.

Työn- ja koulutuksen hakuun painottuvan ohjaavan koulutuksen kesto vaihtelee noin 2–5 kuukauteen sen mukaan, kuinka paljon siihen sisällytetään esimerkiksi työharjoittelua ja tietotekniikan osaamisvalmiuksien kehittämistä.

#### Ammatillisen kehittymisen palvelut

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa säädetään ammatillisen kehittymisen palveluista, joita ovat työvoimapoliittinen aikuiskoulutus (1–10 §), ammatinvalinta- ja urasuunnittelu (11 §), koulutus- ja ammattitietopalvelu (12 §) ja ammatillinen kuntoutus (13 §).

#### Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 1 §:n mukaan työvoimapoliittinen koulutus on pääasiassa ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta. Yleissivistävää koulutusta voidaan hankkia ammattiin tai tehtävään valmentavana koulutuksena silloin, kun sen puuttuminen estää työllistymistä tai osallistumista ammatilliseen koulutukseen. Hankittavaan koulutukseen voi käytännön ammatillisten valmiuksien parantamiseksi sisältyä työssä oppimista ja harjoittelua.

Laissa ei ole määritelty hankittavan koulutuksen sisältöä tai kestoja tarkemmin. Luvun 1 a §:ssä on säädetty edellytyksistä, jolloin korkeakoulututkinto voidaan hankkia työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena ja 1 b §:ssä lukio-opintojen hankkimisesta työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena. Edellytykset liittyvät lähinnä opiskelijaan.

Ammatillisena koulutuksena voidaan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeen mukaan hankkia tutkintotavoitteista koulutusta, jatko- ja täydennyskoulutusta, korkeakouluopintojen loppuun saattamiseen tähtävää ja muunto-koulutusta, yrittäjäkoulutusta sekä lyhytkestoisista lupatyypistä koulutusta.

Valmentavana koulutuksena voidaan hankkia ohjaavaa koulutusta, maahanmuuttajakoulutusta, kielikoulutusta ja tietotekniikan perusvalmiuksia kehittävää koulutusta.

Ohjaava koulutus voidaan jakaa tavoitteiltaan, kestoltaan ja toimintatavoiltaan seitsemään luokkaan, jotka soveltuvat eri kohde-ryhmille:

- Työn- ja koulutuksen hakuun painottuva koulutus
- Ammatilliseen suunnitteluun painottuva koulutus
- Työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuva koulutus
- Oppisopimukseen valmentava koulutus
- Peruskouluopintojen loppuun suorittaminen tai täydentäminen
- Lukio-opintojen loppuun suorittaminen tai täydentäminen
- Yrittäjävalmennus

Työn- ja koulutuksen hakuun, ammatilliseen suunnitteluun sekä työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuvien koulutusten kesto (yleensä 3—6 kk) vaihtelee sen mukaan, kuinka paljon siihen sisällytetään esimerkiksi koulutus- ja työharjoittelua sekä tietotekniikan osaamisvalmiuksien kehittämistä.

Oppisopimukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on kannustaa ja ohjata opiskelijoita oppisopimuksena toteutettavaan ammatilliseen koulutukseen. Peruskoulu- tai lukio-opintojen loppuun suorittamiseen tai täydentämiseen tähtävään koulutuksen tavoitteena on antaa mahdollisuus suorittaa loppuun kesken jäänyt peruskoulu/lukio tai

korottaa koulutuksen aikana peruskoulu- tai lukiotodistuksen arvosanoja siten, että työnhakija koulutuksen jälkeen pystyisi hakeutumaan hänelle soveltuvaan ammatilliseen koulutukseen.

Yrittäjävalmennuksen tavoitteena on antaa yrittäjyydestä kiinnostuneille ja sitä harkitseville henkilöille mahdollisuus tutustua yrittäjyyteen. Yrittäjäkoulutusta järjestetään myös ammatillisena työvoimapolitiittisena koulutuksena. Tämä koulutus on pitkäkestoisempaa ja tähtää usein yrittäjän ammattitutkintoon. Osa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista tarjoaa yrityksen perustamis- ja käynnistysvalmennusta pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluna. Pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluna tarjottu yritystoiminnan peruskurssi on aloittavalle yrittäjälle maksullista toisin kuin työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestetty yrittäjävalmennus tai –koulutus.

Maahanmuuttajakoulutuksen tavoitteena on edistää ja tukea maahanmuuttajan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Koulutus muodostuu opintokokonaisuuksista (kieliopinnot, arjen taidot ja elämänhallinta, yhteiskuntatietous, kulttuurintuntemus sekä opiskelu- ja työelämävalmiudet), joiden laajuus voi vaihdella yksilöllisesti opiskelijan valmiuksien mukaan. Maahanmuuttajakoulutuksen ydin muodostuu koulutuksesta, jonka laajuus on n. 40 opintoviikkoa. Opinnot voivat jaksottua pidemmälle ajalle.

Pääsääntöisesti vieraiden kielten koulutus sisällytetään ammatilliseen työvoimakoulutukseen. Kielikoulutusta voidaan hankkia niille työnhakijoille, joilla jonkin vieraan kielen hallinnan puutteet ovat työllistymisen keskeisenä esteenä. Tietotekniikan peruskoulutus käsittää pääasiassa erilaisia tietotekniikan ajokorttityyppisiä koulutuksia. Koulutus sisällytetään pääosin ammatilliseen koulutukseen, ohjaavaan koulutukseen ja maahanmuuttajakoulutukseen.

#### Yhteishankintakoulutus

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 3 §:n mukaan jos koulutusta hankitaan määrätyn yrityksen tai muun yhteisön tarpeisiin sen palveluksessa oleville tai palvelukseen tuleville työntekijöille taikka

vuokratyöntekijöille, asianomainen työnantaja tai käyttäjäyritys osallistuu koulutuksen rahoittamiseen yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa (koulutuksen yhteishankinta). Yhteishankintakoulutukseen voi osallistua myös yrittäjäksi ryhtyvä tai yrittäjä, joka osallistuu samaan koulutukseen työntekijöidensä rinnalla. Koulutus järjestetään työnantajan ja työ- ja elinkeinohallinnon yhdessä suunnittelemana, hankkimana ja rahoittamana. Yhteishankintakoulutus on tuoteistettu kolmeksi eri tuotteeksi, jotka ovat RekryKoulutus, TäsmäKoulutus ja Muutoskoulutus. Koulutuksia voidaan myös yhdistää. Vaihtovalmennuksessa toteutetaan samanaikaisesti Rekry- ja TäsmäKoulutusta.

RekryKoulutus on tarkoitettu tilanteeseen, jossa työnantaja tai usean työnantajan ryhmä tarvitsee uusia ammattitaitoisia työntekijöitä, eikä heitä ole tarjolla työnhakijoina tai lähiaikoina valmistuvina opiskelijoina. TäsmäKoulutus on tarkoitettu tilanteeseen, jossa yrityksessä tapahtuvat teknologiset tai toiminnalliset muutokset edellyttävät yrittäjän tai työntekijöiden osaamisen perusteellisempaa päivittämistä. MuutosKoulutus on tarkoitettu tilanteeseen, jossa yritys joutuu tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanoimaan henkilöstöä tai henkilöstöä lomautetaan toistaiseksi ja paluu aiempaan työhön on epävarmaa. MuutosKoulutuksella autetaan irtisanottuja työntekijöitä löytämään uusi ammatti tai työpaikka.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvussa säädetään työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta. Tukemalla työnhakijan omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella parannetaan aikuisväestön ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä turvataan ammattitaitoisen työvoiman saantia.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu ei ole työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämismvastaulla oleva palvelu, vaan työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on arvioida asiakkaan koulutustarve ja todeta omaehtoisen opiskelun tukemista koskevien edellytysten täyttyminen. Koulutus-

palvelun tuottaa oppilaitos ja etuuden maksaa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa.

Edellytyksenä opiskelun tukemiselle työttömyysetuudella on muun muassa, että työnhakija on täyttänyt 25 vuotta, hänellä on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve ja toimisto arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapolitiisesti tarkoituksemukaisiin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa. Lisäksi edellytetään, että opiskelu parantaa olennaisesti mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Aiemmin harjoitettuja opintoja voidaan tukea työttömyysetuudella vain, jos opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Rajoitus ei koske työsuhteen aikana aloitettuja opintoja. Alemman tai ylemmän yliopistossa suoritettavan tutkinnon suorittamisen tukemista on rajoitettu erikseen, koska ensisijaisena tavoitteena on tukea lyhytkestoisten ammatillisten opintojen suorittamista.

Tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista. Opiskelua voidaan tukea opintokokonaisuutta kohti enintään 24 kuukauden ajan. Jos työnhakija esittää työ- ja elinkeinotoimistolle koulutuspalvelujen tuottajan antaman selvityksen opintojen tilapäisestä keskeyttämisestä ja keskeyttämiseen on pätevä syy, enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana.

Työnhakijan on osallistuttava säännöllisesti koulutus- tai opintosuunnitelman mukaiseen opetukseen. Työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä on, että työnhakija etenee opinnoissaan. Korkeakouluopintojen katsotaan etenevän riittävästi, jos työnhakija saa tutkintoonsa kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin 5,5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muiden opintojen osalta edellytetään, että opinnot etenevät koulutus- tai opintosuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla.

Ohjaukselliset ryhmät

Ns. ohjauksellisista ryhmistä ei ole säännöksiä laissa. Ministeriön ohjeen mukaan ohjauksellisia ryhmiä järjestetään esimerkiksi ammatinvalintapsykologien toimesta asiak-



kaiden omien mahdollisuuksien ja vahvuuksien kartoittamiseksi, urasuunnitelman selkiyttämiseksi, itsetuntemuksen lisäämiseksi ja elämänhallinnan parantamiseksi. Saatavilla olevien tietojen perusteella ryhmissä on käsitelty samoja asioita kuin ammatilliseen suunnitteluun painottuvassa ja työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuvassa ohjaavassa työvoimakoulutuksessa. Henkilöasiakkaan status ja oikeus etuuteen on erilainen ryhmäpalveluna järjestetyssä ohjauksellisessa palvelussa ja työvoimakoulutuksessa.

#### Osaamis- ja ammattitaitokartoitukset

Osaamis- ja ammattitaitokartoituksista ei ole säännöksiä laissa tai asetuksissa. Ministeriön ohjeen mukaan työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamia palveluja voidaan täydentää järjestämällä työnhakijalle mahdollisuus selvittää yksilöllisesti osaamistaan ja ammattitaitoaan osaamis- ja ammattitaitokartoituksin ja arvioinnein.

Lähtökohtana on, että työ- ja elinkeinotoimisto selvittää yhdessä työnhakijan kanssa työnhakijan haastattelussa kaiken sen osaamisen, jolla on merkitystä hakijan työllistymisen kanssa. Osaamiskartoituksessa selvitetään myös mahdolliset osaamisen katvealueet ja puutteet, ja sovitaan siitä, onko työnhakijalla tarvetta täydentää osaamistaan ammatillisella koulutuksella. Työ- ja elinkeinotoimistot tekevät osaamiskartoitukset pääsääntöisesti itse, mutta ne voidaan myös ostaa ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Ammattitaitokartoituksessa selvitetään työ- ja elinkeinotoimiston osaamiskartoitusta tarkemmin asiakkaan työnhakuammattin osaamisen taso ja taitojen ja tietojen kattavuus. Ammattitaitokartoitus hankitaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta ryhmäpalveluna tiettyyn ammattiryhmään kuuluville työnhakija-asiakkaille, jotka haastatellaan ja joiden ammattitaito selvitetään etukäteen määritellyillä osaamiskriteereillä.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi ohjaavan koulutuksen yhteydessä hankkia osaamis- tai ammattitaitokartoituksia, joilla selvitetään asiakkaan tietyn ammattialan osaamisen taso ja soveltuvuus alalla. Keskeisinä tavoitteina on selvittää tarvittavan ammatillisen koulu-

tuksen lähtötaso sekä mahdollisen tukiope- tuksen tarve. Ammattitaitokartoitusjakso voidaan liittää myös ammatilliseen työvoimakoulutukseen, jolloin se toimii kartoitus- tai orientoivana jaksena, jonka jälkeen osa opiskelijoista jatkaa kartoitusjaksoa seuraavaan ammatilliseen koulutukseen.

Tarvittaessa osaamis- ja ammattitaitokartoituksia voidaan hankkia myös erillisinä lyhyinä koulutuksina tai ryhmäpalveluna ilman suoraa kytkentää johonkin valmentavaan tai ammatilliseen koulutukseen.

#### Ammatinvalinta ja urasuunnittelu sekä ammatillinen kuntoutus

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 11 § koskee ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluita. Säännöksessä määritellään palvelun tavoitteet, mutta ei palvelun tarjoamisen muotoa. Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluilla

- autetaan henkilöasiakasta ratkaisemaan ammatinvalintaan ja ammatilliseen kehittymiseen liittyviä kysymyksiä

- tuetaan työelämään sijoittumista ja elinikäistä oppimista

- autetaan henkilöasiakasta tekemään ammatilliseen kehittymiseen tähtäävä suunnitelma

Työ- ja elinkeinotoimistojen ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelu mielletään ensisijaisesti ammatinvalintapsykologien tarjoamaksi henkilökohtaiseksi ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluksi. Laissa ei edellytetä, että palvelua tarjoaa nimenomaan ammatinvalintapsykologi, joskin säännöksessä todetaan, että henkilöasiakkaan suostumuksella ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelussa käytetään tarvittaessa asianmukaisia psykologisia arviointi- ja kuntoutusmenetelmiä.

Laissa on lueteltu erilaiset välineet henkilön soveltuvuuden ja työ- ja koulutusvaihtoehtojen selvittämiseen. Näitä ovat:

- terveydentilan ja työkyvön tutkimukset
- koulutuskokeilu
- työ- ja koulutuskokeilu
- JTPL 8 luvussa tarkoitettu työkokeilu työpaikalla
- tutustumiskäynti oppilaitokseen
- asiantuntijalausunnat ja -konsultaatiot

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 13 § koskee ammatillista kuntoutuksen tarkoituksena on edistää vajaakuntoisen ammatillista suunnittelua, kehittämistä, työllistymistä ja työssä pysymistä. Ammatillisena kuntoutuksena henkilöasiakkaalle järjestetään ammatinvalinta- ja urasuunnittelu- palvelua sekä valmentavaa ja ammatillista työvoimakoulutusta. Lisäksi ammatillisena kuntoutuksena voidaan lainkohdan mukaan järjestää samoja palveluita kuin ammatinvalinta- ja urasuunnittelussa, mutta palvelujen tavoitteena on tukea työhön sijoittumista tai työssä pysymistä. Tässä tarkoituksessa ammatillisena kuntoutuksena voidaan järjestää lisäksi työhönvalmennusta.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi tehdä tutkimuspyynnön tarvittavista työkunnan arviointitutkimuksista yleis- tai erikoislääkärin vastaanotolla esimerkiksi (alue)työterveyslaitoksessa, yksityisellä lääkäriasemalla ja kuntoutuksen palveluntuottajalla.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi pyytää asiantuntijakonsultaatiota tarpeelliseksi katsomaltaan asiantuntijalta, esimerkiksi perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon asiantuntijalta, yksityiseltä lääkäriltä, työterveyshuollon, kuntoutuksen, ammattioppilaitoksen tai työelämän asiantuntijalta.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi hankkia asiakkaalle kuntoutustutkimuksia. Kuntoutustutkimus on yleensä 1—2 viikon mittainen asiakkaan työkyvyn ja kuntoutusmahdollisuuksien moniammatillinen, lääketieteellinen, psykologinen ja sosiaalinen tutkimus. Kuntoutustutkimuksia järjestävät mm. kuntoutustutkimuslaitokset, keskussairaaloiden kuntoutustutkimusyksiköt ja kuntoutuslaitokset sekä työklinit.

Työklinitillä järjestettävän työkokeilun tarkoituksena on varmentaa asiakkaan työ- ja koulutusedellytysten arviointia ja ammatillista kuntoutussuunnittelua tai selvittää laajemmin asiakkaan työhönkuntoutusmahdollisuuksia. Työklinitin järjestämä työkokeilu voidaan korvata enintään 40 kokeilupäivältä.

Koulutuskokeilun tarkoituksena on varmentaa asiakkaan soveltuvuutta koulutukseen sekä tarjota asiakkaalle tilaisuus tutustua oppilaitokseen. Koulutuskokeilusta ai-

heutuvat kustannukset voidaan korvata enintään 10 päivältä.

Yhdistetyn työ- ja koulutuskokeilun avulla pyritään selvittämään asiakkaan työkykyä ja muita työllistymisen edellytyksiä, työ- ja koulutusmahdollisuuksia eri aloilla antamalla asiakkaalle ohjattu tilaisuus tutustua eri työ- ja koulutusaloihin sekä oppilaitokseen. Työ- ja koulutuskokeilu voidaan korvata enintään 40 koulutuspäivän ajalta.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi korvata kulut, jotka ovat aiheutuneet tutustumiskäynnistä ammattioppilaitokseen, enintään 3 päivältä.

Työhönvalmennusta voidaan järjestää työklinitissä tai muussa palveluyksikössä. Työhönvalmennusta järjestetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 13 §:n mukaan ammatillisena kuntoutuksena vajaakuntoisille henkilöasiakkaille. Etuusasetuksen mukaan työhönvalmennusta voidaan järjestää myös vaikeasti työllistyvien työnhakijoiden työhönsijoituksen tukemiseen.

Työhönvalmennuksena on tarkoitus hankkia erityisesti työhönvalmentajien palveluita, joiden avulla voidaan edistää vajaakuntoisen tai vaikeasti työllistyvän henkilöasiakkaan työhönsijoittumista ensisijaisesti avoimille työmarkkinoille. Työhönvalmennus voidaan tarvittaessa yhdistää osaksi palvelukokonaisuutta, esimerkiksi työkokeiluun työpaikalla.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi korvata työhönvalmennusta enintään 60 valmennuspäivältä. Työhönvalmennusta hankitaan myös julkisia työvoimapalveluja täydentävänä palveluna.

#### Koulutus- ja ammattitietopalvelu

Koulutus- ja ammattitietopalvelusta säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 12 §:ssä. Lainkohdan mukaan koulutus- ja ammattitietopalvelulla tuetaan työelämään sijoittumista ja elinikäistä oppimista välittämällä tietoa kaikista yleissivistävistä, ammatillisista ja korkea-asteen koulutusmahdollisuuksista, aloista, ammateista ja työtehtävistä, niiden osaamisvaatimuksista ja työmarkkinoista sekä neuvomalla henkilöasiakkaita koulutukseen ja työelämään liittyvissä asioissa.

### Työmarkkinatoimenpiteet

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 8 luvussa säädetään työmarkkinatoimenpiteistä, joita ovat työkokeilu, työharjoittelu ja työelämävalmennus

Nykyiset kolme työmarkkinatoimenpidettä ovat olleet käytössä 1.1.2002 lähtien, jolloin työelämävalmennus otettiin käyttöön. Tätä ennen käytössä olivat työkokeilu ja työharjoittelu. Hallituksen esityksessä (HE 161/2001 vp) työelämävalmennuksen tarpeellisuutta erillisenä työmarkkinatoimenpiteenä perusteltiin sillä, että työharjoittelun käyttö oli rajoittunut pääasiassa sellaisiin työmarkkinatuen piiriin kuuluviin nuoriin, jotka eivät muutoin saisi etuutta. Muiden työttömien kohdalla työharjoittelua oli käytetty vain vähän. Työharjoittelu olikin leimautunut työnhakijoiden ja työvoimatoimiston virkailijoiden piirissä nuorten palveluksi, johon muut työnhakijaryhmät eivät hakeutuneet eikä heitä siihen myöskään ohjattu. Aiemmin työelämässä olleet työttömät olivat kokeneet työharjoitteluun osallistumisen jopa nöyryyttäväksi.

Ammatinvalinta- tai urasuunnittelupalveluja saava henkilöasiakas – myös muu kuin työtön tai työnhakijana oleva – voidaan ohjata tai osoittaa työkokeiluun työpaikalla. Työkokeilun tarkoituksena on henkilön soveltuvuuden sekä koulutus- ja työvaihtoehtojen selvittäminen sekä vajaakuntoisen henkilön työhön sijoituksen tukeminen. Työkokeilu työpaikalla on sekä ammatillisen kuntoutuksen että ammatinvalinta- ja urasuunnittelun palvelu.

Työharjoittelu on tarkoitettu ammatillista koulutusta vailla oleville alle 25-vuotiaille työmarkkinatuen saajille. Työharjoittelun keskeisenä tavoitteena on työelämään perehdyttäminen ja työhönsijoittuminen sekä ammattitaidon edistäminen. Työharjoittelu antaa nuorelle mahdollisuuden tutustua ammatitilaan ennen koulutukseen hakeutumista ja tukee siten uravalintoja.

Työelämävalmennus on tarkoitettu alle 25-vuotiaille ammatillisen koulutuksen suorittaneille työmarkkinatukeen oikeutetuille ja 25 vuotta täyttäneille koulutuksesta riippumatta. Työttömyyspäivärahajärjestelmän piiriin

kuuluvat työttömät työnhakijat osallistuvat aina työelämävalmennukseen iästä ja koulutuksesta riippumatta. Työelämävalmennuksen keskeinen tavoite on tukea työelämään paluuta sekä lisätä työttömän ammattitaitoa sekä työmarkkinavalmiuksia.

Valtionavustukset ja muut taloudelliset etuudet

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvussa säädetään työllistymisen edistämiseksi työllisyysmäärärahojen avulla. Luvussa on palkkatukea, starttirahaa ja osa-aikalisää koskevat säännökset.

Työolosuhteiden järjestelytuesta säädetään 6 luvun 13 §:ssä, jonka mukaan vajaakuntoisten työllistymistä ja työssä pysymistä voidaan tukea työnantajalle myönnettävällä työolosuhteiden järjestelytuella. Tarkemmat säännökset työolosuhteiden järjestelytuen myöntämisedellytyksistä, järjestelytuen tarpeen arvioinnista sekä tuen enimmäismäärästä ja -kestosta ovat etuusasetuksessa.

Alueellisen liikkuvuuden tukemiseksi työttömälle tai työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle myönnettävästä liikkuvuusavustuksesta säädetään 10 luvun 1 §:ssä. Tarkemmat säännökset liikkuvuusavustuksen myöntämisedellytyksistä sekä korvattavista matkoista ja muista kustannuksista ovat etuusasetuksessa.

Valtionavustuksista palkkatuki ja työolosuhteiden järjestelytuki ovat työnantajalle maksettavia tukia. Henkilöasiakkaalle maksettavia tukia tai avustuksia ovat starttiraha, osa-aikalisä, liikkuvuusavustus ja ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavalle sekä vajaakuntoiselle henkilöasiakkaalle maksettavat etuudet. Investointiavustuksesta, valtion rakennuttaville toimintayksiköille valtion investointeihin myönnettävistä työllisyysmäärärahoista (työllisyystyöohjelma) sekä työllisyyspoliittisesta avustuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä.

Työolosuhteiden järjestelytuki

Etuusasetuksen 23 §:n mukaan työnantajalle voidaan korvata työolosuhteiden järjestelytukeksi vajaakuntoisen henkilön työhönsijoit-

tumisen tai työn säilyttämisen edellyttämät työkoneisiin, -välineisiin tai -menetelmiin tai työpaikan ulkoisiin olosuhteisiin tehtävien muutosten tai järjestelyjen kustannukset. Muutosten tai järjestelyjen on oltava välttämättömiä vammasta tai sairaudesta aiheutuvan haitan poistamiseksi tai vähentämiseksi. Työolosuhteiden järjestelytuen myöntäminen edellyttää lääkärinlausuntoa työntekijän työkyvyn rajoituksista sekä työterveyshuollon tai työsuojeluviranomaisen arviota suunniteltavien järjestelyjen tarpeellisuudesta.

Työ- tai muussa palvelusuhteessa olevan vajaakuntoisen henkilön työolosuhteiden järjestelytuen myöntäminen edellyttää lääkärinlausuntoa työntekijän työkyvyn rajoituksista sekä työterveyshuollon tai työsuojeluviranomaisen arviota suunniteltavien järjestelyjen tarpeellisuudesta.

Työolosuhteiden järjestelytuen enimmäismäärä on 2 500 euroa vajaakuntoista henkilöä kohden. Jos kyse on vaikeavammaisesta henkilöstä, enimmäismäärä voidaan korottaa 1 000 eurolla. Toisen työntekijän antamaa apua voidaan korvata työolosuhteiden järjestelytuen enintään 250 eurolla kuukaudessa ja enintään vuoden ajan. Jos kyse on vaikeavammaisesta henkilöstä, tukea voidaan korottaa 100 eurolla kuukaudessa ja tuki voidaan maksaa enintään kahden vuoden ajan.

#### Palkkatuki

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea työttömän henkilön palkkauskustannuksiin, jos työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille tai jos hän ei sijoitu koulutukseen. Palkkatuetun työn tulee parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa ja työmarkkina-asemaa sekä edistää pitkään työttömänä olleen pääsemistä avoimille työmarkkinoille.

Palkkatukea voidaan myöntää työsopimus-suhteessa tehtävään työhön tai oppisopimus-koulutukseen kunnille, yrityksille ja muille yksityisen sektorin työnantajille, mm. yhdistyksille, säätiöille ja kotitalouksille sekä sosiaalisille yrityksille. Valtion virastolle ja laitokselle voidaan osoittaa määrärahoja työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin noudattaen pääsääntöisesti, mitä palkkatuesta on säädetty.

Palkkatuki muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Lisäosan suuruus on enintään 60 % perustuen määrästä, joissakin tapauksissa enintään 90 % perustuen määrästä. Tuen määrään vaikuttavat työnhakijaan ja työnantajaan liittyvät seikat.

Sosiaalisille yrityksille voidaan myöntää palkkatukea muista yrityksistä poikkeavin ehdoin. Sosiaaliselle yritykselle vaikeasti työllistyvän työllistämiseksi voidaan myöntää perustuki korotettuna enintään 90 prosentin lisäosalla kahdeksi vuodeksi. Vajaakuntoisen tai pitkäaikaistyöttömän työllistämiseksi voidaan myöntää palkkatuki korotettuna lisäosalla niin, että perustuen ja lisäosan yhteenlaskettu määrä on 50 prosenttia palkkauskustannuksista, kuitenkin enintään 1 300 euroa kuukaudessa.

Vajaakuntoisen palkkaamiseksi myönnettävä palkkatuki voi olla enintään 75 prosenttia palkkauskustannuksista. Palkkatuki voi olla enintään 50 prosenttia palkkauskustannuksista, jos tuella palkattava on

- 1) pitkäaikaistyötön
- 2) vaikeasti työllistyvä
- 3) ollut yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään kuusi kuukautta ennen palkkatuen myöntämistä
- 4) vailla ammatillista koulutusta
- 5) yli 50-vuotias
- 6) oikeutettu kotouttamissuunnitelmaan kotoutumisen edistämiseksi annetun lain nojalla.

Mainitut enimmäisrajat koskevat kaikkia elinkeinotoiminnan harjoittajina pidettäviä työnantajia.

#### Starttiraha ja starttiselvitykset

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan työllistämistukea toimeentulon turvaamiseksi voidaan myöntää omaehtoisen työllistymisen tukemiseksi starttirahana yrittäjäksi ryhtyvälle henkilöasiakkaalle. Starttiraha myönnetään de minimis -tukena. Tarkemmin starttirahan myöntämisen edellytyksistä säädetään etuusasetuksessa.

Yrittäjäehdokkaan neuvonnan ja starttirahan myöntämisedellytysten arvioimiseksi työ- ja elinkeinotoimisto voi ennen starttirahan myöntämistä ohjata yrittäjäehdokkaan

asiantuntijapalveluihin. Asiantuntijapalveluiden seurauksena työ- ja elinkeinotoimisto saa asiantuntijalausannon eli starttiselvityksen. Asiantuntijapalvelut voidaan hankkia joko ostopalveluina tai viranomaisyhteistyön kautta, jolloin ne ovat maksuttomia. Jos starttirahan saaja hakee starttirahalleen jatkoa, hänet ohjataan tarvittaessa asiantuntijapalveluihin. Asiantuntija arvioi yritystoiminnan käynnistymistä, yrittäjän lisäkoulutus- ja jatkuventatarpeita sekä antaa työ- ja elinkeinotoimistolle lausunnon starttirahan jatkohakemusta varten.

Yritysidean ja starttirahan myöntämisedellytysten arviointiin liittyvät asiantuntijapalvelut ovat yrittäjäehdokkaalle/yrittäjälle maksuttomia. Starttiselvityksen (kirjallinen lausunto) tulee sisältää muun muassa hakijan yrittäjäominaisuuksien ja liikeidean arviointia sekä alueen kilpailutilanteen ja markkinoiden tutkimista.

Starttiselvitysten tekemiseen on varattu erillistä määrärahaa valtion talousarviossa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hankkia starttiselvitykset keskitetysti tai siirtää selvityksen hankkimisen työ- ja elinkeinotoimiston tehtäväksi.

#### Osa-aikalisä

Julkisesta työvoimapolvelusta annetun lain 7 luvun 5 §:n mukaan osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien lisäämiseksi voidaan kokoaikatyöstä vapaaehtoisesti osa-aikatyöhön siirtyvälle työntekijälle myöntää työllistämistukea ansiovähennyksen korvauksena (osa-aikalisä), jos työnantaja samalla sitoutuu palkkaamaan vastaavaksi ajaksi työ- ja elinkeinotoimiston osoittaman työttömän työnhakijan. Tarkemmin osa-aikalisän myöntämisestä ja maksamisesta säädetään etuusasetuksessa.

Osa-aikalisä on enintään työllistämistuen perustuki korotettuna lisäosalla, joka on 50 prosenttia työllistämistuen perustuen määrästä. Osa-aikalisää voidaan myöntää samalle henkilölle kerrallaan enintään 12 kuukauden ajan.

Osa-aikalisä maksetaan työaikaansa lyhentävälle henkilölle samoista määrärahoista kuin työttömien työllistämiseenkin. Koska osa-aikalisäsjaisen työpaikka syntyy työllis-

suysmäärärahojen avulla, siihen liittyy samanlainen työvoimapolitiittinen harkinta ja samat tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat kuin palkkatuetuun työhön.

#### Liikkuvuusavustus – matkakustannusten korvaus ja muuttokustannusten korvaus

Julkisesta työvoimapolvelusta annetun lain 10 luvun 1 §:n mukaan liikkuvuusavustusta voidaan myöntää matkakustannusten korvaukseksi, jos työnhakija hakee tai siirtyy työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle. Liikkuvuusavustus myönnetään matkakustannusten korvauksena, mikäli työ- ja elinkeinotoimisto on antanut työnhakijalle osoituksen työpaikkaan tai työnantaja on kutsunut työnhakijan haastatteluun, työpaikka sijaitsee tai palvelussuhteesta neuvottelemisen tapahtuu Suomessa, työaika on vähintään 18 tuntia viikossa, työn kesto on vähintään kaksi viikkoa ja avustusta on haettu ennen matkaa.

Liikkuvuusavustusta matkakustannusten korvaukseksi voidaan myöntää myös koululaiselle ja opiskelijalle oppilaitosten lomauaikana tapahtuvaa työtä varten.

Korvattavia ovat matkat, jotka tehdään työpaikkaan tutustumista, palvelussuhteen solmimista tai uuteen työpaikkaan siirtymistä varten Suomen alueella. Matkan ajalta voidaan myöntää majoittumiskorvausta.

Matkakustannusten korvauseruste on etuusasetuksen 3 §:n mukaan matka kilometreinä kerrottuna 0,21 eurolla, kuitenkin vähintään 2,10 euroa korvattavalta matkalta. Majoittumiskorvaus maksetaan valtion virkaehtosopimuksen matkustussäännön mukaisesti.

Liikkuvuusavustusta voidaan myöntää muuttokustannusten korvaukseksi asuinirtoimiston muutosta Suomen alueella enintään 700 euroa, jos työnhakija siirtyy työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle ja hän kuuluu muutosturvan tai työmarkkinatuen piiriin. Edellytyksenä on, että työpaikka sijaitsee Suomessa, työaika on vähintään 18 tuntia viikossa ja työ kestää vähintään kuusi kuukautta eikä työnhakija saa työttömyysturvalaissa tarkoitettua matka-avustusta. Lisäksi edellytetään, että avustusta on haettu ennen työsuhteen alkamista.

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen liittyvät etuudet

Julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain 10 luvun 2 §:n mukaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla voidaan myöntää korvausta matka- ja muista ylläpitokustannuksista. Etuusasetuksen mukaan korvausta voidaan myöntää matkoista opeukseen ja olosuhteisiin tutustumiseksi, valintatilaisuuteen tai soveltuvuuskokeisiin osallistumiseksi sekä matkasta työssäkäyntialueen ulkopuolella sijaitsevalle koulutuspaikakunnalle. Matkoista voidaan myöntää muiden ylläpitokustannusten korvauksena päivärahaa, ateriakorvausta ja majoittumiskorvausta.

Matkakustannusten korvausperuste on etuusasetuksen 3 §:n mukaan matka kilometreinä kerrottuna 0,21 eurolla, kuitenkin vähintään 2,10 euroa korvattavalta matkalta. Ylläpitokustannusten korvauksena maksettava päiväraha, ateria- ja majoittumiskorvaus maksetaan valtion virkaehtosopimuksen matkustussäännön mukaisesti.

Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavan ja vajaakuntoisen henkilöasiakkaan tukeminen

Julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain 10 luvun 2 §:n mukaan ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavalle, vajaakuntoiselle tai vaikeasti työllistettävälle, joka hakeutuu omaehtoiseen koulutukseen, voidaan myöntää korvausta oppilaitoksen tutustumiskäynneistä aiheutuneista ylläpitokustannuksista.

Etuusasetuksen mukaan ammatinvalinta- ja urasuunnittelun henkilöasiakkaalle ja vajaakuntoiselle henkilöasiakkaalle sekä hänen saattajalleen voidaan maksaa käynnistä palvelulaitoksessa, muussa palveluyksikössä, yksityisen asiantuntijan vastaanotolla ja työ- ja elinkeinotoimistossa matkakustannusten korvauksena ne edestakaisen matkan kustannukset, jotka aiheutuvat matkasta asuinpaikakunnalta tai asunnosta edellä mainittuihin palveluihin. Matkakustannusten korvausperuste on etuusasetuksen mukaan matka kilometreinä kerrottuna 0,21 eurolla, kuitenkin

vähintään 2,10 euroa korvattavalta matkalta. Matkakustannukset voidaan edellä mainitusta poiketen korvata myös oman auton tai vuokra-auton käytöstä aiheutuvien kustannusten mukaan, jos asiakas ei voi vammansa tai sairautensa takia käyttää yleisiä kulkuneuvoja tai jos yleisiä kulkuneuvoja ei ole muutoin käytettävissä.

Asiakkaalle ja hänen saattajalleen voidaan matkakorvausten lisäksi maksaa muiden ylläpitokustannusten korvauksena päivärahaa, ateriakorvausta ja majoittumiskorvausta, jos ruokailu- ja majoitusmaksuja ei korvata suoraan palvelujen tuottajalle. Ylläpitokustannusten korvauksena maksettava päiväraha, ateria- ja majoittumiskorvaus maksetaan valtion virkaehtosopimuksen matkustussäännön mukaisesti.

Harkinnanvarainen päiväraha ja ylläpitokorvaus

Etuusasetuksen 12 §:n mukaan työ- ja elinkeinotoimisto voi maksaa ammatinvalinta- ja urasuunnittelun henkilöasiakkaalle ja vajaakuntoiselle henkilöasiakkaalle toimeentulon turvaamiseksi harkinnanvaraista päivärahaa. Harkinnanvaraisesta päivärahasta ei ole säännöksiä julkisesta työvoimapolitiittisesta annetussa laissa.

Harkinnanvaraista päivärahaa voidaan maksaa terveydellisten ja muiden tutkimusten, kuntoutustutkimusten ja työkyvön tutkimusten, työ- ja koulutuskokeilun, työkliniikassa tai muussa valmennusyksikössä järjestetyn työhönvalmennuksen, ammattioppilaitokseen tehdyn tutustumiskäynnin sekä työpaikalla järjestettävän työkokeilun ajalta.

Harkinnanvaraista päivärahaa ei myönnetä, jos asiakas saa tai on oikeutettu saamaan täyttä työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Harkinnanvarainen päiväraha on työttömyysturvalain mukaisen suurimman lapsikorotuksella korotetun peruspäivärahan suuruinen ilman peruspäivärahan korotusosaa ja muutosturvalisää.

Julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain 10 luvun 6 §:n mukaan työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää harkinnanvaraista ylläpitokorvausta työpaikalla järjestettävään työkokeiluun osallistuvalla, joka ei saa työttömyysetuutta sekä työnhakijalle, joka osallis-

tuu ryhmäpalveluna toteuttavaan julkista työvoimapalvelua täydentävään palveluun, jos palvelun kesto on vähintään 5 päivää ja enintään 20 päivää.

Työpaikalla järjestettävään työkokeiluun osallistuvalla vajaakuntoiselle ylläpitokorvaus voidaan myöntää korotettuna, vaikka työkokeilupaiikka sijaitisi henkilön työssäkäyntialueella. Etuusasetuksen mukaan ylläpitokorvaus voidaan tässä tapauksessa myöntää korotettuna, jos työkokeiluun osallistuvalla aiheutuu vajaakuntoisuuden vuoksi erityisiä matka- tai muita kustannuksia.

Julkisia työvoimapalveluita täydentävät palvelut

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 1 §:ssä säädetään työ- ja elinkeinotoimiston palvelujen järjestämisestä ja hankinnasta. Pykälän 2 momentin mukaan julkisia työvoimapalveluja voidaan tarpeen mukaan tukea järjestämällä niitä täydentäviä palveluja. Täydentävinä palveluina voidaan toteuttaa myös ajankohtaisesti tai alueellisesti tarpeellisia hankkeita. Palveluja ja täydentäviä palveluja voidaan myös ostaa taikka järjestää tai ostaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa, jos tätä pidetään taloudellisena ja taroituksenmukaisena.

Täydentäviä palveluja ei merkitä työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään (URA-tietojärjestelmään), joten täsmällistä tietoa niiden sisällöistä ei ole saatavilla. Työ- ja elinkeinotoimistoille ja työvoiman palvelukeskuksille tehdyn kyselyn mukaan täydentävänä palveluna yksittäisille asiakkaille hankitaan muun muassa tukihenkilön palvelua ja yksilövalmennusta erilaisiin elämäntilanteisiin. Työhönvalmennusta hankitaan runsaasti täydentävänä palveluna. Syy tähän on todennäköisesti se, että työhönsijoittumisen ja ammatinvalinnanohjauksen erityismenot ovat vain kuntoutusneuvojen ja ammatinvalintapsykologien käytössä.

Elämänhallintaa, arkea ja terveyttä tukevaa palvelua hankitaan myös ryhmille. Kyselyn mukaan asiakkaat hyötyvät eniten täydentävästä palvelusta, kun se on yksilöllistä ja räätälöityä, valmentaa työhön tai koulutukseen tai kohentaa psyykkistä kuntoa.

Työ- ja elinkeinotoimiston maksulliset HRV-palvelut

HRV-palvelut on työ- ja elinkeinohallinnon valtakunnallinen asiantuntijaverkosto, joka tarjoaa yrityksille ja muille työnantajille sekä muille toimijoille maksullista palvelua henkilöstön vuokraamiseen (HV), henkilöstön rekrytointiin ja sopeuttamistilanteisiin sekä henkilöstön ja työyhteisön kehittämiseen (HR-tuoteryhmä) ja ammatilliseen kuntoutukseen (Professi-tuoteryhmä). HRV-palvelujen tarjoaminen perustuu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luvun 6 §:ään, jonka mukaan työ- ja elinkeinoministeriön määräämissä työ- ja elinkeinotoimistoissa voidaan järjestää työnvälitystä täydentäviä, työnantajan tarpeita vastaavia henkilöstön hankintaan tai vähentämiseen taikka työyhteisön kehittämiseen liittyviä erityispalveluja sekä työnantajan tilapäistyövoiman hankkimiseksi työnvälitystä täydentävänä palveluna työntekijöiden vuokrausta. Ammatillisen kuntoutuksen maksullisista palveluista ei ole säännöksiä laissa tai asetuksissa.

Valtio ei subventoi HRV-palvelujen toimintaa, vaan verkosto vastaa toimintansa kustannuksista tulorahoituksellaan. Palvelujen hinnoittelu perustuu valtion maksuperustelakiin ja palvelut hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein.

HRV-palvelujen asiakkaina on monen ko koisia yrityksiä eri toimialoilta sekä vakuutus- ja työeläkelaitoksia. Myös yritysten työterveyshuollot käyttävät palveluja. Vuonna 2011 HRV-palvelut -verkoston asiakkaina oli noin 700 yritystä ja noin 20 vakuutus- ja työeläkelaitosta. Verkoston laskutus oli noin 12,2 milj. euroa ja toiminnasta aiheutuneet kustannukset olivat noin 11,7 milj. euroa. Käyttäjäämä kaikkien erilliskustannusten jälkeen oli noin 550 000 euroa. Käyttäjäämä on vuosittain tuloutettu TE-toimistojen käyttöön.

Ryhmälomautusmenettely

Työsopimuslain (55/2001) mukaan työnantajan on ilmoitettava lomauttamisesta työntekijälle henkilökohtaisesti viimeistään 14 päivää ennen lomautuksen alkamista. Ilmoituksessa on mainittava lomautuksen peruste, sen

alkamisaika ja kesto tai arvioitu kesto. Työntekijän pyynnöstä työnantajan on annettava lomautuksesta kirjallinen todistus, josta käyvät ilmi ainakin lomautuksen syy, alkamisaika sekä sen kesto tai arvioitu kesto. Työnantaja ei ole velvollinen antamaan erillistä lomautustodistusta, jos hän on antanut kirjallisen lomautusilmoituksen josta edellä mainitut seikat käyvät ilmi.

Työsopimuslain mukaan lomautuksen kohdistuessa vähintään 10 työntekijään työnantajan on ilmoitettava lomautuksesta myös työvoimaviranomaiselle, paitsi jos hänellä on muun lain perusteella vastaava velvollisuus.

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaan työnantajan työ- ja elinkeinotoimistolle tekemä työsopimuslain mukainen ryhmälomautusilmoitus vähintään 10 työntekijän lomauttamisesta katsotaan näiden henkilöiden kohdalla työnhakijaksi rekisteröitymiseksi.

Työttömyysturvalain mukaan ryhmälomautetulla tarkoitetaan työntekijää, joka on lomautettu määräajaksi joko kokoaikaisesti tai työaika lyhentämällä, ja lomautus koskee vähintään 10 työntekijää. Lisäksi ryhmälomautettuina pidetään 65 vuotta täyttäneitä työttömyysetuuden hakijoita sekä työntekijöitä, joiden työnteko on estynyt sääesteen takia. Työttömyysturvalaissa ryhmälomautettujen joukko on määritelty osin suppeammaksi ja osin laajemmaksi kuin työsopimuslaissa ja julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa.

Työ- ja elinkeinotoimistolle tehtävän ryhmälomautusilmoituksen lisäksi työnantaja tekee työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle tarkistusilmoituksen, jossa ilmoitetaan muun muassa kunkin työntekijän toteutunut lomautusaika. Ilmoitus tehdään erikseen kullekin työttömyyskassalle sen jäsenistä. Kansaneläkelaitoksen osalta ilmoitus tehdään erikseen kunkin työntekijän kotipaikan Kansaneläkelaitoksen toimistolle.

#### Työllisyyden edistämistoimikunnat

Kunkin työ- ja elinkeinotoimiston yhteydessä toimii paikallista yhteistyötä varten työllisyyden edistämistoimikunta (te-toimikunta). Toimikunnan tehtäviin kuuluu työmarkkinoilla tapahtuvien muutosten en-

nakointi ja niihin varautuminen. Tässä tarkoituksessa toimikunta seuraa ja ennakoii työ- ja elinkeinotoimiston toiminta-alueen työmarkkinoilla tapahtuvia muutoksia ja suunnittelee muutosten johdosta tarvittavia toimintamalleja ja toimenpiteitä. Tarkasteltaviin muutostilanteisiin kuuluvat sekä työvoiman vähentämis- että lisäämistilanteet.

Te-toimikunta osallistuu julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanoon ja kehittämiseen. Toimikunta käsittelee muun muassa työ- ja elinkeinotoimiston tulossuunnitelman sekä työllisyysmäärärahojen mitoittamiseen ja käyttösuunnitelmaan liittyviä asioita. Lisäksi toimikunta seuraa ja arvioi työvoimapolitiikan toimeenpanoa muun muassa seuraamalla työ- ja elinkeinotoimiston toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä muita toiminnan vaikuttavuutta ja laatua koskevia tietoja. Toimikunnan kautta työ- ja elinkeinotoimisto saa palautetta julkisen työvoimapalvelun toimeenpanon onnistumisesta ja kehittämistarpeista.

Te-toimikuntien kautta tapahtuvalla työ- ja elinkeinotoimistojen, kuntien, työelämän järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden yhteistyöllä pyritään varmistamaan, että työelämän järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden asiantuntemus ja näkemykset otetaan huomioon työllisyyden edistämiseen ja työvoimapalvelujen toimeenpanoon liittyvissä kysymyksissä. Te-toimikunta on yhteistyöryhmä, jossa asiantuntijat käyvät jatkuvaa vuoropuhelua ja ennakoivat työmarkkinoiden muutoksia sekä varautuvat muutoksiin suunnittelemalla tarvittavia toimintamalleja ja toimenpiteitä. Varautumisella pyritään parantamaan muutostilanteiden hallintaa ja nopeuttamaan konkreettisten toimenpiteiden aloittamista.

Työttömyysturvan osalta te-toimikunnan tehtävänä on seurata työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysetuuden maksajalle antamia, työnhakijoiden työttömyysturva-oikeutta koskevia työvoimapolitiittisia lausuntoja ilman työnhakijoita yksilöiviä tietoja ja tukea toimistoa työttömyysetuuden työvoimapolitiittisten edellytysten arvioinnissa.

Toimikunnalla on jaostokokoonpanossa mahdollisuus antaa asiaa koskeva lausunto tilanteissa, joissa työttömyysetuuden hakija on valittanut työttömyysturvan muutoksenhaku-



lautakuntaan tai vakuutusoikeyteen päätöksestä, jolla hänen oikeutensa työttömyysetuuteen on evätty työstä kieltäytymisen tai työstä eroamisen vuoksi.

#### Muutoksenhaku

Voimassaolevan lain 13 luvussa ovat muutoksenhakua koskevat säännökset. Luvun 1 §:ssä säädetään muutoksenhausta päätöksiin, jotka koskevat tukia, avustuksia ja etuuksia. Päätökseen tyytymättömän on ensin vaadittava päätökseen oikaisua ja vasta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Pykälään sisältyy kaksi valituskieltoa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen, joka koskee työllisyysmäärärahan osoittamista valtion virastolle tai laitokselle investointiin myönnettäväksi valtionavun hakijalle, ei voi hakea oikaisua tai valittaa. Työllisyysmäärärahan osoittamispäätös perustuu valtioneuvoston asetukseen eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä. Toinen muutoksenhaku kiello koskee työ- ja elinkeinotoimiston päätöksiä työllistämistuen myöntämisestä tai sijoittamisesta valtion työtehtäviin. Esimerkiksi palkkatuen ja starttirahan myöntämispäätökset ovat valituskiellon piirissä.

Ylläpitokorvauksen muutoksenhausta säädetään 13 luvun 2 §:ssä. Ylläpitokorvausta koskevaan päätökseen voi hakea muutosta noudattaen, mitä työttömyysturvallaissa ja työttömyyskassalaissa säädetään. Päätöksestä valitetaan siten työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätöksestä edelleen vakuutusoikeyteen. Työttömyysturvallain menettelysäännöksiä sovelletaan myös päätöksen poistamisen ja uudelleen käsittelyn osalta. Ylläpitokorvauksia koskevien päätösten osalta työttömyysturva-asiamiehellä ei ole muutoksenhakuoikeutta kuten muiden työttömyysetuuksien kohdalla.

Voimassa olevan lain 13 luvun 3 §:ssä säädetään työnantajapalveluiden epäämistä tai työnantajan rahoitusvastuuta koskevan päätöksen muutoksenhausta. Päätökseen voi hakea muutosta hallintolainkäyttölain mukaisesti hallinto-oikeudelta. Hallinto-oikeuden päätöksestä voi valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Työ- ja elinkeino-

toimiston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai valitusviranomainen ei hallintolainkäyttölain 32 §:n nojalla toisin määrää.

Valtiokonttorin päätökseen tapaturman tai ammattitaudin korvaamisesta, josta säädetään lain 6 luvun 14 §:ssä, voidaan hakea muutosta siten kuin tapaturmavakuutuslain 5 luvussa säädetään. Valtiokonttorin päätökseen tyytymätön voi valittaa asiasta tapaturmasioiden muutoksenhakulautakuntaan ja sen päätöksestä puolestaan vakuutusoikeyteen. Eräissä tilanteissa vakuutusoikeyden ratkaisuun voi hakea muutosta vielä korkeimmalta oikeudelta, jos tämä myöntää valitusluvan. Tapaturmavakuutuslain 5 luvussa säädetään myös lainvoimaisen päätöksen poistamisesta.

Lain 13 luvun 6 §:ään on koottu julkisia työvoimapalveluita koskevat muutoksenhaku rajoitukset, vaikka osittaisista muutoksenhakukielloista säädetään myös luvun 1 §:ssä. Valittamalla ei saa hakea muutosta palvelun tarjoamista tai hankkimista koskevaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston päätökseen. Valituskiello koskee siten palvelujen tarjoamista ja hankkimista tosiasiallisena hallintotoimintana. Työvoimapalvelun ajalta maksettavien etuuksien osalta asianosaisella on kuitenkin oikeus hakea muutosta luvun 1 §:n mukaisesti.

Valittamalla ei voi hakea muutosta myöskään työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta koskevaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston päätökseen. Tältä osin valituskiellon piirissä ovat opiskelijavalintaa koskevat päätökset. Jos kysymyksessä on yliopistolta tai ammattikorkeakoululta hankittava tutkinto, päätöksen opiskelijavalinnasta tekee asianomainen koulutuspalvelun tuottaja. Tältä osin muutoksenhakumahdollisuudesta on säädetty yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa.

#### PK-yritysten osaamisen kehittämispalvelut

Pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluja ovat yrittäjävalmennus, tuoteistetut asiantuntijapalvelut, alueelliset elinkeinojen kehittämisprojektit sekä neuvonta-, koulutus-, konsultointi- ja muut kehittämispalvelut.

Palvelut sisältyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten palveluvalikoimaan. Palvelut rahoitetaan suurelta osin ESR-varoin. Tuotteita on paljon ja alueiden painotukset palvelujen tarjoamisessa vaihtelevat.

Konsultointipalvelut hankitaan ulkopuoliselta asiantuntijalta. Konsultin yrityskohtaisesti räätälöimissä neuvontapalveluissa yrityksen omarahoitusosuus on tietty ennalta määritelty osuus hankittavien irtokonsultointipäivien arvosta. Yrityskoulutuskäsitteen on katsottu kattavan koulutukset, joiden tavoitteena on yritysten liiketoimintaosaamisen ydinalueiden kehittäminen yrityksen toiminnan eri vaiheissa. Työ- ja elinkeinoministeriö tai ELY-keskukset hankkivat koulutuspalvelut hankintalain mukaisesti. Koulutukseen osallistujien kohderyhmänä ovat yrityksen perustamista suunnittelevat tai jo toimivat pk-yritykset. Koulutusta järjestetään ns. pk-yritysten avainhenkilövalmennuksena, jolloin koulutuksiin osallistuvat esimerkiksi yritysten tuotanto-, markkinointi- sekä talousasiantuntijat. De minimis -menettelyyn siirtyminen mahdollistaa yritystoimintaa suunnittelevien, yksin yrittäjien ja omistaja/toimitusjohtajien osallistumisen koulutus-tilaisuuksiin.

#### Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet

Työllisyys- ja työvoimapolitiikkaa sekä työvoimapalveluja säännellään useissa kansainvälisissä sopimuksissa sekä eräissä EU-säädöksissä. Suomi on ratifioinut alla selostettavat kansainväliset sopimukset lukuun ottamatta Kansainvälisen työjärjestö ILO:n merityötä koskevaa vuoden 2006 yleissopimusta (jäljempänä merityöyleissopimus) ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa yleissopimusta, mutta näidenkin ratifiointia valmistellaan parhaillaan.

YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (TSS-sopimus) III osan 6 artikla edellyttää sopimusvaltion tunnustavan oikeuden työhön, joka käsittää jokaiselle kuuluvan oikeuden hankkia toimeentulonsa vapaasti valitsemallaan tai hyväksymällään työllä. Jäsenvaltioiden tulee ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän oikeuden turvaamiseksi

mm tarjoamalla työvoimapalveluja täystyöllisyyden saavuttamiseksi.

ILO luokittelee vuodelta 1964 olevan työllisyyspolitiikkaa koskevan yleissopimuksen (nro 122) yhdeksi tärkeimmistä yleissopimuksistaan työntekijöiden perusoikeuksia koskevien yleissopimusten ohella. Myös tämä yleissopimus edellyttää jäsenvaltioiden noudattavan aktiivista politiikkaa, jonka tavoitteena on täystyöllisyys. Sopimus korostaa tarjottavan työn tuottavuutta sekä työntekijän vapautta valita mahdollisuuksien mukaan sopiva työ ilman syrjintää. Jäsenvaltion tulee arvioida toimintapolitiikkaansa säännöllisesti. Työllisyyspolitiikasta on neuvoteltava niiden kanssa, joita toimet koskevat ja erityisesti työnantajien ja työntekijöiden edustajien kanssa. Näiden tulee voida osallistua politiikan suunnitteluun.

ILO:n yleissopimus ammatinvalinnan ohjauksesta ja ammattikoulutuksesta (nro 142) vuodelta 1975 edellyttää kokonaisvaltaisen ja yhteen sovitettun ammatinvalinnan ohjauksen ja ammatillisen koulutuksen järjestämistä tukemaan työllisyyttä erityisesti julkisen työlläytymisen avulla.

ILO:n yleissopimus vajaakuntoisten henkilöiden ammatillisesta kuntoutuksesta ja työllistämistä (nro 159) vuodelta 1983 edellyttää jäsenvaltioiden laativan yleissopimuksen edellyttämän toimintapolitiikan vammaisten henkilöiden työllisyyden edistämiseksi muun muassa ammatillisen kuntoutuksen avulla.

Työväilytystä sääntelee erityisesti yksityisiä työväilytystoimistoja koskeva ILO:n yleissopimus (nro 181) vuodelta 1997. Merialaa koskee merityöväilytystä koskeva yleissopimus (nro 179) vuodelta 1996, joka korvautuu merityöyleissopimuksella niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ratifioivat sen. Myös merityöyleissopimus sisältää sekä julkista että yksityistä meriväilytystä ja merenkulkijoiden työllisyyden edistämistä koskevia määräyksiä.

Työasiainhallintoa koskeva ILO:n yleissopimus (nro 150) vuodelta 1978 edellyttää, että muun muassa työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskevaa politiikkaa ja lainsäädäntöä valmistellaan ja seurataan sekä arvioidaan yhteistyössä ja neuvotellen työmarkkinajärjestöjen kanssa niin valtakunnallisella, alueellisella kuin myös paikallisella tasolla.

YK:n vuonna 2006 hyväksymä yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista sisältää kuntoutusta sekä työtä ja työllistymistä koskevat 26 ja 27 artiklat.

Euroopan neuvoston uudistetussa sosiaalisessa peruskirjassa vuodelta 1996 on määräyksiä työllisyyden edistämisestä, työvoimapolitiikasta sekä julkisista ja yksityisistä työvoimapalveluista. Peruskirjan 1 artikla sääntele oikeutta työhön ja kattaa muun muassa jäsenvaltioiden velvollisuuden pyrkiä toimintapolitiikallaan täystyöllisyyteen. Kaikille työntekijöille tulee antaa ilmaisia työvoimapalveluja. Erikseen mainitaan velvollisuus järjestää ammatinvalinnan ohjausta ja ammatillista koulutusta sekä kuntoutusta. 9 artikla koskee oikeutta ilmaiseen ammatinvalinnan ohjaukseen. Tämä oikeus tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä turvaamaan kaikille, mukaan lukien vammaisille henkilöille. 10 artikla koskee oikeutta ammatilliseen koulutukseen.

EU:ssa toimivalta työllisyys- ja työvoimapolitiikan osalta on pääosin jäsenvaltioilla. Poikkeuksen tästä muodostaa EU- ja ETA-maiden rajat ylittävää työnvälitystä hoitava EURES-työnvälitysjärjestelmä. Lisäksi EU:ssa on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston vuokratyötä koskeva direktiivi 2008/104/EY, jossa on määräyksiä muun muassa vuokratyövoiman välittämistä koskevista maksukielloista. Työllisyyden edistämistä tuetaan muun muassa EU:n rakennerahastojen, erityisesti Euroopan sosiaalirahaston toimin sekä myös globalisaatiorahaston toimin.

Sopimuksen Euroopan unionista (SEU) 3 artiklan 3 kohdassa määrätään, että unioni pyrkii täystyöllisyyteen. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) työllisyyttä koskeva IX osasto (145-150 artiklat) määrittelee EU:n toimivaltaa työllisyyspolitiikan osalta. 145 artiklassa määrätään, että jäsenvaltiot ja unioni pyrkivät kehittämään yhteen sovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 3 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. IX osaston mukaisesti vuosittain hyväksytään

jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suunta-aviivat. Käytännössä nämä hyväksytään osana integroitua talouden ja työllisyyden suunta-aviivoja. Lisäksi jäsenvaltiot laativat perussopimuksen edellyttämät vuosittaiset kansalliset työllisyyspolitiikkaa koskevat ohjelmat, jotka käytännössä ovat osa kansallista kasvua ja työllisyyttä koskevaa uudistusohjelmaa. Näiden ohella neuvosto hyväksyy vuosittain maakohtaiset työllisyys-suositukset, jotka käytännössä ovat osa kansallisia uudistus- ja vakautusohjelmia koskevia suosituksia.

EU:n perusoikeuskirja, josta tuli Lissabonin sopimuksen myötä osa oikeudellisesti sitovaa oikeutta, sisältää muun muassa määräykset ammatillisesta vapaudesta ja oikeudesta tehdä työtä (15 artikla) sekä jokaisen oikeudesta maksuttomiin ”työhönsijoituspalveluihin”, mikä tarkoittanee oikeutta maksuttomiin työnvälityspalveluihin (29 artikla).

## 2.2 Nykytilan arviointi

Lainsäädännön ja työ- ja elinkeinotoimistojen nykyisen palveluvalikoiman rakenne ja selkeys

Laki julkisesta työvoimapalvelusta tuli voimaan 1.1.2003. Tuolloin tehty lain kokonaisuudistus oli luonteeltaan pääasiassa lainsäädäntötekninen. Lakia on sen voimaantulon jälkeen uudistettu useaan otteeseen työvoimapolitiikan painopisteiden ja linjausten muutosten myötä.

Eri työvoimapalvelujen määrittelytapa poikkeaa toisistaan huomattavasti, mikä heijastaa sitä, että voimassa oleva laki on kodi-fikaatio sitä edeltäneistä erillisistä laeista. Epäyhtenäinen määrittelytapa on osaltaan voinut vaikuttaa siihen, että säännöksissä määritellyjä palveluja on tuotteistettu. Lisäksi on tuotteita, joista laissa tai asetuksissa ei ole säännöksiä. Työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoima on laaja ja osa palveluista tai tuotteista on selvästi päällekkäisiä. Joidenkin palvelujen osalta säännöksissä on rajoituksia siltä osin, keille asiakkaille palveluita järjestetään ja miten palveluihin osallistumista taloudellisesti tuetaan.

Nykyinen palveluvalikoima, sitä koskevat säännökset ja säännöksiä täydentävät lukuisat

laajat ohjeet on vaikeasti hallittava kokonaisuus työ- ja elinkeinotoimistossa asiakastyötä tekeväälle henkilöstölle, asiakkaille, palveluntuottajille ja yhteistyötahoille. Tämä vaikeuttaa työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstön ja asiakkaiden välistä vuoropuhelua sekä sen hahmottamista, mitkä ovat eri palvelujen tavoitteet. Osa virkailijoiden työpanoksesta kuuluu säädösten ja ohjeiden selvittämiseen ja tulkittamiseen, mikä vähentää varsinaiseen asiakaspalveluun käytettävää aikaa. Säännöksissä olevat rajaukset liittyen siihen, keille asiakkaille palveluita järjestetään ja miten palveluihin osallistumista taloudellisesti tuetaan, ovat monimutkaisia eivätkä kaikilta osin ota huomioon asiakkaiden erilaisia palvelutarpeita ja yhdenvertaista kohtelua.

### Työnvälitys

Viime vuosina työnvälityksen roolia työ- ja elinkeinotoimistojen ydinpalveluna on pyritty eri tavoin vahvistamaan. Tuloksellinen työnvälitys edellyttää työ- ja elinkeinotoimistoilta toimivaa tiedonvälitystä, avointen työpaikkojen ja työnantajien hyvää tuntemusta sekä aktiivista ehdokkaiden hakua avoimiin työpaikkoihin.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen edellyttää julkisen työnvälityksen tehtäväalueen vahvistamista myös kansainvälisen työnvälityksen osalta. Kansainvälisen työnvälityksen tehtävänä tulee painottumaan nykyistä selkeämmin yritysten työvoiman rekrytoinnin tukeminen EU/ETA-maiden lisäksi myös EU/ETA-alueen ulkopuolisista maista. Työ- ja elinkeinoministeriön kansainvälistä työnvälitystä koskevien linjausten mukaisesti julkisen työnvälityksen tehtävänä on erityisesti Suomen työelämästä, työmarkkinoista ja työmahdollisuuksista tiedottaminen. Lisäksi julkisen työnvälityksen tehtävänä on työvoiman kysyntää ja tarjontaa koskevan tiedon kokoaminen sekä työvoimaa rekrytoivien yritysten opastaminen kansainväliseen työnvälitykseen liittyvissä kysymyksissä.

### Ammatillisen kehittymisen palvelut

Ohjaava ja valmentava työvoimakoulutus, ryhmäpalveluna järjestetty työnhakuvalmennus ja erilaiset ohjaukselliset ryhmät

Työ- ja elinkeinohallinto järjestää työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena pääasiassa ammatillista koulutusta. Ohjaavan koulutuksen aloittaneiden osuus kaikista työvoimakoulutuksen aloittaneista on noin 28 prosenttia. Koulutus ei kuvaa palvelun sisältöä kovin hyvin. Kyse on lähinnä ohjauksesta ja valmennuksesta, jolla edistetään ja tuetaan ammatilliseen työvoimakoulutukseen ja muihin työvoimapalveluihin osallistumista.

Ohjaavana tai valmentavana koulutuksena on järjestetty samansisältöistä palvelua kuin ryhmäpalveluna järjestetyssä työnhakuvalmennuksessa tai erilaisissa ohjauksellisissa ryhmässä. Henkilöasiakkaan status ja oikeus etuuksiin on erilainen työvoimakoulutuksessa ja ryhmäpalveluna järjestettävässä työnhakuvalmennuksessa tai ohjauksellisessa ryhmässä.

Työvoimakoulutuksena toteutetun työnhakuvalmennuksen ajalta henkilöllä on pääsääntöisesti oikeus saada työttömyysetuutta korotettuna, jos osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Koska kyseessä on tällöin työttömyysturvalain 10 luvussa tarkoitettu työllistymistä edistävä palvelu, työttömyysetuutta voidaan maksaa korvauksettomien määräaikojen ja eräiden muiden esteiden estämättä. Lisäksi koulutuksen ajalta maksetaan ylläpitokorvausta. Ylläpitokorvaus maksetaan koko koulutuksen ajalta koulutuksen kestosta ja tosiasiallisista osallistumispäivistä riippumatta.

Ryhmäpalveluna järjestetty työnhakuvalmennus (joko työ- ja elinkeinotoimiston itse järjestämä tai hankkima) ei ole työttömyysturvalain 10 luvussa tarkoitettu työllistymistä edistävä palvelu eikä henkilön status muutu työnhakuvalmennuksen aikana. Jos henkilölle ei makseta työttömyysajalta työttömyysetuutta esimerkiksi korvauksettomasta määräajasta johtuen, hän ei saa etuutta myöskään työnhakuvalmennuksen ajalta. Hänellä voi kuitenkin olla oikeus ylläpitokorvaukseen.

Työnhakuvalmennuksen osallistumispäiviltä maksetaan ylläpitokorvausta työnhakijalle, joka saa työttömyysetuutta tai jolla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentissa mainittujen seikkojen tai työttömyysturvalain 4 luvussa tarkoitetun etuuden vähentämisen takia. Työnhakuvalmennuksen on oltava kestoltaan 5—20 päivää, jotta henkilölle voidaan maksaa sen ajalta ylläpitokorvausta. Työ- ja elinkeinotoimistot voivat järjestää tätä lyhyempiä tai pidempiä työnhakuvalmennuksia, mutta näiden ajalta työnhakijalla ei ole oikeutta ylläpitokorvaukseen.

Työvoimakoulutuksena järjestetyt yleissivistävät opinnot

Peruskoulu- ja lukio-opinnot suoritetaan pääsääntöisesti omaehtoisena opiskeluna. Opintojen suorittamiseen on tarjolla runsaasti mahdollisuuksia. Lukio-opintoja on mahdollista suorittaa omaehtoisesti aikuislukioissa, joita on lähes 50 paikkakunnalla ympäri Suomen. Etäopiskelu on mahdollista yli 100 lukiossa.

Ne oppivelvollisuusiän ylittäneet, joilla ei vielä ole peruskoulun päättötodistusta, voivat jatkaa keskeytyneet peruskouluopintonsa loppuun aikuislukioissa tai niissä kansanopistoissa, joilla on lupa tarjota peruskouluopintoja aikuisille. Noin 30 kansanopistolla on peruskoululinja. Peruskouluopintoja on mahdollista suorittaa päivä-, iltä-, monimuoto- ja verkko-opiskeluna. Aikuisten perusopetusta on tarjolla myös vieraskielisille ja ulkomalaisille opiskelijoille.

Vuosittain peruskoulututkintoon tähtäviä opistoja suorittaa noin 1000 aikuista. Heistä noin 60—70 % on maahanmuuttajia. Valtaosa peruskoulun oppimäärää suorittavista suorittaa yläastetta vastaavia opintoja, jotka on räätälöity opiskelijan tarpeen mukaan. Vuodesta 2010 lähtien on ollut mahdollista suorittaa peruskoulun koko oppimäärä. Arvion mukaan joitakin kymmeniä aikuisia on suorittanut vuonna 2011 koko peruskoulun oppimäärää.

Omaehtoisten opintojen lisäksi työvoimakoulutuksena on mahdollista järjestää yleissivistäviä opintoja (peruskoulu- tai lukio-opintojen loppuun suorittaminen tai täyden-

täminen) erityisesti silloin, kun yleissivistävän koulutuksen puuttuminen estää osallistumisen ammatilliseen koulutukseen. Käytännössä yleissivistäviä opintoja on järjestetty työvoimakoulutuksena joissakin yksittäistapauksissa. Vuosina 2006—2010 peruskouluopintoja on järjestetty työvoimakoulutuksena 2—3 ryhmälle vuodessa. Vuonna 2011 peruskouluopintoja järjestettiin työvoimakoulutuksena yhdelle ryhmälle, jossa oli 25 osallistujaa. Koulutukset ovat olleet kestoltaan lyhyitä. Koulutukset on järjestetty pääkaupunkiseudulla ja ne on hankittu koulutuksen järjestäjiltä, jotka tarjoavat vastaavia opintoja myös omaehtoisena opiskeluna. Lukio-opintoja ei ole hankittu.

Lähes kaikki työnhakijaksi ilmoittautuvat ovat suorittaneet yleissivistävät opinnot. Jos yleissivistäviä opintoja ei ole suoritettu loppuun ja niitä jatketaan työnhakijana ollessa, ovat opinnot useimmiten sivutoimista (aikuislukio-opinnot tai opinnot, joiden laajuus on alle 25 tuntia viikossa), jolloin opinnot eivät ole esteenä työttömänä työnhakijana ololle ja henkilö voi saada opintojen aikana työttömyysetuutta. Jos yleissivistävien opintojen puuttuminen on työllistymisen esteenä ja työtön työnhakija on täyttänyt 25 vuotta, työttömyysetuutta voi saada myös päätoimisten opintojen ajalta (työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu). Maahanmuuttajan peruskoulu- ja lukio-opintoja on kotoutumislain mukaan mahdollista tukea kotoutumistukena maksettavalla työmarkkinatuella. Opintojen tukeminen ei edellytä, että opinnot olisivat päätoimisia tai että henkilö olisi täyttänyt 25 vuotta opiskelun tukemisen alkaessa.

Työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena järjestetyt vieraan kielen ja tietotekniikan perusvalmiudet antavat opinnot ovat suosittuja, mutta niiden vaikuttavuus työllistymisen näkökulmasta on heikko.

Ammatinvalinta- ja urasuunnittelu, ammatillinen kuntoutus, koulutus- ja ammattitietopalvelu

Nykyisessä laissa määritellyt ammatinvalinta ja urasuunnittelun, ammatillisen kuntoutuksen ja koulutus- ja ammattitietopalvelun tavoitteet ovat samankaltaiset (ammatillinen

kehittyminen, työelämään sijoittumisen ja elinikäisen oppimisen tukeminen). Ammatinvalinta ja urasuunnittelupalvelua tarjoavat pääasiassa ammatinvalintapsykologit. Kuntoutusneuvojat ohjaavat asiakasta löytämään työn, jossa asiakkaan sairaudesta tai vammasta on mahdollisimman vähän haittaa. Koulutus- ja ammattitietopalvelusta käytetään nimitystä koulutusneuvonta, joka nimenä on kuvannut palvelun sisällön muutosta tietoa jakavasta palvelusta asiakkaan neuvontaan. Koulutusneuvonnan rooli on edelleen kehittymässä tieto- ja neuvontapalvelusta ohjauksen suuntaan. Ohjauksella tarkoitetaan palvelua, jossa henkilöasiakasta autetaan työstämään aktiivisesti tämän esille nostamia kysymyksiä ja etsimään niihin ratkaisuja.

Nykyisessä lainsäädännössä osa julkisista työvoimapalveluista määritellään ammatilliseksi kuntoutukseksi. Vajaakuntoisille ammatillisena kuntoutuksena tarjottavat palvelut ovat pitkälti samoja kuin muillekin asiakkaille tarjottavat palvelut. Työolosuhteiden järjestelytuki on ainoa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukainen etuus, joka on tarkoitettu yksinomaan vajaakuntoisten työllistymisen tai työssä pysymisen tukemiseen.

### Työmarkkinatoimenpiteet

Työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkaille on tarjolla kolme erinimistä työmarkkinatoimenpidettä: työharjoittelu, työelämävalmennus ja työkokeilu, joille on laissa määritelty erilaiset tavoitteet ja kohderyhmät. Käytännössä työ- ja elinkeinotoimistojen ja henkilöasiakkaiden on vaikea hahmottaa työmarkkinatoimenpiteiden keskinäisiä eroja. Kaikkia työmarkkinatoimenpiteitä käytetään samankaltaisissa tarkoituksissa ja myös tarkoituksissa, jotka eivät vastaa niille asetettuja tavoitteita. Koska työmarkkinatoimenpiteiden käytössä ei ole eroa, eri työmarkkinatoimenpiteet eivät profiloitu eri palveluiksi.

Kaikkia työmarkkinatoimenpiteitä käytetään työkokemuksen hankkimiseksi. Osa nuorista, ammatillisen koulutuksen suorittaneista työnhakijoista katsoo, että työelämävalmennuksesta on muodostunut "pakollinen" välivaihe ennen työsuhteeseen työllistymistä. Osa työnantajista puolestaan katsoo, ettei vastavalmistuneiden osaaminen vastaa

työmarkkinoiden vaatimuksia, mistä syystä työelämävalmennus on tarpeen ennen rekrytointia työsuhteeseen. Koska palkkatuki on tarkoitettu kompensoimaan mm. puuttuvasta työkokemuksesta johtuvaa keskimääräistä alempaa tuottavuutta, työmarkkinatoimenpiteitä ei ole tarkoituksenmukaista käyttää edellä mainitussa tarkoituksessa.

### Palkkatuki

Työ- ja elinkeinoministeriö on saanut palautetta työ- ja elinkeinohallinnon virkamiehiltä ja palkkatukea hakeneilta työnantajilta palkkatukijärjestelmän monimutkaisuudesta. Osa työnantajista pitää palkkatuen hakemiseen liittyvää menettelyä hallinnollisesti raskaana. Edellä mainituista syistä palkkatukisäännöksiä ja palkkatuen hakemismenettelyä on tarpeen yksinkertaistaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön tammikuussa 2012 asettamassa kolmikantaisessa Työpai-kalla toteutettavien työvoimapalvelujen kehittäminen -työryhmässä yhdeksi palkkatuen uudistamistarpeeksi nousi palkkatuen haku- ja maksamismenettelyn keventäminen ja tätä kautta työnantajien hallinnollisen taakan vähentäminen. Työryhmässä tunnistettiin myös palkkatukisäännöksiin liittyviä muutostarpeita, jotka koskivat lähinnä yritysten saattamista yhdenvertaiseen asemaan muiden työnantajien kanssa palkkatuen myöntämisedellytysten osalta.

### Starttiraha

Starttirahan myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Starttirahan kuten muidenkin työ- ja elinkeinoviranomaisen myöntämien tukien ja korvausten myöntäminen perustuu työ- ja elinkeinoviranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkintaan ja käytettävissä oleviin määrärahoihin. Tukea voidaan myöntää myös muulle kuin työttömälle. Näillä perusteilla tuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista on katsottu voitavan säätää asetuksella. Työnantajalle myönnettävän palkkatuen myöntämisedellytykset ja myöntämisen rajoitukset ovat hyvin samankaltaiset starttirahaa koskevien säännösten kanssa ja niistä on säädetty lailla. Edellä mainitusta

syystä ja koska starttirahalla on välitön yhteys yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon turvaamiseen, myöntämisedellytyksistä ja rajoituksista tulisi säätää nykyistä laajemmin lain tasolla.

#### Osa-aikalisä

Osa-aikalisän työvoimapolitiittinen merkitys on jo vuosia ollut vähäinen. Työaikaansa lyhentävälle maksettavan osa-aikalisän edellytyksenä on, että työnantaja sitoutuu palkkaamaan samalle ajalle työttömän työnhakijan. Suurin osa osa-aikalisää saaneista (yli 70 %) on ollut työssä kunnissa tai kuntayhtymissä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä. Kyseisillä aloilla on pulaa osaavasta työvoimasta ja vain vähän sellaisia työttömiä työnhakijoita, joiden työllistymistä on tarkoituksenmukaista tukea työllisyysmäärärahoilla myöntämällä osa-aikalisää työaikaansa lyhentäville. Osa-aikalisää saaneita on viime vuosina ollut alle 1500 henkilöä vuodessa.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu on kannustanut työnhakijoita parantamaan opiskelemalla edellytyksiään saada työtä tai säilyttää työpaikka. Työnhakijalle ei makseta työttömyysetuutta eikä opintojen tukemisen enimmäisaika kuluu, jos työnhakija on keskeyttänyt opintonsa pätevistä syistä. Pätevillä syillä tarkoitetaan esimerkiksi vanhempainvapaita ja pitkäaikaista sairautta. Voimassa olevien säännösten mukaan työnhakija ei voi keskeytysaikana opiskella lainkaan. Säännöstä voitaisiin muuttaa siten, että tukeminen voidaan keskeyttää vaikka opiskelua jatketaan. Muutos kannustaisi henkilöä opiskelemaan esimerkiksi vanhempainvapaan aikana ilman, että opintojen tukemisen enimmäisaika kuluu. Enimmäisaika alkaisi kuluu keskeytyksen päätyttyä. Muutos nopeuttaisi opintojen saamista päätökseen.

Opiskelun tukemiseen työttömyysetuudella liittyy lisäksi eräitä pienempiä kehittämistarpeita.

Liikkuvuusavustukset ja työvoimapalveluihin hakeutumisen tukeminen

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain ja sen nojalla annetun etuusasetuksen perusteella työnhakijan tai muun henkilöasiakkaan matka- ja majoittumiskustannuksia voidaan korvata eri tilanteissa:

- työttömälle työnhakijalle tai työttömyysuhan alaiselle, joka hakee tai siirtyy työhön työssäkäyntialueen ulkopuolelle sekä koululaisille ja opiskelijoille oppilaitoksen lomaaikana tapahtuvaan työhön (liikkuvuusavustus)

- työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla henkilöasiakkaalla korvausta matkoista opetukseen tai olosuhteisiin tutustumiseksi, valintatilaisuuteen tai soveltuvuuskokeisiin osallistumiseksi sekä matkasta työssäkäyntialueen ulkopuolelle sijaitsevalle koulutuspaikkakunnalle

- ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavalle, vajaakuntoiselle tai vaikeasti työllistettävälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu omaehtoiseen koulutukseen, oppilaitokseen tutustumiskäynneistä aiheutuvista ylläpitokustannuksista

- ammatinvalinta- ja urasuunnittelun henkilöasiakkaalle ja vajaakuntoiselle sekä hänen saattajalleen käynnistä palvelulaitoksessa, muussa palveluyksikössä, yksityisen asiantuntijan vastaanotolla ja TE-toimistossa aiheutuvista matkakustannuksista ja muista ylläpitokustannuksista

Työnhakumatkasta aiheutuvia matkakustannuksia voidaan korvata vain, jos matka tehdään työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Työvoimakoulutukseen hakeutumiskustannuksia voidaan korvata myös työssäkäyntialueella. Muihin palveluihin tai asiantuntija-arviointeihin hakeutumisesta tai työ- ja elinkeinotoimistossa asioinnista aiheutuvia kustannuksia ei pääsääntöisesti korvata lainkaan tai ne korvataan vain tietyille asiakasryhmille (ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelun henkilöasiakkaat ja vajaakuntoiset) riippumatta siitä, onko kyseiseen asiakasryhmään kuuluvalla henkilöllä taloudellisen tuen tarvetta. Asiakkaat ovat matka- ja yöpymiskustannusten korvaamisen osalta eriarvoisessa asemassa sen perusteella, mihin työllistymistä edistävään palveluun he ovat palvelutar-

peensa perusteella hakeutumassa ja mihin asiakasryhmään heidän katsotaan kuuluvan.

Matka- ja yöpymiskustannusten korvaaminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaista tilanteissa, joissa henkilö on vailla työstä saatavaa toimeentuloa ja kustannukset ovat niin suuret, että niiden korvaaminen on asiakkaan tilanne huomioon ottaen perusteltua. Matka- ja yöpymiskustannukset tulisi korvata aina, kun matka ulottuu työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Myös työssäkäyntialueen sisäpuolella tapahtuvia matkoja tulisi voida korvata. Matka- ja yöpymiskustannuksien korvaamista koskevien säännösten tulisi olla sellaisia, että asiakkaat olisivat etuuskien saamisen osalta yhdenvertaisessa asemassa. Nykyinen järjestelmä ei täytä edellä mainittuja edellytyksiä.

Liikkuvuusavustuksena myönnettävää muuttokustannusten korvausta voidaan myöntää vain muutosturvan piiriin kuuluville ja työmarkkinatuen saajille. Ansio- ja peruspäivärahasaajat, jotka eivät kuulu muutosturvan piiriin, eivät voi saada korvausta muuttokustannuksista.

Harkinnanvarainen päiväraha ja ylläpitokorvaus

Työ- ja elinkeinotoimiston myöntämää harkinnanvaraista päivärahaa ja ylläpitokorvausta saaneiden määrä on pieni ja toimistojen käytännöt edellä mainittujen etuuskien myöntämisen osalta vaihtelevat suuresti. Tilastoista ei ole saatavilla täsmällistä tietoa siitä, mille asiakasryhmille harkinnanvaraisia etuuksia on maksettu. Arvioiden mukaan harkinnanvaraisia etuuksia on maksettu työkokeilun ajalta pääasiassa seuraaville ammatinvalinta- ja urasuunnittelun asiakkaille ja vajaakuntoisille:

- kotona lapsiaan (kotihoidontuella) hoitavat vanhemmat
- yliopisto- tai muut opiskelijat, joiden opinnot eivät etene, eivätkä he siksi hae tai saa opintotukea, mutta eivät kesken olevien opintojensa vuoksi ole myöskään oikeutettuja työttömyysetuuteen
- avovankilassa olevat vangit, jotka osallistuessaan vankilan ulkopuolella järjestettävään työkokeiluun ja saadessaan työkokeilun

perusteella etuuden menettävät oikeuden vankilan maksamaan toimintarahaan

- alle 17-vuotiaat nuoret, jotka eivät ole ikänsä vuoksi oikeutettuja työttömyysetuuteen ja lakisääteiseen ylläpitokorvaukseen

- asiakkaat, jotka saavat Kelalta kuntoutustukea, ja joiden ammatillinen kuntouttaminen kuuluu Kelalle

- yritystoimintansa keskeyttäneet yrittäjät (ml. yrittäjien puoliset), joita pidetään 4 kuukauden keskeytysaikana päätoimisina yrittäjinä ja jotka eivät keskeytysaikana ole oikeutettuja työttömyysetuuteen

- vuorotteluvapaalla tai palkattomalla vapaalla olevat henkilöt

Työ- ja elinkeinoministeriö on selvittänyt URA-tietojärjestelmästä harkinnanvaraisten päivärahajärjestelmän käyttöä. Selvityksen perusteella harkinnanvaraista päivärahaa on myönnetty muutamassa keskiuudessa kaupungissa (alle 100 tapausta vuonna 2011). Selvityksen mukaan harkinnanvaraista päivärahaa on maksettu tilanteissa, joissa itse palvelun (työkokeilu) järjestäminen ei ole ollut perusteltua. Harkinnanvaraista päivärahaa on useassa tapauksessa maksettu, vaikka henkilöllä olisi ollut oikeus lakisääteiseen työttömyysetuuteen tai johonkin muuhun toimeentuloa ensisijaisesti turvaavaan etuuteen palvelun ajalta.

Julkisia työvoimapalveluja täydentävät palvelut

Julkisia työvoimapalveluja täydentävien palvelujen hankintaan käytettiin vuonna 2010 noin 2,2 miljoonaa euroa, jolla hankittiin palveluja noin 2100 henkilölle. Työhönvalmennusta hankittiin täydentävänä palveluna noin 1500 henkilölle ja noin 600 henkilölle hankittiin muuta palvelua (tukihenkilöpalvelua ja muuta yksilöllistä palvelua). Työhönvalmennusta on hankittu täydentävänä palveluna erityisesti siksi, että säädöksissä työhönvalmennuksen käyttö on rajattu vajaakuntoisten ja vaikeasti työllistyvien asiakkaiden työhönsijoittumisen edistämiseen.

Työ- ja elinkeinotoimiston maksulliset HRV-palvelut

HRV-palveluiden merkitys kokonaisuutena ja eri tuoteryhmissä on erilainen eri alueilla.



Työ- ja elinkeinotoimiston maksulliset rekrytointipalvelut täydentävät maksuttomia palveluja, minkä ansiosta työ- ja elinkeinotoimisto voi tarjota työnantajille kokonaisvaltaista palvelua. HRV-palveluista saaduista kokemuksista on ollut hyötyä kehitettäessä maksuttomia palveluja ja toimintamalleja (muutosturvan toimintamalli ja yhteishankintakoulutus).

Työ- ja elinkeinoministeriö teki keväällä 2012 kilpailuneutraliteetin näkökulmasta selvityksen maksullisista HRV-palveluista ja niiden asemasta markkinoilla. Selvityksen johtopäätöksenä oli, että yksityisten palvelun tuottajien ja työ- ja elinkeinotoimistojen toimintaedellytykset eivät ole tasapuoliset.

Työ- ja elinkeinotoimiston tuottamiin HRV-palveluihin ei sovelleta konkurssisäännöksiä eikä toiminnasta makseta yhteisöveroja. Toiminnan maksullisuus ja maksujen suuruus perustuu valtion maksuperustelakiin, jota ei ole tarkoitettu sovellettavaksi pysyväisluonteisessa tai laajassa liiketoiminnassa. Julkisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraliteettia selvittänyt työryhmä katsoi selvityksessään vuonna 2009, että painavasta syystä (esimerkiksi palvelujen tarjoamiseksi tasapuolisesti eri maassa) markkinaehtoista toimintaa voitaisiin harjoittaa muuten kuin yksityisoikeudellisessa muodossa. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan 6.3.2009 tekemien linjausten mukaan kilpailuneutraliteetin toteuttamiseksi valtion liiketoimintaa harjoitetaan pääsääntöisesti osakeyhtiömuodossa.

Kaikkia HRV-palveluina tarjottuna maksullisia palveluja tuottavat myös yksityiset palvelujen tuottajat, joten HRV-palvelujen kohdalla kysymys ei ole markkinapuutteen vastaamisesta. Työ- ja elinkeinotoimistojen saama imagohyöty tai yrityskontaktien hankkiminen eivät ole riittäviä perusteita toiminnan jatkamiselle viranomaisen maksullisena palvelutoimintana. Myöskään työnhakijoiden työllistymisen edistäminen ei ole peruste maksullisen palvelutoiminnan jatkamiselle nykymuotoisena.

Edellä mainituista syistä työ- ja elinkeinoministeriö päätti keväällä 2012, että maksullisten palvelujen tuottamista selvitetään ja maksullisten palvelujen tuottamista viraston maksullisena palvelutoimintana jatketaan vuoden 2013 loppuun saakka.

Ryhmälomautusmenettely ja työ- ja elinkeinotoimiston palvelut lomautustilanteessa

Työnantajan työsopimuslain mukainen ilmoitusvelvollisuus työ- ja elinkeinotoimistolle vähintään 10 työntekijää koskevista lomautuksista koskee kaikkia lomautustilanteita lomautuksen kestosta riippumatta. Vastavasti kaikki ryhmälomautusilmoituksella ilmoitetut työntekijät tulisi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaan rekisteröidä työnhakijoiksi. Koska työttömyysturvain mukaan ryhmälomautetulla tarkoitetaan työntekijää, joka on lomautettu määräajaksi joko kokoaikaisesti tai työaikaa lyhentämällä, työ- ja elinkeinotoimistot ovat yhteistyössä työnantajien kanssa ohjanneet toistaiseksi lomautetut työntekijät rekisteröitymään työnhakijoiksi henkilökohtaisesti.

Ryhmälomautettujen työnhakijoiden tietoja ei merkitä työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään, koska työ- ja elinkeinotoimistoilla ei ryhmälomautusilmoituksen perusteella ole tarvittavia tietoja lomautetuista. Tästä johtuen työn tai työllistymistä edistävien palvelujen tarjoaminen ryhmälomautetuille on käytännössä mahdotonta, ellei lomautettu itse ole aktiivinen ja ilmoita työnhakutietojaan työ- ja elinkeinotoimistolle.

Lyhytkestoisissa lomautuksissa palvelujen tarjoaminen ei useinkaan ole tarkoituksenmukaista, mutta alun perin lyhytkestoiseksi tarkoitettun määräaikaisen lomautuksen pitkittyessä lomautetun saaminen työ- ja elinkeinotoimiston palvelujen piiriin olisi tärkeää.

Ryhmälomautusmenettely on otettu käyttöön aikana, jona lomautukset olivat tyypillisesti kokoaikaisia ja toteutuivat lomautusilmoituksessa ilmoitetulla tavalla. Kun lomautuksen ajankohdat ja toteuttamistavat muuttuvat nopeasti ja työntekijöitä kutsutaan töihin tilapäisesti lomautuksen kestäessä, ryhmälomautusmenettely ei enää toimi tarkoitettulla tavalla.

Ryhmälomautusilmoituksella työnhakijoiksi saattaa myös tulla henkilöitä, joiden kohdalla julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetty työnhakijaksi rekisteröitymisen edellytykset eivät täyty. Työnantajakohtaisen jatkuvan (A) tai tilapäisen (B) työnte-

kijän oleskeluluvan saaneita henkilöitä ei julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaan voida rekisteröidä työnhakijoiksi. Muun kuin työnantajakohdaisen tilapäisen oleskeluluvan (B) saanut henkilö puolestaan voidaan rekisteröidä työnhakijaksi, mutta tällaisella henkilöllä ei työttömyysturvalain mukaan ole oikeutta työttömyysetuuteen.

Vuonna 2011 ryhmälomautettuja oli kuu-kausittain keskimäärin noin 5 700. Heistä noin 1 800 oli lyhennetyllä työviikolla. Ryhmälomautusmenettelyn piiriin kuuluvien lomautettujen osalta lomautuksen keskimääräinen kesto oli 53 päivää.

#### Työllisyyden edistämistoimikunnat

Työ- ja elinkeinotoimistoverkkoa koskevien päätösten mukaan kunkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella on vuoden 2013 alusta lukien yksi työ- ja elinkeinotoimisto. Toimistoilla olisi tarpeellinen määrä toimipaikkoja. Voimassa olevien säännösten mukaan työ- ja elinkeinotoimiston lakkauttaminen tai muuttaminen toimipaikaksi johtaa sen yhteydessä toimineen te-toimikunnan toiminnan päättymiseen.

Jos te-toimikunnan toimialue on kovin laaja, esimerkiksi koko elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen alue, on mahdollista, etteivät toimikunnan jäsenet tunne riittävästi koko alueen tilannetta. Jotta te-toimikunnan jäsenillä olisi riittävä toiminta-alueen työmarkkinatilanteen tuntemus, jokaisen työ- ja elinkeinotoimiston yhteydessä tulisi olla vähintään yksi toimikunta, mutta tarvittaessa toimikuntia voisi olla useampia.

Te-toimikuntia perustettaessa eri tahot esittivät epäilyksiä siitä, että työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisen siirtyessä kokonaisuudessaan työ- ja elinkeinotoimiston virkatyönä hoidettavaksi työttömyysturvalain tulkinnat kiristyisivät tai lievenisivät perusteettomasti verrattuna aiempiin työvoimatoimikuntien antamiin lausuntoihin. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimistot olivat huolestuneita henkilöstönsä työturvallisuudesta, kun aiemmin toimikunnan kollektiivina antama lausunto henkilöityisi yksittäiseen toimiston virkamieheen. Työ- ja elinkeinoministeriön elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, työ- ja elinkeinotoimistoille ja te-toimikuntien jäse-

nille vuosina 2010 ja 2011 tekemien kyselyjen perusteella epäilykset ovat osoittautuneet aiheettomiksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2011 tekemän kyselyn perusteella jaoston käsiteltäväksi päätyi hyvin harva tapaus. Valtaosa työ- ja elinkeinotoimistoista (31 toimistoa 60 vastanneesta) ilmoitti, että jaosto käsiteli vuonna 2010 enintään 10 valitusasioita. Jaostoja, joissa käsiteltäviä valitusasioita ei ollut lainkaan, oli kahdeksan. Jaostot ottivat kantaa sekä valituksen hyväksymisen että hylkäämisen puolesta. Ilman jaostokäsittelyäkin työnhakijan oikeusturva toteutuu työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan ja vakuutus-oikeuden käsittelyn kautta.

Työvoimapolitiittinen lausunto työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen perustuu aina kyseisen tapauksen tosiseikkoihin ja työttömyysturvalain säännöksiin. Työttömyysturvalaki jättää työ- ja elinkeinotoimistolle harkintavaltaa vain rajoitetusti. Tavoitteena on, että samojen tosiseikkojen perusteella päädyttäisiin työttömyysturva-asiassa samaan lopputulokseen eri puolilla maata. Työnhakijoiden yhdenvertaisuutta turvaa parhaiten työttömyysturvalain säännösten selkeys. Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmään liittyviä säännöksiä on selkeytetty 1.7.2012 alkaen. Edellä mainituilla perusteilla te-toimikunnan tai sen jaoston paikallistunteumuksella ei valtaosassa tapauksia ole olennaista merkitystä yksittäisen työnhakijan työttömyysturva-asian lopputulokselle.

Te-toimikunnan jaoston kannanotto työnhakijan työttömyysturva-asiassa tekemään valitukseen voi pahimmillaan hidastaa työnhakijan tekemän valituksen käsittelyä. Tilastotietoja jaostokäsittelyn vaikutuksesta valitusasian käsittelyaikaan ei ole käytettävissä. Edellä mainituista syistä jaostokäsittelystä voitaisiin luopua. Tämä tukisi myös yleistä tavoitetta yksinkertaistaa työttömyysturvajärjestelmää.

Jos te-toimikunnan jaostokokoonpanossa käsiteltävistä valitusasioista luovuttaisiin, toimikunnan tehtävät selkeytyisivät. Työvoimatoimikuntien muututtua työllisyyden edistämistoimikunniksi toimikuntiin jäi työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Tämä vaikutti jäsenten nimeämiseen siten, että toimikuntiin nimettiin työttömyysturva-asioita

tuntevia henkilöitä, joilla kaikilla ei ole ollut riittävää asiantuntemusta ja kiinnostusta toimikunnan uusiin tehtäviin. Tehtävän selkeytyminen helpottaisi motivoituneiden ja asiantuntevien jäsenten saamista toimikuntiin.

#### Muutoksenhaku

Voimassaolevan lain muutoksenhakujärjestelmä on varsin monimuotoinen. Muutoksenhakumenettelyt poikkeavat asiaryhmittäin, minkä vuoksi muutoksenhakua koskeva luku on kokonaisuutena monimutkainen. Lain luottavuutta heikentää se, että pääsääntöihin on tehty useita poikkeuksia. Luvussa on säädetty useista muutoksenhakukielloista, joita sisältyy kahteen pykälään.

Muutoksenhakukieltoja on säädetty myös sellaisten hallintotoimien osalta, joihin ei muutoinkaan liittyisi muutoksenhakuoikeutta. Tällaisia ovat palvelun tarjoamista tai hankkimista koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston ratkaisut. Palvelun tarjoaminen tai hankkiminen on viranomaisen tosiasiallista hallintotoimintaa, johon ei liity muutoksenhakuoikeutta. Työllisyysmäärärahojen osoituspäätökset, joiden valituskiellosta säädetään voimassa olevan lain 13 luvun 1 §:n 4 momentissa, eivät toiseen valtion viranomaiseen kohdistuessaan ja hallinnon sisäisenä toimenpiteenä olisi muutoinkaan muutoksenhakuoikeuden piirissä.

Toisaalta muutoksenhakukiellot ulottuvat osittain myös sellaisiin epäämisperusteisiin, joiden osalta muutoksenhakuoikeus olisi perusteltua. Palkkatuen ja starttirahan osalta on säädetty useista lakimääräisistä edellytyksistä, joiden arviointi tuomioistuimessa voi olla asianosaisen oikeusturvan kannalta tarpeellista.

#### PK-yritysten osaamisen kehittämispalvelut

PK-yritysten osaamisen kehittämispalveluiden sisällöllinen kehittämistyö on parhailaan käynnissä. Nykyisten tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden määrää on tarkoitus vähentää merkittävästi. Tavoitteena on kehittää yrityksen kehittämistarpeiden arviointiin liittyvä analyysityökalu, johon liittyisi aina

kehittämisohjelma tai –suunnitelma yritykselle.

PK-yritysten osaamisen kehittämispalveluja tarjoavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Työ- ja elinkeinoministeriö on kilpailuttanut yrityksille tarjottavia valtakunnallisia koulutuksia, mutta tästä ollaan luopumassa. Tulevaisuudessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitaisivat kilpailutukset.

Tällä hetkellä työ- ja elinkeinotoimistojen ei ole mahdollista järjestää yrityksille maksullista asiantuntijapalvelua. On tarkoituksenmukaista, että myös työ- ja elinkeinotoimistot voisivat joissakin tilanteissa järjestää yrityksille kehittämispalveluja, esimerkiksi yrityksen henkilöstön osaamis- tai koulutus- tarpeiden analysoimiseksi ja tarvittavan koulutuskokonaisuuden räätälöimiseksi ennen yhteishankintakoulutuksen toteuttamista.

#### Laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä (URA-laki)

Tietosuojavaltuutetun toimiston kesällä 2009 tekemän tarkastuksen johdosta annettussa tarkastuskertomuksessa todettiin, että työhallinnon henkilöasiakasrekisterin tietosisältö olisi arvioitava kokonaisvaltaisesti uudelleen. Tämän arvion perusteella olisi harkittava, onko tarvetta henkilöasiakasrekisteriä koskevan lainsäädännön tarkistamiseen. Kaiken rekisteriin merkityn tiedon on perustuttava URA-lakiin ja sen tulee olla rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellista ja asiallisesti perusteltua. Rekisterin laajentamisen tai täsmennyksen osalta on arvioitava tarvetta lainsäädännön muuttamiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön lokakuussa 2009 asettama työryhmä kartoitti URA-lain mahdolliset muutostarpeet. Työryhmä ehdotti, että URA-laki kumottaisiin ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lakiin lisättäisiin uusi luku. Luvussa säädettäisiin julkisen työvoimapalvelun asiakastietojärjestelmästä. Samalla säännösten sisältöä täsmennettäisiin.

### 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

#### Lainsäädännön yksinkertaistaminen

Esityksen tavoitteena on selkeä laki, jossa säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamista julkisista työvoima- ja yrityspalveluista ja niiden järjestämisestä ja jonka keskeinen sisältö muodostuisi palvelujen tavoitteen ja sisällön määrittelyistä. Tavoitteena on, että työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämisvastuulla olevista palveluista ja niihin liittyvistä taloudellisista etuuksista säädettäisiin mahdollisimman yhteneväisesti. Työ- ja elinkeinoviranomaisella tarkoitettaisiin ehdotetussa laissa työ- ja elinkeinotoimistojen lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskusta.

Ehdotettu laki ei kattaisi kaikkia yrityksille tarjolla olevia julkisia yrityspalveluja, vaan ainoastaan työ- ja elinkeinotoimistojen yrityspalvelut sekä osan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yrityspalveluista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset myöntävät yritystukia, joista säädettäisiin jatkossakin erikseen. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla yrityksille palveluja tarjoavat muun muassa Finnvera, Finnpro ja TEKES. Myös kunnat tarjoavat yrityspalveluja.

Ehdotettu laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista korvaisi lain julkisesta työvoimapalvelusta, lain pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista sekä lain työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä.

Ehdotettu laki jakaantuisi 15 lukuun seuraavasti:

- 1 luku. Yleiset säännökset
- 2 luku. Työnhakija
- 3 luku. Työnvälitys
- 4 luku. Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu
- 5 luku. Työvoimakoulutus
- 6 luku. Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu
- 7 luku. Palkkatuki

8 luku. Yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalvelut

9 luku. Kulukorvaus

10 luku. Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet

11 luku. Työllistämisen- ja aluevelvoitteet sekä kunnalle myönnettävä lisätuki

12 luku. Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

13 luku. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä

14 luku. Muutoksenhaku.

15 luku. Voimaantulosäännökset

Ensimmäisessä luvussa säädettäisiin valtion yleisestä velvollisuudesta edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työvoiman tarjontaa, julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tarkoituksesta ja keskeisestä sisällöstä, palvelujen tarjoamisesta ja hankkimisesta sekä eräistä keskeisistä julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevista yleisistä periaatteista. Lisäksi luvussa määriteltäisiin keskeisimmät laissa käytetyt käsitteet. Toisessa luvussa säädettäisiin kattavasti työnhakijan palveluprosessin keskeisistä osista, joita ovat työnhakun käynnistäminen ja voimassaolo, työnhakijan haastattelu ja työllistymissuunnitelma. Lisäksi luvussa olisivat säännökset työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudesta informoida työnhakijaa ja tarjota tälle työtä, koulutusta ja muita suunnitelmaan sisältyviä palveluja, työttömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista sekä muutosturvan piiriin kuulumisesta.

Luvuissa 3—5 ja 7—8 säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämisvastuulla olevista työvoima- ja yrityspalveluista. Luvussa 6 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta omaehtoisesta opiskelusta. Luvut 9 ja 10 koskisivat julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin kuuluvia tukia ja korvauksia.

Luvussa 11 säädettäisiin kuntia koskevista työllistämisen- ja aluevelvoitteista sekä kunnalle myönnettävästä lisätuesta. Luvussa 12 säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen ja alueen eri toimijoiden välisestä yhteistyöstä, yhteistyötä varten asetettavista työvoima- ja yrityspalvelu—neuvottelukunnista sekä eräistä muista julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanoon liittyvistä asioista. Luvussa 13 säädettäisiin työ- ja elinkeino-

toimiston asiakastietojärjestelmästä, sinne tallettavista tiedoista, tietojen poistamisesta ja arkistoinnista, käyttöoikeuden myöntämisestä ja muista asiakastietojärjestelmään liittyvistä kysymyksistä. Luvuissa 14—15 säädetäisiin muutoksenhausta ja lain voimaantulosta.

#### Palveluvalikoiman uudistaminen

Lain rakenteen muutosten ohella julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevia säännöksiä ehdotetaan uudistettavaksi osin sisällöllisesti. Keskeisenä tavoitteena on selkeä palveluvalikoima, joka vastaa asiakkaiden palvelutarpeisiin, edellyttää nykyistä vähemmän hallinnollista työtä ja helpottaa vuoropuhelua asiakkaiden, yhteistyötahojen ja palveluntuottajien kanssa.

Tavoitteena on, että julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tavoitteet ja palvelujen tarjoamisen edellytykset sekä mahdolliset rajoitukset olisivat selkeät. Ehdotetussa laissa ei eriteltäisi henkilöasiakkaiden ja yritys- ja työnantaja-asiakkaiden palveluja. Palvelu, joka tukee henkilöasiakkaan työllistymistä, tukee samalla yrityksen tai muun työnantajan työvoiman saantia. Esimerkiksi palkkatuki toimii rekrytointitukena ja työkokeilu mahdollisuutena arvioida henkilön soveltuvuutta tarjolla olevaan työtehtävään. Työhönvalmentaja auttaa työntekijää ja työnantajaa työpaikalla. Palveluvalikoiman uudistamisen lähtökohta on, että kaikkien asiakkaiden (henkilö-, yritys- ja työnantaja-asiakkaiden) kohdalla työvoima- ja yrityspalvelujen käytön tulee perustua tunnistettuun palvelutarpeeseen. Työttömien työnhakijoiden kohdalla työvoimapalveluja käytetään työllistymissuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteuttamiseen.

Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta ja osaavan työvoiman tarjonnan turvaamista. Työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoiman ydinpalvelu olisi työnvälitys. Työnvälitystä ja työn vastaanottamista tuettaisiin muilla palveluvalikoimaan kuuluvilla palveluilla (työnhakuvalmennus, palkkatuki, työhönvalmennus, työnhakuun liittyvät matka- ja yöpymiskustannusten korvaukset). Muilla henkilöasiakkaalle tarjottavilla palveluilla

parannettaisiin niiden henkilöiden työllistymismahdollisuuksia, joiden työllistymistä ei voida välittömästi edistää työnvälityksellä. Monipuoliset osaamisen kehittämispalvelut tarjoaisivat tukea ammatinvalintaan ja mahdollisuuden kehittää osaamista työuran aikana. Osaamisen kehittämispalvelut olisivat kaikkien henkilöasiakkaiden käytössä ja edesauttaisivat näin koko työvoimapotentiaalın käyttöön saamista ja työurien pidentämistä. Ehdotetussa palveluvalikoimassa on otettu huomioon asiakkaat, joilla on edellytykset siirtyä nopeasti työstä työhön, vammaiset ja sairaat, joilla on vaikeuksia työllistyä ja ne, joilla on riski syrjäytyä työmarkkinoilta.

Työ- ja elinkeinotoimistojen roolia elinkeinotoimistona pyritään vahvistamaan sillä, että työ- ja elinkeinotoimistot voisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ohella tarjota toimiville yrityksille yrityksen toiminnan kehittämiseen liittyviä asiantuntijapalveluita. Päävastuu näiden palvelujen tarjoamisesta säilyisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla.

Työmarkkinoiden toimivuuteen, työvoiman tarjonnan turvaamiseen ja yritystoiminnan kehittämiseen liittyvien tavoitteiden lisäksi esityksen tavoitteena on henkilöasiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun parantaminen. Yhdenvertaisen kohtelun parantamiseksi ehdotetaan, että kaikki palveluvalikoimaan sisältyvät palvelut olisivat lähtökohtaisesti kaikkien henkilöasiakkaiden käytössä riippumatta siitä, mihin asiakasryhmään henkilö kuuluu tai minkä virkailijaryhmän asiakkaana hän on. Myöskään harkinnanvaraisten taloudellisten etuuksien myöntäminen ei riippuisi edellä mainituista seikoista tai siitä mitä palvelua henkilö käyttää, vaan etuuksien myöntäminen perustuisi ainoastaan työvoimapoliittisiin ja asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen liittyviin seikkoihin.

Työ- ja elinkeinotoimistojen uudistettuun palveluvalikoimaan kuuluisivat alla luetellut palvelut. Työ- ja elinkeinotoimisto voisi lisäksi maksaa korvauksia matka-, yöpymis- ja muuttokustannuksista sekä eräissä tilanteissa kulukorvauksen palveluihin osallistuville. Pääsääntöisesti kulukorvauksen maksaisivat työttömyyskassat ja Kansaneläkelaitos. Palveluprosessin toteuttamiseksi työ- ja elinkei-

notoimisto voisi hankkia asiantuntija-  
arviointeja.

## Palvelut:

## Työnvälitys

## Tieto- ja neuvontapalvelut

## Osaamisen kehittämisspalvelut

- ammatinvalinta- ja uraohjaus
- valmennus
  - työnhakuvalmennus
  - uravalmennus
  - työhönvalmennus
- kokeilu
  - koulutuskokeilu
  - työkokeilu
- työvoimakoulutus
  - ammatillinen
  - kotoutumiskoulutus
  - aikuisten perusopetus
- palkkatuki

## Yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalvelut

- starttiraha
- yritystoiminnan kehittämispalvelut

## Palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit

- osaamis- ja ammattitaitokartoitus
- työkyvyn tutkimus ja arviointi
- yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointi
- muu asiantuntija-arviointi

## Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset taloudelliset etuudet

- matka- ja yöpymiskustannusten korvaus (työhön tai työvoimapalveluun hakeutuvalla sekä asiantuntija-arviointiin osallistuvalla)
- muuttokustannusten korvaus (työhön hakeutuvalla)
- kulukorvaus
- työolosuhteiden järjestelytuki

## Työttömän työnhakijan määritelmä

Nykyistä julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista työttömän työnhakijan määritelmää ei ehdoteta sisällytettäväksi lakiin. Työnhakija ja työtön määriteltäisiin erikseen siten, että työnhakijalla tarkoitettaisiin henkilöasiakasta, jonka työnhaku on

voimassa ehdotetussa 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädettyllä tavalla. Työttömällä tarkoitettaisiin henkilöä, joka ei ole työsuhteessa, joka ei työllisty työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija. Työsuhteessa olevaa pidettäisiin nykyistä vastaavasti työttömänä, jos hän olisi kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa olisi alle 4 tuntia. Työtön työnhakija olisi henkilö, joka täyttäisi molemmat määritelmät.

Voimassa olevan lain mukaiseen työttömän työnhakijan määritelmään sisältyviä ala- ja yläikärajoja (17 ja 65 vuotta) sekä työkykyisyyttä ja työmarkkinoiden käytettävissä oloa koskevia edellytyksiä ei ehdoteta liitettäväksi työttömän työnhakijan määritelmään.

## Työnvälitys

Voimassa olevassa laissa työnvälityspalveluksi on määritelty muun muassa tiedottaminen, neuvonta, itsepalveluna tapahtuva työnhaku ja työnhakijaksi rekisteröityminen. Esityksessä ehdotetaan, että työnvälityksen sisältö määriteltäisiin laissa nykyistä selkeämmin avoimia työpaikkoja koskevien tietojen julkaisemiseksi ja välittämiseksi, avoimeen työpaikkaan sopivien työnhakijoiden etsimiseksi ja esittelyksi työnantajalle sekä työnhakijalle sopivien työpaikkojen etsimiseksi ja tarjoamiseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi perusteita, joilla työ- ja elinkeinoviranomainen voisi kieltäytyä ottamasta vastaan tai poistaa avointa paikkaa koskevan ilmoituksen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä. Voimassa olevassa laissa säädetystä työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työvoimaviranomaiselle merkittävistä työvoiman käyttöä koskevista muutoksista ehdotetaan luovuttavaksi.

## Ammatinvalinta- ja uraohjaus

Ammatinvalinta ja urasuunnittelupalvelu, ammatillisen kuntoutuksen palvelu ja koulutus- ja ammattitietopalvelu ehdotetaan yhdistettäväksi ammatinvalinta- ja uraohjaukseksi, jolla tuettaisiin henkilöasiakasta ammatinva-

linnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa.

Esityksessä ei ehdoteta, että osa julkisista työvoima- ja yrityspalveluista määriteltäisiin ammatillisen kuntoutuksen palveluiksi. Kaikki ehdotetun palveluvalikoiman palvelut olisivat myös niiden asiakkaiden käytössä, joiden vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä. Vaikka ammatillista kuntoutusta ja siihen kuuluvia palveluja ei erikseen määriteltäisi laissa, julkisia työvoima- ja yrityspalveluja tarjottaisiin jatkossakin ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksessa niille asiakkaille, joiden vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä.

#### Valmennus

Esityksessä ehdotetaan, että nykyisin työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoimaan kuuluvista työnhakuvalmennuksesta, ohjaavasta koulutuksesta, ohjauksellisista ryhmistä, ammattialalle, yrittäjyyteen tai oppisopimukseen valmentavasta koulutuksesta ja työhönvalmennuksesta muodostettaisiin valmennus -niminen palvelu, joka jakaantuisi työnhakuvalmennukseen, uravalmennukseen ja työhönvalmennukseen.

Työnhakuvalmennuksen tavoitteena olisi tukea ja ohjata henkilöasiakasta työn hakemisessa. Työnhakuvalmennus yhdistäisi nykyisen työnhakuvalmennuksen ja työhönhaun painottuvan ohjaavan koulutuksen.

Uravalmennuksella tuettaisiin ja ohjattaisiin henkilöasiakasta ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämässä, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä. Uravalmennus yhdistäisi nykyiset ohjaukselliset ryhmät, ammatilliseen suunnitteluun painottuvan ohjaavan koulutuksen, työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuvan ohjaavan koulutuksen sekä ammattialalle, yrittäjyyteen tai oppisopimukseen valmentavan koulutuksen. Valmennus kuvaisi nimenä paremmin palvelun sisältöä kuin ohjaava tai valmentava koulutus.

Työnhaku- ja uravalmennuksen sisältöä olisi mahdollista painottaa eri tavoin valmennukseen osallistuvasta kohderyhmästä riippuen. Esimerkiksi eri palvelulinjojen asi-

akkaille tarjottavien työnhaku- ja uravalmennusten sisällöissä painottuisivat eri asiat. Kohderyhmäkohtaisista painotuseroista riippumatta työnhaku- ja uravalmennuksen tavoitteena olisi aina työhön tai ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen tukeminen. Työnhaku- ja uravalmennusta voitaisiin tarjota sekä yksittäisille henkilöille että ryhmille.

Koska valmennuksessa ei ole kyse koulutuksesta, valmennukseen ei ehdoteta sisällytettäväksi mahdollisuutta työssäoppimiseen tai harjoitteluun työpaikalla. Tällä selkiytettäisiin osaltaan työvoimapalveluihin liittyvän työpaikalla tapahtuvan ei-työsuhteisen työn pelisääntöjä. Valmennukseen voisi kuitenkin sisältyä sen tavoitteiden ja keston näkökulmasta tarkoituksenmukainen, lyhytkestoinen tutustuminen työtehtäviin työpaikalla. Tämän lisäksi asiakkaalle voitaisiin tarvittaessa erikseen järjestää työkokeilu työpaikalla.

Työhönvalmennuksen tavoitteena olisi tukea ja ohjata henkilöasiakasta työhön sijoittumisessa ja työpaikalla suoritettavassa koulutuksessa. Esityksessä ehdotetaan, että työhönvalmennuksen käyttömahdollisuus laajennettaisiin koskemaan kaikkia henkilöasiakkaita. Työhönvalmennuksella voitaisiin auttaa työnhakijaa työpaikan etsimisessä sekä tukea työnhakijaa ja työnantajaa erityisesti työsuhteen alussa. Työhönvalmennusta voitaisiin käyttää myös tukemaan asiakasta koulutukseen hakeutumisessa ja siirtymisessä sekä työpaikalla toteutettavan koulutuksen (palkkatuettu oppisopimuskoulutus ja TOP-PIS) suorittamisessa. Työhönvalmennusta voitaisiin tarjota sekä yksittäisille henkilöille että ryhmille.

#### Kokeilu

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan lain mukaisista koulutuskokeilusta ammattioppilaitoksessa, yhdistetystä työ- ja koulutuskokeilusta ammattioppilaitoksessa sekä 8 luvun mukaisista työmarkkinatoimintapiteistä (työkokeilu työpaikalla, työharjoittelu, työelämävalmennus) muodostettaisiin kokeilu -niminen palvelu, joka jakaantuisi koulutuskokeiluun ja työkokeiluun.

Koulutuskokeilussa henkilöasiakas kokeili tiettyä koulutusalaan oppilaitoksessa tavoit-



teena selvittää soveltuvuus kyseiseen koulutukseen tai alalle.

Nykyiset työmarkkinatoimenpiteet ehdotetaan yhdistettäväksi ja uuden palvelun nimeksi ehdotetaan työkokeilua. Työkokeilu tapahtuisi aina työpaikalla. Työkokeilun tavoitteena olisi selvittää henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja tai tukea paluuta työmarkkinoille. Nykyisin palveluntuottajan (esimerkiksi oppilaitos tai työkliniikka) järjestämä työkokeilu olisi jatkossa asiantuntija-arvio. Työkokeilua koskisivat pääosin samat säännökset kuin nykyisin työmarkkinatoimenpiteitä.

Ammatillisen koulutuksen puuttuessa ensisijainen tavoite on sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytäminen. Erityisesti tämä koskee ammattikouluttamattomia nuoria. Työkokeilu kuvaisi käsitteenä työharjoittelua ja työelämävalmennusta paremmin palvelun tavoitteita. Kyseessä ei ole työnteon harjoittelu vaan sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytäminen. Käytännössä useimmille nuorille riittäisi lyhytkestoinen (1–3 kuukautta) työkokeilu sen selvittämiseksi, kiinnostako ala tai ammatti.

Työkokeilua voitaisiin käyttää myös ammattia vaihtavien kohdalla uuden ala- tai ammattivaihtoehdon selvittämiseksi. Alan tai ammatin vaihto voi liittyä rakennemuutostilanteeseen, jossa aiempaa ammattia vastavaa työtä ei enää ole tarjolla tai henkilön terveyteen liittyviin syihin, jolloin aiempi työ tai ammatti ei enää ole sairaudesta tai vammasta johtuen mahdollinen. Työkokeilua käytettäisiin sen selvittämiseksi kykeneekö henkilö tietyn alan tai ammatin mukaiseen työhön vammastaan tai sairaudestaan huolimatta.

Erityisesti alle 25-vuotiaiden nuorten kohdalla ammatinvalintatarkoituksessa järjestettyyn työkokeiluun tulisi liittää vahva ohjauksellinen tuki, jolla pyrittäisiin varmistamaan nuoren hakeutuminen omaehtoiseen ammatilliseen koulutukseen tai oppisopimuskoulutukseen. Työkokeilu tulisi järjestää siten, että se liittyisi aidosti suunnitelmassa olevaan alaan tai ammattiin. Työkokeilun jälkeen työ- ja elinkeinotoimiston tulisi yhdessä nuoren kanssa arvioida työkokeilun tuloksia ja sopia koulutukseen hakeutumisesta ja sen tukemisesta. Myös 25 vuotta täyttäneiden kohdalla

tavoitteena olisi hakeutuminen omaehtoiseen (mahdollisesti työttömyysetuudella tuettuun) opiskeluun, työvoimakoulutukseen tai oppisopimukseen. Työkokeilua voisi edeltää uravalmennus ja opiskeluun hakeutumista sekä opintojen suorittamista voitaisiin tarvittaessa tukea työhönvalmennuksella.

Ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämisen lisäksi työkokeilua käytettäisiin työmarkkinoille paluun tukemisessa tilanteessa, jossa henkilö on ollut pitkään poissa työmarkkinoilta joko pitkittyneen työttömyyden tai muiden syiden (esimerkiksi perhevapaa) vuoksi. Työkokeilun perusteella työnantaja ja työ- ja elinkeinotoimisto voisivat arvioida, tarvitaanko työmarkkinoille sijoittumiseksi palkkatukea, koulutusta tai työhönvalmentajan tukea. Työkokeilun pituudeksi riittänee useimmiten 3 kuukautta. Lyhytkestoisien työttömyyden jälkeen henkilön työllistymistä tulisi tukea ensisijaisesti työnvälityksellä ja työnhakuvalmennuksella sekä tarvittaessa rekrytointitukena myönnettävällä palkkatuella. Jos osaamisessa on vähäisiä puutteita, tarkoituksenmukaisia palveluita voisivat olla lyhytkestoinen ammatillinen lisä- tai täydennyskoulutus sekä rekrytointitukena myönnettävä palkkatuki työkokeilun sijaan.

Vastavalmistuneiden ja muiden ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistymistä tuettaisiin ensisijaisesti henkilökohtaisella työnvälityksellä, työnhakuvalmennuksella ja rekrytointitukena myönnettävällä palkkatuella. Työkokeilua ei käytettäisi työkokemuksen hankkimiseksi.

Työkokeilun enimmäiskestoksi ehdotetaan enintään 12 kuukautta, josta enintään 6 kuukautta olisi saman työnantajan tehtävissä. Koska kuntien tehtäväalue on laaja, työkokeilun enimmäiskestoksi samassa kunnassa ehdotetaan 12 kuukautta, josta enintään 6 kuukautta voisi olla samoissa tehtävissä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia työkokeilun enimmäiskeston laskennan aloittamiseen uudelleen alusta sekä työkokeilussa olevan päivittäiseen ja vuosittaiseen työaika-suojeluun. Valmennuksen ja kokeilun keskeyttämisestä ehdotetaan säädettäväksi laissa.

Työvoimakoulutus ja työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus -termi ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakiintuneesti käytössä olevaa työvoimakoulutus -termiä. Esityksessä ehdotetaan, että työ- ja elinkeinohallinto järjestäisi työvoimakoulutuksena ammatillista koulutusta (ml. yritystoimintaa suunnittelevalle tarkoitettu koulutus ja yhteishankintakoulutus) ja kotoutumiskoulutusta.

Työvoimakoulutuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen on mahdollisuus sisällyttää yleissivistäviä aineita siinä laajuudessa, kun se on tarpeen tutkinnon tai sen osan suorittamisen kannalta. Tämä opintojen henkilökohtaistaminen mahdollistaa ammatillisen työvoimakoulutuksen tarjoamisen myös henkilöille, joilta puuttuu perusopetuksen oppimäärä tai joiden opintomenestys peruskoulussa on ollut heikkoa ja joiden mahdollisuudet suorittaa ammatillinen koulutus omaehtoisena opiskeluna tästä johtuen ovat heikot. Erityisesti nuoret, joiden opintomenestys peruskoulussa on ollut vaatimatonta, saattaisivat motivoitua paremmin ammatilliseen koulutukseen, joka on räätälöity heidän tarpeisiinsa sopivaksi. Jos perusopetuksen oppimäärän puuttuminen on kuitenkin esteenä ammatillisen koulutuksen suorittamiselle, työvoimakoulutuksena voitaisiin tarjota aikuisten perusopetusta.

Työvoimakoulutuksena järjestettynä kotoutumiskoulutuksena voitaisiin tarjota perusopetusta ja lukio-opintoja, jos ne edistävät maahanmuuttajan pääsyä työelämään ja jatkokoulutukseen. Koska mahdollisuuksia suorittaa omaehtoisesti lukio-opintoja on tarjolla runsaasti, lukio-opintoja ei muutoin järjestettäisi työvoimakoulutuksena.

Päätoimisten peruskoulu- ja lukio-opintojen suorittaminen työttömyysetuudella tuettuna säilyisi nykyisen kaltaisena. Sivutoimisten peruskoulu- ja lukio-opintojen suorittamismahdollisuus samanaikaisesti työttömänä työnhakijaolon kanssa on tarkoitus tuoda nykyistä selvemmin esille työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksessa.

Nykyisin ohjaavana tai valmentavana koulutuksena (työn- ja koulutuksen hakuun painottuva koulutus, ammatilliseen suunnitte-

luun painottuva koulutus, työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuva koulutus, ammattialalle, yrittäjyyteen tai oppisopimukseen valmentava koulutus) tarjottua palvelua tarjottaisiin jatkossa työnhaku- tai uravalmennuksena.

Koska vieraan kielen ja tietotekniikan perusvalmiudet antavat opinnot eivät yksinään paranna työllistymismahdollisuuksia, näitä opintoja ei järjestettäisi erillisenä työvoimakoulutuksena, vaan kielikoulutusta ja tietotekniikan opintoja sisällytettäisiin tarpeellisessa laajuudessa työvoimakoulutuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen ja valmennukseen. Kielikoulutus olisi jatkossakin osa kotoutumiskoulutusta. Niille henkilöasiakkaille, jotka katsovat tarvitsevansa ei-ammattillisesti suuntautunutta kieli- ja tietotekniikan koulutusta, on tarjolla koulutusta pienillä kustannuksilla esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Harrastusluontoiseen koulutukseen hakeutumiseen voidaan kannustaa korostamalla opintojen sivutoimisuutta työttömyysturvaohjeistuksessa.

Esityksessä ehdotetaan, että työvoimakoulutusta koskevissa säännöksissä huomioitaisiin vuoden 2012 alussa voimaan tulleet ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998), ammattikorkeakoululain (351/2003) ja yliopistolain (558/2009) uudet säännökset koskien muun muassa opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista, opiskelijaksi ottamisen esteitä sekä huumausainetestausta ja kurinpitoa (nk. SORA-lainsäädäntö).

Opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevat säännökset otettaisiin huomioon myös työttömyysetuudella tuettavaa työnhakijan omaehtoista opiskelua koskevissa säännöksissä. Opintojen tukemisen tilapäistä keskeyttämistä koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että henkilöllä olisi mahdollisuus jatkaa opintoja myös esimerkiksi vanhempainvapaan aikana.

#### Palkkatuki

Esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi palkkatuen myöntämisen edellytyksiä ja palkkatuen määrää ja kestoja koskevia säännöksiä. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään yk-

sinkertaistamaan palkkatukijärjestelmää. Työttömien työllistymistä yrityksiin palkkatuella pyritään lisäämään laajentamalla yritysten mahdollisuutta saada palkkatukea määräaikaisen työsuhteen perusteella ja laajentamalla työnantajien mahdollisuutta siirtää tuella palkattu muun työnjärjestäjän tehtäviin.

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi yritysten mahdollisuuksia saada palkkatukea määräaikaiseen työsuhteeseen poistamalla tuella palkattavaan henkilöön liittyvät rajoitukset. Suunniteltujen muutosten jälkeen muun muassa nuorten työllistymistä yrityksiin määräaikaisiin työsopimuksiin voitaisiin edistää nykyistä lyhyemmän työttömyyden jälkeen.

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi työnantajien mahdollisuuksia siirtää tuella palkattu muun työn järjestäjän (ns. käyttäjäyritys) tehtäviin. Siirtäminen olisi mahdollista, jos käyttäjäyritys ei olisi tuotannollisista tai taloudellisista syistä lomauttanut, irtisanonut tai osa-aikaistanut työntekijöitä samoista tai samanlaisista tehtävistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Voimassa olevissa säännöksissä on rajoituksia siitä, mikä työnantajataho saa edelleensijoittaa (= siirtää), kenet voidaan edelleensijoittaa (vajaakuntoinen, pitkäaikaistyötön, vaikeasti työllistyvä) ja mihin voidaan edelleensijoittaa. Suunniteltujen muutosten jälkeen esimerkiksi myös nuoren ja maahanmuuttajan palkkatuella palkannut työnantaja voisi siirtää tuella palkatun toisen työnantajan tehtäviin. Yritysten osalta ei enää edellytettäisi, että kyseessä on yksityinen työvoimapalvelu tai sosiaalinen yritys.

Esityksessä ehdotetaan myös palkkatuen lisäosan myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä selkeytettäväksi. Suunniteltujen muutosten jälkeen lisäosa voitaisiin myöntää, jos tuottavuuden alentumisen (joka johtuu esimerkiksi sairaudesta tai vammasta taikka pitkittyneestä työttömyydestä) kompensoimiseksi ei riitä pelkkä perustuki. Voimassa olevien säännösten mukaan lisäosan myöntäminen yritykselle edellyttää muiden kuin vajaakuntoisten ja vaikeasti työllistyvien osalta, että yritys parantaa tuella palkattavan osaamista ja ammattitaitoa joko koulutuksen avulla tai muutoin. Ehdotettu muutos merkit-

sisi yritysten osalta sitä, ettei koulutusta enää edellytettäisi lisäosan saamisen ehtona.

Yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämispalvelut

Esityksessä ehdotetaan, että starttirahan myöntämisedellytyksistä sekä myöntämisen ja maksamisen esteistä säädettäisiin nykyistä kattavammin lailla. Laissa ehdotetaan säädettäväksi yritystoiminnan kehittämispalveluita, joita olisivat yrityksille tarkoitettut koulutuspalvelut ja asiantuntijapalvelut. Asiantuntijapalvelut korvaisivat voimassa olevan pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain mukaiset tuotetut asiantuntijapalvelut ja muut konsultointipalvelut. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lisäksi myös työ- ja elinkeinotoimistot voisivat tarjota yrityksille yritystoiminnan kehittämispalveluita.

Kulukorvaus

Ylläpitokorvauksen nimi ehdotetaan muutettavaksi korvauksen sisältöä paremmin kuvaavaksi (matka- ja ateria)kulukorvaukseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että työ- ja elinkeinoviranomainen voisi maksaa kulukorvausta niille työttömille henkilöasiakkaille, jotka osallistuvat työvoimakoulutukseen, työnhaku- tai uravalmennukseen taikka kokeiluun ja joilla ei olisi oikeutta työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen maksamaan kulukorvaukseen eikä oikeutta korvaukseen palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista muun lain nojalla. Harkinnanvarainen kulukorvaus korvaisi nykyisen harkinnanvaraisen päivärahajan ja harkinnanvaraisen ylläpitokorvauksen, jotka ovat samaan tarkoitukseen tarkoitettuja etuuksia.

Alle 25-vuotiaalle työttömyyspäivärahaa saavalle ammatillista koulutusta vailla olevalle nuorelle ei pääsääntöisesti maksettaisi kulukorvausta työkokeilun ajalta. Työttömyyspäivärahaa saava nuori olisi tällöin samassa asemassa kuin työmarkkinatukea saava nuori.

Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset taloudelliset etuudet

Esityksessä ehdotetaan, että matka- ja yöpymiskustannukset korvataan työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön ja työttömälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun taikka osallistuu asiantuntija-arviointiin. Palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen laajenisi nykyistä useampaan palveluun. Myös työskäyntialueen sisäpuolella tehdyistä matkoista aiheutuneita kustannuksia ehdotetaan korvattaviksi. Tutustumistarkoituksessa tehtäviä matkoja ei pääsääntöisesti korvattaisi. Menomatkaa uuteen työhön tai työvoimakoulutukseen sekä koululaisten ja opiskelijoiden kesätyön tai muun oppilaitoksen loma-aikana tehtävän työn hakemisesta aiheutuvia matkakustannuksia ei ehdoteta korvattaviksi.

Muuttokustannusten korvaus ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös muutosturvan piiriin kuulumattomia ansio- ja peruspäivärahan saajia.

Osa-aikalisä ja julkisia työvoimapalveluja täydentävät palvelut

Lakiin ei ehdoteta osa-aikalisää koskevia säännöksiä. Osa-aikalisästä ehdotetaan luovuttavaksi sen vähäisen työvoimapoliittisen merkityksen vuoksi.

Lakiin ei ehdoteta julkisia työvoima- ja yrityspalveluja täydentävien palvelujen hankkimista koskevia säännöksiä. Julkisia työvoimapalveluja täydentävinä palveluina on hankittu erityisesti työhönvalmennusta tai siihen rinnastettavaa palvelua. Koska esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi työhönvalmennuksen käyttömahdollisuuksia, täydentävien palvelujen hankkimiselle ei ole jatkossa erityisiä tarpeita.

Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen

Lomautettuja koskevien muutosten tavoitteena on uudistaa lomautettujen asiointi työ- ja elinkeinotoimistoissa ja työttömyysetuuden maksatusprosessi vastaamaan erilaisia lomautustilanteita. Tavoitteena on toisaalta

huomioida lyhyet lomautukset ja toisaalta varmistaa lomautettujen ohjautuminen työ- ja elinkeinotoimiston palvelujen piiriin pitimissä lomautuksissa. Lomautettujen keskinäistä yhdenvertaisuutta parannettaisiin siten, että menettelytavat olisivat kaikkien lomautettujen osalta samanlaiset riippumatta lomautettavien työntekijöiden määrästä ja lomautuksen toteuttamistavasta.

Niin sanotusta ryhmälomautusmenettelystä luovuttaisiin. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että kaikkien lomautettujen tulisi rekisteröityä henkilökohtaisesti työnhakijoiksi työ- ja elinkeinotoimistossa. Rekisteröinti tulisi ensisijaisesti tehdä verkkopalvelussa. Verkkopalvelua kehitettäisiin siten, että työ- ja elinkeinotoimistolla olisi mahdollisuus saada tieto työnhakijoiksi rekisteröityneiden tilanteesta sen arvioimiseksi, ketkä lomautetuista tulee kutsua työ- ja elinkeinotoimistoon esimerkiksi työllistymissuunnitelman laatimista ja palveluprosessista sopimista varten. Lyhytkestoisissa lomautuksissa tällaista tarvetta ei yleensä olisi.

Työ- ja elinkeinotoimisto tutkisi lomautettujen osalta työttömyysetuuden työvoimapoliittiset edellytykset ja antaisi työttömyysetuuden maksajalle asiaa koskevan työvoimapoliittisen lausunnon. Verkkopalveluna tapahtuvaa työnhakijaksi rekisteröitymistä kehittämällä osa työvoimapoliittisista lausunnoista voitaisiin antaa automaattisesti. Automaattisesti annettavat lausunnot olisivat sellaisia, joihin ei liity työvoimapoliittista harkintaa.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia työso- pimuslakiin, vaan työnantaja toimittaisi jatkossakin työso- pimuslain mukaisen ennakkotiedon lomautettavien työntekijöiden lukumäärästä työ- ja elinkeinotoimistolle, jos kyseessä on vähintään 10 työntekijän lomautaminen.

Muina vaihtoehtoina esillä oli muun muassa ryhmälomautusmenettelyn säilyttäminen kesto- lyhyehköissä määräaika- ja ko- koaika- lomautuksissa sekä ryhmälomautusmenettelyn rajaaminen koskemaan tiettyjä toimialoja. Näihin vaihtoehtoihin liittyy kuitenkin määrittelyongelmia ja lisäksi ne merkitsisivät nykyisen järjestelmän monimutkaistumista. Vaihtoehdot eivät myös-

kään olisi parantaneet lomautettujen yhdenvertaisuutta.

#### Työvoima- ja yrityspalvelu — neuvottelukunnat

Te-toimikunnat muutettaisiin työvoima- ja yrityspalvelu—neuvottelukunniksi (TY-neuvottelukunniksi). Neuvottelukunnan tehtävät vastaisivat pääsääntöisesti nykyisiä tehtäviä. TY-neuvottelukunta ei kuitenkaan enää antaisi jaostokokoonpanossa lausuntoja työnhakijan työttömyysturvaan liittyvissä valitusasioissa. Työelämän järjestöjen vaikutusmahdollisuuksia neuvottelukunnassa parannettaisiin nimeämällä neuvottelukunnan puheenjohtajaksi työelämän järjestöjen edustaja. Neuvottelukunnan asettaisi työ- ja elinkeinotoimisto. Tarvittaessa työ- ja elinkeinotoimiston yhteydessä voisi toimia useita TY-neuvottelukuntia.

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskevia säännöksiä ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että muutoksenhakumenettely olisi mahdollisimman yhdenmukainen eri asiaryhmissä. Tämä merkitäisi muutosta nykytilaan, jossa muutoksenhakumenettely vaihtelee asiaryhmästä riippuen. Muutoksenhakuun ehdotetaan sovellettavaksi mahdollisimman laajalti hallintolakia ja hallintolainkäyttölakia. Muutoksenhausta ehdotetaan säädettäväksi säännös, joka koskisi yleisesti ehdotetun lain nojalla tehtäviä päätöksiä.

Muutoksenhaun ulkopuolelle rajautuisivat ensinnäkin tosiasiallisiin hallintotoimiin lukeutuvat palvelut. Tästä ei kuitenkaan säädettäisi nykytilaa vastaavasti laissa, vaan ne rajautuisivat muutoksenhaun ulkopuolelle ilman nimenomaista lain säännöstäkin (PeVL 40/2002 vp ja 12/1997vp). Tosiasiallisiin hallintotoimiin ei ole katsottu sisältyvän muutoksenhakuoikeutta. Näin ollen työ- ja elinkeinoviranomaisen palvelun tarjoamista tai hankkimista koskevaan ratkaisuun, joka koskisi ammatinvalinta- ja uraohjausta, valmennusta, kokeilua, asiantuntija-arviointeja ja asiantuntijapalveluita yrityksille, ei voisi hakea muutosta.

Työllistymissuunnitelma, jolla sovitetaan yhteen työnhakijan työtä ja koulutusta koskevat tavoitteet ja toisaalta hänen arvioitu palvelutarpeensa, on niin ikään luonteeltaan sellainen hallintotoimi, johon ei voi hakea muutosta. Työllistymissuunnitelma syntyy työnhakijan ja viranomaisen välisessä vuorovaikutuksessa ja sen laadinta on luonteeltaan tosiasiallista hallintotoimintaa. Näin ollen asiakas ei voi hakea muutosta työ- ja elinkeinoviranomaisen palvelutarpeen perusteella tekemään ratkaisuun siitä, että tiettyä asiakkaan toivomaa palvelua tai työttömyysetuudella tuettua omaehtoista opiskelua ei sisällytetä työllistymissuunnitelmaan.

Muutoksenhakuoikeuden ulkopuolelle rajautuisivat ilman eri säännöstä eräät valtionhallinnon sisäiset toimet, kuten määrärahojen osoituspäätökset. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin investointiavustuksen osoittamisesta ja myöntämisestä sekä työllisyysmäärärahojen myöntämisestä valtion omiin investointeihin (työllisyystyöohjelma). Investointiavustusta koskevista osoituspäätöksistä, joiden osalta voimassaolevassa laissa on säädetty valituskiellosta, ei saisi jatkossakaan hakea muutosta, vaikka valituskieltoa ei lakiin kirjattaisi. Sama koskisi osoituspäätöksiä, joilla työ- ja elinkeinotoimisto osoittaisi määrärahoja valtion virastoille tai laitoksille työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin.

Investointiavustuksen epävästä myöntämispäätöksestä sen sijaan voisi hakea muutosta. Jos työ- ja elinkeinoviranomainen on tehnyt investointiavustusta koskevan osoituspäätöksen toiselle viranomaiselle, määräytyy viimeksi mainitun viranomaisen tekemän myöntämispäätöksen muutoksenhaku asianomaista viranomaista sitovan lainsäädännön perusteella.

Muutoksenhaun ulkopuolelle rajautuisivat myös päätökset, joiden osalta säädettäisiin erityisestä valituskiellosta. Valituskielto kohdennettaisiin mahdollisimman tarkkarajaisesti toimiin, joissa valittu ratkaisu perustuu työ- ja elinkeinoviranomaisen suorittamaan tarkoituksenmukaisuus- tai tarveharkintaan, ja joissa päätöksenteon kohteena ei ole asiakkaan subjektiivinen oikeus. Valituskielto koskisi osittain työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa ja eräitä harkinnanvaraisia talou-

dellisiä etuja. Rajoitus on tarpeen siitä syystä, että tuomioistuimet eivät käytännössä voi muuttaa päätöksen sisältöä siltä osin kun se on perustunut työ- ja elinkeinoviranomaisen työvoimapolitiittiseen tarkoituksenmukaisuusharkintaan.

Työllisyystyöohjelman puitteissa myönnetyn työllisyysmäärärahan osalta säädettäisiin selvyuden vuoksi valituskiellosta, koska avustuksen hakijana toimivien valtion toimintayksiköiden rooli rinnastuu asianosaisasemaan hallintoprosessissa.

Nykytilaan nähden muutoksenhakuoikeus laajenisi palkkatuen, starttirahan ja osittain opiskelijavalintaa koskevien päätösten osalta.

Varsinaista muutoksenhakuä edeltäisi oikaisuvaatimusmenettely, jossa päätökseen tyytymättömän on ensin vaadittava päätöksen tehneeltä viranomaiselta oikaisua. Valittaa voi vasta viranomaisen oikaisuvaatimukseen antamasta kielteisestä päätöksestä. Oikaisuvaatimusmenettelyä säädetään hallintolain 7 a luvussa ja muutoksenhausta hallintolainkäyttölaisissa. Oikaisuvaatimuksesta annettuun kielteiseen päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudesta ja hallinto-oikeuden päätöksestä voi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Oikaisuvaatimusmenettely on jo nykyisin käytössä niiden työ- ja elinkeinoviranomaisen päätösten osalta, jotka koskevat tukea, avustusta tai etuutta. Sen sijaan muiden lain nojalla tehtävien päätösten osalta oikaisuvaatimusmenettely on uusi menettelyvaihe.

Muutoksenhakuun ehdotetaan lisäksi otettavaksi käyttöön valituslupajärjestelmä, jossa hallinto-oikeuden päätöksestä voisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain jos se myöntäisi valitusluvan. Valituslupaperusteista säädetään hallintolainkäyttölain 2 luvun 13 §:ssä. Valituslupajärjestelmä soveltuisi ehdotettavaan lakiin erityisesti siksi, että muutoksenhaku olisi tosiasiallisesti jo ennen korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyä kaksivaiheinen, eli siihen sisältyisi oikaisuvaatimusmenettely ja valitusmahdollisuus hallinto-oikeuteen. Useimmissa tapauksissa ratkaistavat asiat eivät myöskään sisältäisi vaativaa oikeudellista harkintaa. Sen sijaan valituslupaperusteiden täyttävien asioiden kautta korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuille muodostuisi merkittävä hallintoa ja oikeuskäytän-

töä ohjaava vaikutus. Hallintolainkäyttölain mukaan valituslupa voitaisiin myöntää myös muissa asioissa oikeusturvan sitä vaatiessa.

Valmennuksessa tai kokeilussa sattuneen tapaturman tai aiheutuneen ammattitaidin korvaamista koskevan päätöksen muutoksenhaku määräytyisi nykytilaa vastaavasti tapaturmavakuutuslain mukaisesti.

#### Ehdotettujen muutosten toimeenpano

Työ- ja elinkeinoministeriö—asetti helmikuussa 2012 työryhmän varmistamaan ehdotettujen muutosten toimeenpanon. Ryhmän toimikausi päättyy 31.1.2013. Työryhmän tehtävänä on arvioida ehdotettujen muutosten vaikutukset mm. valtion talousarvion TEM:n pääluokan momenttiin 32.30.51 (päätososa ja käyttösuunnitelma), lainsäädännön nojalla annettaviin ohjeisiin, esitteisiin, lomakkeisiin ja mol.fi -sivuihin, sähköisiin asiointipalveluihin ja URA-tietojärjestelmään sekä tilastointijärjestelmään sekä suunnitella ja koordinoida muutosten toimeenpanoa.

Ehdotetun palveluvalikoiman käyttöönotto edellyttää, että muutosten toimeenpanoon kiinnitetään riittävästi huomiota. Toimeenpanoryhmän tehtävänä on arvioida, miten työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstön osaamisvaatimukset muuttuvat ja suunnitella osaamisen varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet (mm. perehdytysaineiston päivitys, neuvottelupäivät ja/tai muut vastaavat tilaisuudet).

Työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten henkilö-, yritys- ja työnantaja-asiakkaille tiedotetaan muutoksista eri tavoin.

Työ- ja elinkeinoministeriö tulee seuramaan ehdotettujen muutosten vaikutuksia.

## 4 Esityksen vaikutukset

### 4.1 Taloudelliset vaikutukset

Palveluvalikoiman uudistaminen esityksessä ehdotetulla tavalla ei lisäisi palvelujen järjestämisestä aiheutuvia menoja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan pääluokassa momentilla 32.30.51 Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet. Momentin sisällä tapahtuisi muutoksia, jotka johtuisivat erityisesti siitä,

että ohjaavaa ja valmentaa työvoimakoulutusta tarjottaisiin jatkossa valmennuksena.

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokassa esitys vaikuttaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettaviin työttömyysturvamenoihin. Työllistymistä edistävien palvelujen käsitteen laajentaminen voi jonkin verran lisätä työttömyysturvamenoja. Alle 25-vuotiaille ammattikouluttamattomille työttömyyspäivärahan saajille työkokeilun ajalta maksettavasta kulukorvauksesta luopuminen vähentäisi työttömyysturvamenoja. Valtiolle aiheutuvien työttömyysturvamenojen osalta esityksen arvioidaan olevan kustannusneutraali.

#### Työllistymistä edistävien palvelujen käsite

Esityksessä ehdotetaan, että nykyisin työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoimaan kuuluvista työnhakuvalmennuksesta, ohjaavasta koulutuksesta, ohjauksellisista ryhmistä, ammattialalle, yrittäjyyteen tai oppisopimukseen valmentavasta koulutuksesta ja työhönvalmennuksesta muodostettaisiin valmennus -niminen palvelu, joka jakaantuisi työnhakuvalmennukseen, uravalmennukseen ja työhönvalmennukseen. Voimassa olevan lain mukaisista koulutuskokeilusta ammattioppilaitoksessa, yhdistetystä työ- ja koulutuskokeilusta ammattioppilaitoksessa sekä 8 luvun mukaisista työmarkkinatoimenpiteistä (työkokeilu työpaikalla, työharjoittelu, työelämävalmennus) ehdotetaan muodostettavaksi kokeilu -niminen palvelu, joka jakaantuisi koulutuskokeiluun ja työkokeiluun.

Nykyiset ryhmäpalveluna toteutettu työnhakuvalmennus, erilaiset ohjaukselliset ryhmät ja koulutuskokeilu eivät ole työttömyysturvallaissa tarkoitettuja työllistymistä edistäviä palveluja. Näiden palvelujen ajalta työtön työnhakija saa työttömyysetuutta ainoastaan työttömyyden perusteella. Ryhmäpalveluna toteutettavan, vähintään 5 ja enintään 20 päivää kestävä työnhakuvalmennuksen ajalta työnhakijalla on oikeus lakisääteiseen ylläpitokorvaukseen tietyin laissa säädetyin edellytyksin.

Esityksessä ehdotetut työnhaku- ja uravalmennus sekä koulutuskokeilu olisivat työllistymistä edistäviä palveluja, mikä laajentaisi työllistymistä edistävien palvelujen käsitettä

nykyisestä jonkin verran. Työllistymistä edistäviä palveluja olisivat lisäksi nykyistä vastaavasti työkokeilu, joka korvaisi nykyiset työmarkkinatoimenpiteet, työvoimakoulutus, työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu, kotoutumistuella tuettu maahanmuuttajan omaehtoinen opiskelu ja kuntouttava työtoiminta. Palveluun osallistuvat työttömät työnhakijat saisivat työttömyysetuutta työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella. Työllistymistä edistävän palvelun ajalta työttömyysetuus maksetaan eräitä rajoituksia lukuun ottamatta pääsääntöisesti korotettuna, jos palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Lisäksi työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos maksaisi työllistymistä edistävän palvelun ajalta kulukorvauksen.

Vuonna 2010 noin 21 000 työnhakijaa aloitti ryhmäpalveluna järjestetyn työnhakuvalmennuksen. Arvioiden mukaan suurin osa palveluun osallistuneista on saanut työttömyysetuutta työttömyyden perusteella. Työnhakuvalmennuksesta noin 75 % oli järjestetty siten, että valmennuksen kesto oli 5–20 päivää, jolloin osallistujilla on ollut oikeus myös lakisääteiseen ylläpitokorvaukseen työnhakuvalmennuksen ajalta. Näin ollen edellä mainittuun palveluun osallistuneista noin 5 000 henkilöllä ei ole voimassa olevan lain perusteella maksettu kulukorvausta palvelun ajalta.

Erilaisiin ohjauksellisiin ryhmiin osallistuneiden määrästä ei ole saatavilla luotettavaa tietoa. Arvioiden mukaan kyse on enimmillään muutamasta tuhannesta henkilöstä. Koulutuskokeiluun osallistui vuonna 2010 noin 350 henkilöä.

Työllistymistä edistävien palvelujen käsitteen laajentamisen ehdotetulla tavalla arvioidaan kulukorvauksen osalta koskevan enimmillään noin 8 000 henkilöä.

Työttömyysturvamenojen ei arvioida merkittävästi kasvavan, vaikka työnhaku- ja uravalmennukseen sekä koulutuskokeiluun osallistuville työttömille työnhakijoille maksettaisiin työttömyysetuutta työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella ja kulukorvausta. Tämä johtuu siitä, että samanaikaisesti ehdotetun työnhaku- ja uravalmennuksen kesto olisi huomattavasti ny-

kyistä ohjaavaa koulutusta lyhyempi, mikä vähentäisi palvelun ajalta maksettavaa korotettua työttömyysetuutta ja ylläpitokorvausta. Työn ja koulutuksen hakuun ohjaavan työvoimakoulutuksen keskimääräinen kesto on 48 päivää. Sen korvaisi ehdotettu työnhakuvalmennus, jonka enimmäiskesto olisi 20 päivää. Ohjaavan koulutuksen, jota jatkossa tarjottaisiin uravalmennuksena, keskimääräinen kesto vaihtelee koulutustyypeittäin 30 päivästä 88 päivään. Ehdotetun uravalmennuksen enimmäiskesto olisi 40 päivää.

Ehdotetun työnhaku- ja uravalmennuksen ohjaavaa koulutusta lyhyemmän keston arvioidaan vähentävän ylläpitokorvauksesta aiheutuvia työttömyysturvamenoja noin 2 miljoonaa euroa. Tämän arvioidaan riittävän kompensoimaan ehdotetun kulukorvaukseen oikeutettujen määrän kasvun, jos kulukorvaukseen oikeutettujen määrä ehdotetun työnhaku- ja uravalmennuksen ajalta kasvaisi arvioidulla tavalla noin 8 000 henkilöllä.

Ehdotettujen muutosten vaikutusta työttömyysturvamenoihin ei ole mahdollista arvioida euromääräisesti siltä osin, kun kyse on työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettavasta korotetusta työttömyysetuudesta. Koska erityisesti työnhakuvalmennukseen, mutta myös uravalmennukseen osallistutaan useimmiten työttömyyden alkuvaiheessa, suurimmalla osalla palveluun osallistuvista olisi todennäköisesti oikeus korotettuun työttömyysetuuteen palvelun ajalta edellyttäen, että palvelusta olisi sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Tältä osin ehdotetut muutokset voivat lisätä työttömyysturvamenoja.

Työllistymistä edistävien palvelujen käsitteen laajeneminen edellä kuvatulla parantaisi työttömien työnhakijoiden taloudellisia mahdollisuuksia osallistua työllistymistään edistävään palveluun, kun nykyistä useampi palveluun osallistuva saisi palvelun ajalta korotetun työttömyysetuuden sekä kulukorvauksen.

#### Työkokeilu

Esityksessä ehdotetaan, että työkokeilun järjestäjän tulisi ilmoittaa ja peruuttaa työkokeilussa olevan työvuorot noudattaen samoja

menettelyjä kuin työsuhteisten työntekijöiden kohdalla. Työkokeilun järjestäjä olisi velvollinen ilmoittamaan työ- ja elinkeinotoimistolle henkilöasiakkaan poissaolosta työkokeilusta. Lisäksi työkokeilun järjestäjällä olisi velvollisuus ilmoittaa luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa työkokeilun järjestäjän palveluksessa olevia työntekijöitä, työkokeiluun osallistuvan nimi sekä työkokeilun kesto ja toteuttamista koskevia tietoja.

Ehdotusten ei arvioida lisäävän työkokeilun järjestäjänä toimivien yritysten hallinnollista taakkaa, sillä työvuoroluetteloa koskevan työaikalain säännöksen soveltaminen työmarkkinatoimenpiteisiin on jo nykyisin vakioehtona työmarkkinatoimenpidettä koskevassa sopimuksessa ja työ- ja elinkeinoministeriön antaman ohjeen mukaan toimenpiteen järjestäjän on sopimuksessa sitouduttava ilmoittamaan luvattomista poissaoloista työ- ja elinkeinotoimistolle. Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjät huolehtivat jo nykyisin työ- ja elinkeinotoimistojen puolesta luottamusmiehen tai muun työntekijöitä edustavan tahon informoimisesta työpaikalla järjestettävästä työmarkkinatoimenpiteestä, sillä työ- ja elinkeinotoimistot eivät useinkaan tiedä, kuka työpaikan luottamusmies tai muu vastaava henkilö on.

Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu

Työttömyysetuudella tuettua omaehtoista opiskelua koskevien ehdotusten ei arvioida lisäävän valtion menoja.

#### Palkkatuki

Palkkatukea koskevilla ehdotuksilla ei olisi vaikutuksia julkiseen talouteen, koska palkkatuen määrää ja kestoja koskevia säännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi.

Palkkatukea koskevilla ehdotuksilla ei olisi myöskään yrityksiä koskevia taloudellisia vaikutuksia. Palkkatuella kompensoidaan tuella palkkatun alentunutta tuottavuutta. Tämä saattaa tukea saavan yrityksen samaan asemaan niiden yritysten kanssa, joilla ei ole palveluksessaan työntekijöitä, joiden tuottavuus olen alentunut. Edellä mainitusta syystä



palkkatuki ei vääristä kilpailua. Palkkatukea koskevat säännökset ovat sopusoinnussa EU:n valtioneuvoston kanssa, joissa on otettu huomioon kilpailuneutraalius.

Palkkatuen ehtoihin ehdotetuilla muutoksilla pyritään lisäämään palkkatuen käyttöä yrityksissä ja parantamaan palkkatuetun työn vaikuttavuutta. Avoimille työmarkkinoille työllistymisen näkökulmasta palkkatuetun työn vaikuttavuus yrityksissä on parempi kuin muilla työnantajatahoilla. Jos yritys tuella palkattujen määrä kasvaa, työttömyydestä aiheutuvat menot vähenevät paremman vaikuttavuuden johdosta.

Esitykseen ei sisälly tiedonsaantia koskevien ehdotusten lisäksi muita palkkatuen hakua ja maksatusmenettelyyn liittyviä muutosehdotuksia, mutta vuoden 2013 alusta toteutettavat hallinnolliset menettelytapamuutokset vähentävät palkkatukea hakevien työnantajien työmäärää ja kustannuksia.

#### Yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämispalvelut

Starttirahaa ja yritystoiminnan kehittämispalveluita koskevilla ehdotuksilla ei olisi vaikutuksia julkiseen talouteen. Uudistetut asiantuntijapalvelut yrityksille rahoitettaisiin nykyistä vastaavasti pääosin ESR-varoin.

Yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämispalveluita koskevilla ehdotuksilla arvioidaan olevan kansantalouden kannalta myönteisiä taloudellisia vaikutuksia, jotka liittyvät uuden yritystoiminnan syntymiseen ja toimivien yritysten toimintaedellytysten paranemiseen. Starttirahalla tuetaan alkavaa yritystoimintaa. Yrittäjyyttä uravaihtoehtona harkitseville ja yrittäjäksi aikoville on tarjolla myös muita julkisia työvoima- ja yrityspalveluja (tieto- ja neuvontapalveluja, uravalmennusta, yrittäjäkoulutusta), joiden tavoitteena on kannustaa yrittäjyyteen ja tukea ja edistää alkavaa yritystoimintaa. Uusien yritysten synnyttämisen ja alkuvaiheen tuen jälkeen yritysten kilpailukykyä, kasvua ja toimintaedellytyksiä edistetään yrityksille tarjottavilla asiantuntijapalveluilla sekä turvaamalla osaavan työvoiman saatavuutta erityisesti työnvälityksellä ja osaamisen kehittämispalveluilla.

#### Kulukorvaus

Esityksessä ehdotetaan, että työ- ja elinkeinoviranomainen voisi maksaa kulukorvausta työttömälle henkilöasiakkaalle, joka osallistuisi työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämistä edistävään palveluun (työvoimakoulutus, työnhaku- ja uravalmennus, kokeilu) ja joka ei saisi työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen maksamaa kulukorvausta ja jolla ei olisi muun lain nojalla oikeutta korvaukseen palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista. Työ- ja elinkeinoviranomaisen maksama kulukorvaus korvaisi nykyisen harkinnanvaraisen päivärahan ja harkinnanvaraisen ylläpitokorvauksen.

Ehdotus laajentaisi potentiaalista kohdeyhmää jonkin verran ja tätä kautta parantaisi joidenkin työttömien henkilöasiakkaiden taloudellisia mahdollisuuksia osallistua työllistymistä edistävään palveluun. Ehdotuksella ei arvioida olevan vaikutuksia valtion menoihin, koska kulukorvausta saavien henkilöiden määrä ei kasvaisi. Tämä johtuisi siitä, että kulukorvauksen myöntäminen perustuisi ainoastaan työvoimapolitiisiin ja asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen liittyviin seikkoihin eikä siihen, mihin asiakasryhmään henkilö kuuluu tai mitä palvelua hän käyttää taikka minkä virkailijaryhmän asiakkaana hän on.

Työelämävalmennuksen aloitti vuonna 2011 noin 1400 ammatillista koulutusta vaille olevaa alle 25-vuotiasta työttömyyspäivärahan piirissä olevaa työtöntä työnhakijaa. Jos näille henkilöille ei maksettaisi kulukorvausta ehdotetun työkokeilun ajalta, työttömyysturvamenot vähenisivät arviolta noin 600 000 eurolla vuodessa.

#### Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet

Matka- ja yöpymiskustannukset ehdotetaan korvattaviksi työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön ja työttömälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun taikka osallistuu asiantuntija-arviointiin.

Matka- ja yöpymiskustannusten korvaaminen muuttuisi korvattavien matkojen tarkoituksen, korvaukseen oikeutettujen ja korvat-

tavien matkojen pituuden osalta. Tutustumis- tarkoituksessa tehtyjä matkoja ei pääsääntöisesti korvattaisi. Menomatkaa uuteen työhön tai työvoimakoulutukseen ei korvattaisi. Työllistymistä edistävään palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen laajenisi koskemaan työvoimakoulutuksen lisäksi myös muita työ- ja elinkeinoveranomaisen järjestämistä vastuulla olevia työllistymistä edistäviä palveluita (valmennusta ja kokeilua).

Matka- ja yöpymiskustannusten korvaaminen edellyttäisi pääsääntöisesti työttömyyttä. Korvausta työnhakumatkoista ei ehdoteta jatkossa maksettavaksi työssä oleville työttömyysuhan alaisille eikä koululaisille ja opiskelijoille oppilaitoksen loma-aikana tapahtuvan työn hakemisesta aiheutuvista matkakuluista.

Matkakustannusten korvauserusteeseen ehdotetut muutokset tarkoittaisivat sitä, että nykyistä selvästi lyhyemmistä matkoista aiheutuvat kustannukset voitaisiin korvata, mikä laajentaisi matkakustannusten korvaukseen oikeutettujen henkilöiden määrää. Toisaalta samanaikaisesti pisimpien matkojen korvaukset käytännössä puolittaisivat nykyiseen verrattuna.

Muuttokustannusten korvaus ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös muutosturvan piiriin kuulumattomia ansio- ja peruspäivärahan saajia.

Ehdotettujen muutosten euromääräisiä kustannusvaikutuksia ei ole mahdollista arvioida täsmällisesti. Ehdotetut muutokset muuttaisivat momentin 32.30.51 sisällä menojen käyttötarkoitusta, mutta eivät lisäisi valtion menoja. Matka- ja yöpymiskustannusten sekä muuttokustannusten korvaamista koskevat ehdotukset voivat osaltaan edistää henkilöasiakkaiden alueellista liikkuvuutta ja siten nopeuttaa työllistymistä tai koulutukseen pääsyä, mikä puolestaan lyhentäisi työttömyysjaksoja ja vähentäisi työttömyysturvamenoja. Yritysten ja muiden työnantajien näkökulmasta työnhakijoiden alueellisen liikkuvuuden lisääntyminen edistää osaavan työvoiman saatavuutta ja siten parantaa yritysten toimintaedellytyksiä.

Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen

Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen ei arvioida lisäävän valtion menoja.

Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen vähentäisi työnantajien työmäärää, kun työnantajien ei enää edellytetä toimittavan työ- ja elinkeinotoimistolle lomautusta koskevia tietoja työntekijäkohtaisesti. Nykyisin työnantajat toimittavat työ- ja elinkeinotoimistolle tiedon jokaisen ryhmälomautetun nimestä, henkilötunnuksesta, asuinkunnasta, lomautuksen ajankohdasta ja toteuttamistavasta. Jatkossa työnantajat tekisivät ainoastaan työ- sopimuslain mukaisen ennakoilmoituksen, jossa ilmoitettaisiin arvio lomautettavien määrästä, lomautuksen toteuttamistapa sekä arvio lomautuksen ajankohdasta.

#### 4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lainsäädännön yksinkertaistaminen ja palveluvalikoiman uudistaminen

Lainsäädännön yksinkertaistamista ja palveluvalikoiman uudistamista koskevat ehdotukset vähentäisivät työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanoon kuuluvaa hallinnollista työtä, joka liittyy muun muassa erilaisten etuuksien myöntämisedellytysten selvittämiseen ja etuuksia koskevaan päätöksentekoon. Hallinnollista työtä vähentäisivät myös selvästi päällekkäisten palvelujen ja tuotteiden yhdistäminen sekä osa-aikalisästä luopuminen.

Selkeä ja yksinkertainen palveluvalikoima olisi helpommin hallittavissa ja vapauttaisi virkailijoiden työpanosta varsinaiseen asiakaspalveluun. Myös kirjallisen ohjeistuksen tarve olisi nykyistä vähäisempi, mikä vähentäisi työtä hallinnon kaikilla tasoilla.

Palveluvalikoimaa koskevat ehdotukset edellyttävät muutoksia työ- ja elinkeinotoimistojen asiakastietojärjestelmään (URA-tietojärjestelmä). Tietojärjestelmään tehtävät muutokset selkeyttäisivät osaltaan asiakastyötä työ- ja elinkeinotoimistoissa. Nykyistä yksinkertaisempi palveluvalikoima vähentäisi erilaisten tietojärjestelmään merkittävien tietojen määrää.

Palveluvalikoimaa koskevat ehdotukset mahdollistaisivat myös monikanavaisten palvelujen ja asiakkuuksien hallinnan kehittämisen.

#### Yritystoiminnan kehittämispalvelut

Yritystoiminnan kehittämispalveluja koskevilla ehdotuksilla on vaikutusta työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten väliseen työnjakoon. Esityksessä ehdotetaan, että työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoimaan lisätään maksulliset yritystoiminnan kehittämispalvelut, jotka tähän asti ovat olleet yksinomaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten palveluvalikoimassa. Päävastuu yritystoiminnan kehittämispalveluista säilyisi jatkosakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, mutta ehdotetut muutokset parantaisivat työ- ja elinkeinoviranomaisten mahdollisuuksia tarjota joustavasti yritysten tarpeiden mukaisia palveluja. Alkuvaiheessa työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamien asiantuntijapalveluiden määrän arvioidaan olevan vähäinen.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen maksama kulukorvaus sekä matka-, yöpymis- ja muuttokustannusten korvaus

Työ- ja elinkeinoviranomaisen maksamaa kulukorvausta sekä matka-, yöpymis- ja muuttokustannusten korvausta koskevien ehdotusten arvioidaan vähentävän työ- ja elinkeinoviranomaisten työmäärää etenkin pitkällä aikavälillä, kun kulukorvausta ja matka- ja yöpymiskustannusten korvaamista koskevien säännösten yksinkertaistaminen ja yhdenmukaistaminen mahdollistaisivat korvausten sähköisten hakemis- ja maksamisprosessien kehittämisen.

#### Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen

Ryhmälomautusmenettelystä luopumisen ei arvioida lisäävän työ- ja elinkeinotoimistojen työtä, jos suurin osa lomautetuista käynnistää työnhakunsa verkkopalvelussa. Työnhakijalle, joka on lomautettu lyhyeksi määräajaksi, ei lähtökohtaisesti järjestettäisi työnhakijan haastattelua eikä laadittaisi työllistymissuun-

nitelmaa. Työmäärä ei myöskään lisääntyisi työvoimapolitiittisten lausuntojen osalta, jos osa lausunnoista voidaan antaa automaattisesti. Toimiston virkamiesten annettavaksi jäisivät lähinnä lausunnot, jotka olisi annettu ryhmälomautetuista myös voimassa olevien säännösten mukaan.

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakusäännösten soveltamisala laajenee. Palkkatuen ja starttirahan myöntämistä koskevista päätöksistä saisi jatkossa hakea ensin oikaisua ja oikaisuvaatimuksesta annetusta kielteisestä päätöksestä saisi hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhakuoikeutta olisi kuitenkin rajoitettu niissä tilanteissa, joissa päätös on perustunut työ- ja elinkeinoviranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkintaan.

Vuonna 2011 tehtiin 1096 kielteistä palkkatukipäätöstä ja 1990 kielteistä starttirahapäätöstä. Nämä asiaryhmät ovat olleet valituskiellon piirissä, joten muutoksenhakujen määrää on vaikea arvioida. Valitusalttius hallintoasioissa vaihtelee hyvin paljon. Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun osalta valitusalttiuden arvioidaan olevan noin 8 prosenttia. Tämä merkitsisi noin 250 muutoksenhakua vuodessa. Oikaisuvaatimusmenettely on muutoksenhaun pakollinen esivaihe. Näin ollen oikaisuvaatimuksia tullaan tekemään hallinto-oikeuteen kohdistuvia valituksia enemmän, koska osa päätöksistä oikaistaan oikaisuvaatimuksen mukaisesti ja osassa tapauksia asianosainen puolestaan ei hae muutosta oikaisuvaatimusmenettelyssä annettuun päätökseen.

Muutoksenhaun laajentamisesta arvioidaan seuraavan noin 300 oikaisuvaatimusta vuodessa. Oikaisuvaatimuksista annettuihin päätöksiin arvioidaan tehtävän valituksia hallinto-oikeudelle noin 200 kappaletta vuodessa. Edellä mainittujen arvioitujen valitusmäärien perusteella resurssien lisäystarve hallinto-oikeuksien olisi tällöin 2,25 htv:tä, mikä kustannuksina vastaisi arviolta 170.000 euroa. Keskimäärin hallinto-oikeuksien päätöksistä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen 15 prosentissa tapauksista. Ehdotettuun lakiin sisältyvä valituslupajärjestelmä rajaisi kui-

tenkin korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävien asioiden määrän hyvin vähäiseksi.

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevien päätösten osalta ehdotetaan nykytilan mukaisesti valituskieltoa. Jos opintoihin hakeutunut jää valitsematta oppilaitosta sitovassa lainsäädännössä olevan edellytyksen vuoksi, saisi tämä valittaa sen mukaisesti kuin asianomaisessa laissa säädetään. Näiden muutostenhakupien määrä arvioidaan vähäiseksi.

Muutoksenhaun laajentamisen myönteisenä vaikutuksena voidaan nähdä oikeuskäytännön myöhempää toimeenpanoa ohjaavan vaikutuksen ja käytäntöjen yhdenmukaistamisen.

### 4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Lainsäädännön yksinkertaistaminen ja palveluvalikoiman uudistaminen

Lainsäädännön yksinkertaistamista ja palveluvalikoiman uudistamista koskevat ehdotukset helpottaisivat työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja asiakkaiden välistä vuoropuhelua ja auttaisivat myös asiakkaita ymmärtämään nykyistä paremmin eri palvelujen tavoitteet. Työnvälityksen ensisijaisuus ja työn vastaanottamisen tukeminen eri tavoin edistäisivät työmarkkinoiden toimivuutta. Osamisen kehittämisspalvelut edesauttaisivat koko työvoimapotentialin käyttöön saamista ja työurien pidentämistä. Palvelujen joustava määrittely mahdollistaisi sen, että palveluilla olisi mahdollista vastata asiakkaiden erilaisiin palvelutarpeisiin. Palvelujen ja tuotteiden lukumäärän vähentäminen ei heikentäisi asiakkaiden mahdollisuuksia saada tarvitsemiaan palveluja. Palvelujen tavoitteiden nykyistä selkeämmällä määrittelyllä ja asiakkaiden tunnistettuihin palvelutarpeisiin nykyistä selkeämmin kytketyllä palvelujen tarjoamisella voidaan parantaa palvelujen vaikuttavuutta.

Työmarkkinoiden toimivuuden edistämisen ja työvoiman tarjonnan turvaamisen lisäksi ehdotukset parantaisivat henkilöasiakkaiden yhdenvertaista kohtelua, kun kaikki palveluvalikoimaan sisältyvät palvelut olisivat kaik-

kien henkilöasiakkaiden käytössä. Esimerkiksi työhönvalmennusta voitaisiin jatkossa tarjota myös muille kuin vajaakuntoisille tai vaikeasti työllistyville asiakkaille, mikäli se olisi tarpeen työllistymisen tukemiseksi. Yhdenvertaisuutta parantaisi myös se, että harkinnanvaraisten taloudellisten etuuksien myöntäminen perustuisi ainoastaan työvoimapolitiittisiin ja asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen liittyviin seikkoihin eikä siihen, mihin asiakasryhmään henkilö kuuluu tai mitä palvelua hän käyttää taikka minkä virkailijaryhmän asiakkaana hän on.

Työttömän työnhakijan määritelmä

Työttömän työnhakijan määritelmään ehdotetut muutokset vaikuttavat siihen, ketkä tilastoidaan työttömiksi työnhakijoiksi. Koska työttömyysturvaa koskevia säännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi, määritelmän muuttamisen ei arvioida merkittävästi lisäävän työttömien työnhakijoiden määrää.

Työttömän työnhakijan määritelmään ei ehdoteta sisällytettäväksi nykyiseen määritelmään sisältyviä ala- ja yläikärajajoja (17 ja 65 vuotta) eikä työkykyisyyttä ja työmarkkinoiden käytettävissä oloa koskevia edellytyksiä. Edellä mainittujen rajoitusten ja edellytysten poistaminen tarkoittaisi sitä, että myös esimerkiksi eläkeiän saavuttaneet tai työkyvyttömyysetuutta saavat työnhakijaksi rekisteröityneet ja työtä tosiasiallisesti vailla olevat olisivat työttömiä työnhakijoita.

Työttömän työnhakijan määritelmään ehdotetut muutokset parantaisivat heikommassa työmarkkina-asemassa olevien asiakasryhmien (mm. nuoret, ikääntyneet, henkilöt, joiden vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä, vangit) mahdollisuuksia saada työllistymistä edistäviä palveluita. Määritelmään ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi henkilöiden oikeuteen saada työttömyysetuutta palvelun ajalta, koska työttömyysturvalakiin ei ehdoteta vastaavia muutoksia.

Ala- ja yläikärajajojen poistaminen lisäisi henkilöasiakkaiden yhdenvertaisuutta, edistäisi nuorten ja ikääntyneiden työllistymistä ja työurien pidentämistä. Työkykyisyyttä koskevan edellytyksen poistaminen selkiyttäisi niiden henkilöiden asemaa, joilla vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä ja

työmarkkinoiden käytettävissä oloa koskevan edellytyksen poistaminen muun muassa vapautumassa olevien vankien asemaa työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkaana.

## Valmennus ja kokeilu

Työkokeilua koskevilla ehdotuksilla selkiytettäisiin työpaikalla toteutettavien eityösuhteisen palvelun tavoitteita ja käyttöä ja palvelun järjestäjän ja palveluun osallistuvan oikeusasemaa. Työkokeilun tavoitteet tulisi käydä ilmi työkokeilua koskevasta sopimuksesta. Tavoitteiden ja käytön selkiyttämällä vähennettäisiin sitä mahdollisuutta, että eityösuhteisilla työpaikalla toteutettavilla palveluilla korvattaisiin työsuhteista työvoimaa.

Ehdotukset, jotka koskevat työkokeilun enimmäiskeston laskennan aloittamista uudelleen alusta, edistäisivät muun muassa nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamista.

Esitys vaikuttaisi työkokeiluun osallistuvan vuosittaiseen ja päivittäiseen työaikasuojeeluun. Esityksessä ehdotetaan, että työ- ja elinkeinotoimisto ei ohjaisi henkilöasiakasta työkokeiluun, joka alkaisi kahden viikon kuluessa yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta kestäneen työkokeilun päättymisestä, ellei henkilöasiakas tätä erikseen pyytäisi. Työkokeilussa olevaan ehdotetaan sovellettavaksi työaikalain päivittäisiä lepoaikoja koskevia säännöksiä. Työkokeilua koskevassa sopimuksessa tulisi sopia työkokeilun päivittäisen ja viikoittaisen keston lisäksi myös työkokeilun päivittäisestä ja viikoittaisesta ajoittumisesta. Lisäksi työkokeilun järjestäjän tulisi ilmoittaa ja peruuttaa työkokeilussa olevan työvuorot noudattaen samoja menettelyjä kuin työsuhteisten työntekijöiden kohdalla.

Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä työmarkkinatoimenpiteiden keskeyttämisestä poissaolojen vuoksi tai muusta syystä. Esityksessä ehdotetaan, että laissa säädettäisiin valmennuksen ja kokeilun keskeyttämisestä. Mikäli valmennuksen tai koulutuskokeilun keskeyttäminen tai työkokeilua koskevan sopimuksen purkaminen tapahtuisi työ- ja elinkeinotoimiston toimesta, työ- ja elinkeinotoimisto tekisi asiasta päätöksen. Työ- ja elinkeinotoimiston päätökseen voisi hakea oikaisua. Ehdotus parantaisi työkokeiluun osallistuvan oikeusturvaa nykyiseen verrattuna.

## Työvoimakoulutus

Esityksessä ehdotetaan, että työvoimakoulutuksena tarjottaisiin ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta ja kotoutumisen edistämistä annetussa laissa tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Lisäksi työvoimakoulutuksena voitaisiin tarjota aikuisten perusopetusta, jos perusopetuksen oppimäärän puuttuminen olisi esteenä ammatillisen koulutuksen suorittamiselle.

Työvoimakoulutuksena järjestettynä kotoutumiskoulutuksena voitaisiin tarjota lukio-opintoja, jos ne edistävät maahanmuuttajan pääsyä työelämään ja jatkokoulutukseen. Muutoin lukio-opintoja ei järjestettäisi työvoimakoulutuksena.

Esitys ei heikennä henkilöasiakkaiden mahdollisuuksia suorittaa lukio-opintoja, sillä jo nykyisin lukio-opinnot suoritetaan pääsääntöisesti omaehtoisena opiskeluna. Opintojen suorittamiseen on tarjolla runsaasti mahdollisuuksia. Työttömien työnhakijoiden mahdollisuus suorittaa lukio-opintoja omaehtoisena opiskeluna ja saada samanaikaisesti työttömyysetuutta säilyy nykyisen kaltaisena. Aikuislukio-opinnot ovat työttömyysturvalaissa tarkoitettulla tavalla sivutoimisia. Tällöin ne eivät ole este työttömyysetuuden saamiselle. Kotoutumisen edistämistä annetun lain mukaan maahanmuuttajan omaehtoisia lukio-opintoja on mahdollista tukea kotoutumistukena maksettavalla työmarkkinatuella.

Vuoden 2012 alusta tulivat voimaan koulutuslainsäädäntöön uudet säännökset koskien muun muassa opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista, opiskelijaksi ottamisen esteitä, huumausainetestausta ja kurinpitoa (ns. SORA-lainsäädäntö). Esityksessä ehdotetaan, että edellä mainittuja säännöksiä sovellettaisiin myös työvoimakoulutukseen. Ehdotuksilla on vaikutusta työvoimakoulutuksessa olevien opiskelijoiden asemaan. Opiskeluoikeuden peruuttaminen olisi viimesijainen keino, jolla pyrittäisiin turvaamaan muita perusoikeuksia. Huumausainetestauksella olisi vaikutusta opiskelijan yksityiselämän suojaan ja koskemattomuuteen. Huumausainetestausta koskevat menettelyt ovat säännelty koulutuslainsäädännössä ja

niiden tavoitteena on päihteen opiskeluym-päristö.

#### Palkkatuki

Esityksessä ehdotetaan, että myös yrityksille voitaisiin myöntää palkkatukea määräaikaisen työsopimuksen perusteella ilman tuella palkattavaan henkilöön liittyviä rajoituksia. Ehdotettu muutos asettaisi yritykset muiden työnantajatahojen kanssa yhdenvertaiseen asemaan. Ehdotus parantaisi myös eri työnantajasektoreille työllistyvien työttömien yhdenvertaisuutta. Ehdotus lyhentäisi todennäköisesti työttömyysjaksoja, kun työllistyminen määräaikaiseen työsuhteeseen tuella olisi mahdollista nykyistä lyhyemmän työttömyyden jälkeen. Ehdotus tukisi nuorten ja alle 30-vuotiaiden vastavalmistuneiden yhteiskuntatakuun toteuttamista ehkäisemällä työttömyyden pitkittymistä ja nuorten työmarkkinoilta syrjäytymistä.

Vaikka palkkatukijakson määräaikaisuus ei voi olla peruste määräaikaisen työsopimuksen tekemiselle, saattaa yrityksiä koskevien säännösmuutosehdotusten negatiivinen seuraus olla se, että jotkut yritykset mitoittavat työsuhteen palkkatukijakson pituiseksi. Ehdotetut muutokset voivat myös vähentää voimassa olevassa laissa tarkoitettujen vajaa-kuntoisten, pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien mahdollisuuksia työllistyä yrityksiin, kun myös lyhyemmän aikaa työttömänä olleita voidaan palkata tuella määräaikaisiin työsuhteisiin.

Tuella palkatun siirtäminen muun työn järjestäjän (ns. käyttäjäyritys) tehtäviin olisi ehdotuksen mukaan mahdollista kaikille työnantajille. Tuella palkattuun liittyviä rajoituksia ei ehdotuksen mukaan olisi. Mahdollistamalla tuella palkatun siirtäminen nykyistä laajemmin pyritään löytämään tuella palkatuille työmahdollisuuksia erityisesti yrityksistä.

Edellä mainittujen rajoitusten poistaminen parantaisi myös niiden maahanmuuttajien työllistymismahdollisuuksia, joilla on keskimääräistä suurempi riski työttömyyden pitkittymiseen.

Palkkatuen haku- ja maksatusmenettelyyn tehtävät hallinnolliset muutokset vähentäisivät työnantajien hallinnollista taakkaa. Me-

nettelytapa olisi kaikkien tukea hakevien työnantajien osalta samanlainen ja siten kevennykset kohdistuisivat kaikkiin palkkatukea hakeviin työnantajiin samalla tavalla, mutta yrityksistä tosiasiallisesti vaikutus olisi suurin nimenomaan pienissä yrityksissä, koska ne käyttävät eniten palkkatukea.

#### Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen

Lomautetun palvelutarve ei ole riippuvainen työnantajan lomauttamien työntekijöiden määrästä. Esitys ja siihen liittyvän verkko-palvelussa tapahtuvan työnhakijaksi rekisteröitymisen kehittäminen varmistaisivat lomautetun ohjautumisen työvoimapalvelujen piiriin muissa kuin lyhytkestoissa lomautuk-sissa.

#### Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon

Esityksellä ei ole välittömiä sukupuolivaikutuksia eikä se kohtele eri sukupuolia eri tavoin. Esitettyjen säännösten todellinen sukupuolivaikutus riippuu henkilöasiakkaiden sukupuolijakaumasta.

## 5 Asian valmistelu

### Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitetyt muutokset pohjautuvat pääosin työ- ja elinkeinoministeriön asettaman Palvelut ja tuottamistapa -ryhmän maaliskuussa 2012 tekemiin ehdotuksiin työ- ja elinkeinotoimistojen uudeksi palveluvalikoimaksi. Ryhmässä oli 27 jäsentä työ- ja elinkeinoministeriöstä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja työ- ja elinkeinotoimistoista sekä henkilöstön edustajana jäsen Pardia ry:stä. Ryhmän työtä esiteltiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja työ- ja elinkeinotoimistoille useissa eri tilaisuuksissa vuonna 2011 ja ehdotusluonnoksista pyydettiin kirjalliset lausunnot loppuvuodesta 2011. Saatu palaute huomioitiin valmistelussa.

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti Palvelut ja tuottamistapa -ryhmän työn aikana helmikuussa 2012 kaksi palveluvalikoiman uudistamista koskevaa kuulemistilaisuutta sidosryhmille. Kuultavia tahoja olivat SAK, STTK, Akava, EK, Suomen Yrittäjät, sosiaa-

li- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen Kuntaliitto, Kela, Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE, Vammaisfoorumi, VATES-säätiö ja Työttömien valtakunnallinen yhteisjärjestö TVY ry. Vuoropuhelua edellä mainittujen sidosryhmien kanssa jatkettiin valmisteltaessa hallituksen esitystä.

Palvelut ja tuottamistapa -ryhmän työhön liittyen työ- ja elinkeinoministeriö teki helmikuussa 2012 työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkaille (yksityishenkilöt, työnantajat, yritykset) verkkokyselyn suunnitelluista palveluista. Kyselyyn tuli noin 1500 vastausta.

Työpaikalla toteuttavia ei-työsuhteisia palveluja (työkokeilu) ja palkkatukea koskevat ehdotukset pohjautuvat työ- ja elinkeinoministeriön tammikuussa 2012 asettaman kolmikantaisen Työpaikalla toteuttavien työvoimapalvelujen kehittäminen -työryhmän ehdotuksiin. Työryhmässä oli edustettuna SAK, STTK, Akava, EK, Suomen Yrittäjät ja Suomen Kuntaliitto. Lisäksi työryhmässä oli edustajat työ- ja elinkeinoministeriöstä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, työ- ja elinkeinotoimistosta sekä työvoiman palvelukeskuksesta. Työryhmä kuuli työn aikana seuraavia tahoja: sosiaali- ja terveysministeriö, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry, Suomen Hiusyrittäjät ry, Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE, Vammaisfoorumi ry, VATES-säätiö, SOSTE ry, Oktetti ry, Työttömien valtakunnallinen yhteisjärjestö TVY ry ja Tasavallan harjoittelijat ja tukiyöllistetyt THT ry.

Työkokeilussa olevien vuosittaisen työaika-suojelun turvaamista koskevien ehdotusten taustalla on eduskunnan vastauksessaan (EV 46/2010 vp) hallituksen esitykseen laeiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 274/2009 vp) antama lausuma, jossa eduskunta edellytti hallituksen valmistelevan kiireellisesti lainmuutokset, joilla työmarkkinatoimenpiteisiin osallistuvat saatetaan vuosilomalaisissa tarkoitetun työaika-suojelun piiriin.

Te-toimikuntia koskevat muutokset on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina SAK, STTK, Akava, EK, Suomen Yrit-

täjät, Suomen Kuntaliitto sekä Päijät-Hämeen ja Vantaan työ- ja elinkeinotoimistot.

Osa ehdotuksista on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Hallituksen esitys on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, oikeusministeriön sekä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa.

## 5.1 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot opetus- ja kulttuuriministeriöltä, oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, tietosuojavaltuutetun toimistolta, Finanssivalvonnalta, Kansaneläkelaitokselta, Helsingin hallinto-oikeudelta, Suomen Kuntaliitolta, Akava ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä, Suomen Yrittäjiltä, työ- ja elinkeinohallinnon henkilöstöä edustavilta JUKO ry:tä, Pardia ry:ltä ja JHL ry:ltä, Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö – TVY ry:ltä, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:ltä, Valtakunnalliselta vammaisneuvostolta VANELta, Vammaisfoorumi ry:ltä, VATES-säätiöltä ja Tasavallan harjoittelijat ja tukiyöllistetyt THT ry:ltä.

Lisäksi lausunto pyydettiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, joita puolestaan pyydettiin lausuntoa varten kuulemaan toimialueensa työ- ja elinkeinotoimistoja, sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselta.

Lausuntoja saatiin yhteensä 45, joista pyydettyjä lausuntoja oli 40. Lausunnonantajat pitivät esityksen tavoitteita hyväksyttävänä ja tarpeellisina ja katsoivat esityksen selkiyttävän työ- ja elinkeinoviranomaisia ohjaavaa lainsäädäntöä ja viranomaisten työtä.

Ehdotettua palveluvalikoimaa lausunnonantajat pitivät pääosin selkeänä ja asiakaslähtöisenä. Työnvälitys työ- ja elinkeinotoimiston päätehtävänä korostui joidenkin lausunnonantajien mielestä hyvin.

Osa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista katsoi, että yrityspalvelut olivat pal-



veluvalikoimassa selkeästi esillä ja pitivät työ- ja elinkeinotoimistojen roolin vahvistamista yritysten toiminnan kehittämiseksi tarpeellisuutena. Yksittäiset lausunnonantajat katsoivat, että yrittäjyyden ja yritysten näkökulma painottui esityksessä jopa liian vahvana tai että esityksessä painottui työnhakijan näkökulma. Toisaalta yksittäisissä lausunnoissa tuotiin esille, että yritystehtävien laajentaminen työ- ja elinkeinotoimistojen palveluvalikoimaan ei sellaisenaan vahvista työvoiman kysyntää ja yritysten työllistämismahdollisuuksia.

Useat lausunnonantajat katsoivat, että työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamia yritystoiminnan kehittämispalveluja tulisi käsitellä osana työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tarjoamia yrityspalveluja. Tältä osin esityksen yleisperusteluja täydennettiin.

Useat lausunnonantajat kannattivat ala- ja yläikärajojen sekä työkykyisyyttä ja työmarkkinoiden käytettävissä oloa koskevien edellytysten poistamista työttömän työnhakijan määritelmistä. Muutama elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoi, että mainitut edellytykset tulisi edelleen säilyttää. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että ehdotetuilla muutoksilla voi olla vaikutusta työttömien työnhakijoiden määrään. Vajaa-kuntoisen, vaikeasti työllistettävän ja pitkäaikaistyöttömän määritelmistä luopumista kannatettiin lausunnoissa.

Työnhakijaa koskevien ehdotettujen 2 luvun säännösten osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset kiinnittivät huomiota siihen, että ryhmälomautusmenettelystä luopuminen lisää asiakasvirtoja työ- ja elinkeinotoimistoissa. Esityksen perusteluja täsmennettiin tältä osin.

Useassa lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että työnhakijan haastattelua ja työllistymissuunnitelmaa koskevat määräajat jäykistävät työnhakijan palveluprosessia ja ovat ristiriidassa työ- ja elinkeinotoimistojen palvelumallia koskevien periaatteiden kanssa. Tältä osin ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevaa lakia julkisesta työvoimapaikasta. Mainitut säännökset uudistettiin toukokuussa 2010 ja tuolloin säännöksiin tehdyt muutokset pohjautuivat sosiaaliturvan uudistamiskomitean (SATA) 27.1.2009 tekemiin ehdotuksiin sosiaaliturvan kokonais-

uudistuksen keskeisistä linjauksista sekä työmarkkinajärjestöjen tammikuussa 2009 tekemiin eläkepolitiikkaa ja työttömyysturvaa koskeviin esityksiin vuosille 2009–2014. Tästä syystä lausunnot eivät antaneet aihetta muuttaa esitystä tältä osin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset pitivät lausunnoissaan tärkeänä sitä, että työllistymissuunnitelman laatimisen ja tarkistamisen tulee olla mahdollista eri palvelukanavia hyödyntäen. Lausuntojen johdosta säännöksiä täsmennettiin siten, että ne eivät estä erilaisten sähköisten hyväksymismenettelyjen kehittämistä ja käyttöönottoa työllistymissuunnitelmiin liittyen.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE ja VATES-säätiö pitivät hyvänä ehdotusta, jonka mukaan osaa työvoimapaikatuista ei enää määriteltäisi ammatillisen kuntoutuksen palveluksi. Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE katsoi, että ehdotus voi parhaassa tapauksessa siirtää osatyökykyisten osalta painopistettä oikeaan suuntaan, asianmukaisten työvoimapaikatuiden ja tukitoimien aktivoitumiseen.

Valmennusta koskeviin ehdotuksiin suhtauduttiin pääosin myönteisesti, joskin muutama lausunnonantaja toivoi palvelun sisällön tarkempaa määrittelyä ja käsitteiden selkiyttämistä. Työhönvalmennuksen kohderyhmän laajentamista kannatettiin.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että nykyinen ohjaava koulutus on sisältänyt paljon työharjoittelujaksoja ja että niiden sisällyttämistä ehdotettujen työnhakija-uravalennuksiin tulisi harkita. Koska esityksen yhtenä tavoitteena on selkiyttää työpaikalla tapahtuvan ei-työsuhteisen työn pelisääntöjä työvoimapaikatuiden osalta, valmennukseen ei lausuntojen johdosta ehdoteta lisättäväksi mahdollisuutta työharjoitteluun työpaikalla. Perusteluja kuitenkin täsmennettiin lausuntojen johdosta, jotta niistä kävisi selvemmin ilmi, että valmennuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen lyhytkestoinen tutustuminen työtehtäviin työpaikalla olisi jatkossakin mahdollista.

Kokeilua koskevaa ehdotusta pidettiin lausunnoissa selkeänä. Lausunnonantajista SAK ry, Valtakunnallinen Vammaisneuvosto VANE ja Vammaisfoorumi ry pitivät hyvänä

esityksen linjausta, jonka mukaan työkoekielua ei käytettäisi työkokemuksen hankkimiseksi. Muutama elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoi, että myös vastavalmistuneilla tulisi olla mahdollisuus työkoekieluun, sillä palkkatukimahdollisuuden ei katsottu riittävän tarvittavan työelämäkokemuksen hankkimiseksi. Suomen Yrittäjät arvioi lausunnossaan, että kokeilua koskevat ehdotukset voivat johtaa siihen, että nykyiset harjoittelupaikat katoavat eivätkä muutu palkkatuetuksi työksi. Annettujen lausuntojen osalta ei tehty muutoksia esitykseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoi lausunnossaan, että perusopetuksen loppuun saattaminen tulisi olla mahdollista työvoimakoulutuksena myös muutoin kuin kotoutumiskoulutuksena, koska perusopetuksen oppimäärän puuttuminen vaikeuttaa ammatilliseen koulutukseen hakeutumista ja työmarkkinoilla menestymistä. Kunnilla ei ole veltollisuutta järjestää perusopetusta muille kuin oppivelvollisille. Muutama elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus piti työvoimakoulutuksen määritelmää hyvänä, ja katsoi, ettei erillisistä yleissivistävistä opinnoista, tietotekniikka- ja kielikoulutuksesta luopuminen aiheuttaisi ongelmia. Tarvittaessa kyseisiä sisältöjä voidaan nykyistä vastaavasti henkilökohtaistamisen periaatteella sisällyttää ammatilliseen työvoimakoulutukseen. Muutama lausunnonantaja kiinnitti huomiota kotoutumisajan ylittäneiden maahanmuuttajien mahdollisuuksiin suorittaa yleissivistäviä ja kieliopintoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnon johdosta esitystä muutettiin siten, että työvoimakoulutuksena voitaisiin tarjota aikuisten perusopetusta, jos perusopetuksen oppimäärän puuttuminen on esteenä ammatillisen koulutuksen suorittamiselle.

Lausunnoissa kannatettiin työvoimakoulutuksen ja työttömyysetuudella tuettavien omaehtoisten opintojen välistä vuoden keskeytystä koskevan edellytyksen poistamista.

Palkkatukea koskevia ehdotuksia pidettiin tarpeellisina ja kannatettavina, joskin säännöksiä pidettiin joissakin lausunnoissa edelleen vaikeaselkoisina. SAK ry ja kuusi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta katsoi lausunnossaan, että yrityksille määräaikaisen työsuhteen perusteella myönnettävä palkkatuki ilman tuella palkattavaan henkilöön liit-

tyviä rajoituksia tukee erityisesti nuorten työllistymistä. Muutama lausunnonantaja katsoi, että ehdotus voi vaikuttaa kielteisesti vaikeammassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseen palkkatuella ja muutama suhtautui kielteisesti palkkatuen maksamiseen vuorotteluvapaasijaisen palkkaamiseen.

Palkkatuen käyttöä lisäävänä pidettiin myös mahdollisuutta siirtää tuella palkattu muun työn järjestäjän tehtäviin ilman nykyisenkaltaisia rajoituksia. Myös palkkatuen lisäosan myöntämistä ilman koulutusvaatimusta kannatettiin muutamassa lausunnossa.

Kulukorvausta sekä matka-, yöpymis- ja muuttokustannusten korvausta koskevia ehdotuksia kannatettiin pääosin. Yksittäisissä lausunnoissa toivottiin etuuksien ja korvausten säilyttämistä nykyisellään ja vastaavasti joissakin lausunnoissa toivottiin ehdotettua suurempaa yksinkertaistamista.

Osa-aikalisästä luopumista kannatettiin kolmessa lausunnossa ja vastaavasti kolmessa lausunnossa luopumisen sijasta toivottiin järjestelmän kehittämistä.

Työvoima- ja yrityspalvelut –toimikuntien osalta ehdotettiin toimikuntien muuttamista neuvottelukunniksi, koska toimikunnan rooli on neuvotteleva ja tiedottava. Lisäksi muutama lausunnonantaja toivoi toimikunnan roolin ja tehtävänjaon selkiyttämistä suhteessa muihin alueellisiin tai alueella toimiviin yhteistyöryhmiin ja –elimiin kuten ELY-neuvottelukuntiin, yritysasiakkuusjohtoryhmiin ja esimerkiksi kunnallisiin työllisyystyöryhmiin. Lausuntojen johdosta työvoima- ja yrityspalvelut –toimikunta muutettiin esityksessä työvoima- ja yrityspalvelut-neuvottelukunnaksi.

Muutoksenhaun osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota erityisesti valituskiellon perusteiden tarkkarajaisuuteen. Muutoksenhakua koskevista säännöksistä neuvoteltiin oikeusministeriön kanssa ja niitä täsmennettiin.

## 6 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen liittyen hallitus antaa eduskunnalle hallituksen esityksen laeiksi työttömyysturvalain ja

eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Mainitussa esityksessä sekä tässä esityksessä työttömyysturvalakiin ehdotettujen muutosten ja ehdotetun lain julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta tulisi tulla voimaan samanaikaisesti. Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta vaikuttaa myös tässä esityksessä ehdotetun julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettavan lain 6 luvun 3 §:ssä ja työttömyysturvalain 2 a luvun 14 §:n 2 momentissa olevaan viittaussäännökseen.

Hallitus on antanut eduskunnalle hallituksen esityksen (HE 115/2012 vp) laeiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta ja asumistukilain 15 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan

1.1.2013. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi samaa toimeentulotukilain 11 §:n 5 kohtaa kuin tässä esityksessä. Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemassa esityksessä on huomioitu jo ennakolta tässä esityksessä toimeentulotukilain mainittuun säännökseen ehdotetut muutokset.

Hallitus on antanut eduskunnalle hallituksen esityksen (125/2012 vp) laiksi varainsiirtoverolain muuttamisesta. Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksellä muun ohessa jatkettaisiin mainitun lain 43 c §:n mukaisen verovapauden soveltamisaikaa, joka muutoin päättyisi 31.12.2012 lopussa. Voimassa olevassa 43 c §:ssä viitataan julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen. Viittaukset tulisi muuttaa vastaamaan tässä esityksessä ehdotettua.

## YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1 Lakiehdotusten perustelut

#### 1.1 Laki julkisesta työvoima- ja yritys- palvelusta

##### 1 luku Yleiset säännökset

Luvussa säädettäisiin valtion yleisestä velvollisuudesta edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työvoiman tarjontaa (1 §), julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tarkoituksesta ja keskeisestä sisällöstä (2 §), palvelujen tarjoamisesta ja hankkimisesta (4—5 §) sekä eräistä keskeisistä julkisia työvoima- ja palveluja koskevista yleisistä periaatteista (6—7 §). Lisäksi luvussa määritettäisiin keskeisimmät laissa käytetyt käsitteet (3 §).

**1 §.** *Työmarkkinoiden toimivuuden edistäminen.* Pykälä vastasi voimassa olevan lain 1 luvun 4 ja 5 §:iä sanonnallisesti täsmennettynä ja elinkeinoelämän sekä työmarkkinoiden muutokset huomioon ottaen. Säännöksessä on myös huomioitu työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamista koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen keskeiset tavoitteet ja linjaukset.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin valtion yleisestä velvollisuudesta edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työvoiman tarjontaa tavoitteena turvata talouden kasvu, korkea työllisyysaste ja hyvinvointi. Keskeisessä asemassa työmarkkinoiden toimivuuden edistämisessä ja työvoiman tarjonnan turvaamisessa ovat erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä valtionvarainministeriön hallinnonalat. Säännöksessä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin valtiovallan toimien lisäksi myös muiden toimijoiden panosta. Tästä syystä työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan edistäminen tapahtuisi yhdessä kuntien, työmarkkinajärjestöjen, yritysten ja muiden työnantajien sekä kansalaisten kanssa. Työnantajien tulisi omalta osaltaan ottaa entistä enemmän vastuuta työllistämisestä ja työelämän kehittämisestä ja vastaavasti kansalaisten työllistyvyytensä parantamisesta.

Ehdotetussa *2 momentissa* säädettäisiin valtion velvollisuudesta huolehtia työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamisen kannalta keskeisten poliittikalohkojen yhteensovittamisesta. Lisäksi säännöksessä velvoitettaisiin valtiota tasoitamaan toimillaan suhdannevaihteluita.

**2 §.** *Julkinen työvoima- ja yrityspalvelu.* Pykälässä kuvattaisiin julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarkoitus ja tavoitteet sekä keskeinen sisältö. Työ- ja elinkeinoviranomainen tarjoamien julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen keskeisenä tarkoituksena olisi edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja uuden yritystoiminnan syntyä sekä kehittää yritysten toimintaedellytyksiä. Työmarkkinoiden toimivuutta julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla edistettäisiin turvaamalla työnantajien tarvitseman osaavan työvoiman saatavuus ja tarjoamalla työtä hakeville mahdollisuuksia saada työtä. Ehdotetussa *1 momentissa* olevat julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tavoitteet vastaisivat voimassa olevan julkisesta työvoimapolusta annetun lain 1 luvun 1 §:ssä ja 3 §:n 1 momentissa määriteltyjä tarkoitusta ja tavoitteita sekä pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämisspalveluista annetun lain tavoitteita.

Ehdotetussa *2 momentissa* kuvattaisiin ne palvelukokonaisuudet, joista työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoama julkisen työvoima- ja yrityspalvelu muodostuisi. Vastaava säännös on voimassa olevan julkisesta työvoimapolusta annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentissa. Julkisen työvoima- ja yrityspalveluna tarjottaisiin työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämisspalveluita sekä yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämisspalveluita. Työnvälitys olisi keskeisin palvelu työnhakijoille ja työnantajille. Osaamisen kehittämisspalveluita olisivat ammatinvalinta- ja uraohjaus, valmennus, kokeilu, koulutus ja palkkatuki.

Tieto- ja neuvontapalvelut olisivat avoimesti kaikkien käytettävissä. Osaamisen kehittämisspalvelut olisivat kaikkien henkilöasiakkaiden käytettävissä. Yrityksille ja muille työnantajille tarjottavia työvoima- ja yrityspalveluita olisivat työnvälitys, tieto- ja neu-

vontapalvelut sekä osaamisen kehittämispalveluista palkkatuki, työhönvalmentajan palvelut ja yhteishankintakoulutus. Lisäksi yrityksille olisi tarjolla maksullisia yritystoiminnan kehittämispalveluita.

Alkavaa yritystoimintaa tuettaisiin starttirahalla. Yrittäjyyttä uravaihtoehtona harkitsevalle ja yrittäjäksi aikovalle voitaisiin starttirahan lisäksi julkisena työvoima- ja yrityspalveluna tarjota tieto- ja neuvontapalveluja, uravalmennusta ja yrittäjäkoulutusta.

Julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluisivat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, joita olisivat osaamis- ja ammattitaitokartoitus, työkyvyn tutkimus ja arviointi, arvio yrittäjävalmiuksista ja yritystoiminnan edellytyksistä sekä muut asiantuntija-arvioinnit. Lisäksi julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluisivat muut ehdotetun lain mukaiset tuet ja korvaukset. Näitä olisivat matka- ja yöpymiskustannusten korvaus työhön tai työvoimapalveluun hakeutuvalle sekä asiantuntija-arviointiin osallistuvalla, muuttokustannusten korvaus, kulukorvaus ja työolosuhteiden järjestelytuki.

Useimmat työnhakijat ja julkisia työvoima- ja yrityspalveluja saavat henkilöasiakkaat ovat työttömiä. Työttömyysturvalain mukaisilla työttömyysetuuksilla on siten kiinteä yhteys julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun. Edellä mainitusta syystä ehdotetussa 3 momentissa olisi luonteeltaan informatiivinen viittaussäännös työttömyysturvalakiin ja sen mukaisiin etuuksiin. Ehdotettu säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 1 luvun 2 §:n 2 momenttia.

**3 §. Määritelmät.** Pykälässä määriteltäisiin keskeisimmät laissa käytetyt käsitteet. Määritelmät vastaisivat pääosin voimassa olevan lain 1 luvun 7 §:n mukaisia määritelmiä.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdassa määriteltäisiin asiakas. Työ- ja elinkeinotoimiston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten asiakkaina voi olla yksityisiä henkilöitä, työnantajia ja yrityksiä. Työnantajia voivat yritysten lisäksi olla esimerkiksi kunnat, yhdistykset ja säätiöt sekä yksityishenkilöt. Yritykset voivat hakea ja saada palveluja myös muussa kuin työnantajan roolissa. Yksityishenkilöstä, joka hakee tai saa ehdotetun

lain mukaisia palveluja käytettäisiin nykyistä vastaavasti käsitettä henkilöasiakas.

Voimassa olevan lain 1 luvun 8 §:ssä on määritelty työtön työnhakija. Pykälän mukaan työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan 17 vuotta täyttänyttä työnhakijaa, joka on työkykyinen, työmarkkinoiden käytettävissä ja työtön. Henkilöä pidetään työttömänä työnhakijana enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta.

Nykyistä työttömän työnhakijan määritelmää vastaavaa erillistä määritelmää ei ehdoteta sisällytettäväksi lakiin. Ehdotetun momentin 2 ja 3 kohdissa määriteltäisiin työnhakija ja työtön. Työnhakijalla tarkoitettaisiin henkilöasiakasta, jonka työnhaku on voimassa ehdotetussa 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetyllä tavalla. Työnhakijan määritelmä vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 3 kohtaa.

Työttömällä tarkoitettaisiin henkilöä, joka ei ole työsuhteessa, joka ei työllisty työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettulla tavalla päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija. Työsuhteessa olevaa pidettäisiin nykyistä vastaavasti työttömänä, jos hän on kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa olisi alle 4 tuntia.

Työttömän työnhakijan määritelmä muodostuisi edellä mainituista kohdista. Määritelmällä olisi merkitystä ehdotetun lain mukaisista palveluista palkkatuen ja harkinnanvaraisista taloudellista etuuksista työnhaun tukemiseen tarkoitettuja etuuksien (työnhakumatkasta aiheutuvien matka- ja yöpymiskustannusten korvaus ja muuttokustannusten korvaus) kohdalla. Lisäksi määritelmällä olisi merkitystä tarkasteltaessa työllistymissuunnitelmaan oikeutettujen henkilöiden piiriä.

Voimassa olevan lain mukaiseen työttömän työnhakijan määritelmään sisältyviä ala- ja yläikärajoja (17 ja 65 vuotta) ei ehdoteta lakiin. Ala- ja yläikärajojen poistamisella tuettaisiin työurien pidentämistä alku- ja loppupäästä.

Alle 17-vuotiaiden osalta ammatillisen koulutuksen hankkiminen yleisen koulutusjärjestelmän kautta olisi jatkossakin ensisijainen vaihtoehto, eikä esityksen tavoitteena

ole, että koulutukseen hakeutumisen sijasta alle 17-vuotiaat hakeutuisivat nykyistä useammin työvoimapalvelujen piiriin. Alaikärajan poistaminen mahdollistaisi kuitenkin esimerkiksi palkkatuen myöntämisen 16-vuotiaalle, jos sitä pidettäisiin esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen järjestämisen vuoksi tarpeellisena.

Subjektivista oikeutta esimerkiksi palkkatueen tai työn haun tukemiseen tarkoitettuihin taloudellisiin etuuksiin 16-vuotiaalla tai 65 vuotta täyttäneellä ei olisi, vaan palvelun tai etuuden myöntäminen perustuisi samoin kuin muidenkin henkilöasiakkaiden kohdalla aina työ- ja elinkeinotoimiston työvoimapolitiittiseen tarkoituksenmukaisuusharkintaan.

Työttömän työnhakijan määritelmään ei ehdoteta liitettäväksi työkykyisyyttä koskevaa edellytystä. Voimassa olevan lain mukaan työkyvyttömäksi jonkin muun järjestelmän nojalla todettua henkilöä voidaan kuitenkin pitää työkykyisenä, jos työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan henkilön työllistymistä voidaan tukea työvoimapalveluilla. Koska lähtökohtana ehdotetun palveluvalikoiman mukaisten palveluiden tarjoamisessa on henkilön todettu palvelutarve ja työ- ja elinkeinotoimiston harkinta, ei työkykyisen määritelmälle olisi erikseen tarvetta. Jos palvelun järjestäminen kuuluu ammatillisen kuntoutuksen työnjaon mukaan Kansaneläkelaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön vastuulle, työ- ja elinkeinotoimisto ei järjestäisi palvelua asiakkaalle.

Nykyinen työttömän työnhakijan määritelmä sisältää työmarkkinoiden käytettävissä oloa koskevan edellytyksen. Voimassa olevan lain 1 luvun 8 §:n 3 momentin mukaan työmarkkinoiden käytettävissä olevalla tarkoitetaan henkilöä, joka työttömyysturvalaisa tarkoitettulla tavalla ei ole estynyt olemasta työmarkkinoilla tai ole päätoiminen opiskelija.

Työttömyysturvalaisa tarkoitettuja työmarkkinoilla olon esteitä (asevelvollisuus, siviilipalvelus, vapausrangaistus, sairaalassa tapahtuva tai muu siihen verrattavissa oleva laitoshoido tai muu näihin rinnastettava syy) ei ehdoteta liitettäväksi työttömän työnhakijan määritelmään. Useimmissa tapauksissa ei olisi työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaista myöntää esimerkiksi palkkatukea tai

työhaun tukemiseen tarkoitettuja etuuksia henkilölle, joka olisi työttömyysturvalaisa tarkoitettulla tavalla estynyt olemasta työmarkkinoilla. Joissakin tilanteissa kuitenkin voisi olla työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaista tukea esimerkiksi asevelvollisuuttaan suorittavan työttömän ja työnhakijaksi rekisteröityneen henkilön työnhakua korvaamalla työnhakumatkasta aiheutuvia kustannuksia. Vastaavasti vapausrangaistusta suorittavan valvottuun koevapauteen pääseen vangin kiinnittymistä työelämään voisi joissakin tilanteissa olla tarkoituksenmukaista tukea palkkatuella.

Ala- ja yläikärajoiden sekä työkykyisyyttä ja työmarkkinoiden käytettävissä oloa koskevien edellytysten jättäminen pois ehdotetusta laista vaikuttaisi ainoastaan työvoimapalvelujen järjestämiseen. Koska työttömyysturvalakia ei tältä osin ehdoteta muutettavaksi, mainittujen henkilöiden oikeus työttömyys-etuuteen ei laajenisi nykyisestä.

Työttömyysturvalain 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettua päätoimista opiskelijaa ei pidettäisi jatkossakaan työttömänä työnhakijana. Työttömän määritelmään ehdotetaan lisättäväksi tätä koskeva maininta.

Voimassa olevassa laissa on käytetty lain toimeenpanijasta käsitettä työvoimaviranomainen, jolla on tarkoitettu työ- ja elinkeinoministeriötä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä työ- ja elinkeinotoimistoa. Työvoimaviranomaista ei ole erikseen määriteltä voimassa olevassa laissa. Lakiin ehdotetaan otettavaksi työ- ja elinkeinoviranomaisen määritelmä. Ehdotetun 4 kohdan mukaan työ- ja elinkeinoviranomaisella tarkoitettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, työ- ja elinkeinotoimistoa sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskusta.

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksesta on säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1539/2011) 24 §:ssä, jonka mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja työ- ja elinkeinotoimistoilla on yhteinen valtakunnallinen asiakaspalvelukeskus Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus tuottaa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan palveluja henkilö- ja yritysasiakkaille.

Koska työ- ja elinkeinoministeriö ei hoida ehdotetussa laissa määriteltyjä tehtäviä, työ- ja elinkeinoviranomaisen määritelmään ei ehdoteta sisällytettäväksi työ- ja elinkeinoministeriötä.

Ehdotetuissa *5 ja 6 kohdissa* määriteltäisiin työllistymissuunnitelma ja työllistymissuunnitelmaa korvaava suunnitelma. Määritelmät vastaisivat pääosin voimassa olevan lain 1 luvun 8 §:n 1 momentin 14 ja 15 kohtia. Työllistymissuunnitelmalla tarkoitettaisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa. Monikanavaisen palvelun kehittämismahdollisuuksien varmistamiseksi ehdotetussa 5 kohdassa työ- ja elinkeinotoimisto on korvattu työ- ja elinkeinoviranomaisella. Tämä mahdollistaisi sen, että työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voisi tulevaisuudessa joidenkin asiakasryhmien osalta resurssiensa sallimissa puitteissa ottaa vastatakseen työnhakijan palveluprosessiin kuuluvia tehtäviä työllistymissuunnitelman laatiminen mukaan luettuna. Työllistymissuunnitelmaa korvaavalla suunnitelmalla tarkoitettaisiin kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua aktivointisuunnitelmaa sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa.

Muutosturva on määritelty voimassa olevan lain 5 a luvun 1 §:n 1 momentissa. Koska lakiin ei ehdoteta erillistä muutosturvaa koskevaa lukua, muutosturva määriteltäisiin ehdotetussa pykälän *7 kohdassa*. Muutosturvan määritelmä vastaisi pääosin voimassa olevaa lakia. Määritelmää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että määritelmästä kävisi ilmi muutosturvan toimintamallin keskeiset osapuolet, joita ovat työ- ja elinkeinotoimisto, työnantaja sekä työntekijät. Toimintamalli toteutetaan näiden tahojen yhteistyönä. Käsite 'työttömyysuhanalainen' ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla 'toistaiseksi tai vähintään 180 päiväksi lomautettu tai määräaikaisessa työsuhteessa oleva työttömäksi jäävä työntekijä', joka kuvaisi täsmällisemmin muutosturvan piiriin kuuluvia henkilöitä toistaiseksi voimassa olevasta työsuhteesta irtisanottujen lisäksi. Muutosturvan toimintamallin tavoitteena on pyrkiä edistämään irtisanotun, lomautetun tai määräaikaisessa työsuhteessa olevan työttömäksi jäävän työnte-

kijän mahdollisimman nopeaa uudelleen työllistymistä. Muutosturva muodostuisi työllistymissuunnitelmassa sovitusta ehdotetun lain mukaisista palveluista sekä mahdollisista muista ammatillisia valmiuksia kehittävistä palveluista. Muutosturvan piiriin kuulumisesta säädettäisiin ehdotetussa 2 luvun 10 §:ssä ja työ- ja elinkeinotoimiston velvollisuuksista muutosturvan toteuttamiseksi ehdotetussa 12 luvun 3 §:ssä.

Ehdotetussa *8 kohdassa* määriteltäisiin de minimis -tuki. Määritelmä vastaisi voimassa olevan lain 1 luvun 8 §:n 1 momentin 16 kohtaa. Kyseistä tukimuotoa sovellettaisiin myönnettäessä palkkatukea elinkeinotoiminta harjoittavalle työnantajalle ja myönnettäessä starttirahaa yrittäjäksi ryhtyvälle henkilöasiakkaalle. Yksinyrittäjälle julkisena työvoima- ja yrityspalveluna tarjottu koulutus ja yrityksille tarjottavat maksulliset liiketoiminnan kehittämispalvelut olisivat de minimis -tukea työ- ja elinkeinoviranomaisen rahoittaman osuuden osalta.

Ehdotetussa *9 kohdassa* määriteltäisiin työsuhde voimassa olevan lain 1 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 2 momenttia vastaavasti. Lakia sovellettaessa virkasuhde rinnastettaisiin nykyistä vastaavasti työsuhteeseen. Tästä säädettäisiin ehdotetussa *2 momentissa*. Ehdotetussa säännöksessä mainittu virkasuhde kattaisi valtion virkamiehet, kunnalliset ja evankelisluterilaisen kirkon viranhaltijat sekä mahdolliset muut julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa olevat.

**4 §. Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoaminen.** Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjottaessa sovitetaan yhteen työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän ja yksittäisen asiakkaiden tarpeita.

Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiin työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän tarpeiden huomioimisesta sekä muutosten ennakoinnista palveluja tarjottaessa.

Voimassa olevan lain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ennakointi on säädetty työvoimaviranomaisen tehtäväksi. Ehdotetussa säännöksessä korostettaisiin viranomaistehtävän sijaan ennakoinnin merkitystä julkista työvoima- ja yrityspalvelua tarjottaessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on ennakoita muutoksia ja työnantajien, yritys-

ten ja henkilöasiakkaiden tarpeita alueilla ja työ- ja elinkeinotoimistojen paikallistasolla.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamisen keskeisenä lähtökohtana on, että palveluiden käytön tulee perustua henkilöasiakkaan, työnantajan tai yrityksen palvelutarpeeseen. Tästä säädettäisiin ehdotetussa 2 momentissa, joka yhdistäisi voimassa olevan lain 1 luvun 3 §:n 2 momentin, 2 luvun 1 §:n 1 momentin ja 3 luvun 2 §:n 1 momentin säännökset.

Kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa otetaan viimeistään vuoden 2013 alussa käyttöön palvelulinjoihin perustuva palvelumalli. Työ- ja elinkeinotoimistojen uudistettu palvelumalli perustuu kolmeen palvelulinjaan ja yrityslähtöisyyden vahvistamiseen työ- ja elinkeinotoimiston palveluissa. Asiakkaat ohjautuvat palvelulinjoille arvioidun palvelutarpeensa perusteella. Ehdotetun palveluvalikoiman mukaiset palvelut ovat käytettävissä kaikilla palvelulinjoilla asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Koska asiakkaiden tarpeet eri palvelulinjoilla ovat erilaiset, myös palveluiden käyttö painottuu palvelulinjoilla eri tavoin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset palvelevat lähinnä yrityksiä, mutta myös niiden tarjoamien yritystoiminnan kehittämispalveluiden tulee perustua yritysten arvioituun palvelutarpeeseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoviranomainen ja asiakas arvioisivat yhdessä asiakkaan palvelutarpeen. Palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarjottaisiin julkisia työvoima- ja yrityspalveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan sijoitumista avoimille työmarkkinoille sekä edistävät yritystoiminnan käynnistymistä tai kehittymistä. Säännöksessä ilmaistaisiin lähtökohta, jonka mukaan palveluja tarjottaessa yhdistyy paitsi yksittäisen asiakkaan tarpeet, myös julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tarkoitus ja yleiset tavoitteet. Säännöksessä tuotaisiin esille myös avointen työmarkkinoiden ensisijaisuus suhteessa muihin vaihtoehtoihin.

Voimassa olevassa laissa avointen työmarkkinoiden ensisijaisuudesta suhteessa muihin vaihtoehtoihin säädetään 2 luvun 2 §:n 1 momentissa. Mainitun säännöksen

mukaan työllistymistä avoimille työmarkkinoille tuetaan ensisijaisesti joko suoraan tai koulutuksen avulla. Toissijaisesti työllistymistä tuetaan käyttämällä työllisyysmäärärahoja. Vastaavaa, ns. marssijärjestystä koskevaa, säännöstä ei ehdoteta lakiin. Palvelutarpeen mukainen palvelujen tarjoaminen sisältää ajatuksen marssijärjestyksestä. Jos asiakkaan työmarkkinavalmiudet, osaaminen ja ammattitaito ovat ajan tasalla, työnvälitys on ensisijainen palvelu. Jos osaamisessa ja ammattitaidossa on puutteita, kyseeseen tulevat työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella tuettuna tai vaihtoehtoisesti palkkatuki esimerkiksi oppisopimus-koulutukseen.

Ehdotettu 3 momentti koskisi monikanavaista palvelua. Sen mukaan julkisia työvoima- ja yrityspalveluita tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluna ja henkilökohtaisena palveluna. Asiakkaan asiointitapa sekä yhdenpito työ- ja elinkeinoviranomaisen välillä määräytyisivät asiakkaan arvioidun palvelutarpeen perusteella. Vastaavat säännökset sisältyvät voimassa olevan lain 3 luvun 1 §:n 1 momenttiin ja 2 §:n 1 momenttiin.

Asiakkaan omatoimisesti käytettävillä palveluilla tarkoitettaisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamia verkkopalveluita. Henkilökohtaista palvelua voidaan tarjota paitsi kasvokkain tapahtuvana palveluna viranomaisen luona, myös puhelin- ja verkkopalveluna.

Palvelutarpeen arvioinnissa hyödynnetään nykyistä voimakkaammin erilaisia verkko- ja puhelinpalveluita kasvokkain tapahtuvan palvelutarpeen arvioinnin ohella. Sähköisiä palveluja, jotka mahdollistavat asiakkaan ja virkailijan vuorovaikutteisuuden, kehitetään tavoitteena muun muassa sähköinen vuorovaikutteinen viestinvaihto, asiakirjojen toimittaminen ja ajanvaraus.

Ulkopuolisilta palveluntuottajilta ostettavat palvelut (työnhaku- ja uravalmennus, työhönvalmennus, koulutuskokeilu, koulutus, henkilöasiakkaan tilannetta kartoittavat asiantuntija-arvioinnit sekä asiantuntijapalvelut yrityksille) ovat pääosin kasvokkain tapahtuvaa palvelua, mutta palveluiden toteuttaminen joko kokonaan tai osittain verkkopalveluna on myös mahdollista.



Voimassa olevan lain 3 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan asiakas voi työ- ja elinkeinotoimiston toiminta-alueesta riippumatta saada palveluja siitä toimipisteestä, missä niitä on tarjolla, jollei lailla toisin säädetä. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Asiakkaalla olisi ilman nimenomaista säännöstäkin oikeus valita, missä toimipaikassa hän asioi. Riippumatta siitä, missä TE-palveluverkoston toimipaikassa asiakas asioi, työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on huolehtia siitä, että asiakas saa palvelutarpeensa edellyttämät palvelut.

Asiakkuuden hoitoon ja palvelujen tarjoamiseen liittyvä erityisasiantuntemus voidaan keskittää johonkin tai joihinkin toimipaikkaan. Lähtökohtaisesti asiakkaan tulisi saada myös erityisasiantuntemusta edellyttävä palvelu sen toimipaikan kautta, jolla on vastuu hänen asiakkuudestaan. Tämä voidaan toteuttaa monella tapaa, esimerkiksi hyödyntämällä kuvallista etäyhteyttä. Alueilla, joissa toimipaikkojen välimatkat ovat lyhyet, asiakkaan voidaan edellyttää liikkuvan toimipaikkojen välillä.

4 momentissa säädettäisiin asiakkaan ohjaamisesta muun viranomaisen tai palvelun järjestäjän palvelujen piiriin. Voimassa olevan lain 3 luvun 4 §:ssä on säännös henkilöasiakkaan ohjaamisesta muiden viranomaisten palveluihin. Säännöksen mukaan jos henkilöasiakkaan tarvitsemia palveluja ei ole mahdollista järjestää työ- ja elinkeinotoimiston palveluina, työ- ja elinkeinotoimiston on huolehdittava siitä, että henkilöasiakkaalle annetaan tietoja muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet tarpeen mukaan sosiaali-, terveydenhuolto- tai opetusviranomaisen tai Kansaneläkelaitoksen taikka muun palvelujen järjestäjän palvelujen piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Ehdotettu 4 momentti olisi sanamuodoltaan yleisempi. Työ- ja elinkeinotoimistojen lisäksi velvollisuus antaa tietoja muista palvelumahdollisuuksista ja ohjata asiakas muihin palveluihin koskisi myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia. Säännöksessä olisi huomioitu henkilöasiakkaiden lisäksi myös työ- ja elinkeinoviranomaisen asiakkaina olevat työnantajat ja yritykset, joiden palvelutarpeet voivat olla muita kuin julkisia työvoima- ja yrityspalveluja. Ehdotetussa sään-

nöksessä tietoja tulisi antaa muista palvelumahdollisuuksista ja tarvittaessa asiakas tulisi ohjata muun viranomaisen tai muun palvelun järjestäjän palvelujen piiriin. Säännöksessä ei yksilöitäisi muita viranomaisia nimeltä.

Joidenkin asiakkaiden kohdalla asiakkaan palvelutarve voi edellyttää palveluita, joita sinänsä on tarjolla myös julkisena työvoima- ja yrityspalveluna, mutta vastaavan palvelun järjestämisvastuu kuuluu jollekin muulle viranomaiselle tai taholle. Esimerkiksi ammatillisen kuntoutuksen vastuunjaon mukaan vastuu henkilön kouluttamisesta uuteen ammattiin voi olla esimerkiksi työeläkeyhtiöllä tai vakuutusyhtiöllä. Jos palvelun järjestämisvastuu kuuluu toiselle viranomaiselle tai muulle taholle, työ- ja elinkeinoviranomainen ei järjestä palvelua asiakkaalle julkisena työvoima- ja yrityspalveluna. Työnjaon selkiyttämiseksi asiasta ehdotetaan otettavaksi nimenomainen maininta ehdotettuun 4 momenttiin.

5 §. *Palvelujen tuottaminen ja hankkiminen.* Pykälässä säädettäisiin julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottamisesta ja hankkimisesta sekä työllisyysmäärärahojen kohdentamisesta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoviranomainen voisi nykyistä vastaavasti tuottaa järjestämisvastuullaan olevat palvelut itse tai hankkia ne joko kokonaan tai osaksi palveluntuottajilta. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 3 luvun 1 §:n 3 momenttia. Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi myös tuottaa tai hankkia palveluita yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Vaikka säännöksellä ei rajoitettaisi palvelujen hankkimista, ehdotetuista palveluista työnvälitys ja ammatinvalinta- ja uraohjaus olisivat jatkossakin pääsääntöisesti työ- ja elinkeinotoimiston itse tuottamia palveluja. Joissakin tilanteissa edellä mainittujen palvelujen hankkiminen ostopalveluna voisi olla tarkoituksenmukaista. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi palvelujen alueellisen saataavuuden varmistaminen tai palvelun järjestäminen jollekin tietylle asiakasryhmälle.

Palvelut hankittaisiin valtion talousarviossa niiden hankkimista varten osoitetulla määrärahalla. Pääsääntöisesti ehdotetussa laissa tarkoitettut palvelut hankittaisiin valtion talo-

usarviossa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alan pääluokassa työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan tarkoituksilla määrärahoilla (työllisyysmäärärahat). Esimerkiksi yritystoiminnan kehittämispalvelut rahoitettaisiin muilla kuin työllisyysmäärärahoilla.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan lain 3 luvun 3 §:n 3 momenttia vastaavasti työllisyysmäärärahojen kohdentamisesta ensisijaisesti heikossa työmarkkina-asemassa oleviin. Voimassa olevasta säännöksestä poiketen ehdotetussa 1 momentissa ei lueteltaisi erikseen tiettyjä kohderyhmiä, koska työmarkkinatilanne ja suhdannevaihtelut vaikuttavat eri tavoin eri ryhmien työllistymismahdollisuuksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaisi muun muassa tulostulosohjauksella ja määrärahojen alueellisella jaolla työllisyysmäärärahojen käyttöä kulloinkin heikossa työmarkkina-asemassa oleviin työttömiin.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin menettelystä, jos palveluntuottaja saisi työ- ja elinkeinoviranomaisen hankkiman palvelun tuottamiseen valtionavustusta tai muuta valtion rahoitusta. Tällöin palvelun tuottajan saamaa valtionavustusta tai muuta valtionrahoitusta vastaava osuus vähennettäisiin hankittavan palvelun hinnasta. Säännöksen tavoitteena on ehkäistä kaksinkertainen valtion rahoitus saman palvelun tuottamiseen. Vastaava säännös on työvoimapolitiittisen aikuis- koulutuksen osalta voimassa olevan lain 6 luvun 4 §:ssä.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tehtävistä palvelua hankittaessa, menettelystä hankinnasta päätettäessä ja hankintasopimusta tehtäessä, hankintasopimuksen sisällöstä sekä sopimuksen tekemistä edeltävästä hankintaja tarjousmenettelystä säädettäisiin ehdotetun 3 momentin mukaan asetuksella.

**6 §. Maksuttomuus.** Pykälässä säädettäisiin henkilöasiakkaalle tarjottavien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden maksuttomuudesta voimassa olevan lain 1 luvun 5 §:n 1 momenttia vastaavasti. Työnantajille tarjottavat julkiset työvoima- ja yrityspalvelut olisivat pääosin maksuttomia. Poikkeuksena maksuttomuuteen olisi yhteishankintakoulutus, jonka rahoittamiseen työnantajat osallistuvat yhdessä työ- ja elinkeinoviranomaisten

kanssa. Yrityksille tarjottavat yritystoiminnan kehittämispalvelut olisivat yrityksille maksullisia.

Voimassa olevan lain 1 luvun 5 §:n 2 momentissa on viittaus 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettujen työnantajan erityispalveluiden maksullisuudesta. Koska työ- ja elinkeinoministeriö on päättänyt, että maksullisten HRV-palvelujen tuottamista viraston maksullisena palvelutoimintana jatketaan vuoden 2013 loppuun saakka, vastaavaa viittausta ei ehdoteta lakiin. HRV-palvelujen järjestämiseen sovellettaisiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan vuoden 2013 ajan nykyisen lain säännöksiä.

**7 §. Tasapuolisuus ja syrjimättömyys.** Pykälässä säädettäisiin julkisessa työvoimapa- velussa noudatettavasta tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä. Ehdotettu 1 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 2 luvun 3 §:ää. Voimassa olevan lain mukaan tietoja työriidasta on annettava henkilökohtaisen palvelun yhteydessä. Erityistä merkitystä työriidalla on työnhakijalle tilanteessa, jossa hän saa työtarjouksen. Työttömyysturvalain nimenomaisen säännöksen mukaan työttömällä työnhakijalla pätevä syy kieltäytyä tarjotusta työstä, jos työ kuuluu lakon, työsulun tai saarron piiriin. Koska työtarjouksia tehdään merkittävässä määrin muuten kuin henkilökohtaisen palvelun yhteydessä, työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuutta antaa työriidasta tietoa työnhakijalle ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työriidasta olisi annettava kerrottava työnhakijalle työtarjouksen tai muun henkilökohtaisen palvelun yhteydessä.

Ehdotettu 2 momentti asettaisi työ- ja elinkeinoviranomaisille velvollisuuden edistää aktiivisesti yhdenvertaisuuden toteutumista ja sukupuolten välistä tasa-arvoa julkista työvoima- ja yrityspalvelua tarjottaessa, kehittäessä ja palvelusta tiedotettaessa. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 4 §:n 1 momenttia. Ehdotetussa säännöksessä olisi huomioitu miesten ja naisten välisen tasa-arvon lisäksi myös syrjimättömyys muilla perusteilla.

Syrjimättömyys julkista työvoimapa- velua tarjottaessa tarkoittaisi käytännössä esimerkiksi sitä, että työ- ja elinkeinotoimiston esittelee sopivia työnhakijoita työnantajalle riip-

pumatta siitä, kumpaa sukupuolta tai esimerkiksi mitä kansallisuutta työnhakijat edustavat. Vastaavasti työtä tai koulutusta tarjotaan työnhakijoille ja muille henkilöasiakkaille tasapuolisesti. Voimassa olevan lain 2 luvun 4 §:n 2 momentissa on asiasta nimenomainen säännös. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi lakiin, vaan asia ehdotetaan ilmaistavaksi yleisemmällä tasolla ehdotetussa 2 momentissa.

## 2 luku Työnhakija

Luvussa säädettäisiin kattavasti työnhakijan palveluprosessin keskeisistä osista, joita ovat työhaun käynnistäminen ja voimassaolo (1—2 §:t), työnhakijan haastattelu (4—5 §:t) ja työllistymissuunnitelma (6—7 §:t). Lisäksi luvussa olisivat säännökset työnhakijan informoinnista (3 §) sekä työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudesta tarjota tälle työtä, koulutusta ja muita suunnitelmaan sisältyviä palveluja (9 §). Luvussa säädettäisiin myös työttömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista (8 §) ja muutosturvan piiriin kulumisesta (10 §). Luvun säännökset vastaisivat pääosin voimassa olevan lain 3, 5 ja 5 a luvuissa olevia säännöksiä.

Monikanavaisen palvelun kehittämismahdollisuuksien varmistamiseksi työ- ja elinkeinotoimisto on korvattu säännöksissä työ- ja elinkeinoviranomaisella. Tämä mahdollistaisi sen, että työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voisi tulevaisuudessa ottaa vastatakseen työnhakijan palveluprosessiin kuuluvia tehtäviä joidenkin asiakasryhmien osalta resurssiensa sallimissa puitteissa.

**1 §. Työhaun käynnistäminen ja voimassaolo.** Pykälä vastaisi asiasisällöltään pääosin voimassa olevan lain 3 luvun 5, 6 ja 6 a §:iä. Nykyistä vastaavasti henkilöasiakkaan työhaun käynnistyisi sinä päivänä, kun hän pyytäisi sitä joko sähköisesti työhaun käynnistämiseen tarkoitettussa verkkopalvelussa tai henkilökohtaisesti työ- ja elinkeinotoimistossa ja hänet rekisteröitäisiin työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään. Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi hyväksyä myös muulla tavoin esitetyn pyynnön.

Voimassa olevan lain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan henkilön katsotaan rekisteröityneen työnhakijaksi myös, jos työnantaja

on tehnyt hänestä työ- ja elinkeinotoimistolle työsopimuslain 5 luvun 4 §:n 3 momentin mukaisen ryhmälomautusilmoituksen. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi lakiin. Myös lomautetun työhaun käynnistäminen edellyttäisi aina henkilöasiakkaan itsensä esittämää pyyntöä.

Voimassa olevan lain 3 luvun 5 § 1 momentin mukaan rekisteröitymiseen liittyvistä menettelytavoista säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Vastaavaa asetuksenantovaltuutta ei ehdoteta lakiin.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa työhaun voimassaolo lakaisi. Momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa 3 luvun 6 a §:ää. Työhaun voimassaolo päättyisi, jos työnhakija itse ilmoittaisi, ettei hän enää halua pitää työhaun voimassa (1 kohta) tai hän ei uusisi sitä työ- ja elinkeinoviranomaisen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla (2 kohta). Työhaun voimassaolo kytketään useimmiten työnhakijan haastatteluun ja palvelutarpeen arviointiin tai työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen taikka tarkistamiseen. Tämä voi edellyttää henkilökohtaista asiointia työ- ja elinkeinotoimistossa, mutta myös muu asiointitapa voi olla asiakkaan palvelutarve huomioon ottaen tarkoituksenmukainen.

Ehdotetun 2 momentin 3 kohdan mukaan työhaun päättyisi myös tilanteessa, jossa työnhakija ei esittäisi työ- ja elinkeinoviranomaiselle selvityksiä työhistoriastaan, ammatillisesta osaamisestaan, koulutuksestaan ja työkyvystään. Edellytyksenä työhaun voimassaolon päättymiselle olisi, että selvitykset olisivat tarpeen julkisen työvoimapalvelun tarjoamiseksi ja työ- ja elinkeinoviranomainen olisi asettanut määräajan selvitysten toimittamiselle.

Työhaun voimassaolo päättyisi myös, mikäli työnhakija ei ilmoittaisi työ- ja elinkeinoviranomaiselle työllistymissuunnitelmassa sovitussa määräajassa ja sovitulla tavalla, miten hän on toteuttanut suunnitelmaansa (4 kohta).

Ehdotetussa 5 kohdassa säädettäisiin nykyistä vastaavasti työhaun päättymisestä tilanteesta, jossa työnhakija ei osallistuisi työkykyään koskeviin tutkimuksiin tai arviointeihin, jotka ovat välttämättömiä hänen pal-

velutarpeensa selvittämiseksi. Työkykyä koskevat tutkimukset tai arvioinnit olisivat 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja asiantuntija-arviointeja tai esimerkiksi kunnan järjestämiä terveystarkastuksia. Jos terveystarkastus ei ole välttämätön palvelutarpeen arvioimiseksi, terveystarkastuksesta kieltäytyminen tai sinne menemättä jääminen ei vaikuttaisi työnhaun voimassaoloon.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työnhaun tulemisesta uudelleen voimaan tilanteessa, jossa se on päättynyt. Momentti vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 6 a §:n 2 momenttia. Jos työnhaun voimassaolo päättyy, työnhaku tulisi lähtökohtaisesti uudelleen voimaan, kun henkilö olisi pyytänyt työnhaun käynnistämistä ehdotetussa 1 §:ssä säädettyllä tavalla. Jos työnhaun voimassaolo on päättynyt sen vuoksi, että työnhakija ei ole osallistunut työkyvyn tutkimuksiin tai arviointeihin, jotka ovat välttämättömiä hänen palvelutarpeensa selvittämiseksi, työnhaun voimaantulo edellyttäisi että henkilöasiakas pyytäessään työnhaun käynnistämistä sitoutuisi osallistumaan työkyvyn tutkimukseen tai arviointiin.

2 §. *Ulkomaalaisen rekisteröinti työnhakijaksi ja työnhaun voimassaolo.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joilla ulkomaalainen rekisteröidään työnhakijaksi. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 3 luvun 7 §:ää. Työnhakijaksi rekisteröitäisiin niiden valtioiden kansalaiset, joilla Suomi velvoittavien, työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella olisi oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja tehdä ansiotyötä ilman työ- ja elinkeinotoimiston työvoimapoliittista harkintaa. Työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevat sopimukset ovat sopimus Euroopan talousalueesta (OJ No L1 3.1.1994) ja Suomen liittymissopimus Euroopan unioniin (SopS 102—103/94), Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä tehty sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta (SopS 37—38/2002) sekä sopimus Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista (SopS 40/83). EU- ja ETA-maiden kansalaiset sekä heidän perheenjäsenensä, vaikka nämä eivät olisi EU-/ETA-maan kansalaisia, rekisteröitäisiin työnhakijoiksi, mikäli he pyytäisivät työnhakunsa käynnistä-

mistä ehdotetussa 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä muun kuin EU- tai ETA-maan kansalaisen tai tämän perheenjäsenen rekisteröimiselle työnhakijaksi. Nykyistä vastaavasti muut kuin EU- tai ETA-maan kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä rekisteröitäisiin työnhakijoiksi, jos heillä olisi oikeus ansio-työhön myönnetyn oleskeluluvan nojalla eikä oleskelulupaan liity työnantajaa koskevia rajoituksia. Työnhakijaksi rekisteröimisen kannalta ei olisi merkitystä sillä, millä perusteella oleskelulupa olisi myönnetty. Työnantaja-kohtaisia rajoituksia, jotka voisivat olla esteenä työnhakijaksi rekisteröimiselle, voi liittyä vain työntekijän oleskelulupa (työnteon perusteella myönnetty A- tai B-oleskelulupa), mutta ei muihin oleskelulupiin. Ammattialaa koskeva rajoitus työntekijän oleskeluluvassa ei olisi este työnhakijaksi rekisteröimiselle.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin nykyistä 3 luvun 6 a §:n 1 momentin 6 kohtaa vastaavasti työnhaun voimassa olon lakkaamisesta tilanteessa, jossa työnhakija ei enää täyttäisi ehdotetun pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä ulkomaalaisen rekisteröinnille työnhakijaksi.

3 §. *Työnhakijan informointi.* Pykälässä säädettäisiin seikoista, joista työ- ja elinkeinonviranomaisen tulisi informoida työnhakijaa ja työtöntä työnhakijaa. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 3 luvun 8 §:ää. Työnhakijaksi rekisteröinnin sijasta pykälässä käytettäisiin ilmaisua työnhaun käynnistäminen.

Koska työnhakijana olo on vapaaehtoista, voimassa olevassa 3 luvun 8 §:ssä oleva maininta velvollisuudesta pitää työnhaku voimassa ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla työnhaun voimassaolon edellytykset.

Työnhakijalle olisi työnhaun käynnistämisen yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen annettava riittävästi tietoa työnhakuun liittyvistä seikoista kuten omatoimisesti käytettävistä työnhakupalveluista, tarjolla olevat työmahdollisuuksista ja ammattialan työllisyystilanteesta. Työnhakijalle olisi annettava tietoja hänelle tarjolla olevista julkisista työvoimaja yrityspalveluista, työnhaun voimassaolon edellytyksistä sekä muutosturvasta. Työttö-

mälle työnhakijalle tulee kertoa lisäksi työtömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista, joista säädettäisiin ehdotetussa 8 §:ssä sekä työttömyysetuuden saamisen keskeisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä. Tarvittaessa työtöntä työnhakijaa tulisi informoida muista hänen työllistymistään edistävästä palveluista.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuutena on varmistaa, että työnhakija on tietoinen erityisesti työnhaun voimassaapitämisen merkityksestä ja voimassaolon lakkaamisen vaikutuksista palveluihin ja työttömyysetuuden saamiseen. Jos työnhakija on työtön, on varmistettava, että hän on saanut tiedon työttömyysetuuden hakemismenettelystä.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tehtävänä on varmistaa, että työnhakijat saavat pykälässä tarkoitetut tiedot kullekin parhaiten soveltuvimmalla tavalla. Suurin osa työnhakijoista saa tiedot jo nykyisin sähköisesti. Tarvittaessa informointi voidaan järjestää myös muutoin, esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimistoissa järjestetyissä työnhakuinfo -tilaisuuksissa.

**4 §. Työnhakijan haastattelun järjestäminen.** Pykälässä säädettäisiin työnhakijan haastattelun järjestämisestä. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 5 luvun 1 §:ää. Työnhakijan haastattelu järjestettäisiin kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta kaikille työnhakijoille, myös muille kuin työttömille työnhakijoille. Työ- ja elinkeinoviranomaisella ei kuitenkaan olisi velvollisuutta järjestää haastattelua, jos se työnhakijan tilanne huomioon ottaen olisi ilmeisen tarpeetonta. Ilmeisen tarpeetonta haastattelun järjestäminen olisi ainakin tilanteissa, joissa työnhakijaksi ilmoittautuvalla on jo olemassa varma tieto lyhyehkön ajan sisällä alkavasta uudesta työstä, opinnoista, asevelvollisuuden tai siviilipalveluksen alkamisesta, siirtymisestä perhevapaalle tai eläkkeelle taikka muusta vastaavasta muutoksesta. Haastattelun järjestäminen olisi ilmeisen tarpeetonta myös silloin, jos kyse olisi lyhytkestoisesti määräajaisesti lomautetusta. Muutosturvan piiriin kuuluvan tai kokonaan työttömän työnhakijan kohdalla haastattelun järjestäminen olisi pääsääntö ja haastattelun järjestämistä voitaisiin pitää ilmeisen tarpeettomana vain perustellusta syystä.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin myöhempien työnhakijan haastattelujen ajankohdasta. Lähtökohtana olisi, että haastattelu järjestettäisiin määräajoin työnhakijan yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti. Pykälässä säädettäisiin kuitenkin tietyistä tarkistuspisteistä, jolloin haastattelu tulisi aina järjestää. Työnhakijan haastattelu tulisi aina järjestää työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen ja kuuden kuukauden ajan. Kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen haastattelu tulisi järjestää aina kuuden kuukauden välein. Työ- ja elinkeinoviranomaisella ei kuitenkaan olisi velvollisuutta järjestää myöhempiä haastatteluja, jos se työnhakijan tilanne huomioon ottaen olisi ilmeisen tarpeetonta. Määräajaisesti lomautetulle haastattelu järjestettäisiin viimeistään työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti säännöksessä mainitun kolmen kuukauden ajan. Jos kuitenkin lomautus olisi piakkoin päättymässä, haastattelun järjestäminen voi olla tarpeetonta.

Työnhakijan palvelutarpeen sitä edellyttäessä työnhakijoita haastatellaan tai heihin ollaan henkilökohtaisesti yhteydessä myös säännöksessä ehdotettujen määräaikaisten välillä. Erityisen tärkeää tämä olisi kolmen ensimmäisen työttömyyskuukauden aikana palvelun vahvan alun varmistamiseksi ja työttömyyden pitkittymisen ennaltaehkäisemiseksi.

**5 §. Työnhakijan haastattelun sisältö.** Pykälässä säädettäisiin työnhakijan haastattelujen sisällöstä. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 2 §:ää.

Ehdotetun 1 momentin mukaan ensimmäisessä haastattelussa tarkistettaisiin ja täydennettäisiin työnhakijan työnhakutiedot, arvioidaisiin työnhakijan välitön palvelutarve, laadittaisiin työllistymissuunnitelma sekä sovitaisiin asiointitavasta ja yhteydenpidosta työ- ja elinkeinoviranomaisen ja työnhakijan välillä. Haastattelun syvyys ja siihen käytettävä aika riippuisivat asiakkaan tilanteesta. Tavoitteena kuitenkin on, että työ- ja elinkeinoviranomainen saisi heti työnhaun alussa kattavat tiedot asiakkaasta ja hänen tilanteestaan, jotta asiakkaalle pystyttäisiin tarjoamaan nopeasti hänen palvelutarvettaan vastaavia palveluja. Myös työnhakijan haastattelussa sovittavan asioinnin ja yhteydenpidon

tiheys ja tapa riippuisivat asiakkaan tilanteesta ja hänen palvelutarpeestaan. Myöhemmissä haastatteluissa arvioitaisiin työnhaun tuloksellisuutta sekä suunnitelman toteutumista sekä tarkistettaisiin suunnitelma.

Tavoitteena on, että työnhakijalle järjestettävä haastattelu veisi aina työnhakijan tilanetta konkreettisesti eteenpäin. Tämän korostamiseksi *2 momentissa* säädettäisiin siitä, että työ- ja elinkeinoviranomainen tarjoaa haastattelun yhteydessä työnhakijalle soveltuvia työpaikkoja ja koulutusta sekä muita työnhakijan palvelutarpeen ja hänen kanssaan laaditun suunnitelman mukaisia palveluja.

Voimassa olevan lain 5 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan työnhakijan haastatteluista säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Vastaavaa asetuksenantovaltuutta ei ehdoteta lakiin.

**6 §. Työllistymissuunnitelman laatiminen ja tarkistaminen.** Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 3 §:ää. Oikeus työllistymissuunnitelmaan olisi työttömällä työnhakijalla ja muutosturvan piiriin kuuluvalla työnhakijalla. Tarvittaessa työllistymissuunnitelma voitaisiin laatia myös muullekin työnhakijalle. Lisäksi ehdotetussa *1 momentissa* olisi viittaukset kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin, jossa säädetään maahanmuuttajan oikeudesta kotoutumissuunnitelmaan ja työ- ja elinkeinotoimiston osallistumisesta kotoutumissuunnitelman laatimiseen, sekä vastaavat viittaukset kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin aktivointisuunnitelman osalta.

Työllistymissuunnitelman laatimisen ajankohdasta säädettäisiin ehdotetussa *2 momentissa*. Työllistymissuunnitelmaa laadittaisiin ensimmäisessä työnhakijan haastattelussa. Ensimmäinen työllistymissuunnitelma laadittaisiin siten viimeistään kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta.

Työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa olisi ehdotetun *3 momentin* mukaan tarkistettava aina työnhakijan haastattelun yhteydessä. Koska työnhakijan haastatteluille on ehdotetussa 4 §:n 2 momentissa määritelty tietyt tarkistuspisteet, seuraisi tästä vastaavat ennalta määritellyt tarkistuspisteet myös työllistymissuunnitelmalle tai sitä korvaavalle suunnitelmalle. Suunnitelmaa voi-

daan tarkistaa myös laissa määriteltyjen tarkistuspisteiden välillä asiakkaan tilanteesta riippuen. Lisäksi työllistymissuunnitelmaa olisi aina tarkistettava työnhakijan pyynnöstä. Jos työllistymissuunnitelma on laadittu työssä olevalle, jonka työ on päättymässä tai lomautus alkamassa, suunnitelmaa tulisi tarkistaa työsuhteen päättyessä tai lomautuksen alkaessa, jolloin samalla voidaan todeta myös ehdotetussa 10 §:ssä tarkoitettujen muutosturvan piiriin kuulumisen edellytysten täyttyminen.

Työllistymissuunnitelmaa ei laadittaisi eikä tarkistettaisi, jos sen laatiminen tai tarkistaminen olisi ilmeisen tarpeetonta. Suunnitelman laatiminen tai tarkistaminen olisi ilmeisen tarpeetonta ainakin tilanteissa, joissa myös työnhakijan haastattelun järjestäminen olisi ilmeisen tarpeetonta.

Voimassa olevan 5 luvun 3 §:n 4 momentin mukaan työnantaja voi osallistua työnhakijalle tehtävän suunnitelman laatimiseen tai tarkistamiseen työnhakijan suostumuksella. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Käytännössä työnantajat eivät ole osallistuneet työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen. Työnantajan osallistuminen suunnitelman laatimiseen tai tarkistamiseen olisi mahdollista jatkossakin, vaikka laissa ei olisi asiasta nimenomaista säännöstä, mikäli työnhakija ja työnantaja sopivat keskenään työnantajan osallistumisesta.

**7 §. Työllistymissuunnitelman sisältö.** Pykälässä säädettäisiin työllistymissuunnitelman ja soveltuvien osien myös sitä korvaavan suunnitelman sisällöstä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa 5 luvun 4 §:ää. Voimassa olevan lain sanamuotoja on täsmennetty tavoitteena selkiyttää suunnitelmassa sovittavia asioita.

Ehdotetussa *1 momentissa* korostettaisiin työllistymissuunnitelman asiakaslähtöistä luonnetta. Suunnitelmassa sovitettaisiin yhteen toisaalta työnhakijan työtä ja koulutusta koskevat tavoitteet ja toisaalta hänen arvioitu palvelutarpeensa.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan työllistymissuunnitelmassa sovitettaisiin nykyistä vastaavasti työnhausta ja sen tavoitteista. Suunnitelmassa sovitettavat julkiset työvoima- ja yrityspalvelut ja muut työllistymistä edistävät

palvelut perustuisivat asiakkaan palvelutarpeeseen. Suunnitelmassa sovittaisiin asiantuntija-arvioinneista, jotka olisivat tarpeen työnhakijan tilanteen ja palvelutarpeiden selvittämiseksi. Tarvittaessa suunnitelmassa sovittaisiin muista osaamista, työmarkkinavalmiuksia ja toimintakykyä parantavista palveluista sekä työkyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyvistä toimista.

Säännöksessä tarkoitettuja työkyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyviä toimia olisivat esimerkiksi kunnan järjestämät terveystarkastukset työttömille. Kunnan tehtävänä on järjestää työttömien työkyvyn arvioimiseksi tarvittavat terveystarkastukset sekä huolehtia niiden perusteella mahdollisen sairauden hoidosta ja kuntoutuksen järjestämisestä. Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on tunnistaa ne työnhakijat, joiden työkykyä on syytä arvioida ja ohjata nämä asiakkaat terveystarkastukseen. Terveystarkastukseen ohjaamisesta sovitaan työnhakijan kanssa työllistymissuunnitelmassa ja sitä korvaavassa suunnitelmassa. Samalla sovitaan siitä, miten palveluprosessi jatkuu työ- ja elinkeinotoimistossa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan työnhakija ja työ- ja elinkeinoviranomainen sopisivat myös siitä, miten työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavaan suunnitelman toteutumista seurataan. Mikäli työ- ja elinkeinoviranomainen edellyttäisi työnhakijalta muuta selvitystä kuin työnhakijan oman ilmoituksen siitä, miten hän on suunnitelmaansa toteuttanut, asiaa koskeva ehto olisi merkittävä suunnitelmaan.

Suunnitelma katsottaisiin laadituksi vasta, kun työnhakija ja työ- ja elinkeinoviranomainen olisivat hyväksyneet sen. Voimassa olevassa laissa oleva maininta suunnitelman allekirjoittamisesta ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla suunnitelman hyväksyminen, joka kattaisi suunnitelman allekirjoittamisen lisäksi myös esimerkiksi suunnitelman sähköisen hyväksymisen. Suunnitelman hyväksymisellä halutaan korostaa suunnitelman sopimusluonnetta ja sitouttaa sekä asiakas että työ- ja elinkeinoviranomainen suunnitelman toteuttamiseen. Hyväksymisellä on myös merkitystä työttömyysturva-voikeuden kannalta. Suunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista säädettäisiin nykyistä vas-

taavasti tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

**8 §. Työttömän työnhakijan yleiset velvollisuudet.** Pykälä 1 ja 2 momentti vastaisivat sisällöltään voimassa olevan lain 3 luvun 9 §:ää. Työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena olisi hakea työtä ja koulutusta sekä osallistua työnhakijan haastatteluihin, työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen sekä toteuttaa suunnitelmaansa ja ilmoittaa suunnitelman toteutumisesta työ- ja elinkeinoviranomaiselle. Säännöksessä tarkoitettujen työttömän työnhakijan velvollisuuksien laiminlyönnin seuraamuksista säädettäisiin muualla ehdotetussa laissa ja työttömyysturvallaissa, johon viitattaisiin informatiivisessa 3 momentissa.

**9 §. Työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudet.** Pykälässä säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuuksista. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 5 luvun 5 §:ää. Voimassa olevan lain sanamuotoja on täsmennetty. Kun työllistymissuunnitelmassa olisi sovittu ehdotetun 7 §:n mukaisesti työhausta ja sen tavoitteista, julkisista työvoimaja yrityspalveluista tai muista työnhakijan palvelutarpeen mukaisista palveluista, työ- ja elinkeinoviranomaisen olisi määrärahojen asettamisrajoissa pyrittävä kaikin käytettävissään olevin keinoin osaltaan vaikuttamaan suunnitelman toteutumiseen. Esimerkiksi palkkatuetun työn tai työkokeilun kohdalla tilanne voi olla se, ettei suunnitelmassa sovittu toteudu, koska sopivaa työnantajaa tai työkokeilun järjestäjää ei löydy työ- ja elinkeinotoimiston ja työnhakijan aktiivisuudesta huolimatta.

**10 §. Muutosturvan piiriin kuuluminen.** Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joiden täytyessä työnhakijan katsotaan kuuluvan muutosturvan piiriin sekä muutosturvan piiriin kuulumisen voimassaolosta. Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 5 a luvun 2 ja 4 §:iä. Ehdotetun 1 momentin 1 ja 6 kohtiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset työsopimuslain 7 luvun 3, 7 ja 8 §:iä ja 5 luvun 7 §:ää vastaaviin merityösopimuslain (756/2011) säännöksiin. Voimassa olevan lain 5 a luvun 2 §:n 2 momentissa oleva viittaus työttömyysturvain 2 luvun 11 §:n 2 momenttiin ehdotetaan kor-

vattavaksi mainitussa säännöksessä olevalla pätevien syiden luettelolla.

### 3 luku Työnvälitys

Luvussa säädettäisiin työnvälityksestä. Työnvälitys olisi ehdotetun palveluvalikoiman ydinpalvelu. Luvussa olisi säännökset työnvälityksen tavoitteesta (1 §) ja sisällöstä (2 §). Lisäksi luvussa olisi säännös perusteista, joilla työ- ja elinkeinoviranomainen voisi kieltäytyä ottamasta vastaan tai poistaa avointa paikkaa koskevan ilmoituksen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä (3 §).

Voimassa olevan lain työnvälityspalveluita koskevaan 4 lukuun sisältyvät säännökset työnvälityksen maksukielloista (2 §) ja lain soveltamisesta yksityisiin työvoimapalveluihin (8 §). Henkilöasiakkaalle tarjottavien julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen maksuttomuudesta ehdotetaan säädettäväksi 1 luvun 6 §:ssä (Maksuttomuus). Säännös kattaisi myös työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamat työnvälityspalvelut. Yksityisiä työvoimapalveluita koskevista velvollisuuksista ehdotetaan säädettäväksi 12 luvun 4 §:ssä ja 12 luvun 5 §:ssä säädettäisiin yksityisiä työnvälityspalveluja koskevasta työnvälityksen maksukiellosta.

Voimassa olevan lain 3 luvun 10 §:n 1 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työvoimaviranomaiselle merkittävistä työvoiman käyttöä koskevista muutoksista ja uuden toimipisteen perustamisesta sekä avoimiksi tulevista työpaikoista. Säännöksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden tarkemmasta toimeenpanosta sovitaan työ- ja elinkeinoministeriön ja työnantajia edustavien yhdistysten välillä ja valtioneuvoston asetuksella säädetään ilmoitusvelvollisuuden toimeenpanosta valtion virastoissa ja laitoksissa. Vastaava säännös sisältyi myös työvoimapalvelulakiin, joka kumottiin julkisesta työvoimapalvelusta annetulla lailla. Työvoimapalvelulakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 102/1993 vp) työnantajan ilmoitusvelvollisuutta perusteltiin sillä, että ajantasainen tieto työmarkkinoilla tapahtuvista tai suunnitteilla olevista muutoksista edistäisi työvoimapalvelujen kehittämistä ja varautumista työllisyshäiriöiden torjuntaan.

Ilmoitusvelvollisuuden katsottiin myös luovan tiedollisia edellytyksiä työllisyyttä koskevalle päätöksenteolle ja sitä pidettiin tärkeänä myös tietojärjestelmän kehittämisen kannalta.

Kolme sopimusta on tehty v.1994 voimaan tulleen työvoimapalvelulain perusteella eikä niitä ole uusittu. Sopijapuolina olivat silloinen työministeriö sekä silloiset Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto (TT) ja Liiketyönantajain keskusliitto (LTK), Kunnallinen työmarkkinalaitos sekä Suomen evankelisuterilainen kirkko ja kirkkohallitus. Valtioneuvosto on antanut asetuksen julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 10 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden toimeenpanosta valtion virastoissa ja laitoksissa (1348/2002).

Käytännössä ilmoitusvelvollisuutta koskevan säännöksen ja sen nojalla tehtyjen sopimusten sekä annetun asetuksen merkitys on vähäinen. Yritys- ja työnantajalähtöinen työnvälitys on yritysten ja työnantajien tarpeisiin sovitettua rekrytointipalvelua, joka edellyttää tiivistä yhteistyötä yritysten ja muiden työnantajien kanssa. Työ- ja elinkeinotoimistot saavat tarvitsemaansa ennakoitietoa tämän yhteydenpidon kautta. Työvoimaa rekrytoivan työnantajan intressissä on ilmoittaa avoimet työpaikat työ- ja elinkeinotoimistoon ja mol.fi -sivustoille, joka on valtakunnallisesti merkittävin avointen työpaikkojen ilmoittamiskanava. Lisäksi työ-sopimuslain 5 luvun 4 §:n 3 momentissa on säädetty työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa lomautuksesta työvoimaviranomaiselle, jos lomautus kohdistuu vähintään 10 työntekijään sekä 9 luvun 3 a §:ssä muutosturvan toimintamalliin liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta. Edellä mainituilla perusteilla ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi lakiin. Useimmissa EU/ETA-alueen maissa lakisääteisestä ilmoitusvelvollisuudesta ei enää nykyisin ole tai ilmoitusvelvollisuus koskee julkista sektoria. Työpaikkojen ilmoitusvelvollisuudesta luopuminen vastaisi siten EU/ETA-alueen julkisten työvoimapalvelujen yleistä käytäntöä.

**1 §. Työnvälityksen tavoite.** Pykälässä säädettäisiin työnvälityksen tavoitteesta. Asiassällöltään säännös vastaisi voimassa olevan lain 4 luvun 1 §:n 1 momenttia. Työnvälitys



on työnhakijoille ja työnantajille tarkoitettu palvelu, jonka keskeinen tavoite on edistää työvoimaa etsivien työnantajien ja työpaikkaa etsivien työnhakijoiden kohtaamista siten, että molemmat hyötyvät. Työnantaja saa avoimna olevaan työpaikkaan sopivan ja parhaan mahdollisen työntekijän ja työnhakija saa työtä avoimilta työmarkkinoilta. Lisäksi pykälässä säädettäisiin nykyistä vastaavasti työnantajan ja työntekijän sopimusvapaudesta ja vapaasta valinnasta työnvälityksen perustana.

**2 §. Työnvälityspalvelut.** Pykälässä säädettäisiin työnvälityksen sisällöstä. Voimassa olevassa laissa työnvälityspalveluksi on määriteltä muun muassa erilaista tiedottamista, neuvontaa, itsepalveluna tapahtuvaa työpaikkojen tai työntekijöiden hakua sekä työnhakijaksi rekisteröiminen. Työnvälityksen käsitteen selkeyttämiseksi työnvälityksen sisältö ehdotetaan pykälässä rajattavaksi varsinaiseen työnvälitykseen.

Pykälän *1 momentti* koskisi työnantajalle tarjottavia työnvälityspalveluja. Näitä olisivat työnantajan avoimeksi ilmoittamien työpaikkojen julkaiseminen työnantajan toimeksianton mukaisesti sekä avoimeen työpaikkaan sopivien työnhakijoiden etsiminen ja esittely työnantajalle sovitulla tavalla.

Voimassa olevan lain mukaan työ- ja elinkeinotoimisto voi myös välittää muita työntekomahdollisuuksia. Vastaavaa mainintaa ei ehdoteta sisällytettäväksi uuteen säännöksen. Voimassa olevaa lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 225/2002 vp) perustelujen mukaan muilla työntekomahdollisuuksilla tarkoitetaan työskentelyä ilman työsuhdetta, jota voi olla toimiminen yrittäjänä, osallistuminen lain 8 luvussa tarkoitettuihin työmarkkinatoimenpiteisiin ja esimerkiksi työskentely omaishoitajana. Koska työpaikalla toteutettavan ei-työsuhteisen työvoimapalvelun (työkokeilu) järjestäminen lähtee aina henkilöasiakkaan eikä palvelua järjestävän työnantajan tarpeista, ei-työsuhteisten paikkojen välittäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Työ- ja elinkeinotoimistojen mol.fi -sivustoilla voidaan julkaista tietoja mahdollisuuksista toimia ammatinharjoittajana (esimerkiksi kampaajana ns. vuokratuolipaikassa tai fysioterapeutina lääkärikeskuksessa), tietoja yrityksistä, jotka etsivät toiminnalleen

jatkaa ja tietoja työnantajista, jotka ovat valmiita ottamaan työkokeilijoita.

Työnhakijalle tarjottavista työnvälityspalveluista säädettäisiin pykälän *2 momentissa*. Palvelun tarjoamisen edellytyksenä olisi, että henkilön työnhaku on voimassa 2 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Työnhakijalle tarjottavia työnvälityspalveluita olisivat sopivien työpaikkojen etsiminen ja niiden tarjoaminen työnhakijalle. Kun työ- ja elinkeinotoimisto arvioisi työpaikan sopivuutta työnhakijalle, huomioon otettavia seikkoja olisivat nykyistä vastaavasti työnhakijan ammatillinen osaaminen, aiempi työhistoria, koulutus ja työkyky, joita arvoitaisiin suhteessa työnantajan esittämiin työpaikkaa koskeviin vaatimuksiin. Työtä tarjottaessa otettaisiin mahdollisuuksien mukaan huomioon työnhakijan esittämät toiveet esimerkiksi työpaikan sijainnin, työsuhteen keston ja työajan suhteen.

Työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta säädettäisiin nykyistä vastaavasti valtioneuvoston asetuksella. Tätä koskeva säännös ehdotetaan pykälän *3 momentiksi*.

**3 §. Työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen ja ilmoituksen poistaminen.** Voimassa olevan lain 3 luvun 10 §:n 2 momentissa säädetään perusteista, joilla työ- ja elinkeinotoimisto voi kieltäytyä ottamasta vastaan työpaikkailmoitusta. Työ- ja elinkeinotoimisto ei ota avointa työpaikkaa koskevaa ilmoitusta vastaan, jos ilmoituksen perusteella on ilmeistä, että työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjäntäkieltoa tai tasapuolisen kohtelun vaatimusta taikka hakee työntekijää työtehtäviin, jotka ovat lain vastaisia tai joihin haetun henkilön työhön ottaminen on kiellettyä, eikä työnantaja työ- ja elinkeinotoimiston kehotuksesta huolimatta oikaise ilmoitustaan.

Lakiin sisältyviä syrjäntäkieltoja on työ sopimuslaissa, yhdenvertaisuuslaissa (21/2004) ja naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986). Työsopimuslain 2 luvun 2 §:n 1 momentissa on kielletty syrjäntä työntekijän iän, terveydentilan, vammaisuuden, kansallisen tai etnisen alkuperän, kansalaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen, kielen, uskonnon, mielipiteen, va-

kaumuksen, perhesuhteiden, ammattiyhdistystoiminnan, poliittisen toiminnan tai muun näihin verrattavan seikan vuoksi. Pykälän 2 momentissa säädetään työntekijöiden tasapuolisen kohtelun vaatimuksesta. Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan muun muassa työhönottoperusteisiin, työoloihin ja työehtoihin. Lain 6 §:ssä on kielletty syrjintä työso-  
pimuslain syrjintäkieltoa vastaavilla perusteilla. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellostä säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 7 §:ssä. Säännöksen mukaan välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perustella on kielletty. Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 2 §:ssä on säädetty perusteista, joilla alle 18-vuotias voidaan ottaa työhön.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi evätä työnantajalta työnvälityspalvelut myös muun työnantajan menettelyn vuoksi. Voimassa olevan lain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan työnvälityspalveluita ei tarjota työnantajalle, jos tämän aiemman menettelyn perusteella tai muutoin on perustelua syytä epäillä, että työnantaja olennaisesti laiminlyö työso-  
pimuslain 2 luvussa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuttaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja. Momentin 2 kohdan mukaan työnvälityspalvelut voidaan evätä myös silloin, jos työntekijältä edellytettävät työtehtävät ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia tai työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka taikka siinä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua. Mainituilla perusteilla työnantajalta voidaan evätä myös muita julkisia työvoimapa-  
palveluja sekä maksullisia erityispalveluja (HRV-palveluja).

Edellä mainitut säännökset ehdotetaan yhdistettäväksi. Ehdotetussa 3 §:ssä säädettäisiin kattavasti perusteista, joilla työ- ja elinkeinoviranomainen voisi kieltäytyä ottamasta vastaan avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen tai poistaa sen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä.

Pykälän 1 momentin 1 kohta vastaisi pääosin voimassa olevaa lakia. Kohtaan ei ehdoteta sisällytettäväksi voimassa olevassa laissa olevaa mainintaa tasapuolisen kohtelun vaatimuksesta. Työnantajan velvollisuus kohdella työntekijöitä tasapuolisesti koskee vain

työsuhteen kestoaikaa eikä ulotu työhönottotilanteisiin. Työ- ja elinkeinoviranomaisen mahdollisuudet saada tietoonsa, että työvoimaa hakeva työnantaja ei todennäköisesti kohtele työntekijöitään lain edellyttämällä tavalla tasapuolisesti, ovat hyvin vähäiset. Tällaisten tilanteiden arviointi on myös erittäin haasteellista.

Momentin 2 kohta vastaisi voimassa olevaa lakia. Momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus merityösopimuslain keskeiset työnantajavelvoitteet sisältäviin 2 ja 3 lukuihin.

Momentin ehdotettu 4 kohta vastaisi pääosin voimassa olevaa 4 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Voimassa olevassa säännöksessä mainittua perustetta evätä työnantajalta työnvälityspalvelu epäsiiveellisten tai hyvän tavan vastaisten työtehtävien vuoksi ei kuitenkaan ehdoteta sisällytettäväksi lakiin. Työtehtävien epäsiiveellisyyden tai hyvän tavan vastaisuuden arviointi on subjektiivista, eikä tällaisen arvioinnin tekeminen ole työ- ja elinkeinoviranomaisen tehtävä tilanteessa, jossa harjoitettu toiminta sinänsä on laillista. Olennaista työ- ja elinkeinoviranomaisen kannalta on, että työpaikan täyttymistä ei voida tuloksellisesti tukea julkisen työvoimapa-  
palvelun keinoin.

Ehdotettu 5 kohta olisi uusi. Säännöksen mukaan ilmoitusta ei otettaisi vastaan tai se voitaisiin poistaa, mikäli työtehtävän luonteesta tai muusta vastaavasta syystä johtuen avoimen työpaikan täyttymistä ei olisi tarkoituksenmukaista tukea työnvälityksellä. Käytännössä tällaisia työpaikkoja olisivat esimerkiksi erilaiset aikuisviihdealan työpaikat tai ennustajan tehtävät, joiden luonteesta johtuen työ- ja elinkeinotoimiston on käytännössä mahdotonta arvioida työnhakijoiden sopivuutta kyseiseen tehtävään. Työpaikkojen täyttymistä ei siten voida tukea työnhakijoille tehtävillä työtarjouksilla, vaan avoimet työpaikat täytyvät muulla tavoin.

Työnantajat ilmoittavat avoimista työpaikoista yhä enenevässä määrin sähköisesti sopimusasiakkaan verkkoasiointitunnusten avulla. Tällöin työnantajien työpaikkailmoitukset menevät suoraan työ- ja elinkeinohallinnon mol.fi -sivustolle työnhakijoiden katseltaviksi. Vaikka työ- ja elinkeinotoimistot seuraavat myös tällä tavoin tehtyjen työpaik-

kailmoitusten sisältöä, voi syntyä tilanteita, joissa ilmoituksen sisältöön ei ole mahdollista reagoida heti ilmoituksen tultua. Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös mahdollisuudesta poistaa avointa paikkaa koskeva ilmoitus pykälässä mainituilla perusteilla.

Arvioidessaan perusteita olla ottamasta vastaan avointa työpaikkaa koskevaa ilmoitusta tai poistaa ilmoitus työ- ja elinkeinoviranomainen toimisi niiden tietojen perusteella, joita sillä olisi käytettävissään joko suoraan työpaikkailmoituksen perusteella tai työnantajan aiemmasta menettelystä saamiensa tietojen perusteella. Työ- ja elinkeinotoimistolla voi olla perusteltu syy epäillä työnantajan menettelyn tai työpaikan olosuhteiden asiallisuutta esimerkiksi aiemman työnantajayhteistyön, viranomaisyhteistyön tai asiakkaiden yhteydenottojen perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa 3 luvun 10 §:n 2 momenttia vastaavasti työnantajalle varattavasta mahdollisuudesta oikaista syrjivä tai muutoin lainvastainen työpaikkailmoitus ennen ilmoituksen poistamista. Ehdotetun 3 momentin mukaan työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä tai ilmoituksen poistamisesta annettaisiin kirjallinen päätös. Pääsääntöisesti päätöksen tekisi työ- ja elinkeinotoimisto. Koska tiettyjä työpaikkoja koskevien ilmoitusten vastaanotto on keskitetty työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen Työlinjalle, myös työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voi näiden paikkojen osalta joutua tekemään päätöksen työpaikkaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä tai ilmoituksen poistamisesta. Tästä syystä pykälässä käytettäisiin käsitettä työ- ja elinkeinoviranomainen. Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalveluksen Työlinjalle on keskitetty tiettyjen provisiopalkkaisten työpaikkailmoitusten sekä EU-/ETA-alueen ulkopuolisia työpaikkoja koskevien ilmoitusten vastaanottaminen.

Työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus tekisi päätöksen työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä tai ilmoituksen poistamisesta työnantajaa kuultuaan. Päätöksen tehneestä tahosta riippumatta päätös koskisi kaikkia työ- ja elinkeinotoimistoja valta-

kunnallisesti. Muutoksenhausta työ- ja elinkeinoviranomaisen päätökseen säädettäisiin 14 luvun 1 §:ssä.

Työnantajalta tai yritykseltä voitaisiin pykälässä säädetyillä perusteilla evätä myös muita julkisia työvoima- ja yrityspalveluita. Tästä ehdotetaan säädettäväksi 12 luvun 7 §:ssä.

#### 4 luku **Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu**

Voimassa olevassa laissa on useita säännöksiä, joissa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston antamasta neuvonnasta ja tiedon välittämisestä. Myös pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annettussa laissa mainitaan pk-yrityksille tarjottavat neuvontapalvelut. Nämä säännökset ehdotetaan koottavaksi yhdeksi tieto- ja neuvontapalveluja koskevaksi säännökseksi (1 §).

Ammatinvalinta ja urasuunnittelupalvelu, ammatillisen kuntoutuksen palvelu ja koulutus- ja ammatitietopalvelu (koulutusneuvonta) ehdotetaan yhdistettäväksi ammatinvalinta- ja uraohjaukseksi (3 §). Ammatinvalinta- ja uraohjauksella tuettaisiin henkilöasiakasta ammatinvalintaan ja ammatilliseen kehitykseen liittyvien kysymysten ratkaisemisessa, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa.

Nykyisistä palveluista työnhakuvalmennus, ohjaava koulutus, ohjaukselliset ryhmät, ammattialalle, yrittäjyyteen tai oppisopimukseen valmentava koulutus ja työhönvalmennus ehdotetaan yhdistettäväksi valmennus -nimiseksi palveluksi, joka jakaantuisi työnhakuvalmennukseen, uravalmennukseen ja työhönvalmennukseen (4 §).

Voimassa olevan lain 6 luvun mukaiset koulutuskokeilu ammattioppilaitoksessa, yhdistetty työ- ja koulutuskokeilu ammattioppilaitoksessa sekä 8 luvun mukaiset työmarkkinatoimenpiteet (työkokeilu työpaikalla, työharjoittelu, työelämävalmennus) ehdotetaan yhdistettäväksi kokeilu -nimiseksi palveluksi, joka jakaantuisi koulutuskokeiluun ja työkokeiluun (5 §).

Lisäksi luvussa olisivat säännökset kokeilun ja valmennuksen enimmäiskestosta (6 §), keskeyttämisestä (10 §) ja vakuutusturvasta (11 §). Luvussa säädettäisiin voimassa olevaa 8 lukua vastaavasti työkokeilua koskevista rajoituksista (7 §), oikeusasemasta sekä työturvallisuutta ja tietosuojaa koskevasta vastuusta (8 §) sekä työkokeilusta tehtävästä sopimuksesta (9 §). Luvussa olisi myös asiantuntija-arvioiteja koskeva säännös (2 §).

**1 §. Tieto- ja neuvontapalvelut.** Pykälässä säädettäisiin julkisena työvoima- ja yrityspalveluna tarjottavista tieto- ja neuvontapalveluista.

Pykälän 1 ja 2 kohdassa säädettäisiin avoimia työpaikkoja, työnhakua, työvoiman saatavuutta ja hankintaa koskevasta tiedon välittämisestä ja neuvonnasta. Vastaavat säännökset sisältyvät voimassa olevan lain 4 luvun 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtiin ja 4 §:n 1 ja 3 kohtiin.

Voimassa olevan lain 4 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan työvälityspalveluna annetaan tietoja Suomessa työskentelevältä ulkomaalaiselta edellytettävistä luvista ja niiden myöntämisen edellytyksistä, joista säädetään ulkomaalaislaissa (301/2004). Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi erikseen ehdotettuun pykälään. Työvoiman hankintaa koskeva neuvonta kattaisi myös tätä asiaa koskevan neuvonnan.

Pykälän 3 ja 4 kohdissa säädettäisiin koulutus- ja muita osaamisen kehittämismahdollisuuksia, työmarkkinoita, aloja ja ammatteja koskevasta tiedon välittämisestä ja neuvonnasta. Vastaavat säännökset sisältyvät voimassa olevan lain 6 luvun 12—13 §:iin, mutta ehdotuksessa ne on ilmaistu yleisemmin.

Julkisena työvoima- ja yrityspalveluna välitettäisiin tietoa ja annettaisiin neuvontaa myös yritystoiminnan käynnistämisestä ja kehittämismahdollisuuksista. Tätä koskisi säännöksen ehdotettu 5 kohta. Yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista tiedottamisesta säädetään voimassa olevan lain 4 luvun 4 §:n 1 momentissa, joka koskee henkilöasiakkaalle tarjottavia työvälityspalveluita. Pienten ja keskisuurten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain 2 §:n mukaan pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluna tarjotaan neuvontapalveluita.

Ehdotettu 6 kohta koskisi muutosturvan toteuttamiseksi tiedon välittämistä ja neuvontaa tarjolla olevista palveluista, tuista ja korvauksista. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan lain 5 a luvun 5 §:n 1 momentin 2 kohtaan.

Työ- ja elinkeinohallinnon tieto- ja neuvontapalvelut olisivat nykyistä vastaavasti avoimesti ja maksutta kaikkien käytettävissä. Palvelujen käyttö ei edellyttäisi asiakkaaksi rekisteröitymistä. Pääasiallisina palvelukanavina ovat verkkopalvelut (mol.fi, yritys-suomi.fi) sekä valtakunnalliset puhelinpalvelut (Työlinja, YritysSuomi).

**2 §. Asiantuntija-arvioinnit.** Pykälässä säädettäisiin asiantuntija-arvioinneista, joita työ- ja elinkeinoviranomainen voisi hankkia henkilöasiakkaan tilanteen ja palvelutarpeen selvittämiseksi. Säännöksessä tarkoitettuja asiantuntija-arvioiteja olisivat osaamis- ja ammattitaitokartoitus, työkyvyn tutkimus ja arviointi, yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointi sekä muut asiantuntija-arvioinnit. Yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointia voitaisiin tarvittaessa käyttää apuna arvioitaessa starttirahan myöntämistä.

Vaikka työ- ja elinkeinoviranomainen hankkisi ulkopuoliselta palveluntuottajalta säännöksessä tarkoitettuja asiantuntija-arvioiteja asiakkaan palvelutarpeen täsmentämiseksi, sillä olisi aina vastuu asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista. Työ- ja elinkeinoviranomainen tekisi myös päätökset palveluista, joita asiakkaan arvioidun palvelutarpeen perusteella tarjottaisiin. Työ- ja elinkeinoviranomainen ei olisi tältä osin sidottu ulkopuolisen palveluntuottajan esittämään arvioon tai suosituksiin.

**3 §. Ammatinvalinta- ja uraohjaus.** Pykälässä säädettäisiin ammatinvalinta- ja uraohjauksesta, jolla tuettaisiin henkilöasiakasta ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa. Ammatinvalinta- ja uraohjauksen tavoitteet vastaisivat voimassa olevan lain 6 luvun 11—13 §:ssä olevia ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelun, koulutus- ja ammattitietopalvelun ja ammatillisen kuntoutuksen palvelun tavoitteita.

Ammatinvalinta- ja uraohjaus kattaisi ammatinvalintapsykologien tarjoaman psy-

kologipalvelun ja muun ammatinvalintaan ja urasuunnitteluun liittyvän ohjauksen. Ammatinvalinta- ja uraohjaus nimenä kuvaisi ohjauksen tarkoitusta ja luonnetta erottaen sen neuvontatyypillisestä tiedosta jakavasta palvelusta. Ammatinvalinta- ja uraohjauksella autettaisiin henkilöasiakasta tunnistamaan edellytyksiään ja ammatillisia tavoitteitaan ja arvioimaan niitä suhteessa työelämään ja koulutusmahdollisuuksiin sekä tekemään tämän perusteella työuraansa liittyviä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja. Yrittäjyys vaihtoehtona olisi esillä myös ammatinvalinta- ja uraohjauksessa.

Henkilöasiakkaan suostumuksella ammatinvalinta- ja uraohjauksessa voitaisiin tarvittaessa käyttää asianmukaisia psykologisia arviointimenetelmiä. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan lain 6 luvun 11 §:ään. Psykologisten arviointimenetelmien käyttö edellyttäisi psykologin tutkintoa. Psykologisia arviointimenetelmiä käytettäisiin henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen, osaamisen sekä soveltuvuuden selvittämiseksi. Voimassa olevassa säännöksessä mainittua kuntoutusmenetelmää ei ehdoteta sisällytettäväksi uuteen säännökseen, koska ammatinvalinta- ja uraohjauksessa ei ole käytössä kuntoutusmenetelmiä.

**4 §. Valmennus.** Pykälässä säädettäisiin valmennuksesta, joka jakaantuisi työnhakuvalmennukseen, uravalmennukseen ja työhönvalmennukseen.

Työnhakuvalmennuksen tavoitteena olisi tukea ja ohjata henkilöasiakasta työn hakemisessa. Työnhakuvalmennus yhdistäisi nykyisen työnhakuvalmennuksen ja työhönvalmennuksen painottuvan ohjaavan koulutuksen.

Uravalmennusta tarjottaisiin henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämiseksi, ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseksi ja työelämävalmiuksien kehittämiseksi. Uravalmennus yhdistäisi nykyiset ohjaukselliset ryhmät, ammatilliseen suunnitteluun painottuvan ohjaavan koulutuksen, työelämävalmiuksien jäsentämiseen ja kehittämiseen painottuvan ohjaavan koulutuksen sekä ammattialalle, yrittäjyyteen tai oppisopimukseen valmentavan koulutuksen.

Työnhaku- ja uravalmennuksen sisältöä olisi mahdollista painottaa eri tavoin valmennukseen osallistuvasta kohderyhmästä

riippuen. Esimerkiksi eri palvelulinjojen asiakkaille tarjottavien työnhaku- ja uravalmennusten sisällöissä painottuisivat eri asiat. Kohderyhmäkohtaisista painotuseroista riippumatta työnhaku- ja uravalmennuksen tavoitteena olisi aina työhön tai ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen tukeminen. Työnhaku- ja uravalmennusta voitaisiin tarjota sekä yksittäisille henkilöille että ryhmille.

Koska valmennuksessa ei ole kyse ammatillisesta koulutuksesta, valmennukseen ei ehdoteta sisällytettäväksi mahdollisuutta työssäoppimiseen tai harjoitteluun työpaikalla. Valmennukseen voisi kuitenkin sisältyä sen tavoitteiden ja keston näkökulmasta tarkoituksenmukainen, lyhytkestoinen tutustuminen työtehtäviin työpaikalla. Tämän lisäksi asiakkaalle voitaisiin tarvittaessa erikseen järjestää ehdotetussa 5 § :ssä tarkoitettu työkokeilu työpaikalla.

Työhönvalmennuksen tavoitteena olisi tukea ja ohjata henkilöasiakasta työhön sijoituksessa ja työpaikalla suoritettavassa koulutuksessa. Työhönvalmennusta voitaisiin käyttää myös tukemaan asiakasta koulutukseen hakeutumisessa ja siirtymisessä sekä työpaikalla toteutettavan koulutuksen (palkkatuettu oppisopimuskoulutus ja TOPPIS) suorittamisessa. Työhönvalmennusta voitaisiin tarjota sekä yksittäisille henkilöille että ryhmille.

**5 §. Kokeilu.** Pykälässä säädettäisiin kokeilusta, joka jakaantuisi koulutuskokeiluun ja työkokeiluun.

Koulutuskokeilussa henkilöasiakas kokeilisi tiettyä koulutusala oppilaitoksessa tavoitteena selvittää soveltuvuus kyseiseen koulutukseen tai alalle.

Työkokeilu tapahtuisi aina työpaikalla. Työkokeilun tavoitteena olisi selvittää henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja tai tukea paluuta työmarkkinoille.

Ammatillisen koulutuksen puuttuessa ensisijainen tavoite on sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytäminen. Erityisesti tämä koskee ammattikouluttamattomia nuoria. Kyseessä ei olisi työnteon harjoitteluun vaan sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytäminen.

Työkokeilua voitaisiin käyttää myös ammattia vaihtavien kohdalla uuden ala- tai ammattivaihtoehdon selvittämiseksi. Alan tai

ammattin vaihto voi liittyä rakennemuutostilanteeseen, jossa aiempaa ammattia vastaavaa työtä ei enää ole tarjolla tai henkilön terveyteen liittyviin syihin, jolloin aiempi työ tai ammatti ei enää ole sairaudesta tai vammasta johtuen mahdollinen. Työkokeilua käytettäisiin sen selvittämiseksi, kykeneekö henkilö tietyn alan tai ammatin mukaiseen työhön vammastaan tai sairaudestaan huolimatta.

Ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämisen lisäksi työkokeilua käytettäisiin työmarkkinoille paluun tukemisessa tilanteessa, jossa henkilö on ollut pitkään poissa työmarkkinoilta joko pitkittyneen työttömyyden tai muiden syiden (esimerkiksi perhevapaa) vuoksi. Työkokeilun perusteella työnantaja ja työ- ja elinkeinotoimisto voisivat arvioida, tarvitaanko työmarkkinoille sijoittumiseksi esimerkiksi palkkatukea, koulutusta tai työhönvalmentajan tukea.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin tahosta, joka voisi toimia työkokeilun järjestäjänä. Säännös vastaisi voimassa olevaa lakia.

**6 §. Kokeilun ja valmennuksen enimmäiskesto.** Pykälässä säädettäisiin kokeilun ja valmennuksen enimmäiskestosta.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin työkokeilun enimmäiskestosta. Työkokeilun enimmäiskesto olisi enintään 12 kuukautta, josta enintään 6 kuukautta voisi olla samalla järjestäjällä. Tältä osin työkokeilun enimmäiskesto vastaisi nykyisille työelämävalmennukselle ja työharjoittelulle voimassa olevan lain 8 luvun 5 §:ssä säädettyä enimmäiskestoja. Koska kuntien tehtäväalue on laaja, esityksessä ehdotetaan, että enimmäiskesto samassa kunnassa voisi olla 12 kuukautta, mistä kuitenkin enintään 6 kuukautta samoissa tehtävissä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työkokeilun enimmäiskeston laskennan aloittamisesta uudelleen alusta. Työkokeilun enimmäiskeston laskenta aloitettaisiin uudelleen alusta, kun henkilö olisi ollut yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään 12 kuukautta tai kun nuori olisi ollut enimmäiskeston täytyttyä yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään kolme kuukautta. Voimassa olevan lain 8 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan työelämävalmennuksen enimmäiskeston laskenta aloitetaan uudelleen alusta, kun henkilö on ollut enim-

mäiskeston täytyttyä yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään 12 kuukautta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli 12 kuukauden enimmäiskesto ei ole täytynyt, henkilölle voidaan järjestää työelämävalmennus enintään siksi ajaksi, joka 12 kuukauden enimmäiskestosta on jäljellä, vaikka hän olisi ennen uutta työelämävalmennusjaksoa ollut työttömänä yhdenjaksoisesti vähintään 12 kuukautta tai pidempään.

Edellä mainittujen tilanteiden ehkäisemiksi työkokeilun enimmäiskeston laskennan aloittaminen uudelleen alusta ei ehdotetun 2 momentin mukaan edellyttäisi, että henkilö on ennen 12 kuukauden yhdenjaksoista työttömyyttä ollut työkokeilussa 12 kuukauden enimmäisajan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan lisäksi kaikki alle 25-vuotiaat voisivat työkokeilun 12 kuukauden enimmäisajan täytyttyä päästä uudelleen työkokeiluun kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen. Voimassa olevassa laissa työttömyyspäivärahan piiriin kuuluvilta alle 25-vuotiailta nuorilta on edellytetty 12 kk:n työttömyyttä. Ehdotettu muutos edistäisi nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpanoa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valmennuksen ja koulutuskokeilun enimmäiskestosta säädettäisiin nykyistä vastaavasti valtioneuvoston asetuksella. Valmennus ja koulutuskokeilu olisivat lyhytkestoisia palveluja. Asetuksella säädettäisiin valmennukselle enimmäiskesto, joka olisi työnhakuvalmennuksessa 20 päivää ja uravalmennuksessa 40 päivää. Työhönvalmennuksen enimmäiskesto olisi 50 tuntia. Työhönvalmennusta ei olisi tarkoitettu tilanteisiin, joissa henkilö sairautensa tai vammansa vuoksi tarvitsee pitkäkestoista tukea työtehtäviensä suorittamiseen. Näissä tilanteissa kyseeseen voisi tulla työolosuhteiden järjestelytuki, josta ehdotetaan säädettäväksi 10 luvun 3 §:ssä. Koulutuskokeilun enimmäiskesto olisi nykyistä vastaavasti 10 päivää. Työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kokemusten perusteella suunniteltujen enimmäiskestojen arvioidaan olevan riittävät valmennuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

**7 §. Työkokeilua koskevat rajoitukset.** Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa työ- ja

elinkeinotoimisto ei ohjaisi henkilöasiakasta työkokeiluun. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain työmarkkinatoimenpiteiden rajoituksia koskevaa 8 luvun 2 §:ää sanonnallisesti täsmennettynä.

Ehdotetun *1 momentin 1–4 kohdissa* säädetäisiin nykyistä vastaavasti niistä työkokeilua koskevista rajoituksista, joiden tarkoituksena on estää työntekijöiden korvaamista työkokeiluun osallistuvilla henkilöillä, estää työkokeilun järjestäjän palveluksessa olevien työsuhteessa olevien työntekijöiden aseman heikentymistä sekä ehkäistä yritysten välisen kilpailun vääristymistä.

Työ- ja elinkeinotoimisto ei voisi ohjata henkilöasiakasta työkokeiluun tehtäviin, joista työkokeilun järjestäjä on työkokeilun aloittamista edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana irtisanonut taloudellisista tai tuotannollisista syistä tai lomauttanut työntekijöitä tai muuttanut työntekijän työsuhteen osaikaiseksi. Työkokeiluun ei voisi ohjata myöskään silloin, jos työkokeilu aiheuttaisi sen järjestäjän palveluksessa olevien työntekijöiden irtisanomisia tai lomautuksia tai heidän työsuhteidensa ehtojen huonontumista tai jos työkokeilusta aiheutuisi sen järjestäjälle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua. Henkilöasiakasta ei myöskään voitaisi ohjata työkokeiluun sellaisiin tehtäviin, joiden suorittamiseksi työkokeilun järjestäjä edellyttää yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämistä, jos henkilöasiakas ei halua esittää kyseistä todistusta.

Ehdotetun *1 momentin 5 kohta* olisi uusi. Sen mukaan työ- ja elinkeinotoimisto ei ohjaisi henkilöasiakasta työkokeiluun, jos kysymys olisi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisista tehtävistä eikä henkilöasiakas ei haluaisi ottaa vastaan tällaisia tehtäviä. Vastaava säännös on lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 §:n 3 momentissa, josta se ehdotetaan poistettavaksi. Asiayhteydeltään säännös sopii paremmin ehdotettuun lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta.

Ehdotetun *1 momentin 6 kohta* olisi uusi. Sen mukaan työ- ja elinkeinotoimisto ei oh-

jaisi henkilöasiakasta työkokeiluun, joka alkaisi kahden viikon kuluessa yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta kestäneen työkokeilun päättymisestä. Säännöksen tavoitteena on turvata työkokeiluun osallistuvan henkilöasiakkaan vuosittainen työaika suojeleu varmistamalla kahden viikon pituinen lepoaika yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta kestäneen työkokeilun jälkeen. Henkilöasiakkaan pyynnöstä työkokeilu voitaisiin kuitenkin järjestää myös ilman kahden viikon lepoaikaa.

Yhdenjaksoisesta työkokeilusta olisi kyse myös silloin, kun henkilöasiakkaan kanssa on tehty useita perättäisiä työkokeilua koskevia sopimuksia, jotka ovat yhteensä kestäneet kuusi kuukautta. Työkokeilut on myös voitu järjestää yhden tai useamman työkokeilun järjestäjän työpaikalla.

Ehdotetussa *2 momentissa* säädetäisiin nykyistä vastaavasti siitä, ettei työkokeilun järjestäjänä voisi toimia työnantaja, johon henkilöasiakas on työsuhteessa työkokeilua koskevaa sopimusta tehtäessä. Säännös ei estäisi työkokeilussa olevaa solmimasta työkokeilun aikana työsopimusta työkokeilun järjestäjän tai muun työnantajan kanssa.

**8 §.** *Oikeusasema sekä vastuu työturvallisuudesta ja tietosuojasta.* Työkokeiluun osallistuva ei olisi työsuhteessa työkokeilun järjestäjään eikä työ- ja elinkeinotoimistoon. Pykälässä säädetäisiin lisäksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain, yhdenvertaisuuslain, työturvallisuuslain (738/2002), nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993), työaikalain (605/1996) ja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain säännösten soveltamisesta työkokeilussa olevaan ja työkokeilun järjestäjään. Ehdotetut *1–3 ja 5 momentit* vastaisivat voimassa olevan lain 8 luvun 3 §:n 1–4 momentteja.

Ehdotettu *4 momentti* olisi uusi. Siinä säädetäisiin työaikalain 28 §:n päivittäisiä lepoaikoja ja 35 §:n työvuoroluetteloa koskevien säännösten soveltamisesta työkokeilussa. Työvuoroluetteloa koskevan työaikalain säännöksen soveltaminen työmarkkinatoimenpiteeseen on nykyisin vakioehtona työmarkkinatoimenpidettä koskevassa sopimuksessa. Koska säännöksen soveltaminen työmarkkinatoimenpiteisiin on vakiintunutta, se ehdotetaan lisättäväksi lakiin. Työkokeilun järjestäjän tulisi ilmoittaa ja peruuttaa työko-

keilussa olevan työvuorot noudattaen samoja menettelyjä kuin työsuhteisten työntekijöiden kohdalla. Työmarkkinatoimenpiteissä olevien tauti järjestetään nykyisin pääsääntöisesti samalla tavoin kuin työsuhteessa olevien. Työkokeilussa olevan oikeusasemaa selkiyttämiseksi päivittäisiä lepoaikoja koskevan työaikalain säännöksen soveltaminen ehdotetaan lisättäväksi lakiin.

Sovellettaessa edellä mainittujen lakien säännöksiä työkokeilun järjestäjä rinnastettaisiin työnantajaan ja työkokeiluun osallistuva työntekijään. Tätä koskeva säännös olisi ehdotetussa 6 momentissa.

Ehdotetussa 7 momentissa olisivat luonteeltaan informatiiviset viittaukset rangaistussäännöksiin. Ehdotettu momentti vastaisi pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 3 §:n 5 momenttia ja 8 luvun 3 a §:ää. Säännöstä olisi kuitenkin täsmennetty lisäämällä viittaukset työturvallisuuslain 63 §:ssä säädettyyn rangaistukseen työturvallisuusrikkomuksesta ja työaikalain 42 §:ssä säädettyyn rangaistukseen työaika-rikkomuksesta sekä rikoslain 11 luku 11 §), työsyrynnästä (47 luku 3 §), kiskonnantapaisesta työsyrynnästä (47 luku 3 a §) ja työturvallisuusrikkoksesta (47 luku 1 §).

**9 §. Sopimus työkokeilusta.** Pykälässä säädetäisiin työkokeilusta tehtävästä sopimuksesta. Ehdotetun 1 momentin mukaan työkokeilusta tulisi tehdä kirjallinen sopimus, josta tulisi voimassa olevaa 8 luvun 4 §:n 1 momenttia vastaavasti käydä ilmi työkokeilun suoritusaike- ja paikka, työkokeilun päivittäinen ja viikoittainen kesto sekä tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa työkokeilun aikana. Sopijapuolina olisivat työ- ja elinkeinotoimisto, työkokeilun järjestäjä ja henkilöasiakas.

Koska työkokeilu lähtisi aina henkilöasiakkaan tarpeista, momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 kohta, jonka mukaan sopimuksesta tulisi käydä ilmi työkokeilun tavoitteet. Työmarkkinatoimenpiteen tavoitteet merkitään jo nykyisin työmarkkinatoimenpidettä koskevaan sopimukseen.

Työkokeilun päivittäinen kesto olisi nykyistä vastaavasti vähintään neljä ja enintään 8 tuntia sekä viikoittainen kesto enintään viisi päivää. Päivittäistä ja viikoittaista kesto-

koskeviin *momentin 3 ja 4 kohtiin* ehdotetaan lisättäväksi ajoittumista koskeva ehto. Työkokeilun päivittäisestä ja viikoittaisesta ajoittumisesta olisi tarpeen sopia erityisesti silloin, jos työkokeilu ajoittuisi epätavanomaisesti työaikoihin, ilta- ja yötyöhön tai jos viikoittaisen keston osalta kyse olisi mahdollisesta viikonlopputyöstä.

Voimassa olevan lain 8 luvun 4 § 1 momentin 5 kohdan mukaan sopimuksesta tulee käydä ilmi yhteyshenkilö työpaikalla. Ehdotetussa 1 momentin 6 kohdassa yhteyshenkilö ehdotetaan korvattavaksi henkilöllä, joka vastaa työpaikalla työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta. Sopimuksessa ehto korostaisi osaltaan työkokeilun järjestäjän velvollisuutta huolehtia edellä mainituista asioista.

Voimassa olevan 8 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan työkokeilua koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan kokeilun järjestäjän tulee antaa työ- ja elinkeinotoimistolle lausunto 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuista seikoista. Näitä seikkoja ovat henkilöasiakkaan soveltuvuus työhön tai alalle, koulutus- ja työvaihtoehdot tai vajaakuntoisen työhön sijoittumisen mahdollisuudet. Työelämävalmennusta koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan valmennuksen järjestäjän tulee osallistua työnhakijan ammattitaidon ja osaamisen sekä niiden kehittämisen arviointiin. Vastaava säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 2 momenttiin. Työkokeilua koskevaan sopimukseen tulisi ottaa ehto, jonka mukaan kokeilun järjestäjän tulisi antaa työ- ja elinkeinotoimistolle työkokeilun tavoitteisiin liittyvä arvio.

Jos työkokeilu olisi järjestetty henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi, työkokeilun järjestäjä antaisi työkokeilun perusteella arvion henkilöasiakkaan soveltuvuudesta työhön, ammattiin tai alalle. Jos työkokeilu olisi järjestetty työmarkkinoille paluun tukemiseksi, työkokeilun järjestäjä arvioisi, ovatko henkilöasiakkaan työelämävalmiudet, ammattitaito ja osaaminen riittävä vai edellyttäväkö työmarkkinoille sijoittuminen osaamisen kehittämistä.

Työkokeilua koskeva arvio olisi annettava työkokeilun päätyttyä. Työkokeilua koskevassa sopimuksessa olisi mahdollista sopia



myös väliarvioinneista työkokeilun aikana, jos se arvioitaisiin tarkoituksenmukaiseksi.

Mahdollisuuksien mukaan työkokeilun järjestäjän tulisi esittää arvionsa suullisesti työ- ja elinkeinotoimiston virkailijan ja työkokeiluun osallistuvan läsnä ollessa. Mikäli tämä ei olisi mahdollista, työkokeilun järjestäjä voisi esittää arvionsa myös kirjallisesti.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti työ- ja elinkeinotoimiston mahdollisuudesta asettaa sopimuksessa tarpeellisia lisäehtoja työkokeilulle. Lisäksi momentissa säädettäisiin siitä, että sopimuksen osapuolena oleva työkokeilun järjestäjä ei voisi siirtää sopimuksesta aiheutuvia velvoitteita muulle taholle. Voimassa olevan lain 8 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä ei saa sijoittaa henkilöasiakasta edelleen muun työnantajan työpaikalle. Säännöksellä on tarkoitettu sitä, ettei työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä saa siirtää sopimuksesta aiheutuvia velvoitteita muulle taholle. Säännöksen sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi tätä tarkoitusta vastaavaksi.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa työkokeilua koskevasta sopimuksesta luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa työkokeilun järjestäjän palveluksessa olevia työntekijöitä.

Voimassa olevan lain 8 luvun 4 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisuus on työ- ja elinkeinotoimistolla. Käytännössä työ- ja elinkeinotoimisto ei useinkaan tiedä, kuka työpaikan luottamusmies tai muu työntekijöitä edustava henkilö on. Ilmoitusvelvollisuus toteutetaankin usein siten, että työ- ja elinkeinotoimisto antaa säännöksessä tarkoitettut tiedot työnantajalle toimitettavaksi edelleen luottamusmiehelle tai vastaavalle. Tästä syystä ehdotetussa 4 momentissa tietojenantovelvollisuus olisi työ- ja elinkeinotoimiston sijasta työkokeilun järjestäjällä. Ehdotettu muutos ei muuttaisi nykyistä käytäntöä. Ilmoitettavat tiedot vastaisivat voimassa olevaa lakia.

**10 §. Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen.** Pykälä olisi uusi. Pykälässä säädettäisiin valmennuksen ja kokeilun keskeyttämisestä.

Nykyiseen ohjaavaan ja valmentavaan koulutukseen on sovellettu työvoimakoulutuksen

keskeyttämistä koskevaa säännöstä. Voimassa olevan 6 luvun 9 §:n mukaan koulutus katsotaan keskeytyneeksi, jos opiskelija on ollut poissa koulutus- tai opetussuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan opinnoista tai hän on muutoin olennaisesti laiminlyönyt opiskeluaan. Opiskelijan on aina katsottava olennaisesti laiminlyöneen opiskeluaan, jos hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi opetuspäivää. Ryhmäpalveluna järjestetyn työnhakuvalmennuksen osalta ei ole säännöksiä valmennuksen keskeyttämisestä poissaolojen vuoksi. Kun jatkossa edellä mainittuja palveluja vastaavaa palvelua ehdotetaan tarjottavaksi työnhaku- ja uravalmennuksena, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös poissaolojen vaikutuksesta valmennukseen.

Nykyisten työmarkkinatoimenpiteiden osalta voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä toimenpiteen keskeyttämisestä poissaolojen vuoksi tai muusta syystä. Työ- ja elinkeinoministeriön antamassa ohjeessa (Työ- ja elinkeinoministeriön ohje työharjoittelusta, työelämävalmennuksesta ja työkokeilusta työpaikalla, TEM/1087/03.01.04/2010) on todettu, että työmarkkinatoimenpidettä koskevassa sopimuksessa on syytä sopia luvattomien ja ilman hyväksyttävää syytä tapahtuvien poissaolojen vaikutuksesta sopimuksen voimaantumiseen. Toimenpiteen järjestäjän on sopimuksessa sitouduttava ilmoittamaan luvattomista poissaoloista työ- ja elinkeinotoimistolle. Jos työmarkkinatoimenpiteeseen osallistuva on luvatta ja ilman hyväksyttävää syytä poissa työmarkkinatoimenpiteestä yhtäjaksoisesti viisi päivää tai jos luvattomia poissaoloja muuten on niin paljon, etteivät työmarkkinatoimenpiteelle asetetut tavoitteet täyty, työmarkkinatoimenpiteestä tehty sopimus voidaan purkaa ilmoittamalla asiasta kirjallisesti muille sopimusosapuolille.

Työkokeiluun osallistuvan ja työkokeilun järjestäjän oikeusaseman selkiyttämiseksi ehdotetaan, että laissa säädettäisiin työkokeilun keskeyttämisestä poissaolojen vuoksi sekä työkokeilun järjestäjän ja työ- ja elinkeinotoimiston oikeudesta purkaa työkokeilua koskeva sopimus.

Ehdotetun 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimisto tekisi päätöksen valmennuksen tai koulutuskokeilun keskeyttämisestä tai työkokeilua koskevan sopimuksen purkamisesta poissaolojen perusteella, jos henkilöasiakas olisi ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi valmennus- tai kokeilupäivää tai jos poissaoloja olisi muutoin niin paljon, etteivät valmennukselle tai kokeilulle asetetut tavoitteet täyttyisi. Säännöksessä tarkoitettuja poissaolopäiviä olisivat päivät, jolloin palvelua järjestetään ja jolloin henkilöasiakkaan olisi tullut olla läsnä tai muulla tavoin osallistua palveluun. Luvattoman yhdenjaksoisen viiden valmennus- tai kokeilupäivän pituisen poissaolon lisäksi myös sinänsä hyväksyttävästä syystä (esim. pitkä sairausloma tai vanhempainvapaa) johtuva poissaolo, joka kestoja vuoksi estäisi valmennuksen tai kokeilun tavoitteiden täyttymisen, olisi peruste työkokeilun katsomiselle keskeytyneeksi. Säännös ei muuttaisi nykyistä soveltamiskäytäntöä.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin menettelystä valmennuksen tai kokeilun keskeyttämisessä poissaolojen vuoksi. Koulutuskokeilu ja pääsääntöisesti myös valmennus hankittaisiin ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palveluntuottaja olisi velvollinen ilmoittamaan työ- ja elinkeinotoimistolle henkilöasiakkaan poissaoloista. Työkokeilun järjestäjällä olisi vastaava velvollisuus. Työkokeilun järjestäjää informoitaisiin jatkossakin tästä velvollisuudesta työkokeilua koskevassa sopimuksessa. Päätöksen asiasta tekisi työ- ja elinkeinotoimisto. Ennen päätöksen tekemistä työ- ja elinkeinotoimiston olisi varattava henkilöasiakkaalle tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä olisi myös viipymättä ilmoitettava henkilöasiakkaalle.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinotoimiston ja työkokeilun järjestäjän oikeudesta purkaa työkokeilua koskeva sopimus. Työkokeilun järjestäjällä ja työ- ja elinkeinotoimistolla olisi oikeus purkaa työkokeilua koskeva sopimus muusta syystä kuin poissaolojen johdosta ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille. Sopimuksen purkamiselle tulisi kuitenkin olla asialliset perusteet. Ehdotetun 4 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan työkokeiluun osallistuvaan sovelletaan yhdenvertaisuuslakia

sekä miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta annettua lakia. Työkokeilua koskevaa sopimusta ei saisi purkaa mainituissa laissa kielletyillä syrjintäperusteilla tai muun epäasianlaisen syyn perusteella. Työ- ja elinkeinotoimisto voisi purkaa työkokeilua koskevan sopimuksen esimerkiksi tilanteessa, jossa on ilmeistä, että kokeilun tavoitteet eivät toteudu joko kokeilun järjestäjästä tai kokeiluun osallistuvasta johtuvasta syystä.

Työnhakija voisi nykyistä vastaavasti ilman nimenomaista säännöstäkin keskeyttää työkokeilun milloin tahansa. Työkokeilun keskeyttämisen vaikutuksesta henkilön oikeuteen saada työttömyysetuutta säädettäisiin työttömyysturvalaissa

**11 §. Vakuutusturva.** Pykälässä säädettäisiin valmennukseen ja kokeiluun liittyvästä vakuutusturvasta. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevaa 6 luvun 14 §:ää. Säännöksessä huomioitaisiin nykyisessä säännöksessä mainittujen palveluiden ja toimenpiteiden yhdistäminen kokeiluksi ja valmennukseksi. Työ- ja elinkeinoministeriö järjestäisi valmennukseen ja kokeiluun osallistuville ryhmävastuuvakuutuksen. Valtiokonttori korvaisi valtion varoista valmennuksen tai kokeilun aikana sattuneen tapaturman tai saadun ammattitaudin samoilla perusteilla kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta, ellei henkilöasiakkaalla olisi oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen jonkin muun lain nojalla.

## 5 luku Työvoimakoulutus

Luvussa olisi voimassa olevan lain 6 lukua vastaavasti säännökset työvoimakoulutuksen tavoitteista (1 §), korkeakoulututkintoon johdetaan työvoimakoulutukseen liittyvistä erityisistä edellytyksistä (2 §), opiskelijavalinnasta (3 §), opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista (4 §), koulutuksen keskeyttämisestä (5 §) ja koulutukseen liittyvästä työssäoppimisesta (6 §).

Voimassa olevan lain 6 luvussa on useita säännöksiä, jotka koskevat työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen hankintaa. Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen hankinnasta ehdotetaan säädettäväksi 1 luvun 5 §:ssä.

Ehdotetussa 5 luvun 7 §:ssä säädettäisiin koulutuksen yhteishankinnasta.

Voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:n 4—5 momentissa on säädetty työttömyysetuuden ja ylläpitokorvauksen maksamisesta työvoimakoulutuksen ajalta. Koska ehdotetussa 1 luvun 2 §:n 3 momentissa olisi informatiivinen viittaussäännös työttömyysturvalakiin ja sen perusteella maksettaviin etuuksiin, työvoimakoulutuksen osalta ei olisi tarpeen erikseen viitata työttömyysturvalakiin.

Voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:n 5 momentissa on säädetty työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen aikaisten etuuksien maksamisesta muun Pohjoismaan viranomaisen maassaan järjestämän työllisyyttä edistävän koulutuksen ajalta. Käytännössä tällä on tarkoitettu työttömyysetuuden ja ylläpitokorvauksen maksamista Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämän työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ajalta. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta sisällytettäväksi lakiin. Nykyisen Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä tehdyn sopimuksen voimassaolo päättyy 31.12.2015. Sopimusteksti on julkaistu Suomen säädöskokoelman sopimussarja n:ossa 9/2012). Sopimuksen määräykset ovat tasavallan presidentin antamana asetuksena (61/2012) voimassa. Sopimuksen 10 artiklan mukaan kansalliset työvoimaviranomaiset valitsevat opiskelijat säätiön järjestämään työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen. Opiskelijoille maksettavat korvaukset ja etuudet ilmenevät kansallisista säädöksistä. Nämä avustukset maksaa kullekin opiskelijalle kotimaan viranomaisen. Koska kyseessä on työvoimakoulutus, etuuksien maksamisesta ei ole tarpeen säätää erikseen siltä osin, kuin etuudet ovat samanlaiset kuin Suomessa järjestetyn työvoimakoulutuksena ajalta. Ehdotetussa 9 luvun 2 §:n 3 momentissa säädettäisiin kulkorvauksen maksamisesta Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle.

Vuoden 2012 alusta tulivat voimaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain, ammattikorkeakoululain ja yliopistolain uudet säännökset koskien muun muassa opiske-  
luoikeuden peruuttamista ja palauttamista, opiskelijaksi ottamisen esteitä sekä huuma-  
sainetestausta ja kurinpitoa (nk. SORA-

lainsäädäntö). Lisäksi perustettiin opiskelijoiden oikeusturvalautakunta. Lakimuutoksilla pyritään lisäämään korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia puuttua tilanteisiin, jotka liittyvät opiskelijoita koskeviin soveltumattomuus- ja turvallisuusky-  
symyksiin. Erityisesti muutosten tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta, liikenteen turvallisuutta, alaikäisten turvallisuutta, opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta sekä yksittäisen opiskelijan oikeusturva-  
SORA-lainsäädännöstä johtuvat muutokset ehdotetaan huomioitavaksi myös työvoimakoulutusta koskevissa säännöksissä.

**1 §. Työvoimakoulutuksen tavoitteet.** Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen hankkiman työvoimakoulutuksen tavoitteesta. Tavoitteena on parantaa aikuisten ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä edistää ammattitaitoisen työvoiman saata-  
vuutta. Tavoitteen määrittely vastaa tältä osin voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:n 1 momenttia. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös maininta työvoimakoulutuksen tavoitteesta parantaa aikuisten valmiuksia toimia yrittäjänä ja siten edistää uuden yritystoiminnan syntymistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työvoimakoulutuksena tarjottavan koulutuksen sisällöstä. Työvoimakoulutuksena tarjottaisiin ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta, joka voi olla tutkintotavoitteista koulutusta, lisä- tai täydennyskoulutusta tai koulutusta yritystoimintaa suunnitteleville.

Voimassa olevan lain mukaan hankittavaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen voi käytännön ammatillisten valmiuksien parantamiseksi sisältyä työssä oppimista ja harjoittelua. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Työssäoppiminen ja harjoittelu ovat osa lähes kaikkea ammatillista toisen ja korkeasteen tutkintotavoitteista koulutusta, jolloin ne ovat pääsääntöisesti myös osa ammatillista työvoimakoulutusta. Työssäoppimis- tai harjoittelujaksosta tehtävästä sopimuksesta, opiskelijan oikeusasemasta työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana ja työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjän ja koulutuspalvelujen tuottajan velvollisuuksista säädettäisiin ehdotetussa 6 §:ssä.

Työvoimakoulutuksena järjestettäisiin myös kotoutumiskoulutusta. Kotoutumiskoulutuksesta ja sen tarkemmasta sisällöstä on säädetty kotoutumisen edistämisestä annetun lain 20 §:ssä, jota koskeva viittaussäännös ehdotetaan otettavaksi 2 momenttiin. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen ja ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutukseen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan työvoimakoulutuksena voitaisiin tarjota lisäksi aikuisten perusopetusta, jos perusopetuksen oppimäärän puuttuminen olisi esteenä ammatillisen koulutuksen suorittamiselle. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:n 3 momenttia sanonnallisesti täsmennettynä. Koska julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tavoitteena on edistää henkilöasiakkaan mahdollisimman nopeaa sijoittumista avoimille työmarkkinoille, myös niille henkilöille, joilta puuttuu perusopetuksen oppimäärä tai joiden opintomenestys peruskoulussa on ollut heikkoa, tarjotaan ensisijaisesti ammatillista työvoimakoulutusta.

Voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:n 3 momentista ja 6 luvun 1 a §:stä poiketen työvoimakoulutuksena ei tarjottaisi lukio-opintoja. Työvoimakoulutuksena järjestettynä kotoutumiskoulutuksena voidaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain 20 §:n 1 momentin perusteella järjestää tarvittaessa myös lukio-opintoja, jos se edistää maahanmuuttajan työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä.

**2 §.** *Korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankkiminen työvoimakoulutuksena.* Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, jotka koskevat korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankkimista työvoimakoulutuksena. Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöltään pääosin voimassa olevan lain 6 luvun 1 a §:ää. Nykyistä vastaavasti työvoimakoulutuksena ei pääsääntöisesti olisi mahdollista

suorittaa koko korkeakoulututkintoa, vaan korkeakouluopintoja voitaisiin hankkia henkilön aiemmin kesken jääneiden korkeakouluopintojen loppuun saattamiseksi. Tämä pääsääntö ilmaistaisiin ehdotetussa *1 momentissa*. Tilanteista, joissa korkeakoulututkintoon johtavia opintoja voitaisiin hankkia myös muutoin kuin kesken olevien opintojen loppuunsaattamiseksi säädettäisiin ehdotetussa *3 momentissa*.

Ehdotetussa *2 momentissa* säädettäisiin tarkemmin aiempien opintojen keskeytymistä ja jäljellä olevien opintojen määrää koskevista edellytyksistä. Edellytyksenä korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankkimiselle olisi, että aiemmin harjoitettujen opintojen todisteellisesta keskeytymisestä olisi kulunut vähintään yksi vuosi. Voimassa olevassa laissa opintojen keskeytymiselle ei ole asetettu aikarajaa, vaan opintojen keskeytymiseltä edellytetty aika on perustunut käytäntöön. Työvoimakoulutukseen hakeutuvan oikeusaseman selkiyttämiseksi aikarajaus ehdotetaan otettavaksi lakiin. Ehdotettu vähintään yhden vuoden todisteellinen keskeytyminen vastaisi kestoltaan voimassa olevassa laissa olevaa rajausta liittyen työnhakijan aiemmin harjoittamien omaehtoisten opintojen tukemiseen työttömyysetuudella. Tätä koskeva säännös olisi ehdotetun 6 luvun 3 §:ssä.

Korkeakouluopintojen hankkiminen työvoimakoulutuksena edellyttäisi, että jäljellä olevat päätoimiset opinnot olisi mahdollista suorittaa tietyssä ajassa. Jos henkilö olisi alun perin otettu suorittamaan ylempää ammattikorkeatutkintoa tai pelkästään ylempää korkeakoulututkintoa yliopistossa, jäljellä olevat opinnot olisi kyettävä suorittamaan päätoimisesti opiskelemalla enintään 12 kuukaudessa. Jos henkilö olisi otettu yliopistoon suorittamaan pelkästään alemmaa korkeakoulututkintoa tai ammattikorkeakouluun suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa, vastaava aika olisi enintään 18 kuukautta. Samanaikaisesti sekä alemmaa että ylempää korkeakoulututkintoa opiskelemaan otetun osalta päätoimisten opintojen enimmäisaika olisi 24 kuukautta.

Ehdotettu säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain 6 luvun 1 a §:n 2 ja 3 momenttia kuitenkin niin, että säännöksessä tarkoitettujen enimmäisajat on muutettu vastaamaan

yliopistolaissa säädettyjä tavoitteellisia korkeakoulututkintojen suoritusajoja ja ammattikorkeakoululaissa säädettyjä tutkintojen laajuuksia. Yliopistossa suoritettavan alemman korkeakoulututkinnon tavoitteellinen suoritus aika on kolme lukuvuotta ja ylemmän korkeakoulututkinnon kaksi lukuvuotta. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia, erityisestä syystä neljää vuotta laajempiakin, ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien vastaavasti vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puolestoista vuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Työvoimakoulutuksena hankittavien korkeakoulututkintojen jäljellä olevien päätoimisten opintojen kestot vastaisivat noin puolta tavoitteellisista tutkintojen suoritusajoista tai niiden laajuuksista.

Voimassa olevasta laista poiketen momentissa ehdotetaan säädettäväksi erikseen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon loppuun suorittamisen edellyttämästä ajasta. Lisäksi opintojen päätoimisuutta koskeva edellytys ehdotetaan täsmennettäväksi viittaamalla työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettuihin päätoimisiin opintoihin. Ehdotettu täsmennys ei merkitsi muutosta nykyiseen soveltamiskäytäntöön.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankkimisesta henkilölle, jolla on aiemmin suoritettu saman alan alempi tutkinto. Nykyistä vastaavasti edellytyksenä olisi, että henkilöllä olisi vähintään opistoasteen tutkinto. Opistoasteen tutkinto on laajempi kuin nykyinen ammatillinen perustutkinto. Lisäksi ehdotetaan, että saman alan korkeakoulututkintoon johtavia opintoja voitaisiin hankkia myös henkilölle, jolla on opistoasteen tutkintoa vastaavantasoinen ulkomailla suoritettu tutkinto. Toisen asteen tutkinnon suorittaneille olisi mahdollista hankkia korkeakoulututkintoon johtavia opintoja työvoimakoulutuksena vain jos kyse olisi 1 momentissa tarkoitetuista kesken jääneiden korkeakouluopintojen loppuunsaattamisesta.

Voimassa olevan 6 luvun 1 a §:n 2 momentin mukaan opistoasteen tutkinnon suoritta-

neelle voidaan hankkia ammattikorkeakoulututkinto. Ehdotettu 3 momentti mahdollistaisi myös yliopistossa suoritettavan korkeakoulututkinnon hankkimisen edellyttäen, että hankittava korkeakoulututkinto on samalta alalta kuin henkilön aiemmin suorittama alempi tutkinto.

Laissa ei asetettaisi rajoituksia työvoimakoulutuksen kestolle hankittaessa saman alan korkeakoulututkintoon johtavia opintoja henkilölle, jolla on opistoasteen tutkinto tai sitä vastaavantasoinen ulkomailla suoritettu tutkinto. Käytännössä opintojen kesto olisi enimmillään noin 24 kuukautta.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudesta pyytää ennen korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankintapäätöstä lausunto opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan lain 6 luvun 1 a §:n 4 momenttiin.

Voimassa olevan lain 6 luvun 1 a §:n 1 momentin mukaan korkeakoulututkintoon johtavia opintoja voidaan hankkia työvoimakoulutuksena vain opiskelijaryhmälle. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta uuteen lakiin, vaan jatkossa korkeakoulututkintoon johtavia opintoja olisi mahdollista hankkia myös yksittäisenä opiskelijapaikkana, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

3 §. *Opiskelijavalinta.* Pykälässä säädettäisiin opiskelijavalinnasta. Pykälän 1—3 momentit vastaisivat asiasisällöltään voimassa olevan lain 6 luvun 6—7 §:ää. Työvoimakoulutukseen voitaisiin valita opiskelijaksi sellaisia henkilöitä, jotka olisivat soveltuvia koulutukseen ja sen tavoitteena olevaan ammattiin tai tehtävään. Lisäksi henkilöllä tulisi olla työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve. Voimassa olevassa laissa ei ole erikseen mainittu henkilön todettua koulutustarvetta opiskelijavalinnan edellytyksenä. Työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen yleisistä hankintaehdoista ja opiskelijoiden valintamenettelystä annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen 23 §:ssä on säädetty koulutustarpeesta opiskelijavalinnan edellytyksenä. Koska henkilön todettu koulutustarve on keskeinen opiskelijavalinnan kriteeri, se ehdotetaan mainittavaksi laissa. Työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve on voimassa olevan lain mukaan edellytys työn-

hakijan omaehtoisen opiskelun tukemiselle työttömyysetuudella. Tätä koskeva säännös olisi ehdotetussa 6 luvun 2 §:ssä.

Työvoimakoulutus on tarkoitettu pääasiasa aikuisille. Lähtökohtana on, että nuoret hankkivat ammatillisen koulutuksen ensisijaisesti omaehtoisena opiskeluna yleisen koulutusjärjestelmän kautta. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin myös edellytyksistä, joilla alle 20-vuotias voidaan valita ammatillisia valmiuksia antavaan työvoimakoulutukseen. Alle 20-vuotias voitaisiin valita työvoimakoulutukseen, jos ammatillisen koulutuksen suorittaminen muulla tavoin ei olisi mahdollista esimerkiksi siksi, että nuoren opintomenestys peruskoulussa on ollut niin heikko, että nuoren mahdollisuudet tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen normaalisia opiskelijavalinnassa ovat hyvin pienet.

Alle 20-vuotias voitaisiin valita ammatillisia valmiuksia antavaan työvoimakoulutukseen myös silloin, jos koulutuksen suorittaminen omaehtoisena opiskeluna ei olisi taroituksenmukaista muusta, esimerkiksi terveydellisestä tai sosiaalisesta syystä.

Koulutukseen valitsemisen edellytyksenä olisi, että nuori olisi suorittanut oppivelvollisuuden. Oppivelvollisuus on suoritettu, kun nuori on saanut peruskoulun päättötodistuksen tai on täyttänyt 17 vuotta. Työvoimakoulutuksena järjestettyyn kotoutumiskoulutukseen alle 20-vuotias voitaisiin kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 20 §:n mukaan valita, mikäli hän on ylittänyt oppivelvollisuusiän eli täyttänyt 17 vuotta.

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaan sovellettaisiin lisäksi asianomaista koulutusta koskevan lain säännöksiä opiskelijaksi ottamisen perusteista, kelpoisuudesta opintoihin, esteettömyydestä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä sekä opiskelijaksi ottamiseen tai opiskelijavalintaan liittyvästä tiedonsaannista. Tätä koskeva säännös olisi ehdotetussa 2 momentissa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:ssä säädetään opiskelijaksi ottamisen perusteista. Pykälän 1 momentin mukaan ammatilliseen perustutkintoon johtavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa

myös muu henkilö, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset koulutuksesta suoriutumiseen. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:ssä on opiskelijaksi ottamisen perusteiden osalta viittaus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 3 ja 5 momentteihin. Ammattikorkeakoululain 20 §:ssä säädetään kelpoisuudesta ammattikorkeakouluopintoihin ja yliopistolain 37 §:ssä kelpoisuudesta korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin.

Kaikissa edellä mainituissa laeissa on samansisältöiset säännökset esteettömyydestä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä sekä opiskelijavalintaan liittyvästä tiedonsaannista (laki ammatillisesta koulutuksesta 27 a ja 27 b §:t, laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 11 § (viittaussäännös lakiin ammatillisesta koulutuksesta), ammattikorkeakoululaki 20 b ja 21 §:t sekä yliopistolaki 37 a ja 37 b §). Säännöksissä todetaan, että hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen, jos opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin estää. Tämä koskisi opintoja, joihin liittyy tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Opiskelijaksi ottamisen esteenä olisi edellä mainittujen opintojen osalta myös opiskeluoikeuden peruuttamista koskeva päätös, jos toisten henkilöiden terveyden tai turvallisuuden suojelemiseen liittyvät seikat sitä edellyttävät.

Opiskelijavalintaan liittyvää tiedonsaantia koskevien säännösten mukaan edellä mainittuihin opintoihin opiskelijaksi pyrkivän tulee pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot sekä tieto opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä. Koulutuksen järjestäjällä, ammattikorkeakoululla tai yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada opiskelijaksi ottamisen edellyttämät välttämättömät tiedot opiskelijaksi pyrkivän opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista

toiselta koulutuksen järjestäjältä, ammattikorkeakoululta tai yliopistolta. Työvoimakoulutukseen edellä mainittuihin opintoihin hakeutuvilla olisi velvollisuus antaa edellä mainitut tiedot koulutuspalvelun tuottajalle, joka arvioisi esteettömyyttä ja opiskelijaksi ottamisen edellytysten täyttymistä.

Jos koulutuspalvelun tuottaja katsoisi, että esteettömyyttä ja opiskelijaksi ottamista koskevat edellytykset eivät täyty, sen tulisi informoida asiasta työ- ja elinkeinotoimistoa. Työ- ja elinkeinotoimistolla olisi oikeus saada tieto kielteisen päätöksen perusteluista salsapitosäännösten estämättä. Työ- ja elinkeinoviranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin ehdotetussa 12 luvun 6 §:ssä. Mikäli henkilöä ei voitaisi valita työvoimakoulutukseen ehdotetussa 2 momentissa tarkoitetuista seikoista johtuen, henkilöllä olisi ehdotetun 14 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan oikeus hakea päätökseen muutosta siten kuin asianomaista oppilaitosta koskevassa laissa säädetään.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevan lain 5 luvun 7 §:ää vastaavasti opiskelijavalintaa koskevan päätöksen tekevästä viranomaisesta. Työ- ja elinkeinoviranomainen päättää opiskelijavalinnasta. Mikäli koulutusta edeltää kartoitusjakso, työ- ja elinkeinoviranomainen tekee päätöksen lopullisesta opiskelijavalinnasta kartoitusjakson jälkeen. Hankittaessa työvoimakoulutuksena korkeakoulututkintoon johtavia opintoja päätöksen opiskelijaksi ottamisesta tekee ammattikorkeakoulu tai yliopisto, jonka jälkeen työ- ja elinkeinoviranomainen tekee päätöksen työvoimakoulutuksen lopullisesta opiskelijavalinnasta.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin lisäksi valintamenettelyä koskevasta asetustenantovaltuudesta. Asetustenantovaltuuden osalta ehdotetaan voimassa olevasta 6 luvun 7 §:stä poiketen, että työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen sijasta valintamenettelystä säädettäisiin tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin työvoimakoulutuksen opiskelijavalintatilaisuuksien ja valintamenettelyyn mahdollisesti liittyvien soveltuvuuskokeiden maksuttomuudesta. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan lain 10 luvun 2 §:n 1 momenttiin.

**4 §. Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet.** Pykälässä säädettäisiin työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan lain 6 luvun 8 §:ään.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti opiskelijan oikeudesta saada koulutus- tai opetussuunnitelman mukaisesti opetusta. Koulutusta koskevassa lainsäädännössä on säännökset opiskeluajasta tai opiskeluoikeuden kestosta. Työvoimakoulutuksen osalta voimassa olevassa laissa ei ole erikseen säädetty koulutuksen kestosta. Työvoimakoulutuksen kesto määräytyy koulutuksen hankintasopimuksessa sovitun mukaisesti ja on siten ennakolta tiedossa. Kun työvoimakoulutus päättyy, myös henkilön oikeus suorittaa kyseisiä opintoja työvoimakoulutuksena päättyy. Käytännössä on aiheutunut epäselvyyksiä henkilön oikeudesta jatkaa opintojaan tilanteessa, jossa työvoimakoulutus on päättynyt, mutta opinnot ovat edelleen kesken. Opiskelijan oikeusaseman selkiyttämiseksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi henkilön oikeudesta suorittaa opintoja työvoimakoulutuksen keston ajan.

Voimassa olevaa 6 luvun 8 §:n 1 momenttia vastaavasti ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin opiskelijan velvollisuudesta osallistua säännöllisesti opetukseen. Koska esimerkiksi korkeakoulututkintoon johtavien opintojen osalta varsinaisen opetuksen osuus voi olla vähäistä ja henkilö suorittaa opintoja pääasiassa opiskelemalla itsenäisesti, pykälässä ehdotetaan säädettäväksi opiskelijan velvollisuudesta edetä opinnoissaan. Korkeakouluopintojen osalta opintojen katsottaisiin etenevän riittävästi, jos opiskelija saisi opintokokonaisuuteen kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin 5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muiden opintojen osalta opinnot etenisivät riittävästi, jos ne etenevät koulutus- tai opintosuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla. Ehdotettu työvoimakoulutuksessa olevan opiskelijan velvollisuus edetä opinnoissaan olisi sama kuin työttömyysetuudella tuettuja omaehtoisia opintoja suorittaville työnhakijoille. Tätä koskeva säännös olisi ehdotetussa 6 luvun 6 §:ssä.

Voimassa olevan 6 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa on opiskelijan oikeudesta turvalli-

seen opiskeluympäristöön, opintojen hyväksilukemisesta, opiskeluoikeuden menettämisestä, opiskelijan salassapitovelvollisuudesta, kurinpidosta ja opiskelijan kuulemisesta sekä muutoksenhausta koulutuspalvelun tuottajan päätökseen voimassa, mitä niistä säädetään hankinnan kohteena olevaa koulutusta koskevassa lainsäädännössä, jollei julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa toisin säädetä. Jollei tällaista lainsäädäntöä asianomaisen hankittavan koulutuksen osalta ole, sovelletaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia.

Voimassa olevan lain säännös opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista on ollut samansisältöinen lain voimaantulosta v. 2003 lähtien. Samanaikaisesti koulutuslainsäädäntöä on uudistettu opiskelijan oikeuksien ja velvollisuuksien osalta. Nämä muutokset, jotka liittyvät erityisesti vuoden 2012 alusta voimaan tulleeseen ns. SORA-lainsäädäntöön, ehdotetaan huomioitavaksi säännöksessä. Näitä olisivat opiskeluoikeuden peruuttamista, siihen liittyvää tiedoksisaantia, opiskeluoikeuden palauttamista, menettelyä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa ja kurinpitopi-asiassa sekä huumausainetestausta koskevat säännökset, jotka ovat kaikissa neljässä koulutusta koskevassa laissa. Lisäksi säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi viittauksilla opiskelijaksi ilmoittautumista, osaamisen tunnustamista, kurinpitomenettelyn suhdetta syytteen vireilläoloon ja häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistamisesta koskeviin säännöksiin, jotka ovat ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa, sekä viittauksella opintosuoritusten arviointia ja oikaisumenettelyä koskeviin säännöksiin, jotka ovat kaikissa neljässä laissa. Säännöksessä ehdotetaan täsmennettäväksi myös sovellettavaksi tuleva koulutuslainsäädäntö viittaamalla ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin, ammatikorkeakoululakiin ja yliopistolakiin sekä niiden nojalla annettuihin säännöksiin.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain soveltamisesta tilan-

teessa, jossa hankittavaa koulutusta koskevaa lainsäädäntöä ei ole.

**5 §. Koulutuksen keskeyttäminen.** Pykälässä säädettäisiin työvoimakoulutuksen keskeyttämisestä. Voimassa olevan 6 luvun 9 §:n mukaan koulutus on katsottava keskeytyneeksi, jos opiskelija on ollut poissa koulutus- ja opetussuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista tai hän on muutoin olennaisesti laiminlyönyt opiskeluaan. Opiskelijan ja koulutuspalvelun tuottajan oikeusaseman selkiyttämiseksi työvoimakoulutuksen keskeyttämisperusteita ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että koulutus katsottaisiin keskeytyneeksi, jos opiskelija ei etenisi opinnoissaan ehdotetussa 4 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Työvoimakoulutus katsottaisiin keskeytyneeksi myös, jos opiskelija on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi koulutuspäivää. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa säännöstä. Voimassa olevassa säännöksessä mainittu opetuspäivä ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla koulutuspäivä, joka kattaisi työvoimakoulutuksen opetuspäivien lisäksi myös koulutukseen liittyvät työssäoppimis- tai harjoittelupäivät.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin koulutuksen keskeyttämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Voimassa olevan 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen keskeyttämistä koskevan päätöksen tekee koulutuspalvelun tuottaja. Jos koulutuspalvelun tuottaja ei ole julkisen valvonnan alainen, päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä tekee opiskelijavalinnasta päättänyt työ- ja elinkeinoviranomainen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan päätöksen työvoimakoulutuksen keskeyttämisestä tekisi aina opiskelijavalinnasta päättänyt työvoimaviranomainen siitä riippumatta, onko koulutuspalvelun tuottaja julkisen valvonnan alainen vai ei. Koulutuspalvelun tuottajan velvollisuutena olisi ilmoittaa työ- ja elinkeinoviranomaiselle siitä, että opiskelijan opinnot eivät ole edenneet vaaditulla tavalla sekä luvattomasta vähintään viiden koulutuspäivän yhdenjaksoisesta poissaolosta. Voimassa olevan lain mukaan koulutuspalvelun tuottajalla on ollut ilmoitusvelvollisuus tekemästään keskeyttämisestä. Ehdotettu



muutos selkiyttäisi menettelyä ja varmistaisi nykyistä paremmin yhdenmukaisen käytännön työvoimakoulutuksen keskeyttämisspäätösten tekemisessä, kun päätöksen tekijänä olisi kaikissa tilanteissa työ- ja elinkeinoviranomainen. Muutoksenhausta koulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen säädettäisiin ehdotetussa 14 luvun 1 §:ssä.

**6 §. Koulutukseen liittyvä työssäoppiminen ja harjoittelu.** Pykälässä säädettäisiin koulutukseen liittyvästä työssäoppimisesta ja harjoittelusta. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa 6 luvun 10 §:ää. Työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana opiskelija ei olisi työsuhteessa koulutuspalvelun tuottajaan eikä työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjään, ellei tosin sovittaisi. Työssäoppimis- tai harjoittelujaksosta tehtäisiin kirjallinen sopimus, johon sovellettaisiin työkokeilusta tehtävää sopimusta koskevia ehdotetun 4 luvun 9 §:n säännöksiä. Sopimusosapuolina olisivat koulutuspalvelun tuottaja, työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjä ja opiskelija. Työ- ja elinkeinoministeriön nykyisen ohjeistuksen mukaan työssäoppimis- tai harjoittelujaksoa koskevassa sopimuksessa on lisäksi sovittava ohjauksesta vastaavasta opettajasta sekä ohjauksen toteuttamistavasta ja kestosta. Näistä ehdotetaan säädettäväksi laissa.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti koulutuspalvelun tuottajan velvollisuudesta järjestää opiskelijoille työssäoppimis- ja harjoittelujakson ajaksi ryhmävastuuvakuutus. Lisäksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi työssäoppimis- ja harjoittelujakson järjestäjän vastuusta opiskelijoiden työturvallisuudesta työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana. Säännös olisi uusi. Työvoimakoulutuksen työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjän vastuu opiskelijoiden työturvallisuudesta olisi samanlainen kuin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 19 §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 10 §:ssä säädetään.

**7 §. Koulutuksen yhteishankinta.** Pykälässä säädettäisiin koulutuksen yhteishankinnasta. Ehdotettu 1 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 6 luvun 3 §:ää.

Nykyistä vastaavasti myös yrittäjä itse voisi osallistua työntekijöilleen järjestettyyn yhteishankintakoulutukseen. Tällöin työ- ja

elinkeinoviranomaisen maksama osuus yrittäjän koulutuksesta olisi de minimis -tukea. Tätä koskeva säännös olisi ehdotetussa 2 momentissa.

## 6 luku **Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu**

**1 §. Opiskelun tukemisen tarkoitus. 2 §. Yleiset edellytykset ja etuudet.** Säännökset vastaisivat asiasisällöltään voimassa olevia julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 1 § ja 2 §:iä.

**3 §. Opintoja koskevat edellytykset.** Pykälässä säädettäisiin pääosin voimassa olevaa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 3 §:ää vastaavasti siitä, millaisia opintoja voidaan tukea.

Jos työnhakija on opiskellut samoja opintoja aiemmin, edellytettäisiin nykyistä vastaavasti, että opinnot ovat olleet todisteellisesti keskeytyneenä vähintään vuoden, ellei opintoja ole aloitettu työsuhteen aikana. Jotta työvoimakoulutuksen ja omaehtoisen työttömyysetuudella tuetun opiskelun joustava yhdistäminen olisi tarvittaessa mahdollista, vuoden keskeytystä ei edellytettäisi, jos opintoja on harjoitettu työvoimakoulutuksena. Erityisesti tämä koskisi tilanteita, joissa esimerkiksi ammatillisen tutkinnon osa on järjestetty työvoimakoulutuksena ja työnhakija haluaisi myöhemmin suorittaa koko tutkinnon työttömyysetuudella tuettuna. Voimassa olevan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 3 §:n mukaan tämä ei ole mahdollista ennen kuin työvoimakoulutuksen päättymisestä on kulunut vähintään vuosi.

**4 §. Sopiminen opiskelusta työllistymissuunnitelmassa.** Säännös vastaisi pääosin voimassa olevaa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 4 §:ää. Tuettavasta opiskelusta voitaisiin kuitenkin sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen aloittamisen jälkeen myös silloin, kun opintoja on harjoitettu työvoimakoulutuksena.

**5 §. Tukiaika.** Pykälän 1 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 5 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työnhakija voi keskeyttää opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna ilmoittamalla asiasta työ- ja elinkeinotoimistolle. Keskeytysmahdollisuus olisi tarkoitettu käytettäväksi esimerkiksi henkilön sairastuessa pitkäaikaisesti tai jäädessä perhevapaalle. Työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen henkilöllä ei lähtökohtaisesti olisi oikeutta, koska häntä pidettäisiin keskeytysaikana työttömyysturvalaissa tarkoitettuna päätoimisena opiskelijana.

Opiskelun tukemisen tilapäinen keskeyttäminen ei jatkossa edellyttäisi, että työnhakijalla olisi keskeyttämiseen pätevä syy. Henkilö voisi opiskella haluamassaan laajuudessa keskeytyksen aikana.

Koulutuspalvelujen tuottajia koskevissa laeissa on säädetty palvelujen tuottajan oikeudesta tietyin edellytyksin peruuttaa opiskelijan opiskeluoikeus, kun opintoihin tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Opiskeluoikeus palautetaan hakemuksesta, jos opiskeluoikeuden peruuttamisen aiheuttaneita syitä ei enää ole. Uudessa 3 momentissa säädettäisiin, että opintojen katsottaisiin olleen keskeytyneenä aikana, jona työnhakijalla ei ollut opiskeluoikeutta opiskeluoikeuden peruuttamisen takia. Tukemisen enimmäisaika ei tällöin kuluisi. Työnhakijalle voitaisiin muiden edellytysten täytyessä maksaa tältä ajalta työttömyysetuutta työttömyyden perusteella.

**6 §. Työnhakijan velvollisuudet.** Säännös vastaisi pääosin voimassa olevaa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 6 §:ää. Korkeakouluopintojen olisi kuitenkin edettävä 5,5 opintopisteen sijasta keskimäärin viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muutoksen jälkeen etenemisvaatimus olisi sama kuin opintotukilainsäädännön soveltamiskäytännössä. Nykyisestä poiketen vaatimus koskisi myös muita kuin tutkintoon johtavia korkeakouluopintoja. Etenemisvaatimus kaikissa korkeakouluopinnoissa olisi yhdenmukainen.

**7 §. Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen.** **8 §. Työnhakijan tietojenantovelvollisuus.** **9 §. Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus.** Säännökset vastaisivat

pääosin voimassa olevan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 7—9 §:iä. 8 §:n 2 momentin mukaan työnhakijan olisi ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistolle myös opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta. Koulutuspalvelujen tuottaja ei enää ilmoittaisi opintojen tilapäisestä keskeyttämisestä, koska keskeytys perustuisi muissa kuin opiskeluoikeuden peruuttamista koskevissa tilanteissa työnhakijan ilmoitukseen työ- ja elinkeinotoimistolle.

## 7 luku Palkkatuki

Luvussa säädettäisiin palkkatuesta. Ehdotetut säännökset vastaisivat asiasisällöltään pääosin nykyisiä säännöksiä. Säännöksiä, jotka koskevat yritykselle myönnettävän palkkatuen ehtoja ja tuella palkatun siirtämistä muun työn järjestäjän tehtäviin, ehdotetaan muutettavaksi.

Voimassa olevassa laissa olevat erityisesti palkkatuen myöntämiseen liittyvät käsitteet vaikeasti työllistyvä ja vajaakuntoinen ehdotetaan korvattavaksi uusilla ilmaisuilla.

Vaikeasti työllistyvä ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla 'henkilö, joka on saanut työttömyysetuutta työttömyyden perustella vähintään 500 päivältä.' Tällä tarkoitettaisiin henkilöä, joka on saanut työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä.

Voimassa olevan lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan vaikeasti työllistävällä tarkoitetaan työmarkkinatukeen oikeutettua työtöntä työnhakijaa, joka on saanut työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä tai jonka oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitettun enimmäisajan johdosta. Vaikeasti työllistyvä on määritelty siten, että työmarkkinatukea ja työttömyyspäivärahaa saavat ovat eri asemassa. Työmarkkinatuen osalta 500 päivän kertymään lasketaan ainoastaan työttömyyden perusteella maksetut työmarkkinatukipäivät, mutta työttömyyspäivärahaa saavilla kertymään lasketaan sekä työttömyyden että työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella maksetut työttömyyspäivärahapäivät.

Julkisesta työvoimapalvelusta annettua lakia säädettäessä eri työttömyysetuutta saavat henkilöt olivat vaikeasti työllistyvän määritelmän osalta samassa asemassa, sillä myös työttömyyspäivärahaa maksettiin alun perin ainoastaan työttömyyden perusteella. Työvoimakoulutuksen ajalta työttömyyspäivärahaa saavalle maksettiin koulutustukea ja työelämävalmennuksen ajalta työllistämistukea toimeentulon turvaamiseksi. Vuoden 2010 alusta työttömyysturvalain säännöksiä muutettiin siten, että työllistymistä edistävän palvelun ajalta henkilölle maksetaan sitä työttömyysetuutta, jota hän työttömänä ollessaan saisi. Myös työvoimakoulutuksen ja työelämävalmennuksen ajalta maksetaan työttömyyspäivärahaa sen piiriin kuuluville henkilöille. Työttömyysturvalain säännösten muuttamisen yhteydessä julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain vaikeasti työllistyvän määritelmää ei muutettu, mistä johtuen työmarkkinatuen ja työttömyyspäivärahan osalta 500 päivän kertymä lasketaan tällä hetkellä eri tavalla.

Vajaakuntoinen korvattaisiin palkkatukea koskevissa säännöksissä ilmaisulla 'henkilö, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä'.

Palkkatukea koskevissa säännöksissä ei ehdoteta käytettäväksi pitkäaikaistyöttömän käsitettä tai sitä korvaavaa määritelmää. Pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan voimassa olevan lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan työtöntä työnhakijaa, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana sekä työtöntä työnhakijaa, joka on ollut useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana olleeseen työnhakijaan.

Palkkatuen lisäksi ehdotetussa 7 luvussa säädettäisiin myös valtion virastolle ja laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamiseen osoitettavista määrärahoista.

**1 §. Palkkatuen käsite ja yleiset edellytykset.** Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin palkkatuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä. Säännös vastaisi asiasisällöltään pääosin voimassa olevaa 7 luvun 1 §:ää.

Pykälän *1 momentissa* määriteltäisiin palkkatuki. Voimassa olevassa laissa palkkatukea ei ole määritelty. Palkkatuella tarkoitettaisiin työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettua työ- ja elinkeinotoimiston myöntämää tukea, jota voidaan myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Vaikka palkkatuki myönnetään ja maksetaan työnantajalle, sen myöntäminen lähtee aina työttömän työnhakijan palvelutarpeista. Palkkatuki on työttömään työnhakijaan sidottu henkilökohtainen tuki.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin palkkatuella järjestettävän työn tavoitteista. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan 7 luvun 1 §:n 2 momenttia. Säännöksessä tuotaisiin selkeästi esille palkkatuen tavoite, joka on avoimille työmarkkinoille työllistymisen edistäminen.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan palkkatuen myöntäminen edellyttäisi nykyistä vastaavasti, että tarjolla olevassa työtehtävässä tuella palkattavan tuottavuuden arvioidaan olevan alentunut osaamisessa ja ammattitaidossa olevien puutteiden, työttömyyden keston, vamman taikka sairauden tai muun syyn johdosta. Jos palkkatuen myöntämisen perusteena on henkilön sairaus tai vamma, tuen myöntäminen edellyttäisi asianmukaista selvitystä sairaudesta tai vammasta. Palkkatuella kompensoidaan työnantajalle muun muassa sitä, että osaamisen ja ammattitaidon ollessa puutteellinen työnantajalta edellytetään normaalia enemmän ohjausta ja perehdyttämistä työhön.

Ehdotetun *4 momentin* mukaan työ- ja elinkeinotoimisto voisi palkkatukea myöntäessään nykyistä vastaavasti asettaa tuen saamiselle tuella palkattavan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia – muistakin kuin laissa tai asetuksessa säädettyjä – ehtoja. Tarpeellinen ehto voisi liittyä esimerkiksi sen varmistamiseen, että tuella palkatun työnjohto ja -ohjaus on järjestetty asianmukaisesti.

**2 §. Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset.** Pykälän *1 momentin* mukaan palkkatukea voitaisiin voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 1 momenttia vastaavasti myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, yhteisölle ja muulle työnantajalle. Tukea voitaisiin myöntää Suomessa rekisteröidylle työnantajalle. Val-

tion virastolle tai laitokselle palkkatukea ei voitaisi myöntää, mutta niille voitaisiin ehdotetun 7 luvun 14 §:n nojalla osoittaa määrärahaa työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin kuluihin.

Ehdotetuissa 2 ja 3 momentissa säädettäisiin palkkatuen myöntämisen rajoituksista, jotka ovat tarpeen palkkatukea hakevan työnantajan palveluksessa olevien muiden työntekijöiden aseman turvaamiseksi ja kilpailun vääristymien estämiseksi. Asiasisällöltään rajoitukset vastaisivat pääosin voimassa olevan lain rajoituksia.

Voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan palkkatukea ei voida myöntää, jos työnantaja on hakemuksen jättämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä samoista tai samanlaisista tehtävistä taikka lyhentänyt heidän työaikaansa. Ehdotetun säännöksen mukaan palkkatukea voitaisiin myöntää työnantajalle, joka on hakemuksen jättämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä samoista tai samanlaisista tehtävistä taikka lyhentänyt heidän työaikaansa, jos lomautukset ja työajan lyhennykset olisivat päättyneet tai irtisanotuille olisi tarjottu mahdollisuus palata takaisin entiseen työhönsä ennen palkkatukihakemuksen tekemistä.

Ehdotetun 2 momentin 12 kuukauden tarkastelujakson pituus perustuu komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 40 ja 41 artiklojen 4 kohtiin.

Ehdotetun 3 momentin 1 kohdan mukaan palkkatukea ei myönnettäisi, jos tukeen perustuva työhön ottaminen aiheuttaisi työnantajan palveluksessa olevien muiden työntekijöiden irtisanomisen tai lomauttamisen taikka heidän työolosuhteidensa tai etuuksiensa huonontumisen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohtaa.

Ehdotetun 3 momentin 2 kohdan mukaan palkkatukea ei myönnettäisi, jos työnantaja saisi tuella palkattavan henkilön palkkaamiseen tai työllistämisen edistämiseen samalta ajalta muuta valtion tukea. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 2 momentin 4 kohtaa.

Ehdotetun 3 momentin 3 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi, jos tuki vääristäisi muiden samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien tahojen välistä kilpailua. Vastaava säännös oli aiemmin julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa, josta se kumottiin toukokuussa 2010, jolloin lakiin otettiin elinkeinonharjoittajalle myönnettävää palkkatukea koskevat säännökset. Käytännössä on todettu, että vastaava säännös olisi edelleen tarpeen sen vuoksi, ettei kilpailua vääristävillä tuilla vaikuteta työmarkkinoiden toimivuuteen.

Ehdotetun 3 momentin 4 kohta olisi uusi. Ehdotetun säännöksen mukaan palkkatukea ei myönnettäisi, jos työnantaja on olennaisesti laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten maksujen suorittamisen, ellei työ- ja elinkeinotoimisto tuella palkattavaan liittyvistä erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Työmarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta palkkatuen myöntäminen ei ole tarkoituksenmukaista tilanteissa, joissa työnantaja on laiminlyönyt jo työsuhteessa olevien työntekijöiden palkkoihin liittyvien ennakonpidätysten ja työnantajan lakisääteisten sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksujen sekä pakollisen ryhmähenkivakuutusmaksun maksamisen. Pääsääntöisesti palkkatukea ei myönnettäisi, jos työnantaja olisi jättänyt edellä mainittuja velvoitteitaan hoitamatta. Joissakin tilanteissa tuen epääminen voisi kuitenkin olla tuella palkattavan tilanne huomioon ottaen kohtuutonta. Tukea voitaisiin myöntää, jos suorittamatta jääneiden verojen ja maksujen määrä olisi vähäinen. Työ- ja elinkeinotoimisto voisi harkintansa mukaan myöntää palkkatukea myös tilanteissa, joissa työnantajalla olisi erääntyneitä ja maksamattomia veroja tai tilittämättä jätettyjä ennakonpidätyksiä tai sosiaaliturvamaksuja, joista on tehty verottajan kanssa maksusuunnitelma. Näissä tilanteissa työ- ja elinkeinotoimisto voisi asettaa tuen myöntämisen ehdoksi maksujen maksamisen ja vaatia selvitystä määräpäivään mennessä maksujen maksamisesta.

Voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan palkkatukea ei myönnetä, jos tuen kohteena olevan työpai-

kan arvioidaan täyttyvän ilman tukeakin. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Koska palkkatukea arvioidaan aina tuella palkattavan näkökulmasta, olennaista ei ole arvioida, täyttyisikö tuen kohteena oleva työpaikka ilman tukea, vaan työllistyisikö tuella palkattava kyseessä olevaan tehtävään ilman palkkatukea.

Valtioneuvoston asetuksella on säädetty poikkeuksesta voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 2 momentin 3 kohtaan. Palkkatukea voidaan mainitun lainkohdan estämättä myöntää yritykselle, joka palkkaa pitkäaikaistyöttömän vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitetuksi sijaiseksi. Koska lakiin ei ehdoteta otettavaksi säännöstä tuen kohteena olevan työpaikan täyttymisen arvioinnista, valtioneuvoston asetuksella säädetty poikkeus käy tarpeettomaksi. Tämä tarkoittaisi sitä, että jos ehdotetussa 7 luvussa säädetyt edellytykset täyttyisivät, vuorotteluvapaasijaisen palkkaamiseen voitaisiin myöntää palkkatukea samoin perustein kuin muissakin tilanteissa.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin siitä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksista ehdotetun 3 momentin 2 kohdassa säädettyihin edellytyksiin. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 3 momenttia. Nykyistä vastaavasti valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää, että 3 momentin 2 kohdan tarkoittamana tuella palkattavan henkilön palkkaamiseen tai työllistämisen edistämiseen tarkoitettuna muuna valtion tukena ei pidettäisi ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua oppisopimuksen perusteella työnantajalle maksettavaa koulutuskorvausta. Korkeinta korotettua palkkatukea myönnettäessä työnantajan saamaa Raha-automaattiyhdistyksen avustusta ja veikkausvaroista maksettavaa avustusta ei pidettäisi tällaisena valtion tukena. Korkein korotettu palkkatuki ei kuitenkaan yhdessä oppisopimuskoulutuksesta maksettavan koulutuskorvauksen, Raha-automaattiyhdistyksen avustuksen tai veikkausvaroista maksettavan avustuksen kanssa edelleenkaan saisi ylittää työnantajalle henkilön palkkauksesta aiheutuvia kustannuksia.

**3 §.** *Työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset.* Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevaa 7 luvun 3 §:n 1 momenttia.

Ehdotetun 1 momentin mukaan palkkatuen myöntäminen edellyttäisi, että työnantaja sitoutuisi maksamaan tuella palkatulle vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaisen palkan, tai jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, sellaisesta työstä maksettavan tavanomaisen ja kohtuullisen palkan.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti työnantajan velvollisuudesta palkkatuen myöntämisen edellytyksenä sitoutua maksamaan vähintään palkkatuen perustuen suuruista palkkaa työkyvyttömyysajalta, jolta työntekijä ei saa sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 7 §:n mukaisen omavastuunajan vuoksi päivärahaa eikä muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta tai työnantajalta muulla perusteella sairausajan palkkaa, jos tuella palkattava on saanut työttömyyden perusteella työttömyysetuutta vähintään 500 päivältä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan palkkatukea ei myönnettäisi, jos työsuhte on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös. Säännös vastaisi voimassa olevaa 7 luvun 3 §:n 2 momentin säännöstä.

Voimassa olevan lain 7 luvun 3 §:n 4 momentin mukaan yritykselle voidaan myöntää palkkatukea pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen perusteella. Palkkatuki voidaan kuitenkin myöntää määräaikaisen työsopimuksen perusteella, jos tuella palkattava on vajaakuntoinen, pitkäaikaistyötön tai vaikeasti työllistyvä, tai jos tuella palkattavan yhdenjaksoinen työttömyys on kestänyt vähintään kuusi kuukautta, tai jos palkkatuki myönnetään oppisopimuskoulutukseen. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Muutos merkitsisi sitä, että esimerkiksi alle 30-vuotiaan ammattiin vastavalmistuneen nuoren ja lyhyen aikaa työttömänä olleen maahanmuuttajan työllistymistä yritykseen voitaisiin edistää palkkatuella myös määräaikaisen työsopimuksen perusteella. Työsopimuslaki määrittelee, voidaanko työntekijä palkata määräaikaiseen työsuhteeseen.

**4 §.** *Tuella palkatun siirtäminen muun työn järjestäjän tehtäviin.* Pykälän 1 momentissa

säädettäisiin palkkatuella palkatun työntekijän siirtämisestä muun työn järjestäjän tehtäviin. Voimassa olevan 7 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan tuella palkatun edelleensijoittaminen muun työn järjestäjän tehtäviin ei ole sallittua. Valtioneuvoston asetuksella on voitu kuitenkin säätää tiettyjen työnantajatahojen oikeudesta sijoittaa tuella palkattu muun työn järjestäjän tehtäviin ja edelleensijoituksen ehdoista.

Pykälässä käytettäisiin edelleensijoittamisen sijasta käsitettä 'siirtäminen muun työn järjestäjän tehtäviin', mikä vastaisi työsopimuslain sanamuotoa. Ehdotettu säännös antaisi kaikille työnantajille mahdollisuuden siirtää tuella palkattu muun työn järjestäjän (ns. käyttäjäyritys) tehtäviin, kun se voimassa olevien säännösten mukaan on sallittua vain kunnalle, yhdistykselle, säätiölle, yksityiselle työvoimapalvelulle ja sosiaaliselle yritykselle. Yritysten osalta muutos merkitsisi sitä, että kaikki yritykset saisivat siirtää tuella palkatun työntekijän toisen työnantajan tehtäviin.

Tuella palkatun siirtäminen toisen työnantajan tehtäviin olisi perusteltua esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa välityömarkkinoille tuella palkattu saisi työmahdollisuuden yrityksessä. Siirtäminen antaisi käyttäjäyritykselle mahdollisuuden ilman työnantajariskiä arvioida henkilön soveltuvuutta tarjolla oleviin tehtäviin.

Voimassa olevan julkisesta työvoimapalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan vain vajaakuntoinen, pitkäaikaistyötön tai vaikeasti työllistyvä voidaan edelleensijoittaa. Ehdotetussa 1 momentissa ei asetettaisi rajoituksia sille, keitä tuella palkattuja voitaisiin siirtää muun työn järjestäjän tehtäviin. Tällaisia rajoituksia ei ole tarkoitus säätää myöskään asetuksella. Tuella palkattuja koskevien rajoitusten poistaminen merkitsisi sitä, että muun muassa nuori vastavalmistunut tai vähän aikaa työttömänä ollut maahanmuuttaja voitaisiin siirtää ns. käyttäjäyrityksen tehtäviin.

Siirtäminen edellyttäisi tuella palkatun työntekijän suostumusta, joten tältä osin siirtäminen vastaisi työsopimuslain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa säädettyä. Edellä mainitussa lainkohdassa säädetään myös työnantajan oikeuksien ja velvollisuuksien jakautumi-

sesta työntekijän sopimuskumppanina olevan varsinaisen työnantajan ja hänen työpanostaan käyttävän käyttäjäyrityksen välillä.

Palkkatuen saajan tehtäviin kuuluisi palkkatuen hakemiseen ja maksatukseen liittyvä hallinnollinen työ, minkä lisäksi tuen saaja vastaisi palkanmaksusta ja muista työsopimuslaisissa säädettyistä työnantajavelvoitteista.

Tuella palkatun siirtäminen muun työn järjestäjän tehtäviin edellyttäisi, että palkkatuen saaja ilmoittaisi siitä ennen siirtämistä työ- ja elinkeinotoimistolle. Lisäksi palkkatuen saajan tulisi liittää ilmoitukseen työn järjestäjän (käyttäjäyrityksen) vakuutus siitä, ettei tämä ole edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä samoista tai samanlaisista tehtävistä taikka lyhentänyt heidän työaikaansa. Ehdotettu säännös vastaisi nykyisin valtioneuvoston asetuksessa olevaa säännöstä. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, ettei palkkatukea haettaessa voitaisi kiertää työnantajaan liittyviä palkkatuen edellytyksiä ottamalla työntekijä toisen työnantajan kautta.

Ehdotettu 2 momentti olisi uusi. Säännös vastaisi asiasisällöltään ehdotetun 7 luvun 2 §:n 2 momenttia. Tuella palkatun siirtäminen muun työn järjestäjän tehtäviin (ns. käyttäjäyritys) olisi mahdollista vain, jos käyttäjäyrityksessä vakuutuksen antamista edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä lomautettujen ja osaaikaistettujen lomautukset ja työajan lyhenykset olisivat päättyneet tai irtisanotuille olisi tarjottu mahdollisuus palata entiseen työhönsä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tuella palkatun siirtämisen ehdoista.

Voimassa olevassa julkisesta työvoimapalvelusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa on säädetty muun muassa yksityisiä työvoimapalveluita koskevista edelleensijoituksen rajoituksista. Yksityisen työvoimapalvelun osalta edelleensijoittaminen edellyttää, että tuella palkattavan työsuhde on voimassa vähintään kuukauden ja työaika vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Vastaavista rajoituksista ei olisi tarkoitus säätää asetuksella. Rajoitusten poistamisella

asetettaisiin kaikki työnantajat yhdenvertaiseen asemaan toimialasta riippumatta.

Yksityistä työvoimapalvelua koskevien työaikaan ja työsopimuksen kestoon liittyvien rajoitusten poistaminen ei tarkoittaisi sitä, että palkkatukea myönnettäisiin nykyistä lyhyempiin työsuhteisiin. Myös niissä tilanteissa, joissa työnantajan on tarkoitus siirtää tuella palkattu toisen työnantajan tehtäviin, tuen myöntäminen lähtee työttömän työnhakijan tarpeista. Palkkatukea myönnettäessä arvioidaan aina, onko tarjolla oleva työsuhte kestoltaan ja muutenkin sellainen, että se parantaa tuella palkatun osaamista, ammattitaitoa ja työmarkkina-asemaa. Edellä mainituista syistä palkkatukea ei pääsääntöisesti ole tarkoituksenmukaista myöntää esimerkiksi hyvin lyhyisiin työsuhteisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö tulee seuraamaan rajoitusten poistamisen vaikutuksia. Tarvittaessa asetuksella voitaisiin säätää kaikkia työnantajia koskevasta työsuhteen vähimmäiskestosta edellytyksenä tuella palkatun siirtämiselle muun työnjärjestäjän tehtäviin.

**5 §. Palkkatuen myöntäminen elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle.** Ehdotetussa 5 §:ssä säädettäisiin palkkatuen myöntämisestä elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle. Julkisesta työvoimapalvelusta annettua lakia uudistettiin 10.5.2010 alkaen vastaamaan EU:n valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa 7 luvun 1 a §:ää.

Lakiin ei ehdoteta voimassa olevissa säännöksissä käytettyjä käsitteitä vajaakuntoinen, pitkäaikaistyötön ja vaikeasti työllistyyvä. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan palkkatuki myönnettäisiin elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, jos tuella palkattava olisi momentin 1—6 kohdassa tarkoitettu työtön työnhakija.

Ehdotetun momentin 1 kohdassa voimassa olevassa laissa käytetty käsite vajaakuntoinen korvattaisiin ilmaisulla henkilö, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä. Vamman tai sairauden katsottaisiin vaikeuttavan työllistymistä, jos henkilön mahdollisuudet saada sopivaa työtä olisivat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman tai sairauden takia.

Ehdotetun momentin 2 kohdassa voimassa olevassa laissa käytetty käsite vaikeasti työllistyyvä korvattaisiin ilmaisulla 500 päivältä työttömyyden perusteella työttömyysetuutta saanut.

Ehdotetun momentin 3 kohdan mukaan palkkatuki myönnettäisiin ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena myös niissä tilanteissa, joissa tuella palkattava on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään kuusi kuukautta ennen palkkatuen myöntämistä. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 1 a §:n 1 momentin 4 kohtaa. Voimassa olevan 7 luvun 1 a §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle palkkatuki myönnetään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, kun tuella palkattava on pitkäaikaistyötön. Vastaavaa kohtaa ei ehdoteta lakiin, sillä voimassa olevan lain määritelmän mukainen pitkäaikaistyötön kuuluisi pääsääntöisesti ehdotetun 3 kohdan perusteella ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisen piiriin.

Ehdotetun momentin 4—6 kohdat vastaisivat voimassa olevan 7 luvun 1 a §:n 1 momentin 5—7 kohtia.

Ehdotetut 2 ja 3 momentit vastaisivat voimassa olevia säännöksiä.

**6 §. Palkkatuen määrä.** Pykälässä säädettäisiin palkkatuen määrästä sekä palkkatuen lisäosan suuruudesta ja myöntämisperusteista. Asiasisällöltään pykälä vastaisi voimassa olevan 7 luvun 9 ja 10 §:n säännöksiä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin palkkatuen vähimmäismäärästä ja määriteltäisiin palkkatuen perustuki. Työnantajalle myönnettäisiin vähintään palkkatuen perustuki, joka olisi päivältä työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua peruspäivärahan suuruinen ilman korotusosaa ja muutosturvalisää (31,36 euroa päivää kohden vuonna 2012). Määritelmä vastaisi voimassa olevan lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 10 kohdan määritelmää.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin palkkatuen lisäosasta. Palkkatuen lisäosan suuruus voisi olla enintään 60 prosenttia palkkatuen perustuen määrästä. Lisäosan myöntäminen olisi mahdollista, jos työ- ja elinkeinotoimisto arvioisi, ettei palkkatuen perustuki riitä korvaamaan tuella palkattavan tuottavuuden alenemaa.

Ehdotettu 2 momentti merkitsisi muutosta lisäosan myöntämiseen erityisesti yritysten osalta. Voimassa olevan 7 luvun 9 a §:n mukaan edellytetään, että saadaksesen palkkatuen lisäosaa yrityksen on sitouduttava parantamaan tuella palkattavan osaamista tai ammattitaitoa koulutuksen avulla tai muutoin. Poikkeuksena ovat tilanteet, joissa tuella palkattava on vajaakuntoinen tai vaikeasti työllistytävä. Ehdotetussa 2 momentissa yritykseltä ei enää edellytetäisi tuella palkattavan osaamisen parantamista koulutuksen avulla tai muutoin, joten yritykset olisivat yhdenvertaisessa asemassa muiden työnantajien kanssa. Ehdotetun muutoksen käytännön merkitys ei olisi kovin suuri, sillä käytännössä yritykset ovat harvoin nimenomaisesti sitoutuneet parantamaan osaamista tai ammattitaitoa koulutuksen avulla. Osaamisen ja ammattitaidon parantaminen tapahtuu työssä oppimisena työnantajan ja muiden työntekijöiden opastuksella.

Ehdotetun 3 momentin mukaan täysimääräisen tuen edellytyksenä olisi, että tuella palkattavan työaika on vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Säännös vastaisi voimassa olevan 7 luvun 10 §:n 1 momenttia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan palkkatuki myönnettäisiin vähennettynä ja työaikaan suhteutettuna, jos tuella palkattavan työaika olisi palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona vähemmän kuin 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Säännös vastaisi nykykäytäntöä.

Ehdotetun 5 momentin mukaan jos tuella palkattava olisi saanut työttömyyden perusteella työttömyysetuutta vähintään 500 päivältä, palkkatuki voitaisiin myöntää täysimääräisenä myös silloin, kun työaika olisi vähemmän kuin 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Säännös vastaisi voimassa olevaa 7 luvun 10 §:n 3 momenttia.

**7 §. Korkein korotettu palkkatuki.** Pykälässä säädettäisiin korkeimman korotetun palkkatuen ehdoista ja määrästä. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa 7 luvun 9 §:n 3 momenttia.

Pykälän 1 momentin mukaan korkeimman korotetun palkkatuen lisäosan määrä olisi enintään 90 prosenttia palkkatuen perustuen määrästä. Käytännössä korkeimpana korotet-

tuna palkkatukena pidettäisiin palkkatukea, jonka lisäosa on 61—90 prosenttia perustuen määrästä. Korkeinta korotettua palkkatukea voitaisiin myöntää, jos tuella palkattava on saanut työttömyyden perusteella työttömyysetuutta vähintään 500 päivältä ja on 12 luvun 9 §:n 4 momentissa tarkoitettu työmarkkinatukeen oikeutettu. Työmarkkinatukeen oikeutettuna pidettäisiin henkilöä, joka saa työmarkkinatukea, sekä henkilöä, jolle ei makseta työmarkkinatukea työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:ssä mainitusta syystä. Tällaisia syitä ovat työttömyysturvalain mukainen korvaukseton määräaika, työssäolovelvoite, omavastuu-aika, tarveharkinta, alle 25-vuotiaita koskeva ammatilliseen koulutukseen liittyvä rajoite ja odotusaika.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti siitä, kenelle ensisijaisesti järjestettäisiin työtä korkeimmalla korotetulla palkkatuella.

**8 §. Palkkatuella katettavat palkkauskustannukset.** Pykälä vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa 7 luvun 9 §:n 4 momenttia.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin palkkatuen enimmäismäärästä. Palkkatuki voisi olla muiden palkkauskustannuksiin myönnettyjen tukien ja oppisopimuksen perusteella maksettavan koulutuskorvauksen kanssa enintään tuella palkatusta työnantajalle aiheutuvien palkkauskustannusten suuruisen.

Voimassa olevissa säännöksissä palkkatuen enimmäismäärä voi olla enintään työnantajalle aiheutuvien palkkauskustannusten määrä. Muiden tukien ja koulutuskorvauksen vaikutuksesta palkkatukeen ei ole säädetty laissa. Koska ei ole tarkoituksenmukaista, että yhteiskunnan tuet olisivat suuremmat kuin työnantajalle tuella palkatusta aiheutuvat palkkauskustannukset, palkkatukea myönnettäessä ehdotetaan otettavaksi huomioon kaikki työnantajan tuella palkattavasta saamat tuet ja korvaukset. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että muun muassa kunnan myöntämät tuet (ns. kuntalisä) ja oppisopimuksen perusteella maksettava koulutuskorvaus otettaisiin huomioon siten, että palkkatuki ja muut edellä mainitut tuet ja korvaukset laskettaisiin yhteen. Jos yhteenlasketut tuet ja korvaukset ylittäisivät palkkauskustannukset, palkkatuki mitoitettaisiin siten,



ettei tukea myönnettäisi palkkauskustannukset ylittävältä osalta. Oppisopimuskoulutukseen myönnettävä koulutuskorvaus otettaisiin huomioon, koska se on palkkatuen tavoin korvausta työnantajalle työntekijän ohjaamisesta. Muilla palkkauskustannuksiin myönnettävillä tuilla ei tarkoitettaisi valtion tukea, sillä työnantajan tuella palkattavan työsuhteeseen saama muu valtion tuki estäisi ehdotetun 7 luvun 2 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan palkkatuen myöntämisen. Palkkauskustannusten määritelmä vastaisi voimassa olevan lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 11 kohdan määritelmää.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa 7 luvun 9 §:n 4 momenttia vastaavasti, että elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle ehdotetun 5 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettuun kohderyhmään kuuluvan henkilön palkkaamiseen myönnettävä tuki voisi olla enintään 50 prosenttia palkkauskustannuksista. Henkilön, jonka sairaus tai vamma vaikeuttaa työllistymistä, palkkaamiseen myönnettävä tuki voisi olla enintään 75 prosenttia palkkauskustannuksista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan palkkatukea ei maksettaisi, jos palkkauskustannukset kuukaudessa olisivat pienemmät kuin perustuen kuukautta kohti laskettu määrä (21,5 x 31,36 euroa eli noin 670 euroa vuonna 2012).

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin siitä, että valtioneuvoston asetuksella säädetään korkeimmalla korotetulla palkkatuella katettavista palkkauskustannuksista eri työnantajatahoilla ja palkkauskustannusten enimmäismäärän ylittävän tuen vähentämisestä. Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus nykyistä vastaavasti säätää siitä, että rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle, jota ei pidetä ehdotetun lain 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettuna elinkeinotoimintaa harjoittavana työnantajana, voitaisiin maksaa korkeimpana korotettuna palkkatukena enintään tuella palkatun palkkauskustannukset. Muulle työnantajalle elinkeinotoimintaa harjoittavaa työnantajaa lukuun ottamatta voitaisiin maksaa korkeimpana korotettuna palkkatukena enintään tuella palkatulle maksettava palkka ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätyttä. Lisäksi olisi tarkoitus säätää siitä, että korkein korotettu palkkatuki ei yhdessä oppi-

sopimuskoulutuksesta maksettavan koulutuskorvauksen, Raha-automaattiyhdistyksen avustuksen tai veikkausvaroista maksettavan avustuksen kanssa saa ylittää edellä mainittuja enimmäismääriä.

9 §. *Palkkatuen kesto.* Pykälässä säädettäisiin palkkatuen enimmäiskestosta ja palkkatuen maksatuksen tilapäisestä keskeyttämisestä. Pykälä 1—3 momentit vastaisivat asiasisällöltään pääosin voimassa olevan 7 luvun 11 §:n 1, 2 ja 4 momenteja.

Ehdotetun 1 momentin mukaan palkkatuen enimmäiskesto henkilöä kohden olisi 10 kuukautta kerrallaan.

Palkkatuen enimmäiskesto olisi kuitenkin ehdotetun momentin 1 kohdan mukaan 24 kuukautta, jos tuella palkataan henkilö, joka on saanut työttömyyden perusteella työttömyysetuutta vähintään 500 päivältä.

Ehdotetun momentin 2 kohdan mukaan palkkatuki voitaisiin myöntää enintään 24 kuukaudeksi myös silloin, jos valtion virasto tai laitos, kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö palkkaa tuella henkilön suunnittelemaan ja järjestämään työttömille työ- ja koulutuspaikkoja sekä muita työllistymistä edistäviä palveluja. Koska ryhmäpoikkeusasetus ei mahdollista työsuunnittelijan osalta 24 kuukauden tukijaksoa, säännös ei koskisi elinkeinotoimintaa harjoittavaa yhdistystä ja säätiötä. Elinkeinotoimintaa harjoittavan yhdistyksen, säätiön ja yrityksen kohdalla noudatettaisiin 10 kuukauden enimmäiskesto.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin palkkatuen enimmäiskestosta sellaisen henkilön palkkaamiseksi, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä. Asiasisällöltään säännös vastaisi voimassa olevan 7 luvun 11 §:n 2 momenttia.

Hallitusohjelmassa todetaan, että tavoitteena on luoda osatyökykyisille pysyvä palkkatuki. Käytännössä vajaakuntoisesta myönnettävä palkkatuki voi jo nykyisin olla pysyvä, sillä voimassa olevien säännösten mukaan vajaakuntoisen ei tarvitse olla työttömänä enimmäiskestoisen palkkatukijakson jälkeen, vaan hänet palkkaavalle työnantajalle voidaan myöntää palkkatukea heti enimmäisajan täytyttyä. Säännöksen sanamuodon muuttamisella korostettaisiin sitä, että palkkatukea voitaisiin myöntää koko siksi ajaksi, jona

vamman ja sairauden arvioidaan vaikeuttavan työllistymistä. Palkkatukea voitaisiin kuitenkin myöntää kerrallaan enintään 24 kuukauden ajaksi. Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin myös oppisopimuskoulutukseen myönnettävästä palkkatuesta. Oppisopimuskoulutukseen voitaisiin myöntää nykyistä vastaavasti tukea koko oppisopimuskoulutuksen ajaksi.

Ehdotetussa 3 momentissa säädetään korkeimman korotetun palkkatuen enimmäiskestosta. Korkeinta korotettua palkkatukea voitaisiin myöntää nykyistä vastaavasti enintään 12 kuukaudeksi, minkä jälkeiseltä ajalta palkkatuki myönnettäisiin palkkatuen perustuen suuruisena.

Pykälän 4 momentti olisi uusi. Momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta keskeyttää palkkatuen maksatus tilapäisesti, jos palkkatuen saaja esittäisi siitä pyynnön työ- ja elinkeinotoimistolle ja jos keskeyttämiseen olisi työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan perusteltu syy. Käytännössä voi esiintyä tilanteita, joissa työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta esimerkiksi tuella palkatun äitiys- tai vanhempainvapaan tai työkyvyttömyyden johdosta. Perusteltu syy voisi olla myös työnantajan olosuhteisiin liittyvä syy, joka aiheuttaisi sen, ettei työnantajalla ole palkanmaksuvelvollisuutta tukijakson aikana. Koska voimassa olevassa laissa ei ole säännöstä palkkatuen keskeyttämisestä, palkkatukiaika kuluu, vaikka tuella palkattu ei voisi tehdä työtään eikä saisi palkkaa.

**10 §.** *Enimmäiskeston laskeminen uudelleen alusta.* Pykälässä säädettäisiin palkkatuen enimmäiskeston ja korkeimman korotetun palkkatuen enimmäiskeston laskemisesta uudelleen alusta sen jälkeen kun henkilö on ollut enimmäisajan palkkatuetussa työssä tai korkeimmalla korotetulla palkkatuella tuetussa työssä. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain 7 luvun 11 §:n 6 ja 7 momenttia.

Nykyisiä säännöksiä vastaavasti ehdotetun 1 momentin mukaan enimmäisajan palkkatuetussa työssä olleen palkkaamiseen ei voitaisi myöntää uudelleen palkkatukea, ennen kuin henkilö on ollut viimeisten kuuden kuukauden aikana vähintään viisi kuukautta työttömänä työnhakijana. Nykyistä vastaavasti viiden kuukauden työttömyyttä ei kuitenkaan

edellytettäisi, jos tuella palkattavan vamma tai sairaus edelleen vaikeuttaisi työllistymistä. Viiden kuukauden työttömyyttä ei edellytettäisi myöskään niissä tilanteissa, joissa palkkatuki myönnettäisiin oppisopimuskoulutukseen. Ehdotettu muutos mahdollistaisi työttömän työnhakijan pääsyn palkkatuella oppisopimuskoulutukseen heti palkkatuetun työn jälkeen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan korkeimman korotetun palkkatuen enimmäisaikojen laskenta aloitettaisiin alusta, kun tuella palkattu on saanut työttömyysetuutta työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä sen jälkeen, kun hän on ollut työssä, jonka palkkauskustannuksiin on maksettu korkeinta korotettua palkkatukea. Voimassa olevan 7 luvun 11 §:n 7 momentista poiketen myös työttömyyspäivärahaa saavien osalta 500 päivän kertymään laskettaisiin vain ne päivät, joilta työttömyyspäivärahaa on maksettu työttömyyden perusteella.

**11 §.** *Palkkatukeen oikeuttavat korvauspäivät.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin palkkatukeen oikeuttavista korvauspäivistä. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 7 luvun 10 §:n 4 momentin säännöstä. Palkkatukea maksettaisiin siltä ajalta, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tukeen oikeuttavista korvauspäivistä. Asetuksenantovaltuus vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 10 §:n 5 momenttia.

**12 §.** *Palkkatuki sosiaaliselle yritykselle.* Pykälässä säädettäisiin sosiaaliselle yritykselle myönnettävän palkkatuen ehdoista ja määrästä. Asiasisällöltään säännös vastaisi voimassa olevia lain 7 luvun 9 §:n 2 momenttia ja 11 §:n 3 momenttia.

Ehdotetun 1 momentin mukaan sosiaaliselle yritykselle myönnettäisiin palkkatuen perustuen lisäksi lisäosaa 60 prosenttia palkkatuen perustuen määrästä, jos sosiaalinen yritys palkkaa sosiaalisista yrityksistä annetun lain (1351/2003) 1 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua työttömän työnhakijaa. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa lakia.

Sosiaalisista yrityksistä annetun lain 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 kohdassa tarkoitettuna henkilönä pidettäisiin työtöntä työnhakijaa, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaisi työllistymistä. Sosiaalisista yrityksistä annetun lain 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettuna henkilönä pidettäisiin työtöntä työnhakijaa, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana sekä työtöntä työnhakijaa, joka on ollut vähintään kuusi kuukautta yhtäjaksoisesti ja eri työttömyysjaksoja huomioiden yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana olleeseen työnhakijaan. Määritelmä vastaisi voimassa olevan julkisesta työvoimapolituksesta annetun lain pitkäaikaistyöttömän määritelmää.

Edellytyksenä lisäosan myöntämiselle olisi, että tuella palkattavan työaika palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona on vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Palkkatukea voitaisiin lisäksi korottaa niin, että palkkatuen perustuen ja lisäosan yhteenlaskettu määrä on 50 prosenttia palkkauskustannuksista, kuitenkin enintään 1 300 euroa kuukaudessa. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että työnantajalle myönnettäisiin palkkatukea sen mukaisesti, kumpi vaihtoehto on työnantajalle edullisempi (ns. edullisuusvertailu).

Voimassa olevan 7 luvun 11 §:n 3 momentin mukaan sosiaaliselle yritykselle voidaan myöntää palkkatukea henkilöä kohden enintään 12 kuukaudeksi kerrallaan, jos tuella palkattava on pitkäaikaistyötön. Ehdotettu 2 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa lakia, mutta säännöksessä olisi huomioitu ryhmäpoikkeusasetuksen edellyttämä vähintään 6 kuukauden yhdenjaksoinen työttömyys. Nykyisen pitkäaikaistyöttömän määritelmän voi täyttää myös sellainen toistuvaisytyötön, jolla ei ole yhtään vähintään kuuden kuukauden yhdenjaksoista työttömyysjaksoa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan palkkatukea voitaisiin ehdotetun 7 luvun 9 §:n 1 momentista poiketen myöntää sosiaaliselle yritykselle henkilöä kohden enintään 12 kuukaudeksi kerrallaan, jos tuella palkattava on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä

työnhakijana tai vähintään kuusi kuukautta yhtäjaksoisesti ja eri työttömyysjaksoja huomioiden yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan.

Ehdotetun 3 momentin mukaan palkkatukea voitaisiin myöntää ehdotetun 7 luvun 9 §:n 2 momentista poiketen sosiaaliselle yritykselle enintään 36 kuukaudeksi kerrallaan, jos se palkkaa tuella työttömän työnhakijan, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä. Säännös vastaisi voimassa olevia säännöksiä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan sosiaaliselle yritykselle voitaisiin myöntää ehdotetun 7 luvun 9 §:n 3 momentista poiketen korkeinta korotettua palkkatukea henkilöä kohden kerrallaan enintään 24 kuukaudeksi. Säännös vastaisi voimassa olevia säännöksiä.

**13 §. Kunnalle työllistämisen ja aluevelvoitteen perusteella myönnettävä palkkatuki.** Pykälässä säädettäisiin kunnalle työllistämisen tai aluevelvoitteen perusteella myönnettävän palkkatuen määrästä. Asiasisällöltään säännös vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 7 §:n 3 momentin, 6 §:n 3 momentin, 9 §:n 2 momentin, 10 §:n 2 momentin ja 11 §:n 1 momentin säännöksiä.

**14 §. Valtion virastolle tai laitokselle osoitettavat määrärahat.** Pykälässä säädettäisiin valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin myönnettävistä määrärahoista. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 7 luvun 4 §:n 1 momentin säännöstä. Määrärahoista voitaisiin maksaa työntekijän palkkauskustannukset kokonaisuudessaan siltä ajalta, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa.

Pykälään ei ehdoteta otettavaksi voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä siitä, että määrärahoilla palkattavan työajan tulisi olla palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Koska muilla työnantajatahoilla ei säännöksissä ole vaatimuksena 85 prosentin työaika, ei ole perusteltua edellyttää sitä myöskään valtion virastolta tai laitokselta.

Vähimmäistyöajan poistaminen mahdollistaisi muun muassa sen, että myös alentuneesti työkykyisiä, jotka eivät pystyisi työkykynsä johdosta tekemään kokoaikatyötä, voitaisiin palkata määrärahoilla.

## 8 luku **Yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalvelut**

Luvussa säädettäisiin yritystoiminnan käynnistämiseen tarkoitettua starttirahasta ja sen myöntämisen keskeisistä edellytyksistä ja esteistä, määrästä ja korvauspäivistä (1—4 §:t) sekä yritystoiminnan kehittämispalveluista (5 §).

Starttirahan myöntämisedellytyksistä sekä myöntämisen ja maksamisen esteistä säädettäisiin nykyistä kattavammin lailla. Yritystoiminnan kehittämispalveluiden yleisenä tavoitteena on tukea ja ohjata pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) kehittämistä niiden elinkaaren eri vaiheissa ja madaltaa yritysten kynnyksiä käyttäen ulkopuolisia koulutus- ja asiantuntijapalveluita ongelmien ratkaisemisessa ja kehittämistoimien käynnistämässä. Yritystoiminnan kehittämispalvelujen tavoitteena on myös edistää yritysten kilpailukykyä ja kasvua, vahvistaa yritysten henkilöstön liiketoimintaosaamista sekä edistää alueellisen elinkeinorakenteen uudistumista ja vahvistumista.

**1 §. Starttiraha.** Pykälässä säädettäisiin starttirahasta, jota työ- ja elinkeinotoimisto voisi myöntää yrittäjäksi ryhtyvän henkilöasiakkaan toimeentulon turvaamiseksi yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen vaiheessa. Starttirahaa voitaisiin myöntää enintään 18 kuukaudeksi ja se myönnettäisiin de minimis -tukena. Starttirahaa voitaisiin nykyistä käytäntöä vastaavasti myöntää myös jaksoissa siten, että jaksojen yhteenlaskettu kesto olisi enintään 18 kuukautta. Pykälä vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 7 luvun 5 §:n 1 ja 4 momentteja sekä 11 §:n 5 momenttia.

**2 §. Starttirahan myöntämisen edellytykset.** Pykälässä säädettäisiin starttirahan myöntämisen edellytyksistä. Säännös olisi lain tasolla uusi, mutta vastaisi asiasisällöltään pääosin etuusasetuksen 13 §:n 1 momentin 1—3 kohtia.

Starttirahan myöntäminen edellyttäisi, että henkilöasiakkaalla olisi ammatillisen osaamisen lisäksi riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan. Valmiuksilla tarkoitettaisiin käytännössä hankittua yrittäjäkokemusta tai yritystoiminnassa tarvittavaa koulutusta. Jos valmiuksia toimia yrittäjänä ei vielä olisi, starttiraha voitaisiin myöntää, mikäli henkilö sitoutuisi hankkimaan tarvittavat yrittäjävalmiudet. Henkilöasiakas voisi nykyistä vastaavasti esimerkiksi suorittaa työvoimakoulutuksena järjestetyn yrittäjäkoulutuksen joko kokonaan tai osittain starttirahakauden aikana.

Ehdotetun *1 momentin* 2 kohdan mukaan starttirahan myöntäminen edellyttäisi, että aiottu yritystoiminta olisi luonteeltaan päätoimista. Voimassa olevassa laissa tai asetuksessa ei ole säännöksiä, jotka koskisivat starttirahalla tuettavan yritystoiminnan luonnetta tai siltä edellytettävää laajuutta. Työ- ja elinkeinoministeriön antamassa starttirahaa koskevassa ohjeessa on todettu, että starttirahalla tuetaan luonteeltaan päätoimista yritystoimintaa. Koska kyseessä on starttirahan myöntämisen vakiintunut edellytys, se ehdotetaan lisättäväksi lakiin. Luonteeltaan päätoimisella yritystoiminnalla tarkoitettaisiin yritystoimintaa, joka edellyttäisi yrittäjältä kokoaikaista työtä vastaavan työpanoksen.

Starttirahan myöntäminen edellyttäisi lisäksi, että aiotulla yritystoiminnalla olisi työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Jatkuvaa kannattavaa toimintaa koskeva edellytys vastaisi myös yritystuen yleisistä ehdoista annetun lain (786/1997) 5 § 1 momentissa säädettyä.

Ehdotetussa *2 momentissa* säädettäisiin voimassa olevaa 7 luvun 5 §:n 3 momenttia vastaavasti työ- ja elinkeinotoimiston oikeudesta asettaa starttirahaa myöntäessään tuen saamiselle muita tarpeellisia ehtoja. Tällaisia ehtoja voisivat olla esimerkiksi yritystoiminnan edellyttämisen rahoituksen järjestäminen, elinkeinon harjoittamiseen tarvittavien lupien saaminen, yritystoiminnassa tarvittavan koulutuksen tai kielitaidon hankkiminen.

**3 §. Starttirahan myöntämisen ja maksamisen esteet.** Pykälässä säädettäisiin esteistä starttirahan myöntämiselle ja maksamiselle. Säännös olisi lain tasolla uusi, mutta vastaisi

asiasisällöltään pääosin etuusasetuksen 13 §:ää.

Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiin starttirahan myöntämisen esteistä. Asiasisällöltään vastaavat rajoitukset sisältyvät etuusasetuksen 13 §:n 1 momentin 6 ja 8 kohtiin sekä 3 momenttiin.

Ehdotetun *1 kohdan* mukaan starttirahaa ei myönnettäisi, jos aiotun yritystoiminnan arvioitaisiin turvaavan henkilöasiakkaan kohtuullisen toimeentulon yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Tilanteessa, jossa yritystoiminta on luonteeltaan sellaista, että siitä voidaan arvioida saatavan välittömästi tuloja, yritystoiminnan voidaan arvioida turvaavan yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon eikä starttirahaa tarvita yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon turvaamiseksi. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös esimerkiksi yritystoiminnan aloittamisen edellyttämät investoinnit ja yritystoiminnan käynnistämiseen tarvittava vieras pääoma.

Momentin *2 kohdan* mukaan starttirahaa ei myönnettäisi, jos sen arvioitaisiin vääristävän samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua vähäistä enemmän. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi silloin, jos yritystoimintaa olisi tarkoitus harjoittaa toimialalla, jossa samoilla markkinoilla on jo muita toimijoita. Tällöin starttirahan myöntäminen voi saattaa yrittäjäksi ryhtyvän parempaan asemaan muihin toimijoihin nähden. Vähäinen kilpailun vääristyminen ei olisi este starttirahan myöntämiselle. Säännös vastaisi tältä osin valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Voimassa olevan etuusasetuksen 13 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan starttirahaa ei myönnettä, jos yritystoiminta on aloitettu ennen kuin tuen myöntämisestä on päätetty. Starttirahan myöntäminen voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista tilanteessa, jossa jo aiemmin käynnistynyt yritystoiminta on yrittäjäksi ryhtyvälle uutta, esimerkiksi sukupolven- tai omistajanvaihdostilanteissa. Tästä syystä ehdotetun *3 kohdan* mukaan starttirahaa ei myönnettäisi, jos starttirahaa hakeva henkilöasiakas olisi aloittanut yritystoiminnan ennen kuin tuen myöntämisestä olisi päätetty. Arvioinnissa kiinnitettäisiin hakijakohtaisesti huomiota siihen, onko yritystoiminta yrittäjäksi ryhtyvälle henkilölle uutta. Yritys-

toiminnan uutuutta arvioitaisiin vain ensimmäisen hakemuksen yhteydessä tilanteissa, joissa starttirahaa myönnetään useammassa jaksossa.

Ehdotetun *4 kohdan* mukaan starttirahaa ei myönnettäisi, mikäli starttirahaa hakeva henkilöasiakas siirtyisi työsuhteesta tekemään samaa työtä yrittäjänä ja olisi ilmeistä, että hänen pääasiallinen toimeksiantajansa olisi hänen aiempi työnantajansa. Pääasiallinen toimeksiantaja voitaisiin todeta esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman tai muun seikan perusteella. Säännös vastaisi asiasisällöltään etuusasetuksen 13 §:n 3 momenttia. Säännöksen tarkoituksena on ehkäistä se, että starttirahalla luotaisiin edellytyksiä ns. epäitsenäiselle yrittäjyydelle.

Ehdotettu *5 kohta* olisi uusi. Ehdotetun säännöksen mukaan starttirahaa ei myönnettäisi, jos starttirahaa hakeva henkilöasiakas on olennaisesti laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten maksujen suorittamisen, taikka hänellä on olennaisia yksityisoikeudellisia maksuhäiriöitä, ellei työ- ja elinkeinotoimisto erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Starttirahaa hakevan henkilöasiakkaan taloudellisen tilanteen tarkastelu liittyy erityisesti aiotun yritystoiminnan jatkuvan kannattavan toiminnan edellytysten arviointiin. Tarkastelussa otettaisiin huomioon starttirahaa hakevan henkilöasiakkaan omat ja hänen mahdollisessa aiemmassa yritystoiminnassaan tapahtuneet verojen ja lakisääteisten maksujen laiminlyönnit sekä yksityisoikeudelliset maksuhäiriöt.

Vähäiset suorittamatta jääneet verot tai lakisääteiset maksut taikka yksityisoikeudelliset maksuhäiriöt eivät olisi este starttirahan myöntämiselle, vaan laiminlyöntien tulisi olla olennaisia. Tällöinkin työ- ja elinkeinotoimisto voisi harkintansa mukaan myöntää starttirahaa, jos tuen myöntämistä pidettäisiin erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena. Arvioinnissa otettaisiin huomioon maksamatta jääneiden verojen tai lakisääteisten maksujen tai yksityisoikeudellisten maksuhäiriöiden suuruuden lisäksi maksuhäiriöihin johtaneet seikat ja takaisinmaksusta mahdollisesti tehty maksusuunnitelma. Näitä seikkoja arvioitaisiin suhteessa aiotun yritystoiminnan kannattavuuteen ja yrittäjäksi aikovan henkilön

valmiuksiin toimia yrittäjänä. Esimerkiksi aiempaan yritystoimintaan liittyvät verojen tai lakisääteisten maksujen vähäistä suuremmat laiminlyönnit eivät automaattisesti olisi este starttirahan myöntämiselle, jos aiempi yritys-toiminta olisi päättynyt kannattamattomana markkinatilanteen äkillisestä muutoksesta tai muusta vastaavasta yrittäjistä riippumattomasta syystä johtuen ja takaisinmaksusta olisi tehty maksusuunnitelma. Työ- ja elinkeinotoimisto voisi myös asettaa starttirahan myöntämisen ehdoksi maksusuunnitelman noudattamisen.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin esteistä starttirahan maksamiselle. Vastaavat rajoitukset sisältyvät etuusasetuksen 13 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtiin ja 2 momenttiin, jossa ne ovat starttirahan myöntämisen esteitä. Ehdotetussa 2 momentissa tarkoitetut rajoitukset eivät olisi este myönteisen starttirahapäätöksen tekemiselle, mutta ne olisivat este starttirahan maksamiselle. Starttirahaa hakeva, yritystoiminnan aloittamista suunnitteleva henkilöasiakas voi olla työsuhteessa, päätoiminen opiskelija tai esimerkiksi työkyvyttömyyden perusteella eläkettä tai muuta etuutta saava. Starttirahaa hakevalta ei edellytetä, että hän irtisanoutuu työstään tai keskeyttää opintonsa ennen myönteisen starttirahapäätöksen tekemistä. Koska starttiraha on tarkoitettu toimeentulon turvaamiseksi luonteeltaan päätoimisen yritystoiminnan aikana, starttirahaa ei kuitenkaan maksettaisi, jos henkilö saisi samalta ajalta palkkaa tai muuta korvausta yritystoimintaan liittymättömästä työstä (1 kohta), julkista tukea omiin palkkauskustannuksiinsa (2 kohta) tai muuta toimeentuloa turvaavaa etuutta (3 kohta). Palkkatulon, etuuden tai korvauksen saaminen selvitetäisiin nykyistä vastaavasti starttirahaa haettaessa. Näiden saaminen ei olisi este starttirahan myöntämiselle, mikäli henkilöasiakas ei hae tai saa etuutta starttirahakauden aikana.

4 §. *Starttirahan määrä ja korvauspäivät.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin starttirahan määrästä. Asiasisällöltään säännös vastaisi voimassa olevan 7 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentin sekä 1 luvun 7 §:n 1 momentin 10 kohdan säännöksiä. Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin starttirahaan oikeutta-

vista korvauspäivistä voimassa olevan lain 7 luvun 10 §:n 5 momenttia vastaavasti.

5 §. *Yritystoiminnan kehittämisspalvelut.* Pykälässä säädettäisiin toimiville yrityksille tarkoitetuista yritystoiminnan kehittämisspalveluista, joita ehdotetun 1 momentin mukaan olisivat pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) tarkoitetut koulutuspalvelut sekä asiantuntijapalvelut. Asiantuntijapalveluita voitaisiin tarjota tai hankkia yrityksen kehittämistarpeiden arvioimiseksi, kehittämissuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelman toteuttamisen tukemiseksi. Asiantuntijapalveluita voitaisiin tarjota myös pk-yritysten verkostoitumisen tukemiseksi. Pk-yritysten verkostoitumisen tukemisella pyritään muun muassa edistämään työelämän laatua yrityksissä ja yritysryhmissä.

Asiantuntijapalvelut korvaisivat voimassa olevassa pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämisspalveluista annetun lain 2 §:ssä tarkoitetut tuotteistetut asiantuntijapalvelut ja muut konsultointipalvelut.

Koulutuspalveluina hankittaisiin pk-yrityksille ja niiden avainhenkilöille (esimerkiksi toimitusjohtajat, markkinointi-, tuotanto-, talous- tai kansainvälistymisasiantuntijat) tarkoitettua ns. avainhenkilökoulutusta. Koulutuksiin voisivat osallistua myös yksinyrittäjät. Yritystoiminnan kehittämisspalveluna tarjottavat koulutukset eroaisivat yhteishankintakoulutuksesta kohderyhmänsä ja sisältönsä lisäksi myös järjestämistavan osalta: Avainhenkilökoulutukset kilpailutetaan etukäteen, kun taas yhteishankintakoulutukset räätälöidään aina tietyn yrityksen ja sen henkilöstön tarpeista käsiin.

Voimassa olevan 2 §:n mukaan pk-yritysten osaamisen kehittämisspalveluja tarjoavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ehdotetun 1 momentin mukaan yritystoiminnan kehittämisspalveluja tarjoaisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä työ- ja elinkeinotoimisto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla säilyisi päävastuu toimiville yrityksille tarjottavista yritystoiminnan kehittämisspalveluista. Työ- ja elinkeinotoimistot voisivat hankkia asiantuntijapalveluja esimerkiksi yrityksen henkilöstön osaamis- tai koulutustarpeiden analysoimiseksi ja tarvittavan koulutuskokonaisuuden räätälöimiseksi

ennen yhteishankintakoulutuksen toteuttamista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan yritystoiminnan kehittämispalvelut olisivat yritykselle maksullisia. Työ- ja elinkeinoviranomainen kilpailuttaisi palvelun ja rahoittaisi siitä osan, jolloin yritys maksaisi itse vain osan palvelun hinnasta suoraan palvelun tuottajalle. Työ- ja elinkeinoviranomaisen rahoittama osuus kehittämispalvelusta olisi de minimis -tukea. Ehdotettu 2 momentti sisältäisi asetustenantovaltuuden, jonka mukaan tuen tasosta ja asiantuntijapalvelun enimmäiskestosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

## 9 luku Kulukorvaus

**1 §. Oikeus kulukorvaukseen.** Ylläpitokorvauksen nimi muutettaisiin kulukorvaukseksi. Kulukorvausta maksettaisiin nykyistä vastaavasti työvoimakoulutuksen, työttömyys-etuudella tuetun omaehtoisen opiskelun ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitetun omaehtoisen opiskelun ajalta. Lisäksi kulukorvausta maksettaisiin tämän esityksen mukaisten työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen ja kokeilun ajalta. Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan maksaman kulukorvauksen edellytyksenä olisi, että työnhakija saa työttömyysetuutta.

Voimassa olevan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaan ylläpitokorvausta on haettava Kansaneläkelaitokselta tai työttömyyskassalta. Esitettyjen 1 ja 2 momentin perusteella Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa myöntäisi kulukorvauksen siihen oikeutetuille työnhakijoille ilman, että sitä tarvitsee erikseen hakea.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen myöntämästä kulukorvauksesta. Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi myöntää kulukorvausta työtä vailla olevalle henkilöasiakkaalle, joka osallistuisi työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämisvastuulla olevaan työllistymistä edistävään palveluun. Näitä palveluja olisivat ehdotetun 1 momentin 1 ja 4–6 kohdissa tarkoitetut työvoimakoulutus, työnhakuvalmennus, uravalmennus ja kokeilu. Edellytyksenä kulukorvauksen myöntämiselle olisi, että työtä vailla olevalle henkilöasiakkaalle ei olisi oikeutta työttömyyskassan tai Kelan mak-

samaan kulukorvaukseen eikä myöskään muun lain nojalla oikeutta korvaukseen palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen myöntämä kulukorvaus korvaisi nykyisen harkinnanvaraisen päivärahan ja harkinnanvaraisen ylläpitokorvauksen. Harkinnanvaraisesta päivärahasta ei ole säännöksiä voimassa olevassa laissa, vaan siitä on säädetty etuusasetuksen 12 §:ssä. Harkinnanvaraista ylläpitokorvausta koskeva säännös on voimassa olevan lain 10 luvun 6 §:ssä.

Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi myöntää kulukorvausta esimerkiksi alle 17-vuotiaalle työttömälle nuorelle, joka osallistuu työkokeiluun ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojensa selvittämiseksi ja jolla ei ikänsä vuoksi ole oikeutta lakisääteiseen työttömyysetuuteen tai kulukorvaukseen. Muita palveluja, joiden ajalta työ- ja elinkeinoviranomainen voisi myöntää kulukorvausta alle 17-vuotiaalle nuorelle, olisivat työnhaku- ja uravalmennus, koulutuskokeilu ja työvoimakoulutus.

Oppilaitokset vastaavat ensisijaisesti opiskelijoiden tarvitsemien tukipalvelujen järjestämisestä. Joissakin tapauksissa työ- ja elinkeinotoimiston järjestämä työkokeilu voisi olla tarkoituksenmukainen opinnoissaan jumiutuneen opiskelijan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi. Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi maksaa kulukorvausta työkokeiluun osallistumisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseksi työtä vailla olevalle opiskelijalle, jolla ei työttömyysturvallaissa tarkoitetun päätoimisen opiskelun vuoksi ole oikeutta lakisääteiseen työttömyysetuuteen ja kulukorvaukseen. Muita palveluja, joiden ajalta harkinnanvarainen kulukorvaus voisi tulla maksettavaksi työtä vailla olevalle opiskelijalle, olisivat työnhaku- ja uravalmennus sekä koulutuskokeilu. Työ- ja elinkeinoviranomainen ei voisi maksaa kulukorvausta, jos henkilöllä olisi mahdollisuus saada lakisääteistä työttömyysetuutta ilmoittautumalla työttömäksi työnhakijaksi tai jos hänellä olisi mahdollisuus saada muun, ensisijaiseksi tarkoitetun järjestelmän kautta korvausta palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista.

**2 §. Kulukorvauksen määrä.** Kulukorvausta maksettaisiin nykyistä vastaavasti yleensä

9 tai 18 euroa. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin kulukorvauksen määräytymisestä sekä työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa kulukorvauksen määrään vaikuttavia tietoja Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle.

**3 §. Kulukorvauksen korvauspäivät.** Kulukorvausta maksettaisiin nykyistä vastaavasti lähtökohtaisesti viideltä päivältä kalenteriviikossa.

Koska työvoimakoulutuksen, työttömyys-etuudella tuetun omaehtoisen opiskelun ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettua omaehtoista opiskelun aikana koulutuspalvelujen tuottaja ei välttämättä seuraa työnhakijan läsnäoloa, kulukorvausta maksettaisiin mainittujen opintojen ajalta aina viideltä päivältä kalenteriviikossa. Työnhakivalmennuksen, uravalmennuksen ja kokeilun ajalta kulukorvausta maksettaisiin vain palveluun osallistumispäiviltä, joilta työnhakijalle aiheutuu palveluun osallistumisesta johtuvia kulukorvauksella katettavia matkoista ja aterioinnista aiheutuvia kuluja.

**4 §. Kulukorvauksen rajoitukset ja lakkauttaminen.** Säännös vastaisi pääosin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:n 4 momenttia ja 5 §:n 2 momenttia ja 12 luvun 3 §:n 3 momenttia.

Työ- ja elinkeinoministeriön valmistelussa hallituksen esityksessä työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ehdotetaan, että velvollisuus hakeutua koulutukseen työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä laajennettaisiin koskevaan alle 25-vuotiaita työttömyyspäivärahan saajia. Yhdenmukaisesti edellä mainitun ehdotuksen kanssa ehdotetaan, että alle 25-vuotiaiden oikeutta kulukorvaukseen rajoitettaisiin.

Työmarkkinatukea saaville nuorille ei pääsääntöisesti ole maksettu ylläpitokorvausta työharjoittelun ajalta. Esityksessä ehdotetaan, että työharjoittelu korvattaisiin työkokeilulla. Rajoittamalla myös työttömyyspäivärahaa saavien nuorten oikeutta kulukorvaukseen, alle 25-vuotiaat ammattikouluttamattomat nuoret olisivat työkokeiluun osallistuessaan yhdenvertaisessa asemassa riippumatta siitä, mitä työttömyysetuutta heille maksetaan.

**5 §. Työttömyysturvalain ja työttömyyskassalain soveltaminen.** Säännökseen koottaisiin

luettelo työttömyysturvalain säännöksistä, joita sovelletaan myös kulukorvaukseen. Säännökset vastaisivat pääosin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 12 luvun 4 ja 5 §:ää sekä 13 luvun 2 §:ää. Säännöksissä otettaisiin kuitenkin huomioon, että työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos myöntäisi kulukorvauksen ilman, että sitä tulee erikseen hakea.

Työttömyysetuuden maksaja antaisi työnhakijalle päätöksen muun muassa kulukorvauksen myöntämisestä työllistymistä edistävän palvelun alkaessa sekä lakkaamisesta palvelun päättyessä. Päätös voitaisiin antaa työttömyysetuutta koskevan päätöksen yhteydessä esimerkiksi silloin, kun hakijalla ei ole oikeutta kulukorvaukseen palvelusta poissaolon takia. Päätös annettaisiin myös henkilön pyynnöstä. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan.

Kulukorvaukseen sovellettaisiin nykyistä vastaavasti työttömyyskassalakia (603/1984).

#### 10 luku **Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet**

Luvussa säädettäisiin työn hakuun, työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämistä oleviin palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvistä harkinnanvaraisista taloudellisista etuuksista. Harkinnanvaraisilla taloudellisilla etuuksilla tuettaisiin työhön tai työvoimapalveluihin hakeutumista ja palveluprosessin etenemistä.

Ehdotettuja etuuksia olisivat matka- ja yöpymiskustannusten korvaus työhön, työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun hakeutuvalle ja asiantuntija-arviointiin osallistuvalle (1 §), muuttokustannusten korvaus työhön työssäkäyntialueen ulkopuolelle siirtyvälle (2 §) ja työolosuhteiden järjestelytuki (3 §).

**1 §. Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus.** Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa työ- ja elinkeinotoimisto voisi myöntää korvausta työttömän työnhakijan tai henkilöasiakkaan matka- ja yöpymiskustannuksista.

Ehdotetun 1 momentin mukaan työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön, voitaisiin



myöntää korvausta matka- ja yöpymiskustannuksista. Voimassa olevan lain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettua liikkuvuusavustusta voidaan myöntää työnhakumatkasta aiheutuvien matkakustannusten korvauksiin, jos työtön tai työttömyysuhanalainen työnhakija hakee tai siirtyy työhön työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Esityksessä ehdotetaan, että korvattavia matkoja olisivat työnhakuun liittyvät matkat. Ensimmäistä matkaa työpaikalle henkilön aloittaessa työn ei ehdoteta korvattavaksi.

Esityksessä ehdotetaan, että korvausta työnhakumatkoista maksettaisiin ainoastaan työttömille työnhakijoille. Käsitettä 'työttömyysuhanalainen' ei ole määritelty voimassa olevassa laissa. Tästä johtuen työttömyysuhanalaisen on vaihtelevasti katsottu tarkoittavan lomautus- tai irtisanomisuhan alaisia, määräaikaisessa työssä olevia ja työllistymistä edistävässä palvelussa olevia. Työssä olevat saavat palkkaa, joten heillä ei yleensä ole taloudellisen tuen tarvetta uuteen työhön hakeutumisesta aiheutuviin kustannuksiin. Mikäli irtisanominen tai lomautus toteutuu ja henkilö jää työttömäksi, hän voisi jatkossakin saada korvausta työnhakumatkoista aiheutuvista kustannuksista. Työnhakumatkasta aiheutuvien matka- ja yöpymiskustannusten korvaus edellyttäisi jatkossakin työnhakijana oloa.

Voimassa olevan lain mukaan liikkuvuusavustusta matkakustannusten korvaukseksi voidaan myöntää koululaiselle ja opiskelijalle oppilaitoksen loma-aikana tehtävää työtä varten. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi uuteen lakiin, koska matkakustannusten korvaaminen koululaisille ja opiskelijoille ei perustu työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseen, mikä on julkisen työvoimapaalvelun tarkoitus.

Suurin osa koululaisista ja opiskelijoista hakeutuu loma-aikana työhön hakematta liikkuvuusavustusta. Työ- ja elinkeinotoimistojen kokemusten mukaan avustusta haetaan lähinnä opiskelupaikkakunnalta kotipaikkakunnalle suuntautuvien matkojen kustannuksiin. Kesätyöpaikkoihin ei ole ollut vaikeuksia löytää työntekijöitä, vaan ongelmana on pikemminkin ollut kesätyöpaikkojen vähäinen määrä suhteessa kesätöitä hakeviin. Työvoiman saatavuuden turvaamiseen ja siten

työttömien työnhakijoiden työllistymisen edistämiseen liittyvää perustetta matkakustannusten korvaamiselle ei ole.

Voimassa olevan lain mukaan korvataan vain työssäkäyntialueen ulkopuolelle tehdyt työnhakumatkat. Ehdotettuun 1 momenttiin ei esitetä vastaavaa rajausta, vaan myös työssäkäyntialueen sisäpuolella tehdyistä matkoista voitaisiin maksaa korvausta.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin myös matka- ja yöpymiskustannusten korvaamisesta työttömille henkilöasiakkaille, jotka hakeutuvat työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun. Kustannusten korvaamisella varmistettaisiin asiakkaiden mahdollisuudet hakeutua palvelutarpeensa mukaisiin osaamisen kehittämispalveluihin.

Voimassa olevan lain mukaan ainoastaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutumisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset korvataan. Esityksessä ehdotetaan, että korvattavia matkoja olisivat myös muihin työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämisvastuulla oleviin palveluihin hakeutumisesta aiheutuvat matkat. Esimerkiksi työkokeilusta sopiminen voi edellyttää, että henkilöasiakas matkustaa palvelun järjestäjän luokse.

Ehdotetun 1 momentin mukaan työttömille henkilöasiakkaille voitaisiin korvata myös matka- ja yöpymiskustannukset, jotka aiheutuvat osallistumisesta palveluprosessin etenemisen kannalta tarpeelliseen ehdotetussa 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun osaamis- tai ammattitaitokartoitukseen, työkyvyn tutkimukseen tai arviointiin, yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointiin tai osallistumisesta muuhun asiantuntija-arviointiin. Kulujen korvaaminen olisi perusteltua, koska arviointeihin osallistuvilla ei ole mahdollisuutta saada arvioinnin ajalta ylläpitokorvausta.

Yhdenmukaisesti työnhakumatkojen kustannusten korvaamisen kanssa työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun hakeutumisesta ja asiantuntija-arviointiin osallistumisesta aiheutuvia matka- ja majoituskustannuksia korvattaisiin työttömille. Tällä hetkellä työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutumiskustannuksia voidaan korvata kaikille henkilöasiakkaille, myös työssä oleville. Ammatinvalinta- ja

urasuunnittelun henkilöasiakkaille ja vajaakuntoisille on voitu korvata asiantuntija-arviointiin osallistumisesta aiheutuvia matkakustannuksia. Muille henkilöasiakkaille asiantuntija-arviointiin osallistumisesta aiheutuvia matkakustannuksia ei ole korvattu. Koska palveluihin hakeutuminen tai asiantuntija-arviointiin osallistuminen ei edellytä työnhakijana oloa, myöskään palveluun hakeutumista tai asiantuntija-arviointiin osallistumisesta aiheutuvien matka- ja yöpymiskustannusten korvaaminen ei edellyttäisi, että henkilö on rekisteröitynyt työnhakijaksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisen edellytyksenä olisi, että kustannusten korvaamista olisi pidettävä työvoiman saatavuuden ja työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisena. Työhön hakeutumisesta aiheutuvien matkakustannusten korvaamista voitaisiin pitää työttömän työllistymisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisena ainakin silloin, jos työnhakija olisi työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan soveltuva kyseiseen avoinna olevaan työntehtävään, hänellä olisi ammattitaitonsa ja osaamisensa perusteella mahdollisuus tulla valituksi kyseiseen tehtävään eikä vastaavia avoimia paikkoja ole lähempänä avoinna. Työvoiman saatavuuden näkökulmasta matkakustannusten korvaaminen olisi tarkoituksenmukaista ainakin silloin, jos avoinna olevaan tehtävään ei työ- ja elinkeinotoimiston arvion perusteella löydy lähempää sopivia työnhakijoita.

Palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista olisi pidettävä tarkoituksenmukaisina ainakin silloin, kun palvelusta on sovittu työnhakijan kanssa laaditussa työllistymissuunnitelmassa.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinotoimistossa asioinnista aiheutuvien matkakustannusten korvaamisesta. Pääsääntöisesti asiakas vastaisi itse työ- ja elinkeinotoimistossa asioinnista aiheutuvista matkakustannuksista. Työ- ja elinkeinotoimistossa asioinnista aiheutuvat matkakustannukset voitaisiin korvata tilanteessa, jossa työtön henkilöasiakas ei vammansa tai sairautensa vuoksi voisi käyttää yleisiä kulkuvälineitä tai omaa autoa, vaan tarvitsee kuljetuspalveluita voidakseen asioida toimistossa.

Työ- ja elinkeinotoimisto voisi korvata asiakkaalle aiheutuneet matkakustannukset, mikäli henkilökohtainen asiointi työ- ja elinkeinotoimistossa olisi työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan välttämätön palveluprosessin etenemisen kannalta, esimerkiksi suunnitelman laatimiseksi tai tarkistamiseksi, palvelusta sopimiseksi tai muusta vastaavasta syystä.

Saattajan kuluja ei jatkossa korvattaisi. Jos henkilö tarvitsee työ- ja elinkeinotoimistossa asioidessaan pitkäaikaisen vamman tai sairauden vuoksi toisen henkilön apua, hänellä voi olla oikeus henkilökohtaiseen apuun vammaispalvelulain (380/1987) nojalla.

Yöpymiskustannusten korvaamisesta säädettäisiin ehdotetussa 4 momentissa. Yöpymiskustannukset ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettulla matkalla voitaisiin korvata, mikäli yöpyminen on ollut välttämätöntä liikenneolosuhteista johtuen ja yöpymisestä on aiheutunut kustannuksia.

Ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin korvattavia matkoja ja matka- ja yöpymiskustannusten korvausperustetta koskevasta asetuksenantovaltuudesta. Työnhakua koskevien matkojen osalta vastaava asetuksenantovaltuus sisältyy voimassa olevan lain 10 luvun 1 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan liikkuvuusavustuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Etuusasetuksessa on määritelty liikkuvuusavustuksen myöntämisen edellytykset (4 §) sekä korvattavat matkat (5 §). Voimassa olevan lain 6 luvun 15 §:n mukaan ammatinvalinta- ja urasuunnittelun asiakkaille, vajaakuntoisille ja vaikeasti työllistyville tarkoitetuista tukitoimenpiteistä ja niihin liittyvistä etuuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Etuusasetuksessa on säädetty asiakkaan matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta (10 §). Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla korvattavista matka- ja muista ylläpitokustannuksista on säädetty voimassa olevan lain 10 luvun 2 §:ssä, jonka 3 momentissa on säädetty etuuksia koskevasta asetuksenantovaltuudesta. Etuusasetuksen 7 §:ssä on säädetty korvattavista matkoista.

Voimassa olevan lain 10 luvun 2 §:n 2 momentissa on säädetty korvauksen maksamisesta oppilaitokseen tutustumiskäynnistä aiheutuneista ylläpitokustannuksista. Korva-

usta voidaan maksaa ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavalle, vajaakuntoiselle tai vaikeasti työllistyvälle, joka hakeutuu omaehtoiseen koulutukseen. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi uuteen lakiin. Ehdotetun 1 momentin mukaan matka- ja yöpymiskustannuksia voitaisiin korvata työttömille henkilöasiakkaille, jotka hakeutuvat työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin korvattavista matkoista. Tarkoituksena on, että oppilaitokseen tai olosuhteisiin tutustumismatkoja voitaisiin jatkossa korvata työttömälle henkilöasiakkaalle, joka on hakeutumassa työvoimakoulutukseen ja jonka vamma tai sairaus edellyttää mahdollisuutta tutustua oppilaitoksen soveltavuuteen ja esteettömyyteen jo ennen opintojen aloittamista.

Muiden työvoimakoulutukseen hakeutuvien kohdalla tutustumiskäyntejä ei jatkossa korvattaisi. Opetuksesta ja olosuhteista on saatavilla tietoa hyvin esimerkiksi internetin kautta. Tarvittaessa henkilöasiakkaalle voitaisiin järjestää koulutuskokeilu, jossa asiakas voisi kokeilla koulutusalaan oppilaitoksessa sen selvittämiseksi, soveltuuko hän kyseiseen koulutukseen tai alalle. Koulutuskokeilun ajalta työtön työnhakija voi saada työttömyysetuutta ja kulukorvausta. Työttömälle henkilöasiakkaalle, joka ei voisi saada lakisääteistä etuutta koulutuskokeilun ajalta, työ- ja elinkeinoviranomainen voisi myöntää harkinnanvaraista kulukorvausta. Myös koulutuskokeiluun hakeutumisesta mahdollisesti aiheutuvat matkakustannukset korvattaisiin ehdotetun 1 momentin perusteella.

**2 §. Muuttokustannusten korvaus.** Pykälässä säädettäisiin muuttokustannusten korvaamisesta työttömälle työnhakijalle sekä irtisanotulle tai määräaikaisessa työsuhteessa ollelle, työttömäksi jäävälle työnhakijalle, joka siirtyy työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle. Ehdotettu säännös vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan lain 10 luvun 1 §:n 3 momentin säännöstä liikkuvuusavustuksen myöntämisestä muuttokustannusten korvaukseksi.

Voimassa olevan lain mukaan muuttokustannuksia voidaan korvata muutosturvan piiriin kuuluvalla tai työmarkkinatukea saavalle työnhakijalle. Muutosturvan piiriin kuulu-

mattomat ansio- ja peruspäivärahan saajat eivät voi saada korvausta muuttokustannuksista. Vastaavaa rajausta ei ehdoteta otettavaksi lakiin, vaan muuttokustannusten korvausta voitaisiin maksaa kaikille työttömille työnhakijoille heille mahdollisesti maksettavan työttömyysetuuden lajista tai tasosta riippumatta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan muuttokustannusten korvaamisen edellytyksen olisi, että kustannusten korvaamista olisi pidettävä työvoiman saatavuuden ja työttömän tai työttömäksi jäävän työnhakijan työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisena. Muuttokustannusten korvaamista voitaisiin pitää työttömän työllistymisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisena ainakin silloin, jos työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan työssäkäyntialueella ei olisi avoinna työnhakijalle sopivia työpaikkoja, joihin hän todennäköisesti voisi osaamisensa ja ammattitaitonsa perusteella työllistyä. Työvoiman saatavuuden näkökulmasta muuttokustannusten korvaaminen olisi tarkoituksenmukaista ainakin silloin, jos avoinna olevaan tehtävään ei työ- ja elinkeinotoimiston arvion perusteella olisi löytynyt sopivia työnhakijoita lähempää.

Ehdotetun 3 momentin mukaan muuttokustannusten korvausta ei voitaisi maksaa työnhakijalle, joka saisi muuta korvausta muutosta aiheutuvista kustannuksista. Esimerkiksi rakennemuutostilanteissa jotkut työnantajat ovat tukeneet irtisanottavien työntekijöidensä uudelleensijoittumista työmarkkinoille erilaisilla avustuksilla. Myös muuttoa toiselle paikkakunnalle on voitu tukea. Muuttokustannusten korvausta ei maksettaisi myöskään silloin, jos työtön työnhakija saisi työn vastaanottamisesta aiheutuvien kustannusten korvauksena työttömyysturvalain 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettua matka-avustusta. Vastava säännös sisältyy voimassa olevan etuusasetuksen 4 §:n 2 momenttiin, joka ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle.

Korvattavista muuttokustannuksista ja korvauksen enimmäismäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tätä koskeva asetusenantovaltuus olisi ehdotetussa 4 momentissa.

**3 §. Työolosuhteiden järjestelytuki.** Pykälässä säädettäisiin työolosuhteiden järjestelytuesta. Voimassa olevan lain 6 luvun 13 §:n

2 momentin mukaan vajaakuntoisen työllistymistä ja työssä pysymistä voidaan tukea työnantajalle myönnettävällä työolosuhteiden järjestelytuella. Lain 6 luvun 15 §:ssä on säädetty työolosuhteiden järjestelytukea koskevasta asetuksenantovaltuudesta. Etuusasetuksen 7 luvussa on säännökset järjestelytuen myöntämisen edellytyksistä (23 §), järjestelytuen tarpeen arvioinnista (24 §) sekä järjestelytuen enimmäismäärästä ja -kestosta (25 §).

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa lakia täsmällisemmin työolosuhteiden järjestelytuen myöntämisen edellytyksistä. Työnantajalle voitaisiin myöntää järjestelytukea, jos työssä olevan tai työhön palkattavan henkilön sairaus tai vamma edellyttäisi työvälineiden hankkimista tai työpaikalla tehtäviä muutoksia ja hankinnasta tai muutostyöstä aiheutuvia kustannuksia olisi pidettävä työnantajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen merkittävänä. Työolosuhteiden järjestelytuella voitaisiin korvata myös toisen työntekijän antamaa apua.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta koskien työolosuhteiden järjestelytukea korvattavia kustannuksia, tuen enimmäismäärää ja -kestosta sekä menettelyä tukea myönnettäessä.

## 11 luku **Työllistämisen- ja aluevelvoitteet sekä kunnalle myönnettävä lisätuki**

Luvussa säädettäisiin kuntia koskevista työllistämismahdollisuuksista (1—2 §:t), aluevelvoitteesta (3 §) ja kunnille myönnettävästä lisätuesta (4 §).

**1 §. Kuntoutus-, koulutus- ja työntekomahdollisuuden järjestäminen.** Pykälässä säädettäisiin pääosin voimassa olevan lain 7 luvun 7 §:ää vastaavasti kuntia koskevasta työllistämismahdollisuudesta. Koulutusmahdollisuuden järjestäminen täsmennettäisiin tarkoittamaan työvoimakoulutusta.

Kunnan oikeudesta saada palkkatukea työntekijöistä, jotka työ- ja elinkeinotoimisto on osoittanut sen työllistettäväksi pykälässä tarkoitetun työllistämismahdollisuuden perusteella, säädettäisiin ehdotetussa 7 luvun 13 §:ssä.

**2 §. Työllistämismahdollisuuden rajoitukset ja lakkaaminen.** Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 7 luvun 8 §:ää vastaavasti työllistämismahdollisuuden rajoituksista ja lakkaamisesta.

**3 §. Alueelliset näkökohdat ja aluevelvoite.** Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 7 luvun 6 §:ää vastaavasti kuntia koskevasta aluevelvoitteesta.

Kunnan oikeudesta saada palkkatukea työntekijöistä, jotka työ- ja elinkeinotoimisto on osoittanut sen työllistettäväksi pykälässä tarkoitetun aluevelvoitteiden perusteella, säädettäisiin ehdotetussa 7 luvun 13 §:ssä.

**4 §. Kunnalle myönnettävä lisätuki.** Pykälässä säädettäisiin kunnalle myönnettävästä lisätuesta, lisätuen myöntämisen perusteista ja lisätuen määrästä. Asiasisällöltään säännös vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 12 §:n säännöstä.

Säännöksellä selkeytettäisiin kunnalle myönnettävän lisätuen perusteita. Jos 0,5 % kunnan työvoimasta olisi 40 henkilöä ja kunta työllistäisi 45 henkilöä, lisätukea maksettaisiin 5 henkilöstä (45-40=5). Lisätuen määrä on 10 %. Jos kunnalle maksetaan kuukauden aikana palkkatukea keskimäärin 670 euroa henkilöä kohti, lisätukea maksetaan 67 euroa kultakin 0,5 prosentin osuuden ylittävältä henkilöltä. Kyseiseltä kuukaudesta maksettaisiin lisätukea yhteensä 435 euroa (5\*67 euroa).

Yksi prosentti työvoimasta olisi 80 henkilöä. Jos kunta työllistäisi 125 henkilöä (1,6 % työvoimasta), maksettaisiin 45 henkilöstä (125-80=45) lisätukea 20 %:n mukaan 134 euroa henkilöä kohti ja 40 henkilöstä (80-40=40) 10 %:n mukaan 67 euroa henkilöä kohti. Yhteensä lisätukea maksettaisiin 8 710 euroa.

## 12 luku **Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö**

Luvussa säädettäisiin työ- ja elinkeinotoimiston ja alueen eri toimijoiden välisestä yhteistyöstä ja yhteistyötä varten asetettavista työvoima- ja yrityspalveluneuvottelukunnista (1—2 §:t) sekä eräistä muista julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanoon liittyvistä asioista. Lisäksi

luvussa olisi yksityisiä työvoimapalveluja ja työnvälityksen maksukieltoa koskevat säännökset (4—5 §).

Voimassa olevan lain 1 luvun 6 §:ssä on säädetty lain toimeenpanosta. Säännöksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö johtaa, ohjaa ja kehittää lain toimeenpanoa ylimpänä viranomaisena. Työ- ja elinkeinotoimisto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitavat julkisen työvoimapalvelun toimeenpanotehtävät. Vastaavaa säännöstä ei ehdota lakiin, sillä eri viranomaisten tehtävistä julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanossa on säädetty muualla. Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävistä on säädetty valtioneuvoston asetuksessa työ- ja elinkeinoministeriöstä (1024/2007). Asetuksen 1 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin kuuluvat muun muassa julkisen työvoimapalvelun suunnittelu ja toimeenpano (10 k) sekä julkiset yritystuet ja yrityspalvelut (8 k). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009, ELY-laki) toiminnallista ohjausta koskevan 8 §:n 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaa omalla toimialallaan.

Voimassa olevan lain 1 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön vuosittain antamasta työllisyyskertomuksesta käytettäväksi hallituksen toimenpidekertomuksen oheisaineistona. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Eduskunnan työelämä- ja tasa-arviovaliokunta on hallituksen toimenpidekertomusta vuodelta 2011 koskevassa lausunnossaan (TyVL 12/2012 vp) katsonut, että työllisyyskertomus, joka sisältää jälkikäteistä tietoa edellisen vuoden työllisyystilanteen kehityksestä ja työvoimapolitiittisista toimenpiteistä, ei ole valiokunnan kannalta hyödyllisin tai välttämätön tiedon saannin keino. Valiokunnan näkemyksen mukaan työllisyyskertomuksen antamisesta eduskunnalle vuosittain näin ollen voitaisiin luopua. Työllisyyskertomuksen sisältämää tietoa kerättäisiin ja tilastoitaisiin myös jatkossa ja tiedot olisivat tarvittaessa käytettävissä.

ELY-lain 2 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Lain 3 §:n mukaan keskuskeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä liittyen muun muassa työmarkkinoiden toimivuuteen, työvoiman saatavuuteen ja työllisyyteen sekä yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistämiseen. Lain 3 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on ohjata ja valvoa työ- ja elinkeinotoimistoja. Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtäviä koskevan lain 14 §:n mukaan toimistojen tehtävänä on edistää työvoiman saatavuuden turvaamista ja työllisyyden parantamista, toimeenpanna julkinen työvoimapalvelu, edistää maahanmuuttajien kotoutumista, tarjota yrityspalveluihin liittyvää neuvontaa sekä hoitaa muut sille säädetty tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sille määräämät tehtävät.

**1 §.** Työ- ja elinkeinoviranomaisen, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien yhteistyö. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudesta olla yhteistyössä muiden viranomaisten, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa sekä yhteistyön tavoitteista. Yhteistyön tavoitteena olisi tukea julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanoa, suunnittelua ja kehittämistä. Säännös vastaisi asiasisällöltään pääosin voimassa olevan lain viranomaisyhteistyötä koskevaa 11 luvun 1 §:n 1 momenttia sekä työvoimaviranomaisen, työmarkkinajärjestöjen ja muiden sidosryhmien yhteistyötä koskevaa 11 luvun 2 §:n 1 momenttia.

Työ- ja elinkeinotoimiston osallistumisesta paikallistason yhteistyöhön on säännöksiä muualla lainsäädännössä. Nuorisolain (72/2006) 7 a §:ssä säädetään paikallistason viranomaisten monialaisesta yhteistyöstä. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 31 §:ssä on säännös monialaisesta yhteistyöstä paikallistasolla. Kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmästä annetun lain (497/2003) 2 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten, työvoima- ja opetusviranomaisten sekä Kansaneläkelaitoksen on oltava keskenään yhteistyössä paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

Voimassa olevan lain 11 luvun 4 §:ssä on säädetty seutukuntayhteistyöstä. Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö voi alueiden kehittämislaisissa tarkoitettun

seutukuntajaon perusteella päättää, että erikseen nimetty työ- ja elinkeinotoimisto päättää seutukunnan alueen muiden toimistojen sijasta julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin, koska vuoden 2013 alusta kunkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella on yksi työ- ja elinkeinotoimisto.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työvoima- ja yrityspalvelu-neuvottelukunnan (TY-neuvottelukunnan) asettamisesta. TY-neuvottelukunnan asettamisella toteutettaisiin alue- ja paikallistasolla ILO:n yleissopimuksen 150 mukainen velvoite kolmikantaisen yhteistyön järjestämisestä.

TY-neuvottelukunta korvaisi voimassa olevan lainsäädännön mukaiset työllisyyden edistämistoimikunnat (te-toimikunnat). Koska työnhakijan työttömyysetuuteen liittyvistä lausunnonantotehtävistä ehdotetaan luovuttavaksi, toimikunta-nimi ehdotetaan korvattavaksi neuvottelukunnalla, joka paremmin kuvaa toimielimen tehtäviä ja luonnetta.

Lähtökohtaisesti kunkin työ- ja elinkeinotoimiston yhteydessä olisi yksi TY-neuvottelukunta, mutta tarvittaessa työ- ja elinkeinotoimisto voisi asettaa useampia neuvottelukuntia. Useampi neuvottelukunta voisi olla tarpeen, jos työ- ja elinkeinotoimiston toiminta-alue on laaja ja siihen kuuluu erilaisia työmarkkina-alueita. Työ- ja elinkeinotoimiston tulisi kuulla TY-neuvottelukuntaan jäseniä esittävien tahojen näkemyksiä useamman TY-neuvottelukunnan tarpeesta. Aloite useampien TY-neuvottelukuntien asettamisesta voisi tulla myös neuvottelukunnassa edustettuna olevilta tahoilta.

**2 §. Työvoima- ja yrityspalvelu - neuvottelukunnan asettaminen ja tehtävät.** TY-neuvottelukunnan asettaisi työ- ja elinkeinotoimisto. Pykälän 1 momentti vastaisi TY-neuvottelukunnan tehtävien osalta pääosin voimassa olevaa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 11 luvun 3 §:n 1 momenttia ja työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:n 6 momentin viimeistä virkettä. Koska työ- ja elinkeinotoimiston tehtäviin kuuluu myös uuden yritystoiminnan syntymisen edistäminen ja yritysten toimintaedellytysten kehittäminen, nämä asiat ehdotetaan sisällytettäväksi myös TY-neuvottelukunnan tehtäviin.

Neuvottelukunta voisi antaa lausuntoja viranomaisille ja toimielimille tehtäväalaansa liittyvistä asioista. Asioita, joista neuvottelukunta voisi antaa lausunnon, voisivat olla esimerkiksi kuntien ja kehittämissyhtiöiden työllisyysstrategiat ja kuntien kotoutumissuunnitelmat. Tästä lausuntomahdollisuudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Neuvottelukunta ei enää antaisi jaostokoonpanossa lausuntoja työnhakijan valitettua työttömyysturva-oikeuttaan koskevassa asiassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä TY-neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, kokousten vuosittaisesta vähimmäismäärästä, puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta ja jäsenille maksettavista kokouspalkkioista ja kustannusten korvaamisesta. Asetuksella säädettävät asiat olisivat sellaisia, ettei niistä olisi tarpeen säätää lailla.

**3 §. Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävien muutosturvan toteuttamiseksi.** Pykälässä säädettäisiin pääosin voimassa olevaa 5 a luvun 5 §:n 1 momenttia vastaavasti työ- ja elinkeinotoimiston tehtävistä muutosturvan toteuttamiseksi. Voimassa olevan 5 a luvun 5 § 1 momentin 4 kohdan mukaan työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on laatia työnhakijaksi rekisteröityvälle työllistymissuunnitelma ja pyrkiä tarjoamaan siinä sovitut palvelut ja toimenpiteet viivytyksettä. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Muutosturvan piiriin kuuluvan oikeudesta työllistymissuunnitelmaan ja työ- ja elinkeinotoimiston velvollisuudesta tarjota suunnitelmaan sisältyviä palveluja säädettäisiin ehdotetuissa 2 luvun 6 ja 9 §:ssä. Tiedon välittämisestä ja neuvonnasta tarjolla olevista palveluista, tuista ja korvauksista muutosturvan toteuttamiseksi säädettäisiin ehdotetussa 4 luvun 1 §:n 6 kohdassa.

Voimassa olevan lain 5 a luvun 3 §:ssä säädetään maksullisten erityispalvelujen järjestämisestä muutosturvan piiriin kuuluvalla. Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimisto voi tietyin edellytyksin päättää, että työnantaja rahoittaa ryhmävalmennuksena toteuttavan maksullisen uudelleensijoitusvalmennuksen. Työ- ja elinkeinotoimiston on annettava asiasta kirjallinen päätös.

Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta lakiin. Käytännössä työ- ja elinkeinotoimistot eivät ole tehneet säännöksessä tarkoitettuja päätöksiä. Työ- ja elinkeinotoimistot ovat suositelleet työnantajille säännöksessä tarkoitettujen palvelujen järjestämistä ja työnantajat ovat rahoittaneet palvelut vapaaehtoisesti.

**4 §.** *Yksityiset työvoimapalvelut.* Pykälän 1–2 momentit vastaisivat asiasisällöltään pääosin voimassa olevan lain 4 luvun 8 §:ää. Ehdotetussa 1 momentissa määriteltäisiin yksityiset työvoimapalvelut.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin yksityisten työvoimapalvelujen tarjoajien velvollisuudesta noudattaa tasapuolisuutta sekä kiellosta tarjota alaikäistä työvoimaa työhön, johon sen ottaminen nuorista työntekijöistä annetun lain mukaan on kiellettyä.

ILO:n yksityisiä työnvälitystoimistoja koskevan yleissopimuksen nro 181 5 artiklassa edellytetään, että työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet työn saannissa ja tiettyihin ammatteihin pääsyssä varmistetaan. Yhdenvertaiseen kohteluun pyritään myös merityöyleissopimuksen normin A1.4 alakohdan 5.a kiellolla käyttäen keinoja tai luetteloita, joiden avulla pyritään estämään merenkulkijoiden mahdollisuuksia saada pätevyytään vastaavaa työtä.

Lakiin sisältyviä syrjintäkieltoja on työso-  
pimuslaissa, merityösopimuslaissa, yhden-  
vertaisuuslaissa ja naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa. Nämä syrjintäkiellot velvoittavat myös yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavia tahoja. Ehdotetulla tasapuolisuuden noudattamista koskevalla vaatimuksella pyritään osaltaan varmistamaan yleissopimuksen edellyttämää työntekijöiden ja työnhakijoiden yhdenvertaista kohtelua yksityisissä työvoimapalveluissa.

Yleissopimuksen nro 181 9 artiklan mukaan on varmistettava, etteivät yksityiset työnvälitystoimistot työnvälityksessä tarjoa lapsityövoimaa. Laki nuorista työntekijöistä koskee myös yksityisiä työnvälitystoimistoja, jotka palkkaavat työntekijöitä vuokrattavaksi edelleen. Ehdotetulla kiellolla tarjota alaikäistä työvoimaa työhön, johon sen ottaminen nuorista työntekijöistä annetun lain mukaan on kiellettyä, varmistetaan yleissopimuksen 9 artiklan asettaman velvollisuuden toimeenpano myös työvoimaa tarjottaessa.

Molemmat ILO:n työnvälitystä koskevat yleissopimukset sekä merityöyleissopimus edellyttävät yksityisen työnvälityksen valvontaa ja seuranta. Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Säännöksellä varmistettaisiin yleissopimuksen 13 artiklan toimeenpano. Artikla koskee yhteistyötä työmarkkinajärjestöjen kanssa sekä yksityisten työvoimapalvelujen tarjoajien tietojenantovelvollisuutta. Ehdotettu säännös vastaisi pääosin voimassa olevaa 11 luvun 5 §:n 1 momenttia.

Voimassa olevan 11 luvun 5 §:n 2 momentissa on säädetty työsuojeluviranomaisten velvollisuudesta valvoa 1 momentissa tarkoitettua tietojenantovelvollisuutta ja 4 luvun 8 §:ssä tarkoitettua lain soveltamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään. Työsuojelun valvontalaissa ei ole säännöksiä työsuojeluviranomaisten velvollisuudesta valvoa yksityisiä työvoimapalveluja. Työsuojelun valvontalain 48 §:n 1 momentti, jossa säädettiin päätoimialanaan yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavan velvollisuudesta ilmoittaa toiminnan aloittamisesta työsuojeluviranomaiselle, on kumottu lailla 1427/2011. Laki tuli voimaan 1.1.2012. Edellä mainitusta syystä lakiin ei ehdoteta viittausta työsuojelun valvontalakiin tai työsuojeluviranomaisiin.

Työsuojeluviranomaiset valvovat, että yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavat noudattavat työehtoja ja työso-  
pimus-, merityösopi-  
mus- ja yhdenvertaisuuslakien syrjintäkieltoja työntekijöidensä osalta. Valvonta koskee kaikkien kiellettyjen syrjintäperusteiden perusteella tapahtuvaa syrjintää. Vähemmistövaltuutettu ja syrjintälautakunta valvovat työelämän ulkopuolella tapahtuvaa etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää ja tasa-arvovaltuutettu sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

Merityöyleissopimus edellyttää myös valitusmahdollisuutta työnvälityksestä. Vaikka varsinaista valitusoikeutta itse työnvälitystapahtumasta ei ole säädetty, työsuojeluviranomaiset tutkivat mahdollisia työsuhteen ehtojen noudattamista koskevia rikkomuksia,

mukaan lukien väitetty työsyryntä. Lisäksi työsyryntää ja työnvälityksen maksukiellon rikkomista koskeva epäily voidaan saattaa poliisin tutkittavaksi ottaen huomioon rikoslain 47 luvun rangaistussäännökset.

Nykyistä vastaavasti valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin annettavista tiedoista, tietojen käsittelystä ja muusta yhteistyöstä. Asetuksella säädettäisiin yleissopimuksen 13 artiklan edellyttämästä tietojen käsittelystä kolmikantaisesti sekä tietojen julkaisemisesta.

Merityöyleissopimuksen (normi A.1.4 kohta 9) mukaan jäsenvaltioiden tulee edellyttää, että sen lipun alla purjehtivien alusten laivanvarustajat, jotka käyttävät merenkulkijoiden työnvälityspalveluja sellaisissa maissa tai alueilla, joissa yleissopimusta ei sovelleta, mahdollisuuksien mukaan varmistuvat siitä, että työnvälityspalvelut ovat tämän normin vaatimusten mukaisia. Suomen Varustamot ry on sopinut merenkulun työntekijäjärjestöjen (Suomen Merimies-Unioni ry:n, Suomen Laivanpäällystöliitto ry:n sekä Suomen Konepäällystöliitto ry:n) kanssa, että varustamot sopivat kussakin yksittäisessä tapauksessa mainittujen järjestöjen kanssa etukäteen siitä, minkä miehitystoimiston kautta varustamo hankkii EU:n ulkopuolisia työntekijöitä. Käytettävien välitystoimistojen edellytetään noudattavan kansainvälisiä standardeja. Koska ulkomainen työvoima käytännössä tulee EU:n ulkopuolelta, Suomen voidaan katsoa ilman nimenomaista lain säännöstäkin täyttävän yleissopimuksen tason.

Merityöyleissopimus sisältää myös määräyksiä, joita tulee soveltaa sellaisissa maissa, joissa toimii pääasiallisesti tai suurelta osin merenkulkijoiden työnvälitystä hoitavia yksityisiä työnvälityksiä. Suomessa ei tällä hetkellä toimi tällaisia työnvälityksiä, joten kaikkien merityöyleissopimuksen määräysten yksityiskohtainen siirtäminen kansalliseen lainsäädäntöön ei ole yleissopimuksen mukaan välttämätöntä.

**5 §. Työnvälityksen maksukielto.** Pykälässä säädettäisiin yksityisiä työvoimapalveluja koskevasta työnvälityksen maksukiellosta sekä palveluista ja toimista, joiden katsottaisiin kuuluvan työnvälityksen maksukiellon piiriin.

Yleissopimuksen nro 181 7 artikla ja yleissopimuksen nro 179 4 artikla, samoin kuin merityöyleissopimuksen normin A1.4 alakohta 5 b sisältävät määräyksen siitä, että työnhakijalta ei saa periä maksua työnvälityspalvelusta. Euroopan parlamentin ja neuvoston vuokratyötä koskevan direktiivin 2008/104/EY (vuokratyödirektiivi) 6 artiklan 3 kohdassa todetaan, että työvoiman vuokrausyritykset eivät saa periä työntekijöiltä maksua vastineeksi toimeksiantojen järjestämisestä käyttäjäyrityksissä tai siitä, että työntekijä tekee työsopimuksen käyttäjäyrityksen kanssa tai solmii siihen työsuhteen toimeksiannon päätyttyä kyseisessä käyttäjäyrityksessä.

Voimassa olevassa laissa työnvälityksen maksukiellosta säädetään 4 luvun 2 §:ssä. Säännöksen mukaan työllistymiseen suoraanaisesti tähtäävistä työnvälityspalveluista, jotka määritellään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ei saa periä maksua henkilöasiakkaalta. Seuraamuksista työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 §:n 1 momentissa. Julkisesta työvoimapalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 28 §:ssä on työllistymiseen suoraanaisesti tähtääväksi työnvälityspalveluksi määritelty seuraavat palvelut:

- työnhakuun liittyvä neuvonta olemassa olevaa avointa työpaikkaa varten
- työnhakijaksi rekisteröinti, työnhakijatietojen kirjaaminen ja ylläpito
- tarjolla olevien avointen työpaikkojen esittely työtä hakevalle henkilölle
- avoimista työpaikoista tiedottaminen tai työnhakijoista tiedottaminen palvelupuhelimissa tai muutoin sähköisesti
- työnhakijan ehdolle asettelu ja esittely työntantajalle sekä
- työnantajan edellyttämä muun kuin kyseisen työnantajan työhön ottaman työnhakijan soveltuvuuden selvitys

Asetuksen mukaan työllistymiseen suoraanaisesti tähtääväksi työnvälityspalveluksi ei katsota toimintaa, jossa suomalaisille nuorille ulkomailta ja ulkomaisille nuorille Suomessa tarjotaan perheessä tapahtuvaa kotityötä vastaan mahdollisuus oleskeluun ulkomailta (*au pair -asemaan välittäminen*).



Ehdotetun *1 momentin* mukaan yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavat eivät saisi nykyistä vastaavasti periä henkilöasiakkaalta maksua tarjolla olevien avoimia työpaikkoja koskevien tietojen välittämisestä, työnhakijalle sopivien työpaikkojen etsimisestä ja tarjoamisesta, työnhakijan esittelystä työnantajalle, avoimia työpaikkoja ja työnhakua koskevasta neuvonnasta eikä henkilöasiakkaan rekisteröimisestä työnhakijaksi. Lisäksi ehdotetaan, että työnvälityksen maksukielto koskisi vuokratyödirektiivin edellyttämällä tavalla myös tilanteita, joissa vuokratyöntekijänä työskennellyt henkilö siirtyy toimeksiannon päätyttyä käyttäjäyrityksen palvelukseen.

Pykälän *2 momentti* sisältäisi informatiivisen viittauksen työnvälityksen maksukiellon rikkomista koskevaan rikoslain 47 luvun 6 §:ään.

Nykyistä vastaavasti työnvälityksen maksukielto ei koskisi au pair -asemaan välittämistä. Tästä säädettäisiin ehdotetussa *3 momentissa*. Nuorella tarkoitettaisiin pääsääntöisesti alle 30-vuotiaita.

**6 §. Tiedonsaantioikeus.** Pykälässä säädettäisiin julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun liittyvästä tiedonsaantioikeudesta.

Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiin työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanossa. Lähtökohtana on, että työ- ja elinkeinoviranomainen saa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamiseksi tarpeelliset tiedot suoraan asiakkaalta. Työnhakijalla olisi velvollisuus antaa julkisen työvoimapalvelun tarjoamiseksi tarpeelliset selvitykset ammatillisesta osaamisestaan, työhistoriastaan, koulutuksestaan ja työkyvystään. Mikäli hän ei esittäisi selvityksiä työ- ja elinkeinoviranomaisen antamassa määräajassa, työnhaun voimassa olo lakkaisi ehdotetun 2 luvun 1 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella.

Joissakin tilanteissa työ- ja elinkeinoviranomaisen voi olla julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanon kannalta välttämätöntä saada tietoja suoraan muulta taholta kuin asiakkaalta itseltään.

Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat toimittavat ns. kertymätietoja henkilölle maksetuista työttömyysetuuspäivistä. Nämä kertymätiedot ovat välttämättömiä palkkatuen myöntämisessä sekä ehdotetussa 11 luvun 1 §:ssä tarkoitetun työllistämismääräyksen toimeenpanemisessa. Kun työ- ja elinkeinoviranomainen hankkii julkisia työvoima- ja yrityspalveluja palveluntuottajilta, sen on välttämätöntä saada tietoja palvelun etenemisestä ja tuloksista asiakkaan palvelunprosessin etenemisen suunnittelemiseksi ja varmistamiseksi. Palveluntuottajilla olisi oikeus antaa nämä tiedot suoraan työ- ja elinkeinoviranomaiselle ilman asiakkaalta erikseen nimettävästä suostumuksesta.

Työ- ja elinkeinoviranomaisella voi olla tarvetta pyytää tietoja suoraan muulta viranomaiselta tilanteessa, jossa työ- ja elinkeinoviranomainen joutuu arvioimaan työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymistä tai ilmoituksen poistamista taikka muun julkisen työvoima- ja yrityspalvelun epäämistä työnantajalta tai yritykseltä. Tiedot voivat olla tarpeen erityisesti sen arvioimiseksi, onko työnantaja olennaisesti laiminlyönyt työsopimuslaissa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja taikka onko työpaikan olosuhteissa mahdollisesti ongelmia, joilla voi olla vaikutusta julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tarjoamiseen. Tietoja voitaisiin pyytää esimerkiksi veroviranomaiselta, palkkaturvaviranomaiselta tai työsuojeluviranomaiselta.

Esimerkiksi palkkatuen ja starttirahan myöntämisen edellytyksenä olisi, että työnantaja tai yrittäjäksi aikova ei ole olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja, joita ovat työntekijän lakisääteiset maksut, työnantajan lakisääteiset sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksut ja pakolliset ryhmähenkivakuutusmaksut. Käytännössä tietoja joudutaan nykyisin pyytämään tuen hakijalta itseltään. Ehdotetun säännöksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto voisi saada tarvittavat tiedot suoraan verohallinnolta tai muilta asianomaisilta tahoilta, mikä osaltaan helpottaisi myös työnantajien hallinnollista taakkaa.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja on säännöksiä lisäksi muualla lainsäädännössä. Tällaisia säännöksiä on työttömyysturvalain 13 luvun 1 §:ssä, kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:ssä ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 12 §:ssä.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottajan oikeudesta saada henkilöasiakasta koskevia tietoja suoraan työ- ja elinkeinoviranomaiselta. Säännös olisi uusi. Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi säännöksen perusteella antaa esimerkiksi koulutuspalvelun tuottajalle asiakasta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tehtäessä koulutusvalintoja sekä tarjottaessa koulutuspalvelua. Työ- ja elinkeinotoimistoilla on jo nykyisin kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n 2 momentin nojalla oikeus antaa palveluntuottajalle salassapitosäännösten estämättä maahanmuuttajaa koskevia tietoja, jotka välttämättömiä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestämiseksi välttämättömät tiedot. Säännöksessä tarkoitettuja palveluja ovat esimerkiksi kotoutumiskoulutus, jota järjestetään työvoimakoulutuksena.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa 11 luvun 7 §:ää vastaavasti työnantajan oikeudesta saada työsopimuslain 6 luvun 6 §:ssä ja erityisopimuslain 7 luvun 9 §:ssä säädetyn velvollisuuden täyttämiseksi tieto siitä, onko työnantajan yksilöimä henkilö työnhakijana.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin tietojen antamisesta konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla. Työttömyysetuuden maksajat toimittavat kertymätiedot teknisen käyttöyhteyden avulla. Myös koulutuspalvelujen tuottajat toimittavat koulutusta koskevia arvioita sähköisesti.

**7 §. Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen epäminen.** Pykälässä säädettäisiin julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen epämisestä. Asiasisällöltään säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain 4 luvun 7 §:n 2 momenttia. Samoilla perusteilla, joilla työ- ja elinkeinoviranomainen voisi ehdotetun 3 luvun 3 §:n mukaan kieltäytyä ottamasta vastaan tai poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen työ- ja elinkeinotoimiston asia-

kastietojärjestelmästä, työ- ja elinkeinoviranomainen voisi myös kieltäytyä eräiden muiden julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta asiakkaalle. Työ- ja elinkeinoviranomainen voisi mainituilla perusteilla kieltäytyä tarjoamasta työnantaja-asiakkaalle työnvälityspalveluja, ohjaamasta henkilöasiakasta työkokeiluun, hankkimasta työvoimakoulutusta yhteishankintakoulutuksena, myöntämästä palkkatukea tai starttirahaa tai tarjoamasta yritystoiminnan kehittämisspalveluja.

Työ- ja viranomainen tekisi kirjallisen päätöksen julkisen työvoima- ja yrityspalvelun epämisestä. Muutoksenhausta työ- ja elinkeinoviranomaisen päätökseen säädettäisiin ehdotetussa 14 luvun 1 §:ssä.

**8 §. Tukien ja korvausten myöntäminen, maksaminen ja takaisinperintä.** Pykälässä säädettäisiin kattavasti ehdotetun lain mukaisten tukien ja korvausten myöntämiseen, maksamiseen ja takaisinperintään liittyvistä seikoista. Vastaavat säännökset sisältyvät voimassa olevan lain 12 luvun 1 ja 2 §:iin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaisi työ- ja elinkeinoviranomaisen myöntämien ehdotetun lain mukaisten tukien ja korvausten maksamisen. Myöntämiseen, maksamiseen ja takaisinperintään sovellettaisiin valtionavustuslakia ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimisi valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena, mikäli tukea tai korvausta perittäisiin takaisin.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista valtionavustuslain soveltamiseen. Nämä poikkeukset koskisivat tuen tai korvauksen myöntämistä henkilöasiakkaalle. Ehdotetussa 3 momentissa olisi nykyistä vastaava säännös kuittauksessa noudattavasta suojaosuudesta, jos henkilöasiakkaalle maksettua tukea tai korvausta olisi päätetty periä takaisin ja kuittaus kohdistuisi työ- ja elinkeinoviranomaisen myöhemmin maksamaan etuuteen. Suojaosuuteen sovelletaan ulosottoaaren (705/2007) 4 luvun 48 §:n säännöstä, jonka mukaan määräajoin maksettavan palkan ulosmittauksessa velallisen suojaosuus on velallisen itsensä osalta 19,90 euroa ja hänen elatuksensa varassa olevan puolison, oman lapsen ja puolison lapsen osalta 7,15 euroa päivässä seuraavaan palkan mak-

supäivään asti. Suojaosuus lasketaan kuu-  
kaudessa 30 päivältä. Suojaosuuden määrä  
tarkistetaan vuosittain. Henkilöasiakkaan  
suostumuksella kuittaus olisi mahdollista  
tehdä suurempanakin.

Ehdotetussa *4 momentissa* olisi nykyistä  
vastaavasti asetuksenantovaltuutta koskeva  
säännös. Valtioneuvoston asetuksella sääde-  
tään tarkemmin tukien ja korvausten hake-  
mis-, myöntämis-, maksamisenmenettelystä se-  
kä työ- ja elinkeinoviranomaisten keskinäi-  
sestä tehtävänjaosta. Myöntämismenettelyyn  
liittyen asetuksella säädettäisiin tarkemmin  
tukien, korvausten tai kunnalle myönnettävi-  
en lisätukien myöntämisestä ja määrärahojen  
osoittamisesta valtion virastolle tai laitokselle  
tilanteessa, jossa kun myöntämispäätös teh-  
täisiin usealle vuodelle.

**9 §. Tukien ja korvausten rahoitus.** Pykä-  
lässä säädettäisiin ehdotetun lain mukaisten  
tukien ja korvausten rahoituksesta. Pykälä  
vastaisi pääosin voimassa olevan lain 7 luvun  
12 a §:ää.

Ehdotetun *1 momentin* mukaan palkkatuki,  
starttiraha, työ- ja elinkeinoviranomaisen  
maksama kulukorvaus palveluun osallistumi-  
sen ajalta, matka- ja yöpymiskustannusten  
korvaus työhön tai työvoimapalveluun ha-  
keutuvalla ja asiantuntija-arviointiin osallis-  
tuvalla, muuttokustannusten korvaus ja työ-  
olosuhteiden järjestelytuki rahoitettaisiin  
työllisyysmäärärahoista. Työllisyysmäärära-  
hoista rahoitettaisiin myös ehdotetussa 11 lu-  
vun 4 §:ssä tarkoitettu kunnille maksettava  
lisätuki ja 7 luvun 14 §:n mukaan valtion vi-  
rastolle ja laitokselle osoitettavat määrärahat.

Ehdotetuissa *2 ja 3 momentissa* säädettäi-  
siin tilanteista, joissa palkkatuen ja starttira-  
han perustuki rahoitettaisiin työmarkkinatu-  
kimäärärahoista. Säännökset vastaisivat voi-  
massaolevan lain 7 luvun 12 a §:n 2 ja  
3 momentteja.

Ehdotettu *4 momentti* olisi uusi. Siinä mää-  
riteltäisiin, ketä on pidettävä ehdotetuissa  
2 ja 3 momenteissa tarkoitettuna työmarkki-  
natukeen oikeutettuna.

**10 §. Työllisyysmäärärahojen käyttö inves-  
tointeihin ja muuhun työllisyyden edistämi-  
seen.** Pykälässä säädettäisiin työllisyysmää-  
rärahojen käytöstä muuhun tarkoitukseen  
kuin julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin.  
Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan

lain 2 luvun 2 §:n 3 momenttia ja 7 luvun  
13 §:ää.

Ehdotetun *1 momentin* mukaan työ- ja  
elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja  
ympäristökeskus tai työ- ja elinkeinotoimisto  
voisi valtion talousarvion rajoissa osoittaa tai  
myöntää työllisyysmäärärahoja käytettäväksi  
investointeihin ja muuhun työllisyyden edis-  
tämiseen. Työllisyysmäärärahoja voitaisiin  
osoittaa tai myöntää edellä mainituissa tar-  
koituksissa valtion virastolle ja laitokselle,  
kunnalle, kuntayhtymälle, muulle yhteisölle,  
säätiolle tai sosiaaliselle yritykselle inves-  
tointeihin ja muuhun työllisyyden edistämi-  
seen. Koska työllisyyspoliittista avustusta  
voidaan voimassa olevan eräiden työllisyys-  
määrärahojen käyttöä koskevan valtioneu-  
voston asetuksen perusteella myöntää sosiaa-  
lisille yrityksille, sosiaaliset yritykset ehdote-  
taan mainittavaksi 1 momentissa erikseen.

Voimassa olevasta 2 luvun 2 §:n 3 momen-  
tista poiketen säännöksessä ei mainittaisi  
työllisyysmäärärahojen käyttöä palkkauskus-  
tannuksiin tai henkilön toimeentulon turvaa-  
miseksi maksettaviin korvauksiin. Tästä sää-  
dettäisiin tukien ja korvausten rahoitusta  
koskevassa ehdotetussa 9 §:ssä.

Ehdotetun *2 momentin* mukainen asetuk-  
senantovaltuus vastaisi pääosin voimassa  
olevan 7 luvun 13 §:n mukaista asetuksenan-  
tovaltuutta. Asetuksenantovaltuuden nojalla  
asetuksella säädettäisiin nykyistä vastaavasti  
investointiavustuksesta, työllisyystyöohjel-  
masta ja työllisyyspoliittisesta avustuksesta.

Voimassa olevan säännöksen 4 kohdan  
mukaan valtioneuvoston asetuksella sääde-  
tään tarvittaessa työllistämistuen myöntämi-  
sestä valtion talousarvion rajoissa toimeentu-  
lon turvaamiseksi muussa tarkoituksessa kuin  
starttirahana tai osa-aikalisänä. Vastaavaa  
säännöstä ei ehdoteta lakiin.

### 13 luku **Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä**

Luvussa säädettäisiin työ- ja elinkeinotoi-  
miston asiakastietojärjestelmästä, sinne talle-  
tettavista tiedoista, tietojen poistamisesta ja  
arkistoinnista, käyttöoikeuden myöntämisestä  
ja muista asiakastietojärjestelmään liitty-  
vistä kysymyksistä.

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän (ns. URA-tietojärjestelmä) lisäksi julkisen yrityspalvelun osalta on oma asiakastietojärjestelmä (ns. ASKO-tietojärjestelmä), josta säädetään laissa yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä (240/2007). Mainitun lain 2 § 1 momentin mukaan laissa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä, siihen kuuluvasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yrityspalvelurekisteristä sekä asiakasta koskevien tietojen käsittelystä tarjottaessa asiakkaalle yrityspalveluja. Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys koskien yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamista siten, että laissa tarkoitettu yrityspalvelurekisteristä muodostuisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen yhteinen rekisteri, johon myös työ- ja elinkeinotoimistoilla olisi oikeus tallettaa yrityspalveluun liittyviä tietoja ja asiakirjoja.

**1 §. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä.** Pykälän 1 momentissa säädetäisiin työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän käyttötarkoituksesta ja rakenteesta. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää käytettäisiin julkisen työvoima- ja yrityspalvelun järjestämiseen.

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä muodostuisi nykyistä vastaavasti kolmesta rekisteristä: henkilöasiakasrekisteristä, työnantajarekisteristä sekä palvelujen järjestäjärekisteristä. Voimassa olevan URA-lain 2 §:n 1 momentissa käytetty käsite työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen järjestäjärekisteri ehdotetaan korvattavaksi käsitteellä palvelujen tuottajarekisteri, koska rekisteriin merkittäisiin tietoja työvoimakoulutusta järjestävien tahojen lisäksi myös valmennusta järjestävistä tahoista.

Pykälän 1 momentissa olisi lisäksi informatiivinen viittaus yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettuun lakiin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tietojen luovuttamiseen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä ja siihen tallettujen tietojen julkisuuteen sovellettaisiin, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999, julkisuuslaki) säädetään. Henkilötietojen käsittelyyn sovellettai-

siin henkilötietolakia (523/1999). Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän tietojen julkisuuteen, luovuttamiseen ja käsittelyyn sovellettaisiin edellä mainittuja yleislakeja, jollei ehdotetussa laissa tai muissa laeissa olevissa erityissäännöksissä tosin säädetäisi. Yleislakien mukaan määräytyisivät esimerkiksi henkilöasiakkaan oikeus tarkastaa itseään koskevat tietojärjestelmään talletetut tiedot ja järjestelmään talletettujen tietojen julkisuus. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan tiedot työhallinnon henkilöasiakkaasta ovat salassa pidettäviä. Työntantajaa koskevat tiedot ovat pääsääntöisesti julkisia.

Julkisuuslaissa säänneltyjen tilanteiden lisäksi asiakastietojärjestelmään talletettuja henkilöasiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja voitaisiin luovuttaa ehdotetun 12 luvun 6 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa palveluntuottajalle ja työnantajalle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä.

Muulla lainsäädännössä olevista tietojen luovuttamista koskevista säännöksistä keskeisin on työttömyysturvalain 13 luvun 1 §, jossa säädetään Kansaneläkelaitoksen, työttömyyskassan sekä työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan ja vakuutusosasto-oikeuden oikeudesta muun muassa sellaisten työttömyysturvaan liittyvien tietojen saamiseen, jotka on talletettu työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän henkilöasiakasrekisteriin.

**2 §. Rekisterinpitäjä.** Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan URA-lain 3 §:ää. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi rekisterinpitäjänä tietojenkäsittelyn lainmukaisuudesta ja tietojen laadusta sekä tähän liittyvästä rekisteritoiminnan ohjauksesta ja neuvonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle kuuluvista tietojen luovuttamistehtävistä säädetäisiin erikseen ehdotetussa 5 §:ssä. Ministeriö vastaisi myös rekisteriin talletettujen asiakastietojen poistamiseen tarkoitetuista poisto-ohjelmista. Ministeriön tehtäviin kuu-

luisi myös nykyistä vastaavasti tietojärjestelmän kehittäminen ja johtaminen.

Työ- ja elinkeinotoimisto hoitaisivat rekisterinpitäjälle säädetyt muut tehtävät, mikäli työ- ja elinkeinoministeriö ei toisin määräisi. Työ- ja elinkeinotoimistot tallettavat tietoja työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään ja vastaisivat talletettujen tietojen oikeellisuudesta.

**3 §. Rekisterikohtaiset tiedot.** Pykälässä säädettäisiin tiedoista, joita asiakkaasta voidaan kerätä ja tallettaa työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään. Tallettavien tietojen tulee olla tarpeen työ- ja elinkeinotoimiston asiakaspalvelua varten.

Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiin tiedoista, joita henkilöasiakkaasta voidaan kerätä ja tallettaa. Säännös vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa URA-lain 4 §:n 1 momenttia. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kuvaisi tietojärjestelmään talletettavien tietojen sisältöä nykyistä täsmällisemmin.

Henkilöasiakkaasta voitaisiin nykyistä vastaavasti tallettaa tietojärjestelmään tunnistetiedot mukaan lukien henkilötunnus (1 kohta). Tunnistetiedoilla tarkoitettaisiin nykyistä vastaavasti henkilön nimeä, henkilötunnusta ja osoite- sekä muita yhteystietoja.

Ehdotetun *2 kohdan* mukaan henkilöasiakasrekisteriin voitaisiin tallettaa työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuuteen, asiointiin ja asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuuteen liittyvillä tiedoilla tarkoitettaisiin työnhaun käynnistämiseen, voimassaoloon ja muutoksiin liittyviä tietoja. Työnhaun käynnistämiseen liittyviä tietoja olisivat myös muun kuin Suomen kansalaisen osalta oleskelulupaan tai oleskeluoikeuden rekisteröintiin liittyvät tiedot. Työnhaun muutoksiin liittyviä tietoja olisivat tiedot henkilön tilanteen muutoksesta, kuten työttömyyden alkamista tai päättymistä koskevat tiedot.

Asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvänä tietona henkilöasiakasrekisteriin voitaisiin tarvittaessa merkitä esimerkiksi tieto siitä, että asiointi edellyttää tulkkauksen järjestämistä tai muita erityisjärjestelyjä kuten sairaudesta tai vammausta aiheutuvaa kuljetuspalvelun tarvetta.

Asiointi voi edellyttää erityisjärjestelyjä myös asiakkaan mahdollisesta väkivaltaisuudesta tai muusta uhkaavasta käytöksestä johtuen. Tässä tarkoituksessa henkilöasiakasrekisteriin voitaisiin merkitä myös tieto asiakkaan mahdollisesta väkivaltaisuudesta tai muusta uhkaavasta käytöksestä. Tiedolla olisi vaikutusta siihen, miten tällaisen henkilön asiointi työ- ja elinkeinotoimistossa järjestettäisiin. Käytännössä työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaan, jonka tiedoissa olisi väkivaltaisuuksia koskeva merkintä, asiointi järjestettäisiin muuten kuin kahdenkeskisenä tapamisena virkailijan huoneessa. Mahdollisuutta merkitä tarvittaessa edellä mainittu tieto asiakkaan tietoihin voidaan pitää tarpeellisena työ- ja elinkeinotoimiston virkailijoiden turvallisuuden ja henkilökohtaisen koskemattomuuden kannalta. Tiedon merkitseminen edellyttäisi työ- ja elinkeinotoimistolta aina perusteltua ja painavaa syytä.

Henkilöasiakkaasta voitaisiin tallettaa rekisteriin myös henkilöasiakkaan koulutusta, työhistoriaa ja ammatillista osaamista koskevat tiedot (3 kohta) sekä asiakkaan palvelutarvetta ja suunnitelmia koskevat tiedot (4 kohta). Ehdotetut säännökset vastaisivat sisällöltään voimassa olevan URA-lain 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jonka mukaan henkilöasiakasrekisteriin voidaan tallettaa asiakkaan työmarkkinavalmiuksiin liittyvät tiedot. Ehdotettujen *3 ja 4 kohtien* sanamuotoja on selkiytetty kuvaamaan talletettavien tietojen sisältöä voimassaolevaa lakia täsmällisemmin.

Nykyistä vastaavasti henkilöasiakasrekisteriin voitaisiin tallettaa myös tiedot henkilöasiakkaalle tehdyistä työtarjouksista ja esitellyistä työnantajalle (5 kohta). Myös tältä osin ehdotettu kohta kuvaisi voimassa olevaa säännöstä ('osoitukset') selvemmin talletettavien tietojen sisältöä.

Ehdotetun *6 kohdan* mukaan henkilöasiakasrekisteriin talletettaisiin tiedot julkisista työvoima- ja yrityspalveluista ja muista työllistymistä edistävästä palveluista sekä asian tuntija-arvioinneista. Vastaavaa kohtaa ei sisälly voimassa olevaan lakiin. Käytännössä tiedot esimerkiksi työelämävalmennus- tai työharjoittelusopimuksesta merkitään työnantajan tietoihin siten, että tiedot ovat kyöksissä yksittäisen työnhakijan tietoihin.

Työnhakijalle tarjottua palvelua koskevia tietoja merkitään myös työnhakijatietoihin. Asiakkaan palveluprosessin etenemisen seurannan ja läpinäkyvyyden parantamiseksi tavoitteena on, että asiakkuuden eri vaiheissa tarjotut palvelut olisivat nykyistä paremmin hahmotettavissa henkilöasiakasrekisteriin merkityistä tiedoista.

Voimassa olevan URA-lain 4 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan henkilöasiakasrekisteriin voidaan tallettaa ammatillisen koulutuksen vaatimat terveydentila- ja muut tiedot sekä 9 kohdan mukaan ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelun vaatimat terveydentila- ja muut tiedot. Kohdat ehdotetaan yhdistettäväksi siten, että henkilöasiakasrekisteriin voitaisiin tallettaa julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tarjoamisen edellyttämät terveydentila- ja muut tiedot. Esimerkiksi työnvälityksen kannalta voi olla tarpeen merkitä henkilön terveydentilaan liittyvä rajoite, joka estää työskentelyn tietyissä tehtävissä.

Ehdotetun 8 kohdan mukaan henkilöasiakasrekisteriin talletettaisiin nykyistä vastaavasti työvoimapolitiittiset lausunnot. Lisäksi kohdassa ehdotetaan mainittavaksi myös työttömyysturvaan liittyvät selvitykset. Aiemmin työnhakijat toimittivat selvitykset pääosin paperiasiakirjoina. Nykyään selvitykset on mahdollista toimittaa myös sähköisessä muodossa Omat työttömyysturvatieidot -verkkopalvelun kautta, jolloin työ- ja elinkeinotoimisto voi tarkastella niitä suoraan työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän kautta.

Ehdotetun 9 kohdan mukaan henkilöasiakasrekisteriin talletettaisiin myös tiedot julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluvista etuuksista. Näitä olisivat muun muassa tiedot starttirahaa koskevista päätöksistä sekä tiedot matka-, yöpymis- ja muuttokustannusten korvauksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työnantajarekisteriin työvoima- ja yrityspalvelua varten talletettavista tiedoista. Momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa URA-lakia, mutta sen sanamuotoja on täsmennetty kuvaamaan talletettavien tietojen sisältöä nykyistä selkeämmin. Ehdotetun 2 kohdan mukaan työnantajarekisteriin voitaisiin tallettaa työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuuteen ja

asiointiin liittyvät tiedot. Ehdotettu kohta korvaisi voimassa olevan URA-lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan, jonka mukaan rekisteriin merkitään yhteydenottotiedot. Työnantajan ja työ- ja elinkeinotoimiston välisten yhteydenottojen lisäksi työnantajarekisteriin voitaisiin merkitä esimerkiksi tietoja työ- ja elinkeinotoimiston tekemistä työnantajakäynneistä. Ehdotetun kohdan perusteella rekisteriin voitaisiin merkitä myös tieto työ- ja elinkeinotoimiston päätöksestä koskien työnantajan palvelun rajoittamista ehdotetun 12 luvun 7 §:n perusteella tai työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä taikka ilmoituksen poistamisesta ehdotetun 3 luvun 3 §:n perusteella.

Ehdotetun 2 momentin 3 kohdan mukaan työnantajarekisteriin merkittäisiin työnantajan toimintaa ja palvelutarvetta koskevat tiedot. Ehdotettu kohta korvaisi voimassa olevan URA-lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan, jonka mukaan rekisteriin merkitään kuvaustiedot. Työnantajan toimintaa kuvaavia olisivat esimerkiksi tiedot työnantajan henkilöstörakenteesta ja toiminnan kehitysnäkymistä. Työnantajan palvelutarvetta koskevia tietoja olisivat tiedot työnantajan rekrytointitarpeesta ja rekrytoinnin organisoinnista, tiedot mahdollisesta henkilöstön vähentämistarpeesta, siihen liittyvistä palveluista ja muutosturvan toimintamallin organisoinnista sekä tiedot henkilöstön koulustarpeesta.

Ehdotetun 6 kohdan mukaan työnantajarekisteriin voitaisiin merkitä myös muut julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen suunnitteluun ja toimeenpanoon liittyvät tiedot. Tällaisia tietoja olisivat esimerkiksi yhdessä työnantajan kanssa toteutettavaa yhteishankintakoulutusta koskevat tiedot.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin palvelutuottajarekisteriin talletettavista tiedoista. Tiedot vastaisivat sisällöltään voimassa olevan URA-lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen järjestäjärekisteriin talletettavia tietoja. Ehdotetussa momentissa vastaavat tiedot voidaan merkitä myös muun palvelun kuin koulutuspalvelun tuottajan osalta. Lisäksi ehdotettujen kohtien sanamuotoa on täsmennetty kuvaamaan paremmin talletettavien tietojen tietosisältöä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan eri rekistereihin voidaan tallettaa myös muita kuin 1—3 momenteissa tarkoitettuja julkisen työvoima- ja yrityspalvelun suunnittelun, järjestämisen ja seurannan kannalta tarpeellisia tietoja, jotka eivät ole henkilötietoja. Nykyisen URA-lain 2 §:n 2 momenttia vastaavasti ehdotetussa momentissa todettaisiin lisäksi, että rekistereihin voi myös kuulua asiakirjoja sekä muuten työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä erillään pidettäviä tiedostoja. Tällaisia ovat esimerkiksi paperimuodossa olevat lääkärintodistukset, kuntoutuslausunnot ja muut vastaavat asiakirjat.

4 §. *Tietojen tallettaminen, poistaminen ja arkistointi.* Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin voimassaolevaa URA-lain 5 §:ää. Pykälän 1 momentti koskisi tietojen tallettamista työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään. Momentin mukaan asiakastietojen tallettamisesta tietojärjestelmään olisi kerrottava henkilöasiakkaalle. Asiaa koskeva säännös sisältyy voimassa olevaan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 5 §:n 3 momenttiin. Nykyistä vastaavasti rekisterin tulisi merkitä muulta kuin henkilöltä itseltään saadun henkilötiedon osalta se, mistä tieto on saatu ja kuka tiedon on merkinnyt.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin henkilöasiakasta koskevien tietojen poistamisesta. Henkilöasiakasta koskevat työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuuteen ja asiointiin liittyvät tiedot, palvelutarvetta ja suunnitelmia koskevat tiedot sekä tiedot työtarjouksista ja esittelyistä työnantajalle poistettaisiin lähtökohtaisesti kahden vuoden kuluttua tietoa koskevan merkinnän tekemisestä. Edellä mainitut tiedot ovat pääosin muuttuvaa ja päivitettävää tietoa tai tietoa, jonka säilyttäminen ei valtaosassa tapauksista ole tarpeen edellä mainitun kahden vuoden jälkeen. Muut asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot poistettaisiin, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut viisi vuotta. Jos tiedot olisivat kuitenkin tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta, tietoja ei voimassaolevaa lakia vastaavasti poistettaisi. Esimerkiksi työnhaun alkamista koskevaa tietoa ei poistettaisi kahden vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä, jos työnhaku jatkuisi edelleen katkeamattomana. Vastaavasti vaikk

ka asiakkuuden päättymisestä olisi kulunut yli viisi vuotta, esimerkiksi ESR- rahoituksella järjestettyä palvelua koskevaa tietoa ja muita tähän liittyviä asiakkaan tietoja ei poistettaisi, koska EU-säännökset edellyttävät tietojen säilyttämistä 10 vuoden ajan ohjelmakauden alusta lukien.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tietojen arkistointiin sovellettaisiin nykyistä vastaavasti arkistolain (831/1994) säännöksiä.

5 §. *Käyttöoikeuden myöntäminen ja salassa pidettävien henkilötietojen luovuttaminen eräissä tilanteissa.* Pykälän 1 momentti olisi uusi. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakaspalvelutietojärjestelmä on valtakunnallisesti yksi yhtenäinen järjestelmä, joka on käytössä kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen Työlinjalla. Tietojärjestelmää käytetään myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa sekä työ- ja elinkeinoministeriössä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinoministeriön virkamiehillä on pääsääntöisesti vain katseluoikeudet tietojärjestelmään. Käyttöoikeus tietojärjestelmään on vain niillä virkamiehillä tai työntekijöillä, joiden virka- tai työtehtävien hoitaminen sitä edellyttää. Ehdotettu 1 momentti ei muuttaisi nykytilaa, mutta täsmentäisi lain tasolla työ- ja elinkeinoviranomaisten ja työ- ja elinkeinoministeriön oikeutta käyttää työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää.

Ehdotetun 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimiston, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön virkamies, jolle olisi myönnetty käyttöoikeus työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään, voisi salassapitosäännösten estämättä hakea ja käyttää asiakastietojärjestelmään talletettuja tietoja riippumatta siitä, mikä työ- ja elinkeinotoimisto on merkinnyt tiedot tietojärjestelmään. Säännös ei kuitenkaan oikeuttaisi vapaaseen tietojen hakemiseen tai käyttämiseen, vaan siihen tulisi aina olla laista johtuva peruste. Työ- ja elinkeinoviranomaisella ja työ- ja elinkeinoministeriöllä olisi ehdotetun 1 momentin nojalla oikeus hakea ja käyttää tietoja asiakastietojärjestelmästä, jos se on tarpeen asiakaspalvelun järjestämiseksi, vireillä ole-

van asian selvittämiseksi tai ratkaisemiseksi taikka valvonta-, kehittämis- tai seurantatehtävän suorittamiseksi.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin käyttöoikeuden myöntämisestä muulle taholle kuin työ- ja elinkeinoviranomaiselle. Voimassaolevan URA-lain 6 §:n 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö tai työ- ja elinkeinotoimisto saatuaan ministeriöltä luvan voi myöntää käyttöoikeuden tietojärjestelmään sille, joka on toimeksiantosuhteessa työvoimaviranomaiseen. Koska työ- ja elinkeinotoimistojen käytännöt luvan myöntämiseen liittyen ovat vaihdelleet suuresti, ehdotetun 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimistot eivät enää jatkossa voisi myöntää käyttöoikeuksia tietojärjestelmään. Käyttöoikeuden myöntäisi aina joko työ- ja elinkeinoministeriö tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Yhtenäisen käytännön varmistamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla olisi lisäksi velvollisuus ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle ulkopuolisille tahoille myöntämistään käyttöoikeuksista.

Samalla myös täsmennettäisiin sitä, missä tilanteessa käyttöoikeus voitaisiin myöntää ulkopuoliselle taholle. Käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä olisi, että ulkopuolinen taho joko työ- ja elinkeinoministeriön tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristöministeriön toimeksiannosta tekisi erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä taikka suorittaisi erikseen määriteltä palvelutehtävää. Käyttöoikeus voitaisiin siten myöntää esimerkiksi ministeriön tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ulkopuoliselta palveluntuottajalta tilaaman sisäisen tarkastuksen suorittamiseksi sekä arviointitutkimuksen tai muun selvityksen tekemiseksi joko alueellisesti tai valtakunnallisesti. Käyttöoikeutta asiakastietojärjestelmään ei sen sijaan lähtökohtaisesti myönnettäisi erilaisille paikallisesti tai alueellisesti toteutettaville hankkeille, vaikka ne rahoitettaisiinkin työ- ja elinkeinohallinnon varoin (työllisyyspoliittiset avustukset, erilaiset ESR-projektit). Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen yksittäisten hankkeiden toteuttajille edellyttäisi jatkossakin henkilöasiakkaan erikseen antamaa suostumusta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö päättäisi viranomaisten

toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään sisältyvien, salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa lakia.

**6 §. Suostumus tietojen luovuttamiseen työnantajalle.** Pykälässä säädettäisiin työnantajalta pyydetystä suostumuksesta tietojen luovuttamiseen työnantajalle. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassaolevaa URA-lain 7 §:ää.

Voimassa olevan URA-lain 8 §:n 2 momentin mukaan työvoimaviranomainen voi valmistaa työnhakija-asiakkaiden nimenomaisesta kirjallisesta pyynnöstä työnantaja-asiakkaita varten yleisesitteitä ja luetteloita työnhakija-asiakkaistaan. Koska tällaisia yleisesitteitä tai luetteloita ei käytännössä enää valmisteta, vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi lakiin.

#### 14 luku **Muutoksenhaku**

Muutoksenhaun osalta esitetään säädettäväksi muutoksenhakua koskeva säännös (1 §), jonka on tarkoitus soveltua mahdollisimman laajasti ehdotetun lain nojalla tehtäviin päätöksiin. Muutoksenhaku perustuisi lähtökohtaisesti yleislakeihin eli hallintolakiin ja hallintolainkäyttölakiin. Luvussa säädettäisiin myös muutoksenhaun vaikutuksesta päätöksen täytäntöönpanoon (2 §) ja välttämättömistä poikkeuksista pääsäännön mukaiseen muutoksenhakuun (3 §).

**1 §. Oikaisuvaatimus ja valitus.** Voimassaolevasta laista poiketen uuteen lakiin ehdotetaan otettavaksi muutoksenhakusäännös, joka koskisi kaikkia lain nojalla tehtäviä hallinto-päätöksiä, jollei toisin säädettäisi.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen ehdotetun lain nojalla tekemään päätöksen saisi vaatia oikaisua hallintolain mukaisesti. Oikaisuvaatimusmenettelystä on säännökset hallintolain 7 a luvussa. Hallintolain 49 b §:n johdosta alkuperäiseen päätökseen ei saisi hakea muutosta suoraan valittamalla, vaan vasta oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä saisi valittaa. Oikaisuvaatimus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedok-



sisaannista. Hallintolaissa on lisäksi säännökset oikaisuvaatimuksen muodosta, sisällyksestä, kiireellisyydestä sekä oikaisuvaatimuksen ratkaisemisesta ja virheen korjaamisesta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätöksestä voisi valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntäisi valitusluvan.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin yksilöidysti päätöksistä, joita koskisi muutoksenhakukiello. Momentissa luetelluista päätöksistä ei saisi vaatia oikaisua eikä niistä saisi valittaa. Muutoksenhakukiello koskisi sellaisia työ- ja elinkeinoviranomaisen päätöksiä, jotka ovat perustuneet työ- ja elinkeinoviranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Koska asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta ehdotetussa laissa tarkoitettuihin palveluihin, tuomioistuin ei voisi määrätä palvelua tarjottavaksi eikä tukea tai korvausta maksettavaksi, jos siihen ei ole käytettävissä määrärahaa tai sen myöntäminen riippuu työ- ja elinkeinoviranomaisen harkinnasta.

Ehdotetun 1 kohdan mukaan muutosta ei saisi hakea työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka perustuu ehdotetussa 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin edellytyksiin. Mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen opiskelijavalinnan edellytykset koskevat yleisesti työvoimakoulutuksen tarkoituksenmukaisuuden arviointia, työ- ja elinkeinoviranomaisen toteamaa koulutustarvetta ja opiskelijaksi hakeutuvan soveltuvuutta koulutukseen. Muutoksenhakukiello koskisi esimerkiksi tilannetta, jossa työvoimakoulutukseen on enemmän valintakriteerit täyttäviä hakijoita kuin koulutukseen voidaan valita. Tällöin työ- ja elinkeinoviranomaisen valitsee työvoimakoulutukseen soveltuvimmat hakijat, joiden koulutustarpeen arvioidaan olevan suurin. Tällaiseen päätökseen ei voisi hakea muutosta.

Muutoksenhakukiello koskisi ehdotetun 2 kohdan mukaan myös päätöksiä, joissa palkkatukea ei ole myönnetty ehdotetun 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin perusteella. Muutosta ei siten voisi hakea päätökseen, jos

palkkatukea ei ole myönnetty sillä perusteella, että se ei työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan paranna työttömän työnhakijan ammattitaitoa, osaamista tai työmarkkina-asemaa ja siten edistä tämän työllistymistä avoimille työmarkkinoille tai jos tuella palkattavan tuottavuuden ei arvioida olevan alentunut tarjolla olevassa työtehtävässä.

Palkkatukea koskevasta päätöksestä ei myöskään saisi valittaa siltä osin kun päätös koskisi palkkatuen määrää tai kestoa. Palkkatuen määrä ja kesto perustuvat aina työ- ja elinkeinotoimiston harkintaan arvioidusta tuottavuuden alenemasta. Määrää ja kestoa koskevaa harkintaa rajaavat laissa määritellyt enimmäismäärä ja -kesto.

Muutoksenhakukiellon piiriin kuuluisivat ehdotetun 3 kohdan mukaan matka- ja yöpymiskustannusten ja muuttokustannusten korvaamista koskeva päätös, jos kustannusten korvaamista ei olisi pidetty tarkoituksenmukaisena työvoiman saatavuuden ja työttömän työllistymisen kannalta. Muilta osin matka- ja muuttokustannusten korvaamista koskeviin päätöksiin voisi hakea muutosta.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan muutosta ei saisi hakea myöskään päätökseen, joka koskisi valtion omiin investointeihin myönnettävää työllisyysmäärärahaa. Tällä tarkoitettaisiin niin sanotun työllisyystyöohjelman puitteissa valtion rakennuttaville toimintayksiköille myönnettävää avustusta, jonka saajat ovat valtion viranomaisia, liikelaitoksia ja muita julkisoikeudellisia yksiköitä. Mainituilla yksiköillä ei katsota olevan oikeussuojan tarvetta, minkä vuoksi ehdotetaan säädettäväksi valituskiellosta.

2 §. Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon. Hallintolainkäyttölain 31 §:stä ilmenevän pääsäännön mukaan hallintopäätöstä ei saa lähtökohtaisesti panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Ehdotettavaan lakiin sisältyy asiaryhmiä, joiden osalta täytäntöönpanon olisi tapahduttava hallintolainkäyttölain pääsäännöstä poiketen välittömästi. Esimerkkinä voidaan mainita koulutuksen, valmennuksen tai kokeilun keskeyttämistä koskeva päätös tai työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymistä tai ilmoituksen poistamista koskeva päätös. Näiden päätösten osalta täy-

täntöönpanon keskeytyminen muutoksen haun vuoksi tarkoittaisi sitä, että päätös menettäisi tosiasiallisen merkityksensä. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että päätös voitaisiin panna täytäntöön siitä tehdystä oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai valitusviranomainen toisin päättäisi.

**3 §. Eräitä päätöksiä koskeva muutoshaku.** Ehdotetun 5 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaan sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain, ammattikorkeakoululain ja yliopistolain säännöksiä opiskelijaksi ottamisen perusteista, kelpoisuudesta opintoihin, esteettömyydestä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä sekä opiskelijaksi ottamiseen tai opiskelijavalintaan liittyvästä tiedonsaannista. Omaehtoisesti mainittuihin oppilaitoksiin hakeutuvilla henkilöillä on mahdollisuus hakea muutosta opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen oppilaitosta koskevan lain mukaisesti. Myös työvoimakoulutukseen hakeutuvilla, jotka jäävät valitsematta koulutukseen mainittujen koulutuslainsäädännöstä johtuvien seikkojen vuoksi, ehdotetaan säädettäväksi vastaava mahdollisuus hakea muutosta opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen.

Vaikka työ- ja elinkeinoviranomainen tekee työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevan päätöksen, koulutuspalvelun tuottaja arvioi koulutuslainsäädännössä olevia opiskelijavalinnan edellytyksiä ja niiden mahdollista puuttumista. Tästä syystä ehdotetun 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoviranomaisen päätökseen, joka on perustunut oppilaitosta koskevassa lainsäädännössä säädettyihin opiskelijavalinnan edellytyksiin, voisi hakea muutosta sen mukaisesti kuin asianomaisessa laissa säädetään. Ammatillisesta koulutuksesta ja ammatillisesta aikuis- koulutuksesta annetun lain mukaan oikaisua haetaan aluehallintovirastolta, jonka päätöksestä voi valittaa hallintolainkäyttölain mukaisesti. Ammattikorkeakoululain mukaan päätökseen voi hakea oikaisua ammattikorkeakoulun hallitukselta, jonka päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Yliopistolain mukaan päätökseen voi hakea oikaisua yli-

opistolta ja oikaisuvaatimuksesta annetusta päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valmen- nuksessa tai kokeilussa sattunutta tapaturmaa tai saatua ammattitautia koskevasta valtio- konttorin päätöksestä saisi valittaa sen mu- kaisesti kuin tapaturmavakuutuslaissa sääde- tään. Säännös vastaisi nykytilaa.

## 15 luku Voimaantulo

**1 §. Voimaantulo.** Pykälässä säädettäisiin ehdotetun lain voimaantulosta. Laki ehdote- taan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuu- ta 2013. Yritystoiminnan kehittämispalveluja koskeva ehdotettu 8 luvun 5 § ehdotetaan tu- lemaan voimaan kuitenkin vasta 1 päivänä tammikuuta 2014. Ehdotettu 8 luvun 5 § kor- vaisi pienten ja keskisuurten yritysten osaa- misen kehittämispalveluista annetun lain säännökset. Laki pienten ja keskisuurten yri- tysten osaamisen kehittämispalveluista ehdo- tetaan kumottavaksi erillisellä kumoamis- säännöksellä, joka tulisi voimaan 1.1.2014.

**2 §. Kumottavat säädökset.** Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta korvaisi julki- sesta työvoimapalvelusta annetun lain ja työ- hallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain.

**3 §. Siirtymäsäännökset.** Pykälässä sääde- täisiin kumottavaksi ehdotettavan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain soveltami- sesta ehdotetun lain voimaan tultua. Ehdote- tun 1 momentin mukaan palveluihin tai toi- menpiteisiin sekä niiden ajalta henkilöasiak- kaalle maksettaviin etuuksiin sovellettaisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännöksiä, jos palvelu tai toimenpide olisi aloitettu en- nen ehdotetun lain voimaantuloa ja jatkuisi yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna lain voi- maan tulon jälkeen. Henkilöasiakkaalle pal- velun tai toimenpiteen ajalta maksettavilla etuuksilla tarkoitettaisiin julkisesta työvoi- mapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettua ylläpitokorvausta ja saman luvun 6 §:ssä tarkoitettua harkinnanvaraista ylläpi- tokorvausta sekä etuusasetuksen 12 §:ssä tar- koitettua harkinnanvaraista päivärahaa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoi- tettuun työllistämistukeen sovellettaisiin jul-

kisesta työvoimapalvelusta annetun lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännöksiä, jos työsuhde tai yritystoiminta, jonka perusteella tukea maksettaisiin, olisi alkanut ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Siirtymäsäännöksen perusteella palkkatuki, osa-aikaisä ja starttiraha maksettaisiin nykyisten säännösten mukaan, jos palkkatuella palkatun tai osa-aikaisäijaisen työsuhde tai starttirahaa hakevan yritystoiminta olisi alkanut ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Jos osa-aikaisää koskeva sopimus olisi tehty jaksotetusti siten, että yksi tai useampi jakso ajoituisi kokonaan ehdotetun lain voimaantulon jälkeiseen aikaan, osa-aikaisää voitaisiin maksaa nykyisten säännösten mukaisesti myös näiden jaksojen ajalta edellyttäen, että ensimmäinen jakso ja osa-aikaisäijaisen työsuhde olisi alkanut ennen lain voimaantuloa.

Ehdotetussa 3 *momentissa* säädettäisiin niin sanotun 500 päivän kertymän laskemisesta. Kertymätiedolla on merkitystä myönnettäessä palkkatukea.

Palkkatukea koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että voimassa olevassa laissa oleva termi 'vaikeasti työllistyvä' korvattaisiin ilmaisulla '500 päivältä työttömyysetuutta työttömyyden perusteella saanut'. Ehdotetun lain tultua voimaan kaikkien työttömyysetuutta saavien osalta 500 päivän kertymään otettaisiin huomioon vain ne päivät, joiden ajalta työttömyysetuutta on maksettu työttömyyden perusteella. Voimassa olevan lain mukaan kertymään on laskettu myös ne päivät, joiden ajalta työttömyyspäivärahaa on maksettu työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella.

Tarkoituksena ei ole, että ehdotetun lain tultua voimaan kaikkien työttömien työnhakijoiden kertymätiedot tarkistettaisiin ja muutettaisiin vastaamaan uusia säännöksiä. Tämä aiheuttaisi merkittävästi hallinnollista työtä sekä saattaisi johtaa työttömien työnhakijoiden kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen. Tästä syystä myönnettäessä palkkatukea ehdotetun lain 7 luvun mukaisesti säännöksissä tarkoitettuun 500 päivän kertymään laskettaisiin myös ne päivät, joiden ajalta tulla palkattavalle on ennen ehdotetun lain voimaantuloa maksettu työttömyyspäivärahaa työllistymistä edistävään palveluun osal-

listumisen perusteella. Lisäksi kertymään laskettaisiin päivät, joiden ajalta työttömyyspäivärahaa olisi maksettu sellaisen työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella, joka olisi alkanut ennen ehdotetun lain voimaantuloa ja jatkuisi yhdenjaksoisesti lain voimaantulon jälkeen. Jos työllistymistä edistävä palvelu olisi alkanut ehdotetun lain voimaantulon jälkeen, palvelun ajalta maksettuja työttömyyspäivärahopäiviä ei laskettaisi mukaan 500 päivän kertymään.

Ehdotetussa 4 *momentissa* säädettäisiin liikkuvuusavustusten, työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen liittyvien etuuksien sekä ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluja saavien ja vajaakuntoisten henkilöasiakkaiden tukemiseksi tarkoitettujen etuuksien maksamisesta. Kustannusten korvaamiseen sovellettaisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännöksiä, jos kustannukset olisivat aiheutuneet matkasta tai muusta tapahtumasta, joka olisi tapahtunut ennen ehdotetun lain voimaantuloa.

Ehdotetun 5 *momentin* mukaan muutoksenhakuun sovellettaisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain säännöksiä, jos työ- ja elinkeinoviranomaisen päätös olisi tehty ennen ehdotetun lain voimaantuloa.

Ryhmälomautusmenettelystä luopuminen edellyttää verkkopalveluna tapahtuvan työnhaun käynnistämisen kehittämistä. Riittävien verkkopalveluiden arvioidaan olevan käytettävissä noin puoli vuotta ehdotettujen lakimuutosten voimaantulon jälkeen. Tästä syystä ehdotetussa 6 *momentissa* säädettäisiin, että ryhmälomautusmenettelyä sovellettaisiin 30 päivään kesäkuuta 2013 asti.

Työ- ja elinkeinoministeriö päätti keväällä, että työnantajille tarjottavien maksullisten HRV-palvelujen tuottamistapaa selvitetään ja maksullisten palvelujen tuottamista viraston maksullisena palvelutoimintana jatketaan vuoden 2013 loppuun saakka. Tästä säädettäisiin ehdotetussa 7 *momentissa*. Palvelujen järjestämiseen sovellettaisiin nykyisen lain 4 luvun 6 §:ää sekä sen nojalla asettuja asetusten säännöksiä.

## 1.2 Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain kumoamisesta

Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista ehdotetaan kumottavaksi erillisellä kumoamissäännöksellä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat tuottaneet mainitussa laissa tarkoitettuja palveluja ESR-rahoituksella ns. itse toteutettavina hankkeina. Hankkeita koskevat hanke-suunnitelmat ja päätökset on pääsääntöisesti tehty vuoden 2013 loppuun saakka. Lisäksi meneillään olevissa hankkeissa palvelujen hankkimista koskevat sopimukset palvelun tuottajien kanssa on tehty siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maksaa palvelun tuottajalle palvelun hinnan kokonaisuudessaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus perii pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun asiakkaan omarahoitusosuuden asiakkaalta jälkikäteen. Ehdotettuun lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ei sisälly vastaavaa säännöstä, vaan tarkoituksena on, että asiakas maksaa itse oman rahoitusosuutensa suoraan palvelun tuottajalle. Nykyisten hankkeiden mahdollisimman sujuvan loppuunviemisen varmistamiseksi ehdotetaan, että laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain kumoamisesta tulisi voimaan 1.1.2014, jolloin myös ehdotettu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 8 luvun 5 § tulisi voimaan.

## 1.3 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

### 1 luku. Yleiset säännökset

**3 §. Etuuden saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet.** Säännökseen tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiikasta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkisesta työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämistä johtuva tekninen muutos.

**5 §. Määritelmät.** Pykälän 1 momentin 10 ja 11 kohtaan tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiikasta annetun lain kumoamisesta ja

ehdotetun julkisesta työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämistä johtuvat muutokset. Momentin 14 kohtaa muutettaisiin tasavallan presidentin kansliasta annettua lakia (100/2012) koskevan viittauksen osalta.

Momentin 15 kohta olisi uusi. Siinä määriteltäisiin työllistymistä edistävät palvelut. Työllistymistä edistäviä palveluita olisivat nykyistä 10 luvun 1 §:ää vastaavasti työvoimakoulutus, työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu, kotoutumisen edistämistä annetussa laissa tarkoitettu omaehtoinen opiskelu sekä kuntouttava työtoiminta. Uusista julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädettäväksi ehdotetuista palveluista työllistymistä edistäviä palveluita olisivat työnhakuvalmennus, uravalmennus ja kokeilu.

Työllistymistä edistävien palveluiden ajalta muun muassa maksetaan työttömyysetuus korotettuna ja esimerkiksi palveluista kieltäytyminen ja palvelun keskeyttäminen voi johtaa työttömyysetuuden menettämiseen. Tämän vuoksi työllistymistä edistävän palvelun määritelmän muuttamisella on vaikutusta työnhakijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

### 2 a luku. Työvoimapolitiikasta moitittava menettely

**5 §. Pätevä syy työstä kieltäytymiseen.** Säännöksestä poistettaisiin viittaus julkisesta työvoimapolitiikasta annetussa laissa tarkoitettuihin epäsiivoksiin tai hyvän tavan vastaisiin työtehtäviin. Muutos olisi tekninen, eikä sillä olisi vaikutusta säännöksen soveltamiskäytäntöön eikä se muuttaisi työnhakijan oikeuksia tai velvollisuuksia.

**12 §. Työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytyminen ja palvelun keskeyttäminen.** Säännöksen 1–4 momenttiin tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiikasta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkisesta työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain sekä 1 luvun 5 §:ään ehdotetun määritelmäsäännöksen säätämistä johtuvat muutokset.

Pykälän 5 momentin mukaan työnhakijalle ei asetettaisi korvauksetonta määräaika, jos hän on hakenut oikaisua tai valittanut työ- ja elinkeinotoimiston päätöksestä, joka koskee työllistymistä edistävän palvelun keskeyttämistä. Menettely olisi sama kuin voimassa

olevassa 5 momentissa on säädetty työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen osalta.

Työ- ja elinkeinotoimisto selvittäisi, tuleeko työnhakijalle asettaa korvaukseton määräaika, kun oikaisuvaatimus- tai valitusasia on ratkaistu lainvoimaisesti. Korvaukseton määräaika alkaisi aina työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä lukien. Jos oikaisuvaatimus tai valitus olisi ilmeisen aiheeton, korvaukseton määräaika voitaisiin asettaa heti.

**13 §.** *Pätevä syy työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen.* Säännökseen tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoimaja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**14 §.** *Toistuva työvoimapolitiittisesti moitittava menettely.* Säännökseen tehtäisiin lähinnä 1 luvun 5 §:ään ehdotetusta määritelmä-säännöksestä johtuvat muutokset.

### 3 luku **Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

**2 §.** *Etuuspäivien määrä viikossa.* **4 §.** *Esitävät sosiaalietuudet.* Säännöksiin tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoimaja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset. 4 §:n 2 momentin 6 kohta koulutustuen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta kumottaisiin, mutta asiasta säädettäisiin siirtymäsäännöksessä 6 kohtaa vastaavasti.

### 5 luku **Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset**

**3 §.** *Palkansaajan työssäoloehto.* **7 §.** *Yrittäjän työssäoloehto.* **10 §.** *Työssäoloehdon voimassaolo.* **11 §.** *Työssäoloehto eräissä tilanteissa.* Säännöksiin tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoimaja yrityspalvelua koskevan lain sekä 1 luvun 5 §:ään ehdotetun määritelmä-säännökseen säätämisestä johtuvat muutokset.

**4 §.** *Palkansaajan työssäoloehdoton luettava työ.* Säännöksestä poistettaisiin viittaus julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain mu-

kaiseen niin sanottuun yhdistelmätukeen. Yhdistelmätuella tuetun työn lukemisesta työssäoloehdoton säädettäisiin asiasisällöltään nykytilaa vastaavasti siirtymäsäännöksessä.

### 6 luku **Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

**3 b §.** *Korotusosan ja korotetun ansio-osan maksaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta.* **3 c §.** *Muutosturvalisän ja muutosturvan ansio-osan maksamisen edellytykset.* **8 §.** *Päivärahaikävien alkaminen alusta.* Säännöksiin tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoimaja yrityspalvelua koskevan sekä 1 luvun 5 §:ään ehdotetun määritelmä-säännökseen säätämisestä johtuvat muutokset.

### 7 luku **Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**

**1 §.** *Oikeus työmarkkinatukeen.* **3 §.** *Oikeus työmarkkinatukeen matka-avustuksena.* **5 §.** *Oikeus työmarkkinatuen korotusosaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta.* **8 §.** *Työmarkkinatuki ilman tarveharkintaa.* **9 §.** *Osittainen työmarkkinatuki.* Säännöksiin tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoimaja yrityspalvelua koskevan sekä 1 luvun 5 §:ään ehdotetun määritelmä-säännökseen säätämisestä johtuvat muutokset.

### 10 luku **Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset**

**1 §.** *Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta.* Säännökseen 2 momentti kumottaisiin, koska työllistymistä edistävät palvelut määriteltäisiin 1 luvun 5 §:ssä.

**2 §.** *Työttömyysetuuteen oikeutettu.* Säännökseen tehtäisiin julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoimaja yrityspalvelua koskevan lain sekä 1 luvun 5 §:ään ehdotetun määri-

telmäsäännöksen säätämisestä johtuvat muutokset

**3 §.** *Poissaolo työllistymistä edistävästä palvelusta.* Pykälään tehtäisiin työllistymistä edistävien palveluiden määritelmän muuttamisesta johtuva muutos.

**6 §.** *Kulukorvaus.* Säännökseen tehtäisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuva tekninen muutos. Kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettava ylläpitokorvaus muutettaisiin kulukorvaukseksi yhdenmukaisesti muiden palveluiden ajalta maksettavan korvauksen kanssa.

#### 11 luku **Toimeenpanoa koskevat säännökset**

**2 §.** *Velvollisuus tietojen antamiseen.* Säännökseen tehtäisiin 1 luvun 5 §:ään ehdotetun määritelmäsäännöksen säätämisestä johtuvat muutokset.

#### 13 luku **Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

**1 §.** *Oikeus tietojen saamiseen.* Säännökseen tehtäisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuva tekninen muutos.

**3 §.** *Tietojen luovuttaminen.* **9 §.** *Työttömyysturva-asiamiehen tiedonsaanti- ja läsnäolo-oikeus.* Työllisyyden edistämistoimikunnat eivät enää antaisi jaostokokoonpanossa lausuntoja yksittäisen työnhakijan työttömyysturva-oikeutta koskevissa valitusasioissa. Tämän vuoksi säännöksistä poistettaisiin maininta työ- ja elinkeinotoimiston oikeudesta luovuttaa toimikunnalle yksittäistä työnhakijaa koskevia tietoja ja työttömyysturva-asiamiehen läsnäolo-oikeudesta toimikunnan kokouksissa. 9 §:n muuttamisesta huolimatta ehdotettu TY-neuvottelukunta voisi halutesaan kutsua työttömyysturva-asiamiehen koukusiinsa asiantuntijan ominaisuudessa.

#### 14 luku **Erinäisiä säännöksiä**

**3 a §.** *Työmarkkinatuen rahoitus.* Säännökseen tehtäisiin 1 luvun 5 §:ään ehdotetun

määritelmäsäännöksen säätämisestä johtuva muutos.

**3 d §.** *Muita rahoitusta koskevia säännöksiä.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös muutettaisiin vastaamaan ehdotettua lakia julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta.

*Voimaantulo.* Työllistymistä edistävien palveluiden osalta olisi tarkoituksenmukaisinta, että ennen esitettyjen muutosten voimaantuloa aloitettuihin palveluihin sovellettaisiin kokonaisuudessaan muutosten voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tästä tulisi säätää ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain lisäksi työttömyysturvalain siirtymäsäännöksessä. Säännös koskisi palveluja, jotka jatkuvat yhdenjaksoisesti lain voimaantulon jälkeen sekä palveluita, joiden ensimmäinen jakso on järjestetty ennen muutosten voimaantuloa ja myöhemmät jaksot muutosten voimaantulon jälkeen.

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ajalta on vuoden 2010 alusta lukien maksettu koulutustukea ainoastaan silloin, kun koulutus on alkanut viimeistään vuonna 2009. Tällaisia koulutusjaksoja voi vielä olla kesken.

Työnantajalle on voitu maksaa palkkauskustannuksiin niin sanottua yhdistelmätukea. Yhdistelmätukea koskevilla säännöksillä voi olla merkitystä niin kauan, kun yhdistelmätuella tuettu työ voisi tulla luettavaksi työnhakijan työssäoloehtoon. Näistä syistä työttömyysturvalain siirtymäsäännöksessä olisi välttämätöntä säätää, että koulutustuen ja yhdistelmätuen osalta noudatettaisiin työttömyysturvalain muutettavaksi esitettyjä säännöksiä myös muutosten voimaantulon jälkeen.

#### 1.4 **Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

**10 §.** *Alkukartoituksen järjestäminen.* **12 §.** *Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumissuunnitelman kesto.* Säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**13 §.** *Kotoutumissuunnitelman laatiminen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin ehdotetun julkista

työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain 2 luvun 7 §:n soveltamisesta kotoutumisen edistämiseksi annetun lain säännösten lisäksi sellaiseen kotoutumissuunnitelmaan, jonka laatimiseen työ- ja elinkeinotoimisto osallistuu. Ehdotettu säännös ei muuttaisi nykyistä käytäntöä, mutta täsmentäisi muun muassa laadittavan suunnitelman sisältöä sekä selkiyttäisi kotoutumissuunnitelman hyväksymiseen ja arkistointiin liittyviä säännöksiä.

**18 §.** *Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen.* **21 §.** *Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen ja maahanmuuttajan ohjaaminen koulutukseen.* **22 §.** *Omaehtoisen opiskelun tukeminen.* **25 §.** *Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun.* **37 §.** *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät.* **40 §.** *Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät.* **64 §.** *Kokeilun suhde muuhun lainsäädäntöön.* **70 §.** *Kokeiluun osallistuvaa työ- ja elinkeinotoimistoa koskevat säännökset.* **72 §.** *Kokeilun aikaisen kotoutumiskoulutuksen hankinta.* **74 §.** *Kokeilun aikaiseen kotoutumiskoulutukseen valinta.* **75 §.** *Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikana.* **78 §.** *Kokeilun aikaisen kotoutumistuen maksaminen.* **82 §.** *Muutoksenhaku.* Säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

#### **1.5 Laki työsopimuslain muuttamisesta**

#### **1.6 Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

#### **1.7 Laki julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

#### **1.8 Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 49 §:n muuttamisesta**

Työsopimuslakiin, merityösopimuslakiin, julkisista hankinnoista annettuun lakiin ja yhteistoiminnasta yrityksissä annettuun lakiin (334/2007) ehdotetaan tehtäviksi julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä joh-

tuvat tekniset muutokset (Lakiehdotukset 5—8).

### **1.9 Laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain muuttamisesta**

**1 §.** *Lain tarkoitus.* Voimassa olevan pykälän 2 momentin 1 kohdassa vajaakuntoisen määritelmä vastaa julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain 1 luvun 7 §:n 6 kohdan vajaakuntoisen määritelmää. Momentin 2 kohdan mukaan pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan työntekijää, joka ennen työsuhteen alkamista on ollut julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu pitkäaikaistyötön tai 12 kohdassa tarkoitettu vaikeasti työllistyvä työtön työnhakija. Ehdotetussa laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta käsitteet vajaakuntoinen ja vaikeasti työllistyvä ehdotetaan korvattavaksi uusilla ilmaisuilla. Pitkäaikaistyöttömän käsitteestä luovuttaisiin kokonaan.

Sosiaalisista yrityksistä annetun lain 1 § ehdotetaan muuttavaksi siten, että *1 ja 3 kohdat* vastaisivat ehdotetussa laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta käytettyjä käsitteitä. Ehdotettu *2 kohta* vastaisi nykyisen julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain pitkäaikaistyöttömän määritelmää. Ehdotetut muutokset eivät muuttaisi säännöksen soveltamisalaa.

**3 §.** *Sosiaalisen yrityksen tukeminen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**4 §.** *Rekisteröinti sosiaalisten yritysten rekisteriin.* **5 §.** *Työllistettyjen osuus.* Säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi vajaakuntoisen ja pitkäaikaistyöttömän käsitteistä luopumisesta johtuvat muutokset.

**6 §.** *Sosiaalisten yritysten rekisteri ja tallettavat tiedot.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain kumoamisesta ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**7 §.** *Poistaminen sosiaalisten yritysten rekisteristä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi va-

jaakuntoisen ja pitkäaikaistyöttömän käsitteistä luopumisesta johtuvat muutokset.

#### **1.10 Laki vuorotteluvapaalain 9 §:n muuttamisesta**

**9 §.** *Sijainen.* Voimassa olevassa vuorotteluvapaalain 9 §:ssä viitataan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa olevaan nuoren määritelmään ja 5 kohdassa olevana pitkäaikaisyöttömän määritelmään. Ehdotetussa laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ei olisi mainittuja määritelmiä. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi nuoren ja pitkäaikaistyöttömän määritelmistä luopumisesta johtuvat muutokset.

#### **1.11 Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

**2 §.** *Soveltamisala.* Voimassa olevassa lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 §:n 2 momentissa viitataan työllisyyslakiin, työmarkkinatuesta annettuun lakiin (1542/1993) ja työvoimapalvelulakiin, jotka on kumottu 1.1.2003, jolloin laki julkisesta työvoimapalvelusta tuli voimaan. Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämistä johtuvat muutokset.

Voimassa olevan lain 2 §:n 3 momentissa on erityinen työmarkkinatoimenpiteitä koskeva rajoitus, jonka mukaan työvoimaviranomainen ei voi tehdä työkokeilua, työelämävalmennusta tai työharjoittelua koskevaa sopimusta laissa tarkoitetuista tehtävistä, jos henkilö ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä. Mainittua rajoitetta koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, jonka 4 luvun 7 §:ssä säädettäisiin kattavasti työkokeilua koskevista rajoitteista.

**3 §.** *Työnantajan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi.* Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämistä johtuvat muutokset.

#### **1.12 Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta**

47 luku Työrikoksista

**6 §.** *Työnvälityksen maksukiellon rikkominen.* Rikoslain 47 luvun 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi rikosnimikkeen ja tunnusmerkitön osalta.

Voimassa oleva rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan joka perii maksun työllistymiseen suoranaisesti tähtäävistä työnvälityspalveluista henkilöasiakkaalta tai työnvälityksestä merenkulkijoille, on tuomittava työnvälitysr rikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. Säännöksessä tarkoitetut työllistymiseen suoranaisesti tähtäävät työnvälityspalvelut on määritelty julkisesta työvoimapalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 28 §:ssä. Rikoslain 47 luvun 6 §:ssä ei viitata voimassa olevaan lakiin julkisesta työvoimapalvelusta, jonka 4 luvun 2 §:ssä säädetään työnvälityksen maksukiellosta ja joka sisältää asetuksenantovaltuuden, jonka nojalla työllistymistä suoranaisesti edistävät palvelut on mainitussa asetuksessa määritelty.

Ehdotetussa laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta säädettäisiin työnvälityksen maksukiellosta nykyistä täsmällisemmin. Ehdotetun lain 12 luvun 5 §:n 1 momentissa säädettäisiin toimista, joiden katsottaisiin kuuluvan yksityisiä työvoimapalveluita koskevan työnvälityksen maksukiellon piiriin. Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavat eivät saisi nykyistä vastaavasti periä henkilöasiakkaalta maksua tarjolla olevia avoimia työpaikkoja koskevien tietojen välittämisestä, työnhakijalle sopivien työpaikkojen etsimisestä ja tarjoamisesta, työnhakijan esittelystä työnantajalle, avoimia työpaikkoja ja työnhakua koskevasta neuvonnasta eikä henkilöasiakkaan rekisteröimisestä työnhakijaksi. Lisäksi työnvälityksen maksukiello koskisi vuokratyödirektiivin edellyttämällä tavalla tilanteita, joissa vuokratyöntekijänä työskennellyt henkilö siirtyy toimeksiannon päättymisen jälkeen käyttäjäyrityksen palvelukseen.

Nykyistä vastaavasti työnvälityksen maksukiello ei koskisi au pair -asemaan välittämistä.



Tunnusmerkistön konkretisoimiseksi rikoslain 47 luvun 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain 12 luvun 5 §:n 1 momenttiin ja siinä säädettyyn työnvälityksen maksukieltoon. Myös rikosnimike ehdotetaan muutettavaksi työnvälityksen maksukiellon rikkomiseksi, joka kuvaisi paremmin kyseessä olevaa rikosta.

- 1.13 Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta**
- 1.14 Laki tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta**
- 1.15 Laki nimikirjalain 3 §:n muuttamisesta**
- 1.16 Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**
- 1.17 Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**
- 1.18 Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**
- 1.19 Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta**
- 1.20 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 6 §:n muuttamisesta**
- 1.21 Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta**

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettuun lakiin (449/2007), tuloverolakiin (1535/1992), nimikirjalakiin (1010/1989), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin (631/1998), opintotukilakiin (65/1994), eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin (571/2007), kansaneläkelakiin (568/2007), Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin

(566/2005) ja sairausvakuutuslakiin (1224/2004) ehdotetaan tehtäviksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset (Lakiehdotukset 13—21). Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eikä niillä ole vaikutusta muutettavaksi ehdotettujen säännösten soveltamiseen.

## **1.22 Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

**1 §. Lain tarkoitus.** Voimassa olevan säännöksen mukaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa säädetään toimenpiteistä, joilla muun muassa edistetään pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muuhun työhallinnon tarjoamaan työllistymistä edistävään toimenpiteeseen. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain tarkoituksena olisi edistää mahdollisuuksia osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun.

**2 §. Määritelmät.** Pykälän 1 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi työvoimatoimistojen muuttamisesta työ- ja elinkeinotoimistoiksi johtuva muutos. Pykälän 6 kohdassa kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettava ylläpitokorvaus ehdotetaan muutettavaksi kulukorvaukseksi yhdenmukaisesti työttömyysturvalaissa tarkoitettujen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavan korvauksen kanssa.

Voimassa olevan säännöksen 10 kohdan mukaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa työllistymistä edistävillä toimenpiteillä tarkoitetaan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 ja 6—8 luvuissa tarkoitettuja palveluita ja toimenpiteitä. Säännös ehdotetaan kumottavaksi ja sen tilalla muualla laissa ehdotetaan käytettäväksi käsitettä julkiset työvoimapalvelut, joka kattaa nykyisessä säännöksessä mainitut palvelut.

**3 §. Soveltamisala.** Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäviksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**4 §.** *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi ylläpitokorvauksen muuttamisesta kulukorvaukseksi johtuvat muutokset. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain säätämisestä sekä kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetun lain (604/1991) kumoamisesta ja kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetun lain (497/2003) säätämisestä johtuvat muutokset.

**5 §.** *Aktivointisuunnitelman laatiminen.* Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**7 §.** *Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työ- ja elinkeinotoimisto.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi työvoimatoimistojen muuttumisesta työ- ja elinkeinotoimistoiksi johtuva muutos.

Voimassa olevan 7 §:n 2 momentin mukaan jos henkilöä ei ole rekisteröity työnhakijaksi siinä työ- ja elinkeinotoimistossa, jonka toimialueeseen kunta kuuluu, henkilöä koskevat työnhakijatiedot siirretään työ- ja elinkeinoviranomaisten välillä sen estämättä, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annettussa laissa ja sen nojalla säädetään. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta 7 §:ään. Työnhakijaa koskevat tiedot talletetaan työ- ja elinkeinotoimistojen asiakastietojärjestelmän henkilöasiakasrekisteriin. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä on valtakunnallinen yksi yhtenäinen järjestelmä, joka on käytössä kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa. Työ- ja elinkeinotoimiston virkamies, jolle on myönnetty käyttöoikeus tietojärjestelmään, voi salassapitosäännösten estämättä hakea ja käyttää tietojärjestelmään talletettuja tietoja riippumatta siitä, mikä työ- ja elinkeinotoimisto on merkinnyt tiedot tietojärjestelmään, jos tietojen käsittely on tarpeen esimerkiksi asiakaspalvelun järjestämiseksi. Tätä koskeva säännös sisältyy ehdotetun julkista työvoima- ja palvelua koskevan lain 13 luvun 5 §:ään.

**8 §.** *Aktivointisuunnitelman sisältö.* Pykälän 1–3 momentteja ehdotetaan muutettaviksi siten, että työllistymistä edistävä toimenpi-

de korvataan säännöksessä julkisilla työvoimapalveluilla. Lisäksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetun lain kumoamisesta ja kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetun lain säätämisestä johtuvat muutokset.

**11 §.** *Aktivointisuunnitelman oikeusvaikutukset.* Pykälää ehdotetaan muutettaviksi siten, että työllistymistä edistävä toimenpide korvataan säännöksessä julkisilla työvoimapalveluilla. Lisäksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi työvoimatoimistojen muuttumisesta työ- ja elinkeinotoimistoiksi johtuva muutos.

**12 §.** *Oikeus salassa pidettäviin tietoihin ja aktivointisuunnitelman tallentaminen.* **28 §.** *Muutoksenhaku.* Pykälään tehtäisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain säätämisestä johtuvat muutokset.

#### **1.23 Laki aikuiskoulutustuesta annetun lain 11 §:n 13 kohdan kumoamisesta**

Aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) 11 §:n 13 kohta ehdotetaan kumottavaksi erillisellä kumoamissäännöksellä, koska ehdotettuun lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ei sisälly osa-aikalisia koskevia säännöksiä.

#### **1.24 Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta**

#### **1.25 Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta**

#### **1.26 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

#### **1.27 Laki työttömyyskassalain 26 §:n muuttamisesta**

#### **1.28 Laki sosiaalihuoltolain 29 e §:n muuttamisesta**

Toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997), sotilasavustuslakiin (781/1993), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (734/1992), työttömyyskassalakiin (603/1984) ja sosiaalihuol-

tolakiin (720/1982) ehdotetaan tehtäväksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain kumoamisesta ja ehdotetun julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevan lain säätämisestä johtuvat tekniset muutokset (Lakiehdotukset 24—28).

## 2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetulla lailla julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta olisi vaikutusta asetustasoi- siin säännöksiin. Eräitä nykyiseen lakiin sisältyviä asetuksenantovaltuuksia ehdotetaan täsmennettäväksi. Toisaalta käytännössä vähämerkityksellisiksi osoittautuneita asetuksenantovaltuuksia ei ehdoteta sisällytettäväksi lakiin. Starttirahan myöntämisedellytyksistä sekä myöntämisen ja maksamisen rajoituksista ehdotetaan säädettäväksi nykyistä kattavammin laissa asetuksen sijaan. Osa nykyisin asetuksissa olevista säännöksistä koskee palveluja tai etuuksia, joista ehdotetaan luovuttavaksi kokonaan. Tällaisia ovat esimerkiksi työnantajan maksulliset erityspalvelut ja osa-aikalisä, joita koskevia tarkentavia säännöksiä on voimassa olevissa asetuksissa.

Edellä mainituista seikoista johtuen asetustasoisten säännösten tarve olisi olennaisesti nykyistä vähäisempi. Tarkoituksena on, että nykyisten viiden valtioneuvoston asetuksen ja yhden työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen sijasta annettaisiin kolme valtioneuvoston asetusta: Asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, asetus investointiavustuksesta ja työllisyystyöohjelmasta sekä asetus työmarkkina-alueista.

Asetukseen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta koottaisiin pääosin ehdotettuun lakiin sisältyvien asetuksenantovaltuuksien nojalla annettavat säännökset. Poikkeuksena olisivat ehdotetun 11 luvun 3 §:n 1 momenttiin sisältyvä työmarkkina-alueita koskeva asetuksenantovaltuus, jonka nojalla annettaisiin nykyistä vastaavasti valtioneuvoston asetus työmarkkina-alueista, sekä ehdotetun 12 luvun 10 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtaan sisältyvät asetuksenantovaltuudet, joiden nojalla annettaisiin valtioneuvoston asetus investointiavustuksesta ja työllisyystyöohjelmasta. Nykyisin investointiavustuksesta ja työllisyystyöohjelmasta säädetään eräiden

työllisyysmäärärahojen käytöstä annetussa asetuksessa.

Asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta korvaisi nykyiset julkisesta työvoimapalvelusta annetun asetuksen, julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta annetun asetuksen ja etuusasetuksen. Lisäksi se korvaisi työllisyyspoliittisen avustuksen osalta eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun asetuksen.

Asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sisältäisi ehdotetun 1 luvun 5 §:n 3 momentissa tarkoitetut säännökset työ- ja elinkeinoviranomaisen tehtävistä julkista työvoima- ja yrityspalvelua hankittaessa, menettelystä hankinnasta päätettäessä ja hankintasopimusta tehtäessä, hankintasopimuksen sisällöstä sekä sopimuksen tekemistä edeltävästä hankinta- ja tarjousmenettelystä.

Ehdotetun 2 luvun 7 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuden perusteella asetuksessa säädettäisiin työllistymissuunnitelman ja sitä korvaavan suunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista. Työllistymissuunnitelma ja sitä korvaava suunnitelma muodostuvat kartoituksesta ja toimintasuunnitelmasta. Kartoitus sisältää työnhakijan arvioidun palvelutarpeen ja yhteenvedon työnhakijan tilanteesta. Toimintasuunnitelmaan merkitään yhteenveto työnhakijan tavoitteista sekä yksilöidyt sovitut toimet ja palvelut tavoitteen saavuttamiseksi, niiden aikataulu ja seurantatapa. Suunnitelman hyväksyminen voisi tapahtua allekirjoittamalla suunnitelma tai hyväksymällä suunnitelma sähköisesti.

Asetuksella säädettäisiin ehdotetun 3 luvun 2 §:n 3 momentin asetuksenantovaltuuden perusteella työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta.

Ehdotetun 4 luvun 6 §:n 3 momentin perusteella asetuksella säädettäisiin valmennuksen ja koulutuskokeilun enimmäiskestosta. Asetuksella on tarkoitus säätää koulutuskokeilun enimmäiskestoksi nykyistä vastaavasti 10 päivää. Työnhakuvalmennuksen enimmäiskesto olisi 20 päivää ja uravalmennuksen 40 päivää.

Ehdotetun 5 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan asetuksella säädettäisiin tarvittaessa tarkemmin opiskelijoiden valintamenettelystä. Tällaisia säännöksiä voisivat olla nykyistä

vastaavasti esimerkiksi valintapäätöstä ja siitä tiedottamista koskevat säännökset.

Palkkatuen osalta asetuksenantovaltuuksia sisältyy ehdotetun 7 luvun 2 §:n 4 momenttiin, 4 §:n 3 momenttiin, 8 §:n 4 momenttiin ja 11 §:n 2 momenttiin. Asetuksella voitaisiin säätää korkeimman korotetun palkkatuen myöntämisestä, vaikka työnantaja saa Raha-automaattiyhdistyksen avustusta tai veikkausvoittovaroista maksettavaa avustusta tuella palkattavan henkilön palkkauskustannuksiin. Tarvittaessa asetuksella voitaisiin säätää työsuhteen vähimmäiskestosta tilanteissa, joissa työnantaja siirtäisi tuella palkatun muun työnjärjestäjän tehtäviin. Nykyistä vastaavasti asetuksella voitaisiin säätää korkeimmalla korotetulla palkkatuella katettavista palkkauskustannuksista eri työnantajatahoilla ja palkkauskustannusten enimmäismäärän ylittävän tuen vähentämisestä. Lisäksi asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin tukeen oikeuttavista korvauspäivistä. Asetuksella voitaisiin säätää esimerkiksi korkeimman korotetun palkkatuen osalta siitä, että tuki maksetaan viideltä päivältä viikossa riippumatta siitä, onko työ kuukausipalkkaista vai tuntipalkkaista, jolloin työtuntien jakautumisella viikon eri päiville ei olisi merkitystä.

Yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämispalveluiden osalta asetuksella säädettäisiin ehdotetun 8 luvun 4 §:n 3 momentin ja 5 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuuksien nojalla tarkemmin starttirahaan oikeuttavista korvauspäivistä, työ- ja elinkeinoviranomaisen rahoitusosuudesta yritystoiminnan kehittämispalveluissa sekä asiantuntijapalvelun enimmäiskestosta.

Ehdotetun 9 luvun asetuksenantovaltuuksien perusteella valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin ainakin kulukorvauksen määrän osalta tilanteista, joissa esimerkiksi sillä, että oppilaitoksella on toimipisteitä useammalla paikkakunnalla, olisi vaikutusta kulukorvauksen määrään. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin myös kulukorvauksen korvauspäivistä. Asetuksella säädettäisiin ainakin niille työnhakijoille maksettavasta kulukorvauksesta, jotka ovat työvoimakoulutuksessa ulkomailla mutta asuvat viikonloppuisin kotonaan. Tällaisessa tilanteessa ei ole perusteltua maksaa kulukorvausta seitsemältä päivältä viikossa.

Ehdotetun 10 luvun 1 §:n 5 momentin ja 2 §:n 4 momentin matka-, yöpymis- ja muutokustannusten korvaamista koskevien asetuksenantovaltuuksien nojalla asetuksella säädettäisiin tarkemmin korvattavista matkoista, matkakustannusten korvauserusteesta, korvattavista muuttokustannuksista ja korvauksen enimmäismäärästä. Nykyistä vastaavasti asetuksella säädettäisiin korvauksen myöntämisestä Suomessa tehtyjen edestakaisten matkojen matka- ja yöpymiskustannuksista. Korvattavia matkoja voisivat olla ainakin matka työhaastatteluun tai työsuhteen tekemiseksi, jos työ kestäisi vähintään kaksi viikkoa ja työaika on keskimäärin vähintään 18 tuntia, matka työvoimakoulutuksen valintatilaisuuteen tai soveltuvuuskokeeseen, matka oppilaitokseen tai olosuhteisiin tutustumiseksi, jos henkilöasiakkaan vamma tai sairaus edellyttäisi mahdollisuutta tutustua oppilaitoksen soveltavuuteen ja esteettömyyteen ennen työvoimakoulutuksen aloittamista, matka palvelun järjestäjän luo kokeilusta sopimiseksi ja matka asiantuntija-arviointiin osallistumiseksi. Nykyistä vastaavasti asetuksella säädettäisiin sellaisten muuttokustannusten korvaamisesta, jotka aiheutuvat asuinirtaimiston muutosta Suomen alueella, jos työ kestää vähintään kuusi kuukautta ja työaika on keskimäärin vähintään 18 tuntia viikossa.

Matkakustannusten korvauserusteeksi asetuksella on tarkoitus säätää matka kilometreinä kerrottuna 0,21 eurolla. Matkakustannukset korvattaisiin kokonaan siltä osin kuin ne ylittäisivät 9 euroa (*omavastuuosuus*). Matkan pituutta määriteltäessä matka katsotaan alkaneeksi työttömän työnhakijan tosiasiallisesta asuinpaikasta. Yöpymiskustannukset on tarkoitus korvata aiheutuneiden kustannusten perusteella, kuitenkin enintään 20,18 € vuorokaudessa. Muuttokustannusten korvaus olisi nykyistä vastaavasti enintään 700 euroa.

Asetuksella säädettäisiin myös työolosuhteiden järjestelytuen korvattavista kustannuksista, tuen enimmäismäärästä ja -kestosta sekä menettelystä tukea myönnettäessä.

Ehdotetun 11 luvun 1 §:n 5 momentin mukaan kunnan työllistämismäärärahat toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista

säädettäisiin nykyistä vastaavasti tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotetun 12 luvun 2 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin ainakin TY-neuvottelukunnan kokoonpanosta. Neuvottelukunnassa olisi nykyistä vastaavasti enintään 10 jäsentä. Yksi jäsenistä olisi työ- ja elinkeinotoimiston johtaja tai muu toimiston virkamies. Työ- ja elinkeinotoimiston johtaja olisi aina vähintään yhden toimiston sa yhteydessä toimivan neuvottelukunnan jäsen.

TY-neuvottelukuntaan nimitettäisiin lisäksi enintään yhdeksän muuta jäsentä ja kullekin heistä henkilökohtainen varajäsen. Kuusi jäsentä, joista puolet edustaisi työnantajia ja yrittäjiä ja puolet työntekijöitä, sekä heidän varajäsenensä nimitettäisiin keskeisten työelämän järjestöjen esityksestä. Yksi jäsen ja hänen varajäsenensä nimitettäisiin alueen kuntien esityksestä. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimisto voisi nimittää TY-neuvottelukuntaan enintään kaksi alueen muita keskeisiä toimijoita edustavaa jäsentä ja heidän varajäsenensä. TY-neuvottelukunnalla olisi työ- ja elinkeinotoimiston määräämä sihteeri. TY-toimikunta voisi käyttää apunaan asiantuntijoita.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lisäksi, että neuvottelukunnan olisi tehtävä kullekin vuodelle alustava työsuunnitelma toiminnan suunnittelmallisuuden varmistamiseksi. Suunnitelmassa sovittaisiin muun muassa käsiteltävistä asioista. Neuvottelukunta kokoontuisi vähintään neljä kertaa vuodessa.

Työsuunnitelman laatimisen yhteydessä TY-neuvottelukunta valitsisi itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joiden toimikausi olisi yksi vuosi. Työelämän järjestöjen vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi TY-neuvottelukunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimisi työelämän järjestöjen edustaja. Jos puheenjohtaja tulisi pitkäaikaisesti estyneeksi osallistumaan neuvottelukunnan kokouksiin, neuvottelukunta valitsisi uuden puheenjohtajan joko vuodeksi tai neuvottelukunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Ehdotetun 12 luvun 4 §:n 3 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla asetuksella täsmennettäisiin, mitä tietoja yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavien tai niitä edustavan yh-

teisön tulisi antaa työ- ja elinkeinoministeriölle yksityisten työvoimapalveluiden seuraamiseksi. Lisäksi asetuksella säädettäisiin muusta asiaan liittyvästä yhteistyöstä.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin ehdotetun 12 luvun 8 §:n 4 momentin nojalla tarkemmin ehdotetun lain mukaisten tukien ja korvausten hakemis-, myöntämisen- ja maksamisen menettelyä sekä työ- ja elinkeinoveranomaisten keskinäisestä tehtävänjaosta.

### 3 Voimaantulo

Lakiesitykset ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Laki pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain kumoamisesta ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014, jolloin myös ehdotettu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 8 luvun 5 § tulisi voimaan.

### 4 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Esitetyt muutokset liittyvät erityisesti perustuslain 10, 18, 19 ja 21 §:ssä säädettyihin perusoikeuksiin. Mainitut säännökset koskevat yksityiselämän suojaa, oikeutta työhön ja elinkeinonvapautta, oikeutta sosiaaliturvaan ja oikeusturvaan.

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Säännöksen 2 momentin mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Oikeudesta työllistävään koulutukseen säädetään lailla.

Työllisyyden edistämistä koskeva säännös on luonteeltaan julkiseen valtaan kohdistuva perustuslaillinen toimeksianto. Säännös ei ota kantaa työllisyyden hoidossa käytettävään keinovalikoimaan, vaan jättää julkiselle vallalle merkittävästi liikkumatilaa sen harjoittamisessa, miten työllisyyttä voidaan parhaiten edistää. Työllisyyden edistämismittelu on merkittävä toisaalta sitä, että julkisen vallan tulee pyrkiä estämään pysyvästi työtä vailla olevien ryhmän muodostuminen. Ehdotetuilla työ- ja elinkeinotoimiston uusilla

palveluilla pyritään edistämään työnhakijoiden työllistymistä nykyistä tehokkaammin ja siten turvaamaan jokaisen oikeutta työhön.

Perusoikeusuudistuksen esityöt tai perustuslakivaliokunnan kannanotot eivät viittaa siihen, että perustuslain säännös työllistävää koulutuksesta tarkoittaisi subjektiivista oikeutta työllistävään koulutukseen. Lailla voidaan määritellä koulutuksen tavoitteet ja koulutukseen pääsemisen edellytykset. Oikeus työllistävään koulutukseen ei pidä sisällään jatkuvaa oikeutta saada ammatillisia koulutusjaksoja niin kauan kuin henkilö itse haluaa ja hänen työttömyytensä jatkuu. Mahdollisuus tarjota työvoimakoulutusta on voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti riippuvainen valtion talousarviossa myönnettyistä määrärahoista. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, ettei tällaiselle ratkaisulle aiheudu estettä perustuslaista. Samalla valiokunta on kuitenkin tähdentänyt perustuslaista johtuvan lainsäätäjälle yleisen velvollisuuden huolehtia siitä, että lain mukainen koulutusjärjestelmä turvaa tosiasiallisen mahdollisuuden työllistävään koulutukseen. Ehdotetuilla muutoksilla selkeytetään työvoimakoulutuksena hankittavan koulutuksen sisältöä sekä säädetään tarkemmin koulutukseen osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Tältä osin ehdotetut säännökset olisivat entistä paremmin sopusoinnussa myös perustuslain 80 §:n säännöksen kanssa, jonka mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla.

Perustuslain 19 §:n 1 mukaan jokaisella on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksen 2 momentin mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, ettei perustuslaki sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentulon turvaavan etuuden saamiselle. Valiokunnan mukaan etuuden saamisen ehdot voivat rakentua sen varaan, että asianomainen itse aktiivisesti myötävaikuttaa sellaisiin toimiin, jotka ovat omiaan edistämään hänen työllistymistään. Työttömälle työnhakijalle työ- ja elinkeinohallinnon palveluihin osallis-

tumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisella turvataan osaltaan työttömyyden aikaista perustoimeentuloa sekä edistetään palveluihin osallistumista. Esitetyt muutokset selkeyttävät niitä perusteita, joilla työnhakijalle maksetaan korvausta työllistymistä edistävään palveluun osallistumisesta aiheutuvista kustannuksista.

Perustuslain 10 §:ssä säädetään yksityiselämän suojasta. Jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunta on edellyttänyt, että laissa tulisi säätää riittävällä tarkkuudella rekisteröinnin tavoitteista, rekisteröitävien henkilötietojen sisällöstä sekä niiden käyttötarkoituksesta. Työnhakijan tietojen rekisteröintiä koskee viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain ja henkilötietolain lisäksi erityislakina laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä. Lain käsittelyn yhteydessä eduskunta on korostanut työnhakija-asiakkaan henkilötietojen salassapidon merkitystä ja pitänyt tärkeänä tietosuojan korkeasta tasosta huolehtimista. Esityksen mukaan työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain säännökset siirrettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin. Säännökset säilyisivät pääosin sisällöllisesti ennallaan, mutta säännöstä työnhakijasta henkilöasiakasrekisteriin merkittävistä tiedoista täsmennettäisiin kuvaamaan paremmin rekisteröitäviä tietoja. Esitetty muutos turvaisi paremmin työnhakija-asiakkaan henkilötietojen suojaa.

Uutena seikkana työhallinnon henkilöasiakasrekisteriin voitaisiin merkitä tieto työnhakija-asiakkaan väkivaltaisesta tai uhkaavasta käytöksestä. Tällaisen tiedon tarkoituksena olisi järjestää työnhakijan palvelu niin, että suojataan työ- ja elinkeinotoimiston työntekijöiden ja muiden asiakkaiden perustuslain 7 §:n mukaista oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perusoikeusuudistuksen esitöiden mukaan säännös henkilökohtaisesta turvallisuudesta korostaa julkisen vallan positiivista toimintavelvoitetta yhteiskunnan jäsenten suojaamiseksi heihin kohdistuvilta oikeudenvastaisilta teoilta riippumatta siitä ovatko niiden tekijät julkisen vallan käyttäjiä tai yksityisiä tahoja.

Perustuslain 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta. Säännöksen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsitteilyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Ehdotettavan lain nojalla asiakkaille voidaan tarjota tai hankkia palveluita, sekä myöntää tukia, avustuksia tai etuuksia. Asiakkaan oikeusturvan tarve voi syntyä lähinnä tilanteissa, joissa asiakkaan tavoittelema palvelu tai taloudellinen etuus evätään. Valmistelussa nämä hallintotoimet on jaettu käytännössä kolmeen ryhmään: tosiasialliset hallintotoimet, muutoksenhakukiellon alaiset päätökset ja muutoksenhaun piirissä olevat päätökset.

Tosiasiallisten hallintoimien on katsottu jäävän suoraan muutoksenhakuoikeuden ulkopuolelle. Niiden osalta muutoksenhakuoikeuden rajoittamisesta ei tarvitse erikseen säätää. Tarpeettomia muutoksenhakukielloja tulee myös välttää (PeVL 40/2002 vp). Käytännössä työ- ja elinkeinoviranomaisen ratkaisu siitä, tarjotaanko tai hankitaanko asiakkaalle työvoima- ja yrityspalveluita (esimerkiksi työkokeilua), on viranomaisen harjoittamaa tosiasiallista hallintotoimintaa, johon ei liity muutoksenhakuoikeutta. Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden kanssa rinnasteisia ovat esimerkiksi kotouttamista edistävät toimenpiteet, joiden on katsottu olevan yleensä tosiasiallisia hallintotoimia (PeVL 52/2005 vp). Samoin on perustuslakivaliokunta katsonut (12/1997 vp), että työllistävään koulutukseen pääsyä koskevassa päätöksenteossa ei tällaisen sääntelyn vallitessa ole kysymys sellaisesta oikeuksista ja velvollisuuksista koskevasta päätöksestä, johon liittyy oikeus saattaa päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Edellä sanotun perusteella työ- ja elinkeinoviranomaisen palvelun tarjoamista tai hankkimista koskevaan ratkaisuun ei voisi

hakea muutosta, vaikka voimassaolevasta laista poiketen ehdotettavassa laissa ei säädettäisi erityisestä valituskiellosta.

Ehdotettavassa laissa muutoksenhakuoikeus koskisi yleisesti lain nojalla tehtäviä työ- ja elinkeinoviranomaisen päätöksiä. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin valituskieltoa eräiden sellaisten päätösten osalta, joissa harkinnanvaraisesti myönnettävä etu on evätty laissa säädetyn tarkoituksenmukaisuutta koskevan edellytyksen perusteella. Valituskielto olisi voimassaolevaa lakia huomattavasti suppeampi, koska se olisi rajoitettu vain tiettyyn yksilöityyn epäämisperusteeseen. Esimerkiksi palkkatuen myöntämispäätöksestä ei voi valittaa nykyisin ollenkaan, vaikka tarkoituksenmukaisuus- ja tarveharkintaa koskevan edellytyksen lisäksi palkkatuelle on säädetty useita muitakin edellytyksiä.

Muutoksenhakuoikeutta on perustuslakivaliokunnan mukaan (PeVL 16/2000 vp.) edellytettävä, jos lainsäädännössä on määritelty riittävän täsmällinen perusta oikeutena pidettävän suhteen syntymiselle yksilön ja julkisen vallan välille. Subjekttiivisten oikeuksien lisäksi myös harkinnanvaraisten oikeuksien ja etuuksien voidaan katsoa täyttävän muutoksenhakuoikeuden syntymiseen vaadittavan kriteerin oikeuden tai etuuden myöntämisperusteen riittävästä täsmällisyydestä. Jos kuitenkin etuuden tai palvelun saaminen riippuu kokonaan viranomaisen harkinnasta, käytettävissä olevista määrärahoista tai esimerkiksi suunnitelmista, kysymyksessä ei yleensä voi olla kiinteydeltään tai oikeussuojan tarpeeltaankaan niin vahva oikeus, että se kuuluisi perustuslain 21 §:n 1 momentin alaan.

Ehdotettavassa laissa valituskiellot kohdennettaisiin sellaisiin perusteisiin, jotka koskevat tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Tämä jättäisi yksilölle mahdollisuuden valittaa muista edellytyksistä.

Ehdotettavaan lakiin sisältyvä valituslupajärjestely ei vaarana oikeusturvan takeita, koska muutoksenhaku olisi jo ennen korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoitettua muutoksenhakua tosiasiaa kaksivaiheinen ja korkein hallinto-oikeus voisi yksittäisissä tapauksissa ottaa asia käsiteltäväkseen, jos valituslupan myöntämiselle olisi esimerkiksi painava syy.

Muutoksenhakua koskevat ehdotukset parantaisivat yksilön oikeusturvan toteutumista ja olisivat sopusoinnussa perustuslain 21 §:n kanssa.

Hallitus katsoo, että esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä. Julkista työvoimapalvelua kos-

kevan kokonaisuudistuksen periaatteellisen merkityksen vuoksi hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:



## Lakiehdotukset

## 1.

**Laki****julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

## 1 luku

**Yleiset säännökset**

## 1 §

*Työmarkkinoiden toimivuuden edistäminen*

Talouden kasvun, korkean työllisyyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi valtio edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työvoiman tarjontaa yhdessä kuntien, työmarkkinajärjestöjen, yritysten ja muiden työnantajien sekä kansalaisten kanssa.

Työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan edistämiseksi valtion tulee huolehtia työ-, talous-, elinkeino-, koulutus- ja sosiaalipolitiikan yhteensovittamisesta ja tasoiittaa toimillaan suhdannevaihteluita.

## 2 §

*Julkinen työvoima- ja yrityspalvelu*

Työ- ja elinkeinoviranomainen tarjoaa julkisia työvoima- ja yrityspalveluja siten kuin tässä laissa säädetään. Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta turvaamalla osaavan työvoiman saatavuutta ja tarjoamalla työtä hakeville mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä ja kehitetään yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua.

Työ- ja elinkeinoviranomainen tarjoaa julkisena työvoima- ja yrityspalveluna työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämisspalveluita sekä yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämisspalve-

luita. Julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit sekä tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset.

Työttömän työnhakijan toimeentulon turvaamisesta työmarkkinatuella ja työttömyyspäivärahalla säädetään työttömyysturvallaissa (1290/2002).

## 3 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asiakkaalla* tämän lain mukaisia palveluita, tukia tai korvauksia hakevaa tai saavaa yksityistä henkilöä (*henkilöasiakas*), työnantajaa tai yritystä;

2) *työnhakijalla* henkilöasiakasta, jonka työnhaku on voimassa 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädettyllä tavalla;

3) *työttömällä* henkilöä, joka ei ole työsuhhteessa eikä työttömyysturvain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllistyy päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija; työttömänä pidetään myös työsuhhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia;

4) *työ- ja elinkeinoviranomaisella* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, työ- ja elinkeinotoimistoa sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskusta;

5) *työllistymissuunnitelmalla* työ- ja elinkeinoviranomaisen yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

6) *työllistymissuunnitelmaa korvaavalla suunnitelmalla* kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) tarkoitettua akti-

vointisuunnitelmaa ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa;

7) *muutosturvalla* työ- ja elinkeinotoimiston, työnantajan ja työntekijöiden yhteistyönä toteutettavaa toimintamallia, jonka avulla pyritään edistämään irtisanotun, toistaiseksi tai vähintään 180 päiväksi lomautetun tai määräaikaisessa työsuhteessa olevan työttömäksi jäävän työntekijän mahdollisimman nopeaa uudelleen työllistymistä ja joka muodostuu työllistymissuunnitelmassa sovitusta tämän lain mukaisista palveluista ja mahdollisista muista ammatillisista valmiuksista kehittävästä palveluista;

8) *de minimis -tuella* perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1998/2006 tarkoitettua tukea;

9) *työsuhteella* työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä ja merityösopimuslain (756/2011) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työnantajan ja työntekijän sopimussuhdetta sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua työnantajan ja oppisopimusoppilaan sopimussuhdetta (*oppisopimuskoulutus*).

Mitä 1 momentin 9 kohdassa säädetään työsuhteesta, sovelletaan myös virkasuhteeseen.

#### 4 §

##### *Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoaminen*

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoaminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin.

Työ- ja elinkeinoviranomainen ja asiakas arvioivat yhdessä asiakkaan palvelutarpeen, jonka perusteella tarjotaan julkisia työvoima- ja yrityspalveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan sijoittumista avoimille työmarkkinoille sekä edistävät yritystoiminnan käynnistymistä tai kehittymistä.

Työ- ja elinkeinoviranomainen tarjoaa julkisia työvoima- ja yrityspalveluita asiakkai-

den omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Asiakkaan asiointitapa sekä yhteydenpito työ- ja elinkeinoviranomaisen ja asiakkaan välillä määräytyvät arvioidun palvelutarpeen perusteella.

Jos asiakkaan palvelutarve edellyttää muita palveluja kuin julkisia työvoima- ja yrityspalveluja tai jos palvelun järjestämisvastuu on muulla viranomaisella tai taholla, työ- ja elinkeinoviranomaisen on annettava asiakkaalle tietoa muista palvelumahdollisuuksista sekä tarvittaessa ohjattava asiakas muun viranomaisen tai palvelun järjestäjän palvelujen piiriin yhteistyössä näiden kanssa.

#### 5 §

##### *Palvelujen tuottaminen ja hankkiminen*

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi tuottaa tässä laissa tarkoitettut palvelut itse tai hankkia ne osaksi tai kokonaan palvelujen tuottajilta valtion talousarviossa palvelujen hankkimista varten osoitetulla määrärahalla. Valtion talousarviossa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan pääluokassa työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan tarkoitettujen määrärahojen (*työllisyysmäärärahat*) avulla tuetaan erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.

Jos palvelun tuottaja saa valtionavustusta tai muuta valtion rahoitusta hankittavan palvelun tuottamiseen, valtionavustusta tai muuta valtion rahoitusta vastaava osuus vähennetään palvelun hankintahinnasta.

Työ- ja elinkeinovoimaviranomaisen tehtävistä palvelua hankittaessa, menettelystä hankinnasta päätettäessä ja hankintasopimusta tehtäessä, hankintasopimuksen sisällöstä sekä sopimuksen tekemistä edeltävästä hankinta- ja tarjousmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

#### 6 §

##### *Maksuttomuus*

Henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoima- ja yrityspalvelut ovat maksuttomia. Työnantajalle tarjottavat julkiset työvoima- ja yrityspalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua yhteis-

hankintakoulutusta. Yrityksille tarjottavat 8 luvun 5 §:ssä tarkoitetut yritystoiminnan kehittämisspalvelut ovat maksullisia.

## 7 §

*Tasapuolisuus ja syrjimättömyys*

Julkisessa työvoima- ja yrityspalvelussa noudatetaan tasapuolisuutta ja puolueettomuutta. Työriita ei vaikuta julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun. Työ- ja elinkeinoviranomaisen on kerrottava työnhakijalle työriidasta työtarjoituksen tai muun henkilökohdallisen palvelun yhteydessä.

Julkista työvoima- ja yrityspalvelua tarjottaessa, kehitettäessä sekä siitä tiedotettaessa on pyrittävä aktiivisesti edistämään yhdenvertaisuuden toteutumista sekä sukupuolten välistä tasa-arvoa.

## 2 luku

**Työnhakija**

## 1 §

*Työhaun käynnistäminen ja voimassaolo*

Henkilöasiakkaan työnhaku käynnistyy sinä päivänä, kun hän pyytää sitä sähköisesti siihen tarkoitettuun verkkopalveluun tai henkilökohtaisesti työ- ja elinkeinotoimistossa ja hänet rekisteröidään työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään. Työ- ja elinkeinoviranomainen voi hyväksyä muullakin tavoin esitetyn pyynnön.

Työhaun voimassaolo lakkaa, jos työnhakija:

1) ilmoittaa, ettei hän enää halua pitää työnhakuaan voimassa;

2) ei uusi työnhakuaan työ- ja elinkeinoviranomaisen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla;

3) ei esitä työ- ja elinkeinoviranomaiselle sen antamassa määräajassa julkisen työvoimapalvelun tarjoamisen kannalta tarpeellisia selvityksiä ammatillisesta osaamisestaan, työhistoriastaan, koulutuksestaan ja työkyvystään;

4) ei ilmoita työ- ja elinkeinoviranomaiselle työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaa-

vassa suunnitelmassa sovitussa määräajassa ja sovitulla tavalla, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa; tai

5) ei osallistu työkyvyn tutkimuksiin ja arviointeihin, jotka ovat välttämättömiä hänen palvelutarpeensa selvittämiseksi.

Työhaun voimassaolon lakattua työhaun voi käynnistää uudelleen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos työhaun voimassaolo on lakannut 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun menettelyn johdosta, edellytetään lisäksi, että henkilöasiakas pyytäessään työhaun käynnistämistä sitoutuu osallistumaan työkyvyn tutkimuksiin ja arviointeihin.

## 2 §

*Ulkomaalaisen rekisteröinti työnhakijaksi ja työhaun voimassaolo*

Niiden valtioiden kansalaiset, joilla Suomea velvoittavien, työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella on oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja tehdä ansiotyötä ilman työ- ja elinkeinotoimiston työvoimapolitiittista harkintaa, rekisteröidään 1 §:ssä säädetyllä tavalla työnhakijoiksi, jollei näistä sopimuksista muuta johdu.

Jollei Suomea velvoittavista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu, muut ulkomaan kansalaiset ja kansalaisuutta vailla olevat rekisteröidään 1 §:ssä säädetyllä tavalla työnhakijoiksi, jos heillä on oikeus ansiotyöhön myönnetyn oleskeluluvan nojalla eikä oleskelulupaan liity työnantajaa koskevia rajoituksia.

Sen lisäksi, mitä 1 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, ulkomaalaisen työnhakijan työhaun voimassaolo lakkaa, jos hän ei enää täytä tämän pykälän 1 tai 2 momentissa säädetyjä edellytyksiä ulkomaalaisen rekisteröinnille työnhakijaksi.

## 3 §

*Työnhakijan informointi*

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tulee informoida työnhakijaa työhaun käynnistämisen yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen työnhakuun liittyvistä seikoista, hänelle tarjolla

olevista julkisista työvoima- ja yrityspalveluista, työnhaun voimassaolon edellytyksistä sekä muutosturvasta.

Työtöntä työnhakijaa tulee 1 momentissa säädetyn lisäksi informoida tarvittaessa hänen työllistymistään edistävistä muista palveluista, 8 §:ssä säädetystä työttömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista sekä työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen saamisen keskeisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

#### 4 §

##### *Työnhakijan haastattelun järjestäminen*

Työ- ja elinkeinoviranomainen järjestää työnhakijalle ensimmäisen haastattelun kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta, jollei se työnhakijan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tulee varata työnhakijalle tilaisuus myöhempisiin haastatteluihin määräajoin työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti. Työttömän työnhakijan haastattelu tulee kuitenkin aina järjestää työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen ja kuuden kuukauden ajan sekä kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen aina kuuden kuukauden välein, jollei se työnhakijan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta.

#### 5 §

##### *Työnhakijan haastattelun sisältö*

Ensimmäisessä työnhakijan haastattelussa tarkistetaan ja täydennetään työnhakutiedot, arvioidaan palvelutarve, laaditaan työllistymissuunnitelma sekä sovitaan asiointitavasta ja yhteydenpidosta työ- ja elinkeinoviranomaisen ja työnhakijan välillä. Osana palvelutarpeen arviointia työ- ja elinkeinoviranomainen tekee arvion työttömän työnhakijan valmiuksista työllistyä avoimille työmarkkinoille sekä työttömyyden pitkittymisen todennäköisyydestä. Myöhemmissä haastatteluissa arvioidaan lisäksi työnhaun tuloksellisuutta ja työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman toteutumista sekä tarkistetaan suunnitelma.

Työnhakijan haastattelun yhteydessä työ- ja elinkeinoviranomainen tarjoaa työnhakijalle soveltuvia työpaikkoja ja koulutusta sekä muita palvelutarpeen ja työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman mukaisia palveluja.

#### 6 §

##### *Työllistymissuunnitelman laatiminen ja tarkistaminen*

Työttömällä työnhakijalla ja muutosturvan piiriin kuuluvalla työnhakijalla on oikeus työllistymissuunnitelmaan. Maahanmuuttajan oikeudesta kotoutumissuunnitelmaan ja työ- ja elinkeinotoimiston osallistumisesta kotoutumissuunnitelman laatimiseen säädetään kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa. Työttömän työnhakijan oikeudesta aktivointisuunnitelmaan ja työ- ja elinkeinotoimiston osallistumisesta aktivointisuunnitelman laatimiseen säädetään kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa.

Työllistymissuunnitelma on laadittava, jollei sen laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta, viimeistään 4 §:n 1 momentin mukaisessa työnhakijan haastattelussa.

Työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa on tarkistettava työnhakijan haastattelun yhteydessä tai työnhakijan pyynnöstä, jollei tarkistaminen ole ilmeisen tarpeetonta.

#### 7 §

##### *Työllistymissuunnitelman sisältö*

Työllistymissuunnitelma ja sitä korvaava suunnitelma perustuu työnhakijan omiin töitä tai koulutusta koskeviin tavoitteisiin ja arvioituun palvelutarpeeseen.

Suunnitelmassa sovitaan työnhausta ja sen tavoitteista, työnhakijan palvelutarpeen mukaisista julkisista työvoima- ja yrityspalveluista ja muista työllistymistä edistävistä palveluista sekä asiantuntija-arvioinneista. Tarvittaessa suunnitelmassa sovitaan muista osaamista, työmarkkinavalmiuksia ja toimintakykyä parantavista palveluista tai työkyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyvistä toiminnoista.

Työnhakija ja työ- ja elinkeinoviranomainen sopivat työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman toteutumisen seurannasta ja hyväksyvät suunnitelman. Jos työ- ja elinkeinoviranomainen edellyttää muuta selvitystä kuin työnhakijan oman ilmoituksen suunnitelman toteuttamisesta, tämä ehto on kirjattava suunnitelmaan.

Työllistymissuunnitelman ja sitä korvaavan suunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

## 8 §

*Työttömän työnhakijan yleiset velvollisuudet*

Työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena on hakea työtä ja koulutusta. Työtön työnhakija on myös velvollinen osallistumaan työnhakijan haastatteluihin sekä työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen.

Työtön työnhakija, jonka kanssa on laadittu työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma, on velvollinen toteuttamaan suunnitelmaansa sekä hakeutumaan ja osallistumaan suunnitelmassa sovittuihin palveluihin, jotka tukevat hänen työnhakuaan ja edistävät hänen työmarkkinavalmiuksiaan ja työllistymistään. Työtön työnhakija on lisäksi velvollinen suunnitelmassa sovitussa määräajassa ja tavalla ilmoittamaan työ- ja elinkeinoviranomaiselle, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien vastaisen menettelyn vaikutuksesta henkilön oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaisissa.

## 9 §

*Työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudet*

Työ- ja elinkeinoviranomaisen on tarjottava työtä ja koulutusta sekä järjestettävä työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan sisältyviä palveluja työ- ja elinkeinoviranomaisen käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa. Työ- ja elinkeinoviranomaisen on myös seurattava työllis-

tymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman toteutumista ja osaltaan huolehdittava palveluprosessin etenemisestä.

## 10 §

*Muutosturvan piiriin kuuluminen*

Muutosturvan piiriin kuuluu työnhakija:

1) jonka työnantaja on irtisanonut työsopimuslain 7 luvun 3, 7 tai 8 §:ssä tai erityösopimuslain 8 luvun 3, 6 tai 7 §:ssä tarkoitetuista taloudellisista tai tuotannollisista syistä ja jolle ennen irtisanomisajan päättymistä kertyisi yhteensä vähintään kolmen vuoden mittainen työhistoria saman tai eri työnantajien työssä;

2) joka on työsuhteen päättyessä ollut määräaikaisessa työsuhteessa samaan työnantajaan keskeytyksittä vähintään kolme vuotta tai määräaikaisissa työsuhteissa samaan työnantajaan yhteensä vähintään 36 kuukautta viimeksi kuluneiden 42 kuukauden aikana;

3) jonka työsuhte on päätynyt työsopimuksen määräaikaisuuden takia ja jolle työsuhteen päättyessä on kertynyt työhistoriaa saman tai eri työnantajien työssä yhteensä vähintään viisi vuotta työsuhteen päättymistä edeltäneiden seitsemän vuoden aikana;

4) joka lomautetaan vähintään 180 päiväksi ja jolla on lomautusilmoituksen saadessaan 1 kohdassa tarkoitettu työhistoria;

5) joka on ollut yhdenjaksoisesti lomautettuna 180 päivää ja jolla on tällöin 1 kohdassa tarkoitettu työhistoria;

6) joka on irtisanonut työsopimuksensa työsopimuslain 5 luvun 7 §:n tai erityösopimuslain 6 luvun 7 §:n mukaisesti lomautuksen kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään 200 päivää ja jolla on työsuhteen päättyessä 1 kohdassa tarkoitettu työhistoria.

Muutosturvan piiriin kuulumisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, että henkilön työnhaku on alkanut 30 päivän kuluessa työsuhteen päättymisestä tai 1 momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettujen lomautuksen kestoja koskevien edellytysten täyttymisestä, jollei työnhaun alkaminen myöhemmin johdu työssäolo-oluehtoon luettavassa työssä olemisesta, sairaudesta, laitoshoidosta, kuntoutuksesta, asevelvollisuudesta, siviilipalveluksesta, vapausrangaistuksesta, opin-

noista, apurahakaudesta, lapsen syntymästä, alle kouluikäisen lapsen hoidosta, vammaisen tai vanhuksen hoidosta tai muusta näihin rinnastettavasta syystä taikka muutosturvan piiriin kuulumisen epäminen muutoin ole kohtuutonta.

Työ- ja elinkeinoviranomainen tutkii 1 ja 2 momentissa tarkoitetut muutosturvan piiriin kuulumisen edellytykset työllistymissuunnitelman laatimisen tai tarkistamisen yhteydessä. Työnhakijan työssäoloaika otetaan huomioon työnhakijan tai työnantajan esittämän luotettavan selvityksen mukaisena.

Henkilö kuuluu muutosturvan piiriin sinä aikana, kun hän on työnhakijana. Muutosturvan piiriin kuulumisen lakkaa, kun työnhakijan oikeus työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan täyttymisen vuoksi.

### 3 luku

#### Työnvälitys

##### 1 §

##### *Työnvälityksen tavoite*

Työnvälityksellä edistetään työvoiman kynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti.

Työnvälitys perustuu työnantajan ja työntekijän sopimusvapauteen sekä vapaaseen valintaan.

##### 2 §

##### *Työnvälityspalvelut*

Työ- ja elinkeinoviranomainen julkaisee ja välittää tietoja avoimeksi ilmoitetuista työpaikoista työnantajan toimeksiannon mukaisesti, jollei 3 §:ssä toisin säädetä. Työ- ja elinkeinotoimisto etsii ja esittelee työnantajalle tämän kanssa sovitulla tavalla työnhakijoita, jotka ovat sopivia avoimeen työpaikkaan.

Työ- ja elinkeinotoimisto etsii ja tarjoaa työnhakijalle sopivia työpaikkoja. Työ- ja elinkeinotoimisto arvioi työpaikan sopivuuden

työnhakijalle ottaen huomioon työnhakijan ammatillisen osaamisen, työhistorian, koulutuksen ja työkyvyn.

Työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

##### 3 §

##### *Työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen ja ilmoituksen poistaminen*

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi kieltäytyä ottamasta vastaan avointa työpaikkaa koskevaa työpaikkailmoitusta tai poistaa ilmoituksen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä, jos ilmoituksen perusteella on ilmeistä tai työnantajan aiemman menettelyn perusteella taikka muutoin on perusteltua syytä epäillä, että:

1) työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjintäkieltoa;

2) työnantaja hakee työntekijää työtehtäviin, jotka ovat lain vastaisia tai joihin haetun henkilön työhön ottaminen on kiellettyä;

3) työnantaja olennaisesti laiminlyö työsopimuslain 2 luvussa tai merityösopimuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuttaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja;

4) työpaikalla on ilmeinen väkivallan uhka tai siellä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää taikka muuta epäasiallista kohtelua; tai

5) avoimen työpaikan täyttymistä ei tehtävän luonteen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole tarkoituksenmukaista tukea työnvälityksellä.

Edellytyksenä ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymiselle tai sen poistamiselle 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuissa tilanteissa on, että työnantaja ei ole oikaissut työpaikkailmoitustaan työ- ja elinkeinoviranomaisen kehotuksesta huolimatta.

Työ- ja elinkeinoviranomainen tekee kirjallisen päätöksen ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä tai ilmoituksen poistamisesta. Muutoksenhausta työ- ja elinkeinoviranomaisen päätökseen säädetään 14 luvun 1 §:ssä.

## 4 luku

**Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu**

## 1 §

*Tieto- ja neuvontapalvelut*

Julkisena työvoima- ja yrityspalveluna työ- ja elinkeinoviranomainen välittää tietoa ja antaa neuvontaa:

- 1) avoimista työpaikoista ja työnhausta;
- 2) työvoiman saatavuudesta ja hankinnasta;
- 3) koulutusmahdollisuuksista ja muista osaamisen kehittämismahdollisuuksista;
- 4) työmarkkinoista, aloista ja ammanteista;
- 5) yritystoiminnan käynnistämisestä ja kehittämismahdollisuuksista; sekä
- 6) muutosturvan toteuttamiseksi tarjolla olevista palveluista, tuista ja korvauksista.

## 2 §

*Asiantuntija-arvioinnit*

Henkilöasiakkaan osaamisen, ammattitaidon, soveltuvuuden sekä työ-, yritystoiminta- ja koulutusvaihtoehtojen selvittämiseksi työ- ja elinkeinoviranomainen voi hankkia:

- 1) osaamis- ja ammattitaitokartoituksia;
- 2) työkyvyn tutkimuksia ja arviointeja;
- 3) yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointeja; sekä
- 4) muita asiantuntija-arviointeja.

## 3 §

*Ammatinvalinta- ja uraohjaus*

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi tarjota ammatinvalinta- ja uraohjausta henkilöasiakkaan tukemiseksi ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa. Henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen, osaamisen sekä soveltuvuuden selvittämiseksi ammatinvalinta- ja uraohjauksessa voidaan asiakkaan suostumuksella

tarvittaessa käyttää asianmukaisia psykologisia arviointimenetelmiä.

## 4 §

*Valmennus*

Työ- ja elinkeinotoimisto voi tarjota henkilöasiakkaalle valmennusta:

- 1) työn hakemisessa (*työnhakuvalmennus*);
- 2) ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämisessä, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämässä (*uravalmennus*); ja
- 3) työhön sijoittumisessa ja työpaikalla suoritettavassa koulutuksessa (*työhönvalmennus*).

## 5 §

*Kokeilu*

Työ- ja elinkeinotoimisto voi ohjata henkilöasiakkaan:

- 1) ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi koulutuskokeiluun oppilaitokseen tai työkokeiluun työpaikalle; tai
- 2) työmarkkinoille paluun tukemiseksi työkokeiluun työpaikalle.

Työkokeilun järjestäjänä voi olla yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, kunta, kuntayhtymä, muu yhteisö, säätiö tai valtion virasto taikka laitos.

## 6 §

*Kokeilun ja valmennuksen enimmäiskesto*

Työkokeilun kesto on enintään 12 kuukautta, josta enintään kuusi kuukautta samalla järjestäjällä, tai jos työkokeilun järjestäjänä on kunta, enintään kuusi kuukautta samoissa tehtävissä.

Työkokeilun enimmäiskeston laskenta aloitetaan uudelleen alusta, kun henkilö on ollut yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään 12 kuukautta tai kun alle 25-vuotias on ollut enimmäiskeston täytyttyä yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään kolme kuukautta.

Valmennuksen ja koulutuskokeilun enimmäiskestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

## 7 §

*Työkokeilua koskevat rajoitukset*

Henkilöasiakasta ei ohjata työkokeiluun, jos:

1) kysymys on sellaisista tehtävistä, joista työkokeilun järjestäjä on palvelun aloittamista edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä taikka joissa työkokeilun järjestäjä työ sopimuslain 7 luvun 11 §:n mukaisesti on muuttanut työntekijän työsuhteen osa-aikaiseksi;

2) työkokeilu aiheuttaisi sen järjestäjän palveluksessa olevien työntekijöiden irtisanomisia tai lomautuksia taikka heidän työsuhteidensa ehtojen huonontumista;

3) työkokeilusta aiheutuisi sen järjestäjälle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua;

4) kysymys on sellaisista tehtävistä, joiden suorittamiseksi työkokeilun järjestäjä edellyttää yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitetun huumausainetestin koskevan todistuksen esittämistä, jos henkilöasiakas ei halua esittää mainittua todistusta;

5) kysymys on lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisista tehtävistä, jos henkilöasiakas ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä;

6) kokeilu alkaisi kahden viikon kuluessa yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta kestäneen työkokeilun päättymisestä, jollei henkilöasiakas toisin pyydä.

Työkokeilun järjestäjänä ei voi toimia työnantaja, johon henkilöasiakas on työsuhteessa 9 §:ssä tarkoitettua sopimusta tehtäessä.

## 8 §

*Oikeusasema sekä vastuu työturvallisuudesta ja tietosuojasta*

Työkokeiluun osallistuva ei ole työsuhteessa työkokeilun järjestäjään eikä työ- ja elinkeinotoimistoon.

Työkokeiluun osallistuvaan sovelletaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986) ja yhdenvertaisuuslakia (21/2004).

Työkokeilun järjestäjä vastaa työkokeiluun osallistuvan työturvallisuudesta niin kuin työturvallisuuslaissa (738/2002) ja nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) säädetään.

Työkokeilussa sovelletaan työaikalain (605/1996) 28 §:n säännöksiä päivittäisistä lepoajoista sekä 35 §:n säännöksiä työvuoroluettelosta.

Työkokeilussa sovelletaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 3 §:ää, 4 §:n 1 ja 2 momenttia, 5 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 6 §:ää, 7 §:n 1—3 momenttia, 9, 10, 14 ja 15 §:ää, 5 ja 6 lukua, 21 §:n 2 momenttia sekä 22 ja 24 §:ää.

Sovellettaessa 2—5 momenteissa mainittuja lakeja työkokeilun järjestäjä rinnastetaan työnantajaan ja työkokeiluun osallistuva työntekijään.

Rangaistus työturvallisuusrikkomuksesta säädetään työturvallisuuslain 63 §:ssä. Rangaistus työaika rikkomuksesta säädetään työaikalain 42 §:ssä. Rangaistus yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain rikkomisesta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 24 §:ssä. Rangaistus syrjinnästä, työsyrynnästä, kiskonnantapaisesta, työsyrynnästä, työturvallisuusrikkomuksesta, henkilörekisteririkoksesta, tietomurrosta, salakatselusta, salakuuntelusta, viestintäsalaisuuden loukkauksesta, salassapitorikoksesta ja virkarikoksista säädetään rikoslaissa (39/1889).

## 9 §

*Sopimus työkokeilusta*

Työ- ja elinkeinotoimisto, työkokeilun järjestäjä ja henkilöasiakas tekevät työkokeilusta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) työkokeilun tavoitteet;
- 2) työkokeilun suoritus aika ja -paikka;
- 3) työkokeilun päivittäinen kesto, joka voi olla vähintään neljä ja enintään kahdeksan tuntia, sekä ajoittuminen;



4) työkokeilun viikoittainen kesto, joka voi olla enintään viisi päivää, sekä ajoittuminen;

5) tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa työkokeilun aikana;

6) työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta työpaikalla vastaava henkilö.

Työkokeilua koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan kokeilun järjestäjän tulee työkokeilun päätyttyä antaa työ- ja elinkeinotoimistolle arvio henkilöasiakkaan soveltuvuudesta työhön, ammattiin tai alalle sekä, jos työkokeilu on järjestetty työmarkkinoille paluun tukemiseksi, työelämävalmiuksien ja osaamisen kehittämistarpeista.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi lisäksi asettaa sopimuksessa työkokeilun järjestäjälle työkokeilun toteuttamisen tai siihen osallistuvan kannalta tarpeellisia ehtoja. Sopimuksen osapuolena oleva työkokeilun järjestäjä ei voi siirtää sopimuksesta johtuvia velvoitteita muulle taholle.

Työkokeilun järjestäjän on ilmoitettava työkokeiluun osallistuvan henkilöasiakkaan nimi sekä 1 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa työkokeilun järjestäjän palveluksessa olevia työntekijöitä.

#### 10 §

##### *Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen*

Jos henkilöasiakas on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi valmennus- tai kokeilupäivää tai jos poissaoloja on muutoin niin paljon, etteivät valmennukselle tai kokeilulle asetetut tavoitteet täyty, työ- ja elinkeinotoimisto tekee päätöksen valmennuksen tai kouluskokeilun keskeyttämisestä tai työkokeilua koskevan sopimuksen purkamisesta poissaolojen perusteella.

Palvelun tuottaja tai työkokeilun järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitetusta poissaoloista työ- ja elinkeinotoimistolle. Ennen päätöksen tekemistä työ- ja elinkeinotoimiston on varattava henkilöasiakkaalle tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava henkilöasiakkaalle.

Työ- ja elinkeinotoimistolla ja työkokeilun järjestäjällä on oikeus purkaa työkokeilua koskeva sopimus muusta kuin 1 momentissa

tarkoitettua syystä ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille. Sopimuksen purkamisen ei kuitenkaan saa perustua laissa kiellettyyn syrjäntäperusteeseen tai muuhun epäasialliseen syyhyn.

#### 11 §

##### *Vakuutusturva*

Työ- ja elinkeinoministeriö järjestää valmennukseen ja kokeiluun osallistuville ryhmävastuuvakuutuksen.

Valmennuksessa tai kokeilussa sattuneesta tapaturmasta tai saadusta ammattitaudista suoritetaan korvaus valtion varoista vastaavin perustein kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta, jollei henkilöasiakkaalla ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain nojalla. Valtiokonttori käsittelee korvauksen suorittamista valtion varoista koskevan asian.

#### 5 luku

### **Työvoimakoulutus**

#### 1 §

##### *Työvoimakoulutuksen tavoitteet*

Työ- ja elinkeinoviranomaisen hankkimalla työvoimakoulutuksella parannetaan aikuisten ammattitaitoa, mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka ja heidän valmiuksiaan toimia yrittäjänä sekä edistetään ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta ja uuden yritystoiminnan syntymistä.

Työvoimakoulutuksena tarjotaan ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Työvoimakoulutuksena voidaan lisäksi tarjota aikuisten perusopetusta, jos perusopetuksen oppimäärän puuttuminen on esteenä ammatillisen koulutuksen suorittamiselle.

## 2 §

*Korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankkiminen työvoimakoulutuksena*

Korkeakoulututkintoon johtavia opintoja voidaan hankkia työvoimakoulutuksena henkilöasiakkaalle keskeytyneiden korkeakouluopintojen loppuunsaattamiseksi.

Korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankkimisen edellytyksenä on, että opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Lisäksi edellytyksenä on, että opintojen loppuun saattamisen arvioidaan edellyttävän työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettuja päätoimisia opintoja enintään:

1) 12 kuukauden ajan, kun kyse on henkilöstä, joka on otettu suorittamaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa tai pelkästään ylempää korkeakoulututkintoa;

2) 18 kuukauden ajan, kun kyse on henkilöstä, joka on otettu suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa tai pelkästään alemmaa korkeakoulututkintoa;

3) 24 kuukauden ajan, kun kyse on henkilöstä, joka on otettu suorittamaan sekä alemmaa että ylempää korkeakoulututkintoa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, henkilöasiakkaalle, jolla on opistoasteen tutkinto tai vastaavantasoinen ulkomailta suoritettu tutkinto, voidaan hankkia saman alan korkeakoulututkintoon johtavia opintoja.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tulee ennen korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankintapäätöstä pyytää asiasta lausunto opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

## 3 §

*Opiskelijavalinta*

Opiskelijaksi voidaan valita koulutukseen ja sen tavoitteena olevaan ammattiin tai tehtävään soveltuva henkilö, jolla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve. Alle 20-vuotias oppivelvollisuuden suorittanut voidaan valita ammatillisia valmiuksia antavaan koulutukseen vain, jos koulutuksen suorittaminen ei ole mahdollista tai muutoin tarkoituksenmukaista omaehtoisena opiskeluna.

Opiskelijavalintaan sovelletaan lisäksi kyseistä koulutusta koskevia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998), ammattikorkeakoululain (351/2003) ja yliopistolain (558/2009) säännöksiä opiskelijaksi ottamisen perusteista, kelpoisuudesta opintoihin, esteettömyydestä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä sekä opiskelijaksi ottamiseen tai opiskelijavalintaan liittyvästä tiedonsaannista.

Työ- ja elinkeinoviranomainen päättää opiskelijoiden valitsemisesta koulutukseen. Jos työvoimakoulutuksena hankitaan korkeakoulututkintoon johtavia opintoja, yliopisto tai ammattikorkeakoulu päättää opiskelijaksi ottamisesta. Opiskelijoiden valintamenettelyä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintatilaus- ja valintamenettelyyn liittyvät soveltuvuuskokeet ovat työvoimakoulutukseen hakeutuvalla maksuttomia.

## 4 §

*Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet*

Opiskelijalla on oikeus saada koulutus- tai opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oikeus suorittaa opintoja työvoimakoulutuksen keston ajan.

Opiskelijan tulee osallistua säännöllisesti opetukseen ja edetä opinnoissaan koulutus- tai opintosuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla. Korkeakouluopintojen katsotaan etenevän riittävästi, jos opiskelija saa opintokokonaisuuteen kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimakoulutukseen sovelletaan kyseistä koulutusta koskevan 3 §:n 2 momentissa mainitun lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä:

- 1) opiskelijaksi ilmoittautumisesta;
- 2) osaamisen tunnustamisesta;
- 3) opintojen hyväksilukemisesta;
- 4) opintosuoritusten arvioinnista, arvioinnin oikaisemisesta ja oikaisumenettelystä;
- 5) opiskelijan oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön;

6) opiskeluoikeuden peruuttamisesta, opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvästä tiedonsaannista ja opiskeluoikeuden palauttamisesta;

7) kurinpidosta ja kurinpitomenettelyn suhteesta syytteen vireilläoloon;

8) menettelystä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa sekä kurinpitoasiassa;

9) häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistamisesta;

10) huumausainetestauksesta;

11) opiskelijan salassapitovelvollisuudesta; ja

12) muutoksenhausta koulutuspalvelun tuottajan päätökseen.

Jos työvoimakoulutuksena hankitaan koulutusta, jota 3 momentissa tarkoitettut lait eivät koske, koulutukseen sovelletaan mitä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa säädetään.

#### 5 §

##### *Koulutuksen keskeyttäminen*

Jos opiskelija ei etene opinnoissaan 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tai hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi koulutuspäivää, opiskelijavalinnasta päättänyt työ- ja elinkeinoviranomainen tekee päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä.

Koulutuspalvelun tuottaja on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitettujen koulutuksen keskeyttämisperusteiden täyttymisestä opiskelijavalinnasta päättäneelle työ- ja elinkeinoviranomaiselle. Ennen päätöksen tekemistä työ- ja elinkeinoviranomaisen on varattava opiskelijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava opiskelijalle.

#### 6 §

##### *Koulutukseen liittyvä työssäoppiminen ja harjoittelu*

Koulutukseen liittyvän työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana opiskelija ei ole työsuhteessa sen järjestäjään eikä koulutuspalvelun tuottajaan, elleivät opiskelija ja työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjä ole toi-

sin sopineet. Jos työssäoppiminen tai harjoittelu on sovittu toteutettavaksi työsuhteessa, 2 ja 3 momentin säännöksiä ei sovelleta.

Koulutuspalvelun tuottaja, työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjä ja opiskelija tekevät työssäoppimis- tai harjoittelujaksosta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen. Sopimuksen ja koulutuspalvelun tuottajan tehtäviin sovelletaan, mitä 4 luvun 9 §:ssä säädetään työkokeilusta tehtävästä sopimuksesta ja työ- ja elinkeinotoimiston tehtävistä. Sopimuksessa on lisäksi sovittava ohjauksesta vastaavasta opettajasta sekä ohjauksen toteuttamisesta ja kestosta.

Työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjä vastaa opiskelijan työturvallisuudesta työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana siten kuin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 19 §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 10 §:ssä säädetään. Koulutuspalvelun tuottaja on velvollinen järjestämään opiskelijoille työssäoppimis- ja harjoittelujaksojen ajaksi ryhmävastuuvakuutuksen.

#### 7 §

##### *Koulutuksen yhteishankinta*

Työvoimakoulutus voidaan toteuttaa yhdessä työnantajan, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantajan tai yrittäjyysoikeudet luovuttavan yrityksen kanssa siten, että tämä osallistuu koulutuksen rahoittamiseen yhdessä työ- ja elinkeinoviranomaisen kanssa (*koulutuksen yhteishankinta*), kun koulutus järjestetään:

1) määrätyn työnantajan palvelukseen tuleville tai palveluksessa oleville työntekijöille tai vuokratyöntekijöille; tai

2) yrittäjäksi aikovalle, jolla olisi harvalukuisia toimeksiantajia tai jonka on tarkoitus harjoittaa yritystoimintaa hankkimalla yrittäjyysoikeudet toiselta yritykseltä.

Jos työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yrittäjä osallistuu 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen, työ- ja elinkeinoviranomaisen rahoittama osuus yrittäjän koulutuksesta on de minimis -tukea.

## 6 luku

**Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu**

## 1 §

*Opiskelun tukemisen tarkoitus*

Tukemalla työnhakijan omaehtoista opiskelua parannetaan aikuisväestön ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä turvataan ammattitaitoisen työvoiman saantia.

## 2 §

*Yleiset edellytykset ja etuudet*

Työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen mainitussa laissa säädettyin edellytyksin, jos:

1) työnhakijalla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve ja toimisto arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaisiin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa;

2) opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille;

3) opiskelusta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa 4 §:ssä säädetyllä tavalla; ja

4) muut tässä luvussa säädetty edellytykset täyttyvät.

## 3 §

*Opintoja koskevat edellytykset*

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan opintoihin, joita pidetään työttömyysturvalain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan päätoimisine ja:

1) joista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa, ammatti-

korkeakoululaissa tai yliopistolaissa ja jotka johtavat ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon tai yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen, mainittujen lakien mukainen lisä- ja täydennyskoulutus tai osallistuminen avoimeen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetukseen;

2) jotka ovat muuta Suomessa järjestettyä tai Suomessa toimivan koulutuspalvelujen tuottajan ulkomailla järjestämää ammatillisesti suuntautunutta koulutusta;

3) joista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tai lukiolaissa (629/1998), jos koulutuksen puuttuminen on ammatillisen kehittymisen esteenä; tai

4) joista säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998), jos koulutus on ammatillista osaamista ja pätevyyttä lisäävää ja opinnoista esitetään koulutus- tai opinto-suunnitelma.

Ellei erityisestä syystä muuta johdu, tässä luvussa säädettyä sovelletaan alemman tai ylempään korkeakoulututkinnon suorittamiseen yliopistossa vain, jos kyse on työnhakijan aiemmin harjoittamista opinnoista, joiden todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan työnhakijan aiemmin harjoittamiin opintoihin vain, jos opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Rajoitus ei koske työsuhteen aikana aloitettuja tai työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja opintoja vastaaviin opintoihin Ahvenanmaalla.

## 4 §

*Sopiminen opiskelusta työllistymissuunnitelmassa*

Tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista.

Tuettavasta opiskelusta voidaan sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeen-

kin, jos siihen on painava syy, työnhakija on aloittanut opinnot työsuhteen aikana tai opinnot on harjoitettu työvoimakoulutuksena.

## 5 §

*Tukiaika*

Opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea tässä luvussa säädetyin edellytysin enintään 24 kuukauden ajan.

Työnhakija voi ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle keskeyttävänsä opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna. Ilmoitus on tehtävä viipymättä keskeytyksen alkamisen jälkeen. Keskeytystä ei voi tehdä oppilaitoksen lomajakson perusteella. Edellä 1 momentissa säädetty enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana.

Jos työnhakijan opiskeluoikeus on peruutettu ja se myöhemmin palautetaan, opintojen katsotaan olleen keskeytyneenä aikana, jona työnhakijalla ei ollut opiskeluoikeutta.

## 6 §

*Työnhakijan velvollisuudet*

Työnhakijan on osallistuttava säännöllisesti koulutus- tai opintosuunnitelman mukaiseen opetukseen.

Työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä on, että työnhakija etenee opinnoissaan. Korkeakouluopintojen katsotaan etenevän riittävästi, jos työnhakija saa tuettavaan opintokokonaisuuteen kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muiden opintojen osalta edellytetään, että opinnot etenevät koulutus- tai opintosuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla.

## 7 §

*Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen*

Työ- ja elinkeinotoimisto seuraa työnhakijan opintojen etenemistä työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla.

Jos työnhakija ei etene opinnoissaan riittävästi tai laiminlyö ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle opintojen etenemisestä työllisty-

missuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla, oikeus työttömyysetuuteen lakkaa ajankohdasta, josta työnhakijan opintojen ei voida katsoa edenneen riittävästi tai jona työnhakijan olisi tullut ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle opintojen etenemisestä.

Jos työnhakija on ollut poissa ilman hyväksyttävää syytä koulutus- tai opintosuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista, tai jos hän on muuten olennaisesti laiminlyönyt opintojaan, oikeus työttömyysetuuteen lakkaa poissaolon tai laiminlyönnin alkamisen ajankohdasta.

Työ- ja elinkeinotoimisto päättää 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta. Ennen päätöksen tekemistä työnhakijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

## 8 §

*Työnhakijan tietojenantovelvollisuus*

Työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle koulutuspalvelujen tuottajan todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aloittamisesta ja opintojen aikaisista lomajaksoista. Lisäksi työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

Työnhakijan on ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistolle opintojensa 5 §:n 3 momentissa tarkoitetusta keskeytymisestä ja opintojensa päättymisestä.

## 9 §

*Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus*

Koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aloittamisesta, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä.

Koulutuspalvelujen tuottajan on viipymättä ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistolle opintojen päättymisestä ja 7 §:n 3 momentissa tarkoitetuista seikoista. Tämän velvollisuus-

den täyttämiseksi työ- ja elinkeinotoimisto toimittaa koulutuspalvelujen tuottajille niiden opiskelijoiden nimet ja henkilötunnukset, joiden opintoja tuetaan tässä luvussa säädettyllä tavalla.

## 7 luku

### Palkkatuki

#### 1 §

##### *Palkkatuen käsite ja yleiset edellytykset*

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu työ- ja elinkeinotoimiston myöntämä tuki, jota voidaan myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin.

Palkkatuella järjestettävän työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa, osaamista ja työmarkkina-asemaa ja näin edistää hänen työllistymistään avoimille työmarkkinoille.

Palkkatuen myöntäminen edellyttää, että tuella palkattavan tuottavuuden arvioidaan olevan tarjolla olevassa työtehtävässä alentunut osaamisessa ja ammattitaidossa olevien puutteiden, työttömyyden keston, vamman tai sairauden taikka muun syyn johdosta.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi palkkatukea myöntäessään asettaa tuen saamiselle tuella palkattavan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

#### 2 §

##### *Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset*

Palkkatukea voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, yhteisölle ja muulle työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle.

Jos työnantaja on hakemuksen jättämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä samoista tai samantyyppisistä tehtävistä taikka lyhentänyt heidän työaikaansa, palkkatukea voidaan myöntää, jos lomautukset ja työajan lyhennykset ovat

päätyneet tai irtisanotuille on tarjottu mahdollisuus palata takaisin entiseen työhönsä ennen palkkatukihakemuksen tekemistä.

Palkkatukea ei myönnetä, jos:

1) tukeen perustuva työhön ottaminen aiheuttaisi työnantajan palveluksessa olevien muiden työntekijöiden irtisanomisen tai lomauttamisen taikka heidän työolosuhteidensa tai etuuksiensa huonontumisen;

2) työnantaja saa tuella palkattavan henkilön palkkaamiseen tai työllistämisen edistämiseen samalta ajalta muuta valtion tukea;

3) tuki vääristäisi muiden samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien tahojen välistä kilpailua;

4) työnantaja on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja, ellei työ- ja elinkeinotoimisto tuella palkattavaan liittyvistä erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksista 3 momentin 2 kohdassa säädettyihin edellytyksiin.

#### 3 §

##### *Työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset*

Palkkatukea voidaan myöntää, jos työnantaja sitoutuu maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaisen palkan tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja kohtuullisen palkan kyseisestä työstä.

Palkkatuen myöntäminen vähintään 500 päivältä työttömyysetuutta työttömyyden perusteella saaneen palkkaamiseen edellyttää lisäksi, että työnantaja sitoutuu maksamaan vähintään palkkatuen perustuen suuruista palkkaa työkyvyttömyysajalta, jolta työntekijä ei saa sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 7 §:n mukaisen omavastuunajan vuoksi päivärahaa eikä muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta tai työnantajalta muulla perusteella sairausajan palkkaa.

Palkkatukea ei myönnetä, jos työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös.

## 4 §

*Tuella palkatun siirtäminen muun työn järjestäjän tehtäviin*

Työnantaja saa tuella palkatun suostumuksella siirtää tuella palkatun muun työn järjestäjän tehtäviin. Tuella palkatun siirtäminen edellyttää, että palkkatuen saaja ilmoittaa siitä ennen siirtämistä työ- ja elinkeinotoimistolle ja liittää ilmoitukseen työn järjestäjän vakuutuksen siitä, ettei tämä ole vakuutuksen antamista edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä samoista tai samanlaisista tehtävistä taikka lyhentänyt heidän työaikaansa.

Jos lomautuksia, työajan lyhennyksiä tai irtisanomisia on ollut vakuutuksen antamista edeltäneiden 12 kuukauden aikana, mutta ne ovat päättyneet tai irtisanotuille on tarjottu mahdollisuus palata takaisin entiseen työhönsä, ne eivät ole esteenä tuella palkatun siirtämiselle muun työn järjestäjän tehtäviin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuella palkatun siirtämisen ehdoista.

## 5 §

*Palkkatuen myöntäminen elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle*

Elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle palkkatuki myönnetään tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) mukaisena tukena, kun palkkatuella palkattava on:

- 1) henkilö, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä;
- 2) saanut työttömyysetuutta työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä;
- 3) ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään kuusi kuukautta ennen palkkatuen myöntämistä;
- 4) vailla ammatillista koulutusta;
- 5) yli 50-vuotias; tai

6) oikeutettu kotoutumissuunnitelmaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain nojalla.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun työttömän työnhakijan palkkaamiseen palkkatuki myönnetään de minimis -tukena.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä ei sovelleta myönnettäessä palkkatukea oppisopimuskoulutukseen.

## 6 §

*Palkkatuen määrä*

Palkkatukea myönnetään päivää ja henkilöä kohti vähintään palkkatuen perustuki. Palkkatuen perustuki on päivältä työttömyys-turvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua peruspäivärahan suuruinen ilman korotusosaa ja muutosturvalisää.

Palkkatukena voidaan myöntää palkkatuen perustuen lisäksi lisäosaa, jos perustuen ei arvioida korvaavan tuella palkattavan tuottavuuden alentumaa. Palkkatuen lisäosa on enintään 60 prosenttia palkkatuen perustuen määrästä.

Palkkatuen perustuki tai lisäosalla korotettu palkkatuki voidaan myöntää täysimääräisenä sellaisen työsuhteen perusteella, jonka työaika on palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

Jos työaika on vähemmän kuin 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta, palkkatuki myönnetään vähennettynä ja työaikaan suhteutettuna.

Myönnettäessä palkkatukea vähintään 500 päivältä työttömyysetuutta työttömyyden perusteella saaneen palkkaamiseksi voidaan poiketa 4 momentissa säädetystä.

## 7 §

*Korkein korotettu palkkatuki*

Jos tuella palkattava on saanut työttömyysetuutta työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä ja on 12 luvun 9 §:n 4 momentissa tarkoitettu työmarkkinatukeen oikeutettu, palkkatuki voidaan myöntää korotettuna lisäosalla, jonka määrä on enintään 90 prosenttia

senttia palkkatuen perustuen määrästä (*korkein korotettu palkkatuki*).

Korkeimmalla korotetulla palkkatuella järjestetään työtä ensisijaisesti niille, jotka eivät ole olleet työssä sen jälkeen kun työttömyyden perusteella maksettavan työttömyysetuuden 500 päivän laskenta alkoi sekä niille, joiden työssäolo avoimilla työmarkkinoilla on ollut vähäistä ja satunnaista ja joiden työllistymisen edistämiseen ei ole aikaisemmin myönnetty työnantajalle palkkatukea.

#### 8 §

##### *Palkkatuella katettavat palkkauskustannukset*

Palkkatuki voi olla yhdessä muiden palkkauskustannuksiin myönnettyjen tukien ja oppisopimuksen perusteella maksettavan koulutuskorvauksen kanssa enintään tuella palkatusta työnantajalle aiheutuvien palkkauskustannusten suuruinen. Palkkauskustannuksilla tarkoitetaan työntekijälle maksettavaa palkkaa ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätystä ja sen lisäksi työnantajan lakisääteistä sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä pakollista ryhmähenkivakuutusmaksua.

Elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle 5 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettun henkilön työllistämiseksi myönnettävä palkkatuki voi olla enintään 50 prosenttia palkkauskustannuksista ja 1 kohdassa tarkoitettun henkilön työllistämiseksi enintään 75 prosenttia palkkauskustannuksista.

Tukea ei makseta, jos palkkauskustannukset kuukaudessa ovat pienemmät kuin perustuen kuukautta kohti laskettu määrä.

Korkeimmalla korotetulla palkkatuella katettavista palkkauskustannuksista eri työnantajatahoilla ja palkkauskustannusten enimmäismäärän ylittävän tuen vähentämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

#### 9 §

##### *Palkkatuen kesto*

Palkkatukea voidaan myöntää henkilöä kohden enintään 10 kuukaudeksi kerrallaan. Palkkatukea voidaan kuitenkin myöntää hen-

kilöä kohden enintään 24 kuukaudeksi kerrallaan, jos:

1) tuella palkattava on saanut vähintään 500 päivältä työttömyysetuutta työttömyyden perusteella; tai

2) valtion virasto tai laitos, kunta, kuntayhtymä tai muu kuin elinkeinotoimintaa harjoittava yhdistys tai säätiö palkkaa tuella henkilön suunnittelemaan ja järjestämään työttömille työ- ja koulutuspaikkoja sekä muita työllistymistä edistäviä palveluja.

Jos henkilön vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä, palkkatukea voidaan myöntää ajaksi, joka henkilön alentunut työkyky ja muut työllistymismahdollisuudet huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, kuitenkin enintään 24 kuukaudeksi kerrallaan. Oppisopimuskoulutukseen palkkatukea voidaan myöntää koko sen ajaksi.

Korkein korotettu palkkatuki voidaan myöntää enintään 12 kuukaudeksi, jonka jälkeiseltä ajalta palkkatuki myönnetään palkkatuen perustuen suuruisena.

Jos palkkatuen saaja esittää työ- ja elinkeinotoimistolle pyynnön palkkatuen maksatusten tilapäisestä keskeyttämisestä ja keskeyttämiseen on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan perusteltu syy, tässä pykälässä säädetty palkkatuen enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana.

#### 10 §

##### *Enimmäiskeston laskeminen uudelleen alusta*

Sen jälkeen, kun henkilö on ollut palkkatuella tuetussa työssä 9 §:n 1 momentissa tai 12 §:n 2 momentissa säädetyn enimmäisajan yhden tai useamman työnantajan palveluksessa, palkkatukea ei voida myöntää ennen kuin hän on ollut viimeisten kuuden kuukauden aikana vähintään viisi kuukautta työttömänä työnhakijana. Viiden kuukauden työttömyyttä ei edellytetä, jos kyse on palkkatuen myöntämisestä 9 §:n 2 momentissa tai 12 §:n 3 momentissa mainituissa tilanteissa.

Korkeimman korotetun palkkatuen 9 §:n 3 momentissa ja 12 §:n 4 momentissa tarkoitettujen enimmäisaikojen laskenta aloitetaan alusta, kun tuella palkattu on saanut työttömyysetuutta työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä sen jälkeen, kun hän on



ollut työssä, jonka palkkauskustannuksiin on maksettu korkeinta korotettua palkkatukea.

#### 11 §

##### *Palkkatukeen oikeuttavat korvauspäivät*

Palkkatukea maksetaan siltä ajalta, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Palkkatukea ei kuitenkaan makseta päiviltä, joilta työnantajalla on oikeus saada tuella palkatun palkkauskustannuksiin sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:n nojalla päivärahaetuutta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tukeen oikeuttavista korvauspäivistä.

#### 12 §

##### *Palkkatuki sosiaaliselle yritykselle*

Jos sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa (1351/2003) tarkoitettu sosiaalinen yritys palkkaa 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työsuhteeseen sosiaalisista yrityksistä annetun lain 1 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua työttömän työnhakijan, palkkatukena myönnetään palkkatuen perustuen lisäksi lisäosaa 60 prosenttia palkkatuen perustuen määrästä. Palkkatukea voidaan lisäksi korottaa niin, että palkkatuen perustuen ja lisäosan yhteenlaskettu määrä on 50 prosenttia palkkauskustannuksista, kuitenkin enintään 1 300 euroa kuukaudessa.

Poiketen 9 §:n 1 momentista sosiaaliselle yritykselle voidaan myöntää palkkatukea henkilöä kohden enintään 12 kuukaudeksi kerrallaan, jos tuella palkattava on ollut:

1) yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana; tai

2) vähintään kuusi kuukautta yhtäjaksoisesti ja eri työttömyysjaksot huomioiden yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan.

Jos henkilön vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä, palkkatukea voidaan 9 §:n 2 momentista poiketen myöntää ajaksi, joka

henkilön alentunut työkyky ja muut työllistymismahdollisuudet huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, kuitenkin enintään 36 kuukaudeksi kerrallaan.

Poiketen 9 §:n 3 momentista sosiaaliselle yritykselle voidaan myöntää korkeinta korotettua palkkatukea henkilöä kohden kerrallaan enintään 24 kuukaudeksi.

#### 13 §

##### *Kunnalle työllistämisen- ja aluevelvoitteen perusteella myönnettävä palkkatuki*

Kunnalla on oikeus saada palkkatukea työntekijöistä, jotka työ- ja elinkeinotoimisto on osoittanut sen työllistettäväksi 11 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työllistämisenvelvoitteen tai saman luvun 3 §:ssä tarkoitettua aluevelvoitteen perusteella.

Jos kunta työllistää työttömän työnhakijan työllistämisenvelvoitteen perusteella alan säännöllisen työajan mukaiseen kokoaikatyöhön tai aluevelvoitteen perusteella työhön, jonka työaika palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona on vähintään 75 prosenttia alan säännöllisestä työajasta, kunnalle myönnetään palkkatuen perustuen lisäksi lisäosaa 60 prosenttia palkkatuen perustuen määrästä.

Aluevelvoitteen perusteella kunnalle myönnetään palkkatukea henkilöä kohden enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

#### 14 §

##### *Valtion virastolle tai laitokselle osoitettavat määrärahat*

Työ- ja elinkeinotoimisto voi osoittaa valtion virastolle tai laitokselle määrärahoja työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin. Määrärahojen käyttöön sovelletaan, mitä 1 §:ssä, 2 §:n 2—4 momentissa, 3 ja 4 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa, 9 §:n 1, 2 ja 4 momentissa sekä 10 §:n 1 momentissa säädetään palkkatuesta. Määrärahoista voidaan maksaa työntekijän palkkauskustannukset kokonaisuudessaan siltä ajalta, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Määrärahoista

voidaan maksaa lisäksi muita työn järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia.

## 8 luku

### **Yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalvelut**

#### 1 §

##### *Starttiraha*

Yrittäjäksi ryhtyvän henkilöasiakkaan toimeentulon turvaamiseksi työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää starttirahaa yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa enintään 18 kuukaudeksi.

Starttiraha myönnetään de minimis -tukena.

#### 2 §

##### *Starttirahan myöntämisen edellytykset*

Starttirahan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) henkilöasiakkaalla on tai hän hankkii riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan; ja

2) aiottu yritystoiminta on luonteeltaan päätoimista ja sillä arvioidaan olevan jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi starttirahaa myöntäessään asettaa starttirahan saamiselle tarpeellisia ehtoja.

#### 3 §

##### *Starttirahan myöntämisen ja maksamisen esteet*

Starttirahaa ei myönnetä, jos:

1) aiottu yritystoiminnan arvioidaan turvaavan henkilöasiakkaan kohtuullisen toimeentulon yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa;

2) starttirahan arvioidaan vääristävän vähäistä enemmän samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua;

3) starttirahaa hakeva henkilöasiakas on aloittanut yritystoiminnan ennen kuin tuen myöntämisestä on päätetty;

4) starttirahaa hakeva henkilöasiakas siirtyisi työsuhteesta tekemään samaa työtä yrittäjänä ja on ilmeistä, että hänen pääasiallinen toimeksiantajansa olisi hänen aiempi työnantajansa;

5) starttirahaa hakeva henkilöasiakas on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai hänellä on olennaisia yksityisoikeudellisia maksuhäiriöitä, ellei työ- ja elinkeinotoimisto erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Starttirahaa ei makseta, jos henkilöasiakas saa samalta ajalta:

1) palkkaa tai korvausta tekemästään yritystoimintaansa liittymättömästä työstä, jolloin palkkana pidetään myös vuosiloma-ajan palkkaa ja irtisanomisajan palkkaa sekä sellaista työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua taloudellista etuutta, jonka on katsottava turvaavan kohtuullisen toimeentulon;

2) julkista tukea omiin palkkakustannuksiinsa;

3) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta, työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua sosiaalietuutta taikka opintotukelain (65/1994) mukaista opintotukea.

#### 4 §

##### *Starttirahan määrä ja korvauspäivät*

Starttirahana myönnetään päivää ja henkilöä kohti vähintään starttirahan perustuki. Starttirahan perustuki on päivältä työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen ilman korotusosaa ja muutosturvalisää.

Starttirahana voidaan myöntää starttirahan perustuen lisäksi lisäosaa, joka on enintään 60 prosenttia starttirahan perustuen määrästä.

Starttirahaa maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin starttirahaan oikeuttavista korvauspäivistä.

## 5 §

*Yritystoiminnan kehittämispalvelut*

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi tuottaa tai hankkia pienille ja keskisuurille yrityksille (*pk-yrityksille*) yritystoiminnan kehittämispalveluina koulutuspalveluja sekä asiantuntijapalveluja pk-yrityksen kehittämistarpeiden arvioimiseksi, kehittämissuunnitelman laatimiseksi, suunnitelman toteuttamisen tukemiseksi ja pk-yritysten verkostoitumisen tukemiseksi.

Yritystoiminnan kehittämispalvelut ovat yritykselle maksullisia. Työ- ja elinkeinoviranomaisen rahoittama osuus kehittämispalvelusta on de minimis -tukea. Tuen tasosta ja asiantuntijapalvelun enimmäiskestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

## 9 luku

**Kulukorvaus**

## 1 §

*Oikeus kulukorvaukseen*

Työttömyysetuutta saavalla työnhakijalla on oikeus saada palveluun osallistumisesta aiheutuvien matka- ja muiden kustannusten korvaamiseksi kulukorvausta seuraavien palveluiden ajalta:

- 1) työvoimakoulutus;
- 2) 6 luvussa tarkoitettu työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu;
- 3) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettu omaehtoinen opiskelu;
- 4) työnhakuvalmennus;
- 5) uravalmennus;
- 6) kokeilu.

Kulukorvauksen myöntää ansiopäivärahaa hakevalle työnhakijalle työttömyyskassa ja peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea hakevalle työnhakijalle Kansaneläkelaitos.

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi myöntää kulukorvausta työtä vailla olevalle henkilöasiakkaalle, joka osallistuu 1 momentin 1 tai 4—6 kohdissa tarkoitettuun palveluun ja jolla ei ole oikeutta kulukorvaukseen 1 momentin perusteella eikä oikeutta korvaukseen

palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista muun lain nojalla.

Kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavasta kulukorvauksesta säädetään työttömyysturvalaissa.

## 2 §

*Kulukorvauksen määrä*

Kulukorvausta maksetaan 9 euroa päivässä. Kulukorvausta maksetaan kuitenkin 18 euroa päivässä, jos:

- 1) henkilö osallistuu työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävään palveluun;
- 2) henkilö osallistuu työssäkäyntialueellaan kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään palveluun ja hänelle aiheutuu palveluun osallistumisesta todistettavia majoituskustannuksia.

Ulkomailla järjestettävään työvoimakoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutusaikaisten yöpymis- ja muiden kustannusten korvauksena 50 prosenttia päivärahasta, joka suoritetaan valtion virkamiehille asianomaisessa maassa tehdyn virkatmatkan matkakustannusten korvauksena.

Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle maksetaan kulukorvausta 16,82 euroa päivässä. Majoitus Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle on ilmainen.

Kulukorvauksen 1 momentissa tarkoitettua määräytymisestä ja työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa kulukorvauksen määräytymiseen vaikuttavia tietoja työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

## 3 §

*Kulukorvauksen korvauspäivät*

Kulukorvausta maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Ulkomailla työvoimakoulutukseen osallistuvalla maksetaan kulukorvausta enintään seitsemältä päivältä kalenteriviikossa.

Työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen ja kokeilun ajalta sekä 1 §:n 3 momentissa

tarkoitettussa tilanteessa kulukorvausta maksetaan ainoastaan päiviltä, joina palvelua järjestetään ja työnhakija osallistuu palveluun.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kulukorvaukseen oikeuttavista korvauspäivistä.

#### 4 §

##### *Kulukorvauksen rajoitukset ja lakkauttamisen*

Kulukorvausta ei makseta työvoimakoulutuksen, 6 luvussa tarkoitetun työttömyys-etuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun eikä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetun omaehtoisen opiskelun lomajaksoilta. Korvaus maksetaan kuitenkin siltä ajalta, jona työttömyysetuutta saava työnhakija lomajakson aikana osallistuu koulutukseen kuuluvaan työssä oppimiseen tai harjoitteluun.

Alle 25-vuotiaan ammatillista koulutusta vailla olevan nuoren oikeus saada kulukorvausta työkokeilun osallistumispäiviltä edellyttää, että työkokeiluun osallistuvan oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt enimmäisajan johdosta tai että hän on saanut työttömyytensä perusteella työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä.

Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan siitä päivästä, jona työnhakija on keskeyttänyt palvelun. Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan myös, jos palvelu on päätetty keskeyttää.

#### 5 §

##### *Työttömyysturvalain ja työttömyyskassalain soveltaminen*

Jollei tässä laissa toisin säädetä, kulukorvaukseen sovelletaan työttömyyskassalakia (603/1984) ja työttömyysturvalain:

- 1) 11 luvun 2 §:ää (velvollisuus tietojen antamiseen);
- 2) 11 luvun 3 §:ää (etuutta koskeva päätös);
- 3) 11 luvun 5 §:ää (maksamistapa);
- 4) 11 luvun 6 §:ää (maksamisen väliaikainen keskeyttäminen tai vähentäminen);

- 5) 11 luvun 10 §:ää (takaisinperintä);
- 6) 11 luvun 13 §:ää (kuittaaminen);
- 7) 11 luvun 14 §:ää (työttömyysetuuden periminen eräissä tapauksissa);
- 8) 11 luvun 15 §:ää (työttömyysetuuden ulosmittaus);
- 9) 11 luvun 15 a §:ää (takaisinperintäsaatavan vanhentuminen);
- 10) 12 lukua (muutoksenhaku); ja
- 11) 13 luvun 1, 3—8 ja 10 §:ää (tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset).

Jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa maksaa työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ssä säädetyllä tavalla työttömyysetuutta ilman päätöstä ja työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada kulukorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Kulukorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

Työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetystä poiketen työ- ja elinkeinotoimiston päätöstä koskeva valituskirjelmä on toimitettava asianomaiseen työ- ja elinkeinotoimistoon.

Kulukorvausta koskevaan asiaan ei sovelleta, mitä työttömyysturvalaissa säädetään työttömyysturva-asiamiehen tehtävistä ja toimivallasta.

#### 10 luku

##### **Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet**

#### 1 §

##### *Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus*

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää korvausta matka- ja yöpymiskustannuksista työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön ja työttömälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun taikka osallistuu 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun asiantuntija-arviointiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kustannusten korvaamista on pidettävä tarkoituksenmukaisena työvoiman saatavuuden ja työttömän työllistymisen kannalta.

Työ- ja elinkeinotoimistossa asioinnista aiheutuvista matkakustannuksista voidaan myöntää korvausta työttömälle henkilöasiakkaalle, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee kuljetuspalvelua voidakseen asioida työ- ja elinkeinotoimistossa. Edellytyksenä matkakustannusten korvaamiselle on, että henkilökohtainen asiointi työ- ja elinkeinotoimistossa on välttämätöntä palveluprosessin etenemisen kannalta.

Yöpymiskustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että yöpyminen 1 momentissa tarkoitettulla matkalla on ollut liikenneolosuhteista johtuen välttämätöntä ja yöpymisestä on aiheutunut kustannuksia.

Korvattavista matkoista ja matkakustannusten korvausperusteesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

### 2 §

#### *Muuttokustannusten korvaus*

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää korvausta muuttokustannuksista työttömälle, irtisanotulle tai määräaikaisessa työsuhteessa olevalle työttömäksi jäävälle työnhakijalle, joka siirtyy työhön työttömyysturvalain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitetun työssäkäyntialueensa ulkopuolelle.

Muuttokustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kustannusten korvaamista on pidettävä tarkoituksenmukaisena työvoiman saatavuuden ja työttömän tai työttömäksi jäävän työnhakijan työllistymisen kannalta.

Muuttokustannusten korvausta ei voida maksaa työnhakijalle, joka saa muuta korvausta muutosta aiheutuvista kustannuksista tai joka saa työn vastaanottamisesta aiheutuvien kustannusten korvauksena työttömyysturvalain 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettua matkavastustusta.

Korvattavista muuttokustannuksista ja korvauksen enimmäismäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

### 3 §

#### *Työolosuhteiden järjestelytuki*

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työolosuhteiden järjestelytukea työnantajalle, jos

työhön palkattavan tai työssä olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää työvälineiden hankkimista tai työpaikalla tehtäviä muutoksia, ja hankinnasta tai muutoksesta työnantajalle aiheutuvia kustannuksia on pidettävä työnantajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen merkittävänä. Työolosuhteiden järjestelytukea voidaan myöntää myös korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua.

Työolosuhteiden järjestelytukea korvattavista kustannuksista, tuen enimmäismäärästä ja -kestosta sekä menettelystä tukea myönnettäessä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

## 11 luku

### **Työllistämis- ja alueveloitteet sekä kunnalle myönnettävä lisätuki**

#### 1 §

#### *Kuntoutus-, koulutus- tai työntekomahdollisuuden järjestäminen*

Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai työvoimakoulutukseen, jos hänen oikeutensa työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 57 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 60 vuotta.

Jos työttömälle työnhakijalle järjestetään 1 momentin nojalla työvoimakoulutusta, hänellä on koulutusaikana oikeus työttömyyspäivärahaan ja kulukorvaukseen sen estämättä, mitä työttömyysturvalain 6 luvun 7 ja 9 §:ssä säädetään enimmäisajasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettua työtöntä työnhakijaa ei voida työllistää avoimille työmarkkinoille eikä hänelle voida järjestää soveltuvaa työvoimakoulutusta tai kuntoutusta, hänen kotikuntansa on työ- ja elinkeinotoimiston osoituksesta järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus kahdeksan kuukauden ajaksi (*työllistämisveloite*). Kunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus siten, että työllistettävä voi aloittaa työn työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyessä. Kunnan oikeudesta saada palkkatukea niistä työnteki-

jöistä, jotka se on työllistämismääräyksen nojalla työllistänyt, säädetään 7 luvun 13 §:ssä.

Työllistämismääräyksen perusteella järjestettävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle järjestetään hänen työkykyään vastaavaa työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työsäöloehdon täyttävää osa-aikatyötä.

Työllistämismääräyksen toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

### 2 §

#### *Työllistämismääräyksen rajoitukset ja lakkaaminen*

Jos henkilö on jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisaika ole täyttynyt ennen 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua 57 vuoden ikää, 10 §:ää ei sovelleta.

Työttömyysturvalaissa säädetyn työsäöloehdon tarkastelujakson kuluessa tehty työ, joka luetaan työsäöloehdoton, vähentää kahdeksan kuukauden työllistämismääräyksen vastaavasti.

Työllistämismääräys lakkaa, jos:

1) työntekomahdollisuuteen oikeutettu ilman työttömyysturvalain 2 a luvussa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyy hänelle osoitettua työkykyyn nähden sopivasta työllistämismääräyksen nojalla järjestetystä työstä;

2) työ, johon työnhakija on osoitettu, keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai

3) työnhakijalle ei voida työnhaun voimassaolon lakattua järjestää työtä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun työllistämismääräys on tullut voimaan.

### 3 §

#### *Alueelliset näkökohdat ja aluevelvoite*

Valtion, kuntien ja yritysten yhteisin talous- ja työllisyyspoliittisin toimin huolehditaan alueellisesti tasapainoisesta työllisyydestä niin, ettei minkään työmarkkina-alueen työttömyys olennaisesti ylitä maan keskimääräistä tasoa. Työmarkkina-alueella tarjotaan

valtioneuvoston asetuksella määriteltävää yhden tai useamman kunnan muodostamaa aluetta, jolla työssäkäynti on tavanomaista.

Kunta on velvollinen järjestämään työntekomahdollisuuksia 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa työttömille työnhakijoille (aluevelvoite), kuitenkin vuositasolla enintään yhdelle prosentille kunnan työvoimasta. Valtio on vastaavassa tarkoituksessa velvollinen järjestämään työntekomahdollisuuden niille työttömille työnhakijoille, joita kunta ei ole työllistänyt.

Kunnan oikeudesta saada palkkatukea niistä työntekijöistä, jotka se on aluevelvoitteen nojalla työllistänyt, säädetään 7 luvun 13 §:ssä.

### 4 §

#### *Kunnalle myönnettävä lisätuki*

Kunnalle maksetaan lisätukea sen perusteella, kuinka suuren osuuden alueensa työvoimasta kunta on keskimäärin kuukauden aikana palkannut palkkatuella. Jos kunta työllistää vähintään 0,5 % alueensa työvoimasta, kunnalle maksetaan lisätukea. Lisätukea maksetaan siitä tuella palkattujen määrästä, joka ylittää 2 momentissa tarkoitettuja työvoimaosuuksia vastaavan henkilömäärän.

Lisätuen suuruuden perusteena on kunnalle kuukauden aikana maksettujen palkkatukien keskimääräinen määrä henkilöä kohti ja työllistettyjen osuus kunnan alueen työvoimasta. Lisätuen määrä henkilöä kohti määräytyy seuraavasti:

Työllistettyjen osuus työvoimasta	Lisätuen määrä
vähintään 0,5 %	10 % keskimääräisestä palkkatuesta
vähintään 1,0 %	20 % keskimääräisestä palkkatuesta
vähintään 2,0 %	30 % keskimääräisestä palkkatuesta

## 12 luku

**Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö**

## 1 §

*Työ- ja elinkeinoviranomaisen, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien yhteistyö*

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tulee olla yhteistyössä muiden viranomaisten, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on tukea julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanoa, suunnittelua ja kehittämistä.

Yhteistyötä varten työ- ja elinkeinotoimiston yhteydessä toimii työvoima- ja yrityspalvelu -neuvottelukunta (TY-neuvottelukunta). Työ- ja elinkeinotoimisto voi päättää, että toimiston yhteydessä toimii useampia TY-neuvottelukuntia. TY-neuvottelukuntaan jäseniä esittävä taho voi tehdä aloitteen useamman neuvottelukunnan asettamisesta.

## 2 §

*Työvoima- ja yrityspalvelu—  
neuvottelukunnan asettaminen ja tehtävät*

Työ- ja elinkeinotoimisto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan TY-neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on:

1) seurata ja ennakoita työmarkkinoilla tapahtuvia muutoksia ja suunnitella muutosten johdosta tarvittavia toimenpiteitä ja näin edistää työvoiman saatavuuden turvaamista ja työllisyyden paranemista;

2) edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja kehittää yritysten toimintaedellytyksiä; ja

3) seurata ja tukea julkisen työvoima- ja yrityspalvelun ja työttömyysturvan työvoimapolitiittisten edellytysten toimeenpanoa sekä tarvittaessa tehdä esityksiä palvelujen kehittämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä TY-neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, kokousten vuosittaisesta vähimmäismäärästä, puheenjohtajas-

ta ja varapuheenjohtajasta sekä kokouspalkioista ja kustannusten korvaamisesta.

## 3 §

*Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät muutosturvan toteuttamiseksi*

Muutosturvan toteuttamiseksi työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on:

1) kartoittaa yhdessä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa irtisanomistilanteessa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarve;

2) avustaa yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa yhteistoiminnasta annetun lain (334/2007) 49 §:n 1 ja 2 momentissa sekä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 9 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun toimintasuunnitelman laatimisessa ja toteuttamisessa julkisen työvoima- ja yrityspalvelun osalta;

3) varata riittävät resurssit ja varautua tarpeellisiin toimenpiteisiin saatuaan työnantajalta työsopimuslain 9 luvun 3 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

## 4 §

*Yksityiset työvoimapalvelut*

Yksityisillä työvoimapalveluilla tarkoitetaan tässä laissa työ- ja elinkeinoviranomaisesta riippumattomia yksityisen tai oikeushenkilön tarjoamia työnvälityspalveluja ja muita työnhakuun liittyviä palveluja sekä työvoiman vuokrausta.

Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavien on noudatettava 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua tasapuolisuutta, eikä niissä saa tarjota alaikäistä työvoimaa työhön, johon sen ottaminen nuorista työntekijöistä annetun lain mukaan on kiellettyä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalveluiden seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niiltä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista sekä sääde-

tään tietojen käsittelystä ja muusta yhteistyöstä.

### 5 §

#### *Työnvälityksen maksukielto*

Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavat eivät saa periä maksua (*työnvälityksen maksukielto*) henkilöasiakkaalta tarjoamistaan palveluista, jotka vastaavat 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja työnvälityspalveluja, 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja avoimia työpaikkoja ja työnhakua koskevaa tiedon välittämistä ja neuvontaa tai 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työnhakijaksi rekisteröimistä. Maksua ei saa periä myöskään vuokratyöntekijältä, joka toimeksiannon päättymisen jälkeen siirtyy työsopimuslain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettua käyttäjäyrityksen palvelukseen.

Seuraamuksesta työnvälityksen maksukielon rikkomisesta säädetään rikoslain 47 luvun 6 §:ssä.

Työnvälityksen maksukielto ei koske toimintaa, jossa suomalaisille nuorille ulkomailta ja ulkomaisille nuorille Suomessa tarjotaan perheessä tapahtuvaa kotityötä vastaan mahdollisuus oleskeluun ulkomailta (*au pair - asemaan välittäminen*).

### 6 §

#### *Tiedonsaantioikeus*

Työ- ja elinkeinoviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanossa välttämättömät tiedot muulta valtion viranomaiselta, kunnan viranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työttömyysvakuutusrahastolta, julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen palveluntuottajalta sekä 4 luvussa tarkoitettua työkokeilun järjestäjältä.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työ- ja elinkeinoviranomaiselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun järjestämiseksi.

Työnantajalla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työ- ja elinkeinoviranomaiselta työsopimuslain 6 luvun 6 §:ssä ja erityisopimuslain 7 luvun 9 §:ssä säädetyn velvollisuuden täyttämiseksi tieto siitä, onko työnantajan yksilöimä henkilö työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tietoa voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

### 7 §

#### *Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun epäämminen*

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi 3 luvun 3 §:n 1 momentissa mainitusta syystä kieltäytyä:

- 1) tarjoamasta työnantaja-asiakkaalle työnvälityspalveluja;
- 2) ohjaamasta henkilöasiakasta työkokeiluun;
- 3) hankkimasta työvoimakoulutusta yhteishankintakoulutuksena;
- 4) myöntämästä palkkatukea tai starttirahaa; tai
- 5) tarjoamasta yritystoiminnan kehittämispalveluja.

Työ- ja elinkeinoviranomainen tekee kirjallisen päätöksen 1 momentissa tarkoitettua palvelun epäamisestä. Muutoksenhausta työ- ja elinkeinoviranomaisen päätökseen säädetään 14 luvun 1 §:ssä.

### 8 §

#### *Tukien ja korvausten myöntäminen, maksaminen ja takaisinperintä*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maksaa työ- ja elinkeinoviranomaisen myöntämät tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset. Tuen ja korvauksen myöntämiseen, maksamiseen ja takaisinperintään sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena perittäessä takaisin tukea tai korvausta.



Työ- ja elinkeinoviranomaisen myöntäessä tukea tai korvausta henkilöasiakkaalle ei sovelleta valtionavustuslain 11 §:n 4 ja 5 momenttia päätökseen merkittävistä asioista, 15—18 §:ää valtionapuviranomaisen valvontatehtävästä, tarkastusoikeudesta, tarkastuksen suorittamisesta ja virka-avusta eikä 24 ja 25 §:ää korosta ja viivästyskorosta.

Jos henkilöasiakkaalle maksettua tukea tai korvausta on päätetty periä takaisin, on kuitattaessa takaisin perittäväksi päätetty määrää työ- ja elinkeinoviranomaisen myöhemmin maksamasta etuudesta sovellettava, mitä ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 48 §:ssä säädetään palkan ulosmittauksen suojaosuudesta. Henkilöasiakkaan suostumuksella kuitaus voidaan kuitenkin tehdä suurempana.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tukien ja korvausten hakemis-, myöntämisen- ja maksamismenettelystä sekä työ- ja elinkeinoviranomaisten keskinäisestä tehtävänjaosta.

## 9 §

### *Tukien ja korvausten rahoitus*

Tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset, 7 luvun 14 §:n mukaan valtion virastolle ja laitokselle osoitettavat määrärahat ja 11 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kunnalle myönnettävä lisätuki rahoitetaan työllisyysmäärärahoista.

Palkkatuen perustuki rahoitetaan kuitenkin työmarkkinatukimäärärahoista koko tukikauden ajan noudattaen palkkatukea koskevia tämän lain säännöksiä, kun tuella palkattava on työmarkkinatukeen oikeutettu, joka on:

1) saanut työttömyysetuutta työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä;

2) saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 130 päivältä ja joka ei työttömyyden alettua ole ollut työssä tai jonka työssäolo avoimilla työmarkkinoilla on ollut vähäistä ja satunnaista ja jota ei työttömyyden alettua ennen palkkatuen käyttöä ole palkattu palkkatuella; tai

3) alle 25-vuotias ja saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella yhdenjaksoisesti vähintään 65 päivältä.

Starttirahan perustuki rahoitetaan työmarkkinatukimäärärahoista koko tukikauden ajan noudattaen starttirahaa koskevia tämän lain

säännöksiä, kun starttiraha on myönnetty työmarkkinatukeen oikeutetulle henkilölle.

Edellä 2 ja 3 momenteissa tarkoitettuna työmarkkinatukeen oikeutettuna pidetään henkilöä, joka saa työmarkkinatukea tai jolle ei makseta työmarkkinatukea työttömyysturvain 10 luvun 2 §:ssä mainitusta syystä.

## 10 §

### *Työllisyysmäärärahojen käyttö investointeihin ja muuhun työllisyyden edistämiseen*

Työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai työ- ja elinkeinotoimisto voi valtion talousarvion rajoissa osoittaa tai myöntää työllisyysmäärärahoja valtion virastolle ja laitokselle, kunnalle, kuntayhtymälle, muulle yhteisölle, säätiölle tai sosiaaliselle yritykselle investointeihin ja muuhun työllisyyden edistämiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

1) työllisyysmäärärahoista investointeihin myönnettävästä valtionavusta ja niistä osoitettavista määrärahoista

2) valtion omiin investointeihin käytettäväksi suunnitelluista työllisyysmäärärahoista;

3) työllisyysmäärärahojen käyttämisestä 1 momentissa tarkoitettuun muuhun työllisyyden edistämiseen.

## 13 luku

### **Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä**

## 1 §

### *Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä*

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun järjestämistä varten työ- ja elinkeinoviranomainen pitää yllä työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää. Tietojärjestelmä muodostuu henkilöasiakasrekisteristä, työnantajarekisteristä ja palveluntuottajarekisteristä. Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä säädetään yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetussa laissa (240/2007).

Jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä, tietojen luovuttamiseen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä ja siihen talletettujen tietojen julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Tietojärjestelmään talletettujen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

## 2 §

*Rekisterinpitäjä*

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa rekisterinpitäjänä työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä. Työ- ja elinkeinotoimistot hoitavat rekisterinpitäjälle säädetyt muut tehtävät, jollei työ- ja elinkeinoministeriö toisin määrää.

## 3 §

*Rekisterikohtaiset tiedot*

Henkilöasiakasrekisteriin voidaan henkilöasiakkaasta tallettaa asiakaspalvelua varten:

- 1) tunnistetiedot mukaan lukien henkilötunnus;
- 2) työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuuteen ja asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;
- 3) koulutusta, työhistoriaa ja ammatillista osaamista koskevat tiedot;
- 4) palvelutarvetta ja suunnitelmia koskevat tiedot
- 5) tiedot työtarjouksista ja esittelyistä työnantajalle;
- 6) tiedot julkisista työvoima- ja yrityspalveluista ja muista työllistymistä edistävästä palveluista sekä asiantuntija-arvioinneista;
- 7) julkisen työvoima- ja yrityspalvelun tarjoamisen edellyttämät terveydentila- ja muut tiedot;
- 8) työttömyysturvaan liittyvät selvitykset ja työvoimapolitiittiset lausunnot;
- 9) tiedot julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluvista etuuksista.

Työnantajarekisteriin voidaan työnantajasta tallettaa työvoima- ja yrityspalvelua varten:

- 1) yksilöintitiedot;
- 2) työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuuteen ja asiointiin liittyvät tiedot;
- 3) toimintaa ja palvelutarvetta koskevat tiedot;
- 4) työpaikat ja niiden täyttymistä koskevat tiedot;
- 5) palkkatukea koskevat päätökset ja siihen liittyvät seuranta- ja maksatustiedot;
- 6) työkokeilua koskevat sopimukset;
- 7) muut julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen suunnitteluun ja toimeenpanoon liittyvät tiedot

Palveluntuottajarekisteriin voidaan tallettaa asiakaspalvelua varten:

- 1) palvelun tuottajan yksilöintitiedot;
- 2) asiointiin liittyvät tiedot;
- 3) palvelun tuottajan kanssa tehdyt hankintasopimukset sekä maksatustiedot;
- 4) hankittua palvelua koskevat tiedot;
- 5) palvelun haku-, valinta- ja seurantatiedot;
- 6) julkisen työvoima- ja yrityspalvelun suunnittelun ja järjestämisen kannalta tarpeelliset palvelun tuottajaa koskevat muut tiedot

Rekistereihin voidaan tallettaa myös muita julkisen työvoima- ja yrityspalvelun suunnittelun, järjestämisen ja seurannan kannalta tarpeellisia tietoja, jotka eivät ole henkilötietoja. Rekistereihin voi myös kuulua asiakirjoja sekä muuten työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä erillään pidettäviä tiedostoja.

## 4 §

*Tietojen tallettaminen, poistaminen ja arkistointi*

Asiakastietojen tallettamisesta tietojärjestelmään on kerrottava henkilöasiakkaalle. Jos rekisteriin talletettava henkilötieto on saatu muualta kuin rekisteröidyltä itseltään, rekisteriin tulee merkitä, mistä tieto on saatu ja kuka tiedon on merkinnyt.

Henkilöasiakasta koskevat 3 §:n 1 momentin 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetut tiedot poistetaan tietojärjestelmästä kahden vuoden kuluessa tietoa koskevan merkinnän tekemisestä. Kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot poistetaan, kun asiakkuuden

tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut viisi vuotta. Tietoa ei poisteta, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Tietojen arkistoinnista säädetään arkisto-laissa (831/1994).

#### 5 §

##### *Käyttöoikeuden myöntäminen ja salassa pidettävien henkilötietojen luovuttaminen eräissä tilanteissa*

Työ- ja elinkeinotoimiston, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön virkamies, jolle on myönnetty käyttöoikeus työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään, saa salassapitosäännösten estämättä hakea ja käyttää asiakastietojärjestelmään talletettuja tietoja, jos se on tarpeen asiakaspalvelun järjestämiseksi, vireillä olevan asian selvittämiseksi tai ratkaisemiseksi taikka valvonta-, kehittämis- ja seurantatehtävän suorittamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö tai elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi myöntää käyttöoikeuden työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään työ- ja elinkeinohallinnon ulkopuoliselle taholle, joka ministeriön tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimeksiannosta tekee erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä taikka suorittaa erikseen määriteltyä palvelutehtävää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle ulkopuoliselle taholle myöntämästään käyttöoikeudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään sisältyvien, salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten.

#### 6 §

##### *Suostumus tietojen luovuttamiseen työnantajalle*

Työnhakijalta on pyydetävä kirjallinen suostumus työpaikan täyttämistä varten tarpeellisten tietojen luovuttamiseen työnantajalle. Merkintä suostumuksesta tai siitä kieltäytymisestä tehdään henkilöasiakasrekisteriin.

Työpaikan täyttämistä varten tarpeellisia tietoja ovat:

1) työnhakijan nimi ja yhteystiedot, äidinkieli, muu kielitaito ja kansalaisuus;

2) työnhakijan koulutus ja suorittamat ammatilliset tutkinnot sekä tarpeellisin osin niiden sisältö ja arvosanat;

3) työhistoria työtodistuksesta ilmenevine tietoineen;

4) asevelvollisuuden suorittaminen,

5) erityisosaaminen, työ- ja koulutustoiveet samoin kuin työnhakija-asiakkaan itsensä laatima työnhakuesittely työnantajia varten.

Työnhakijan terveydentilaa koskevia tietoja saa luovuttaa työnantajalle vain työnhakijan nimenomaisella kirjallisella suostumuksella. Luovutettavien terveystietojen tulee olla välttämättömiä avoimen työpaikan tai kyseisen ammattialan erityisten terveydentilavaatimusten täyttämiseksi taikka sellaisen työnhakijan työllistymisen edistämiseksi, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä.

## 14 luku

### **Muutoksenhaku**

#### 1 §

##### *Oikaisuvaatimus ja valitus*

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työ- ja elinkeinoviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä työ- ja elinkeinoviranomaiselta siten kuin hallintolain (434/2003) 7 a luvussa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua, eikä siitä saa valittaa, jos:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 5 luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyihin edellytyksiin;

2) palkkatuki on eväty 7 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentin perusteella; palkkatukea koskevasta päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös koskee palkkatuen määrää tai kestoja;

3) päätöksellä on evätty korvaus matka- ja yöpymiskustannuksista 10 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella tai korvaus muuttokustannuksista 10 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella; tai

4) päätös koskee 12 luvun 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja valtion omiin investointeihin myönnettäviä työllisyysmäärärahoja.

2 §

*Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon*

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai valitusviranomainen toisin määrää.

3 §

*Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhaku*

Työ- ja elinkeinoviranomaisen opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka perustuu 5 luvun 3 §:n 2 momentissa mainituissa laeissa säädettyihin edellytyksiin, voi hakea muutosta siten kuin asianomaista oppilaitosta koskevassa laissa säädetään.

Edellä 4 luvun 11 §:ssä tarkoitettun Valtiokonttorin päätöksen muutoksenhakuun sovelletaan, mitä tapaturmavakuutuslaissa säädetään.

15 luku

**Voimaantulo**

1 §

*Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Sen 8 luvun 5 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2014.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2 §

*Kumottavat säädökset*

Tällä lailla kumotaan:

1) laki julkisesta työvoimapalvelusta (1295/2002);

2) laki työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä (1058/2002).

3 §

*Siirtymäsäännökset*

Palveluun ja toimenpiteeseen sekä niiden ajalta henkilöasiakkaalle maksettaviin etuuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos palvelu tai toimenpide on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna lain voimaantulon jälkeen.

Julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistämistukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos työsuhde tai yritystoiminta, jonka perusteella työllistämistukea maksetaan, on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Myönnettäessä palkkatukea tämän lain 7 luvun mukaisesti vähintään 500 päivää työttömyysetuutta työttömyyden perusteella saaneen palkkaamiseen otetaan huomioon myös päivät, joiden ajalta tuella palkattavalle on:

1) ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyyspäivärahaa työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella; ja

2) tämän lain voimaan tulon jälkeen maksettu työttömyyspäivärahaa sellaisen työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan sellaisten kustannusten korvaamiseen, jotka ovat aiheutuneet:

1) työnhakuun tai uuteen työhön siirtymiseen liittyvästä matkasta tai muutosta, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa;

2) työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen tai omaehtoiseen koulutukseen hakeutumisesta, jos hakeutuminen on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa;

3) käynnistä palvelulaitoksessa, muussa palveluyksikössä, yksityisen asiantuntijan

vastaanotolla tai työ- ja elinkeinotoimistossa, jos käynti on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen ennen tämän lain voimaantuloa tekemän päätöksen muutoksenhakuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos lomautus alkaa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2013, henkilön työnhaun katsotaan tulleen voimaan, jos työnantaja on tehnyt hänestä työ- ja elinkeinotoimistolle julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ryhmälomautusilmoituksen.

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuja työnantaja-asiakkaiden maksullisia erityispalveluja voidaan järjestää 31 päivään joulukuuta 2013 saakka. Palvelujen järjestämiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

**2.****Laki****pienen ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan pienten ja keskisuurten yritysten osaamisen kehittämispalveluista annettu laki (971/2004).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

---

## 3.

**Laki****työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 4 §:n 2 momentin 6 kohta ja 10 luvun 1 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 luvun 4 §:n 2 momentin 6 kohta laissa 1354/2007 ja 10 luvun 1 §:n 2 momentti laeissa 1188/2009 ja 1388/2010,

*muutetaan* 1 luvun 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentin 10, 11 ja 14 kohta, 2 a luvun 5 §:n 2 momentin 3 kohta, 12 §:n 1—5 momentti, 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti ja 14 §:n 2 momentti, 3 luvun 2 § ja 4 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 4 momentti, 7 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 11 §, 6 luvun 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 ja 2 momentti sekä 8 §:n 3 momentti, 7 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentin 1 kohta, 10 luvun 2 §:n 2 ja 6 momentti sekä 3 ja 6 §, 11 luvun 2 §:n 4 momentin 11 ja 18 kohta, 13 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 9 § sekä 14 luvun 3 a §:n 2 momentti ja 3 d §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentin 10 kohta, 5 luvun 10 §:n 2 momentti sekä 11 luvun 2 §:n 4 momentin 11 ja 18 kohta laissa 313/2010, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 11 kohta ja 3 luvun 4 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 1354/2007, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 344/2009, 2 a luvun 5 §:n 2 momentin 3 kohta, 12 §:n 1—5 momentti, 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 5 luvun 11 § sekä 13 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 288/2012, 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 4 momentti ja 7 §:n 3 momentti, 6 luvun 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 ja 2 momentti ja 8 §:n 3 momentti, 7 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentin 1 kohta, 10 luvun 2 §:n 2 ja 6 momentti sekä 6 § sekä 14 luvun 3 a §:n 2 momentti ja 3 d §:n 1 momentti laissa 1188/2009, 10 luvun 3 § laissa 1388/2010, 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1053/2008 ja 13 luvun 9 § laeissa 1053/2008 ja 288/2012, sekä

*lisätään* 1 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1354/2007, 344/2009, 1199/2009, 313/2010, 1388/2010, 764/2011, 1439/2011 ja 288/2012, uusi 15 kohta seuraavasti:

1 luku

**Yleiset säännökset**

3 §

*Etuuden saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet*

Työnhakijalla on oikeus työllistymissuunnitelmaan siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) säädetään.

5 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *työllistymissuunnitelmalla* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista työ- ja elinkeinotoimiston yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

11) *korkeimmalla korotetulla palkkatuella* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukea;

14) lomautukseen rinnastettavalla syyllä työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetusta syystä tai työsopimuksen ehdon takia sekä työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 43 §:ssä, kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 9 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain (1166/1998) 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (100/2012) 42 §:ssä tai valtion virkamieslain (750/1994) 40 §:ssä tarkoitetusta syystä; ei kuitenkaan, jos keskeytymisen syynä on virkasuhteessa olevan kieltäytyminen hänen terveydentilaansa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka terveydentilaansa koskevien tietojen antamisesta;

15) työllistymistä edistävällä palvelulla julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työnhakuvalmennusta, uravalmennusta, kokeilua, työvoimakoulutusta ja työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua, kotoutumisen edistämistä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettua omaehtoista opiskelua ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua kuntouttavaa työtoimintaa.

## 2 a luku

### Työvoimapolitiisesti moitittava menettely

#### 5 §

##### *Pätevä syy työstä kieltäytymiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos:

3) työssä edellytetään työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveillisiä tai hyvän tavan vastaisia;

#### 12 §

##### *Työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytyminen ja palvelun keskeyttäminen*

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta palvelusta kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy muusta työllistymistä edistävästä palvelusta kuin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetusta omaehtoisesta opiskelusta.

Edellytyksenä 1 momentin soveltamiselle on, että palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa taikka henkilö on omaehtoisesti hakenut työvoimakoulutukseen.

Jos työnhakija omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle voida järjestää 1 momentissa tarkoitettua työllistymistä edistävää palvelua, hänen katsotaan kieltäytyneen siitä.

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystään keskeyttämään 1 momentissa tarkoitettua työllistymistä edistävän palvelun, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta keskeytymisestä lukien.

Jos henkilö on hakenut oikaisua tai valittamalla muutosta työllistymistä edistävän palvelun keskeyttämistä koskevaan päätökseen eikä oikaisuvaatimusta tai valitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 4 momentissa tarkoitettulla tavalla omasta syystään joutunut keskeyttämään palvelun.

#### 13 §

##### *Pätevä syy työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työllistymistä edistävästä palvelusta ja keskeyttää palvelu, jos:



Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä työvoimakoulutuksesta ja keskeyttää koulutus myös silloin, kun kyseisen ammattialan työ ei ole hänen terveydentilansa ja työkykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa tai henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo ei ole kohtuullisesti turvattu koulutuksen aikana. Henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, jos työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuden tasoihin etuuksiin.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa tarkoitetusta työllistymistä edistävästä palvelusta tai keskeyttää palvelu myös muusta kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetusta syystä, jos syy on näihin rinnastettava.

#### 14 §

##### *Toistuva työvoimapolitiisesti moitittava menettely*

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu, kun henkilö on yhteensä vähintään 12 kalenteriviikkoa:

- 1) ollut työssäoloahtoon luettavassa työssä;
- 2) osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämiseen annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;
- 3) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja; tai
- 4) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä.

#### 3 luku

##### **Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

#### 2 §

##### *Etuuspäivien määrä viikossa*

Työttömyysetuuspäivien ja työ-, omavastuu- ja korvauspäivien lukumäärä kunakin

kalenteriviikkona saa olla yhteensä enintään viisi. Etuuspäivinä pidetään myös niitä päiviä, joilta henkilön oikeus työttömyysetuuteen on evätty työvoimapolitiisella perusteella taikka hänelle maksetun etuuden jaksottamisen vuoksi.

#### 4 §

##### *Estävät sosiaalietuudet*

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisista luopumistukea; tai

5) joka saa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai työntekijän eläkelain (395/2006) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

#### 5 luku

##### **Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset**

#### 3 §

##### *Palkansaaajan työssäoloahto*

Tarkastelujaksoa pidennetään myös ajalla, jota ei 4 §:n 4 momentin perusteella lueta työssäoloahtoon tai jona henkilö on työllistymistä edistävällä palvelulla.

## 4 §

*Palkansaajan työssäoloeseen luettava työ*

Laskettaessa 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon täyttymistä huomioon otetaan puolet niiden kalenteriviikkojen lukumäärästä, joina tehdyn työn palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut korkeinta korotettua palkkatukea. Työssäoloeseen ei lueta työtä, jota henkilö on tehnyt osasairauspäivärahaa saadessaan. Työssäoloeseen ei myöskään lueta aikaa, jolta henkilölle on maksettu työ- tai virkaehtosopimuksen perusteella alennettua sairausajan palkkaa.

## 7 §

*Yrittäjän työssäoloeseen*

Jos henkilö on työskennellyt osasairauspäivärahaa saadessaan tai on ollut työllistymistä edistävässä palvelussa, tarkastelujaksoa pidennetään vastaavasti.

## 10 §

*Työssäoloehdon voimassaolo*

Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloeseen luettavassa työssä tai työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka on ollut muussa työllistymistä edistävässä palvelussa kuin kuntouttavassa työtoiminnassa tai on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Henkilöllä katsotaan olleen hyväksyttävä syy työmarkkinoilta poissaololle sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, apurahakauden, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

## 11 §

*Työssäoloeseen eräissä tilanteissa*

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on ollut työssä tai julkisesta työvoima- ja yritys-palvelusta annetun lain 5 luvussa tarkoitettua työvoimakoulutuksessa neljä viikkoa taikka opiskellut vastaavan ajan työttömyys-tuella tuettuja työnhakijan omaehtoisia opintoja mainitun lain 6 luvussa tarkoitettulla tavalla.

## 6 luku

**Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

## 3 b §

*Korotusosan ja korotetun ansio-osan maksaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

## 3 c §

*Muutosturvalisän ja muutosturvan ansio-osan maksamisen edellytykset*

Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan työnhakijalle:

1) joka kuuluu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 10 §:n mukaisesti muutosturvan piiriin;

2) jolla on voimassa oleva työllistymissuunnitelma tai työllistymissuunnitelmaa korvaava suunnitelma; ja

3) jolla on oikeus työttömyyspäivärahaan täytettyään palkansaajan työssäoloehdon.

Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

---

#### 8 §

##### *Päivärahakauden alkaminen alusta*

---

Jos työnhakijan työssäoloehto on täyttynyt työssä, johon hänet on työllistetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisen veloitteen perusteella, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei määrätä uudelleen, ellei uusien tulotietojen perusteella määrätty palkka ole aiemmin määrättyä palkkaa suurempi.

#### 7 luku

### **Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**

#### 1 §

##### *Oikeus työmarkkinatukeen*

---

Tuella palkatulla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen ajalta, jolta työnantajalle maksetaan korkeinta korotettua palkkatukea tai muuta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua palkkatukea,

jota rahoitetaan mainitun lain 12 luvun 9 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan taikka 3 momentin mukaisesti työmarkkinatukimäärärahoista.

#### 3 §

##### *Oikeus työmarkkinatukeen matka-avustuksena*

---

Matka-avustusta ei myönnetä sellaisen työsuhteen perusteella, jonka palkkauskustannuksiin työnantajalle on myönnetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettua palkkatukea.

Poiketen 2 momentissa ja 1 §:n 2 momentissa säädetystä työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää matka-avustuksen, jos palkkatukea rahoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 9 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan taikka 3 momentin mukaisesti työmarkkinatukimäärärahoista.

#### 5 §

##### *Oikeus työmarkkinatuen korotusosaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

---

Korotusosaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Korotusosaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

#### 8 §

##### *Työmarkkinatuki ilman tarveharkintaa*

---

Työmarkkinatuki myönnetään ilman tarveharkintaa siltä ajalta, jona henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

## 9 §

*Osittainen työmarkkinatuki*

-----  
 Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta:

1) aikana, jona työnhakija osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin; tai  
 -----

## 10 luku

**Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset**

## 2 §

*Työttömyysetuuteen oikeutettu*

-----  
 Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

-----  
 Työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta työttömyysetuuteen opiskelun ajalta säädetään 5 §:ssä.

## 3 §

*Poissaolo työllistymistä edistävästä palvelusta*

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen, kokeilun ja kuntouttavan työtoiminnan aikana niiltä päiviltä, joina hän ei osallistu palveluun, ellei poissaolo johdu:

- 1) työkyvyttömyydestä;
- 2) kerrallaan enintään neljän työpäivän ajalta alle 10-vuotiaan lapsen sairaudesta; tai

3) työhaastattelusta tai muusta tähän rinnastettavasta työllistymiseen liittyvästä syystä.

## 6 §

*Kulukorvaus*

Matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta työllistymistä edistävään palveluun osallistuvalla työnhakijalla säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työttömyysetuutta saavalle maksetaan kulukorvausta yhdeksän euroa kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuna aktivointisuunnitelman mukaiselta osallistumispäivältä.

## 11 luku

**Toimeenpanoa koskevat säännökset**

## 2 §

*Velvollisuus tietojen antamiseen*

-----  
 Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

-----  
 11) työllistymistä edistävän palvelun päättyminen;

-----  
 18) päivät, joina työttömyysetuuden saaja on osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämiseen annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun.  
 -----

## 13 luku

**Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

## 1 §

*Oikeus tietojen saamiseen*

Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, työttömyyskassalla, työttömyysturva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä; sekä

3) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta.

## 3 §

*Tietojen luovuttaminen*

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimaviranomaiselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

## 9 §

*Työttömyysturva-asiamiehen tiedonsaanti- ja läsnäolo-oikeus*

Työttömyysturva-asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta työ- ja elinkeinotoimistolta ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksesta tiedot työvoimapolitiisista lausunnoista siinä laajuudessa kuin asiamiehen tehtävät edellyttävät. Työttömyysturva-asiamies voi määrätä, että Kansaneläkelaitoksen, työttömyyskassan tai työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi työttömyysturva-asiamiehelle.

## 14 luku

**Erinäisiä säännöksiä**

## 3 a §

*Työmarkkinatuen rahoitus*

Työmarkkinatuen 500 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen uudelleen oikeutetuksi työmarkkinatukeen. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettu työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus, 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettu korotusosa sekä 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettu matka-avustus rahoitetaan kuitenkin aina valtion varoista, eikä niiden ajalta maksettua työmarkkinatukea lasketa mukaan työmarkkinatuen 500 maksupäivään.

## 3 d §

*Muita rahoitusta koskevia säännöksiä*

Edellä 10 luvun 6 §:ssä ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Henkilölle maksettavaan koulutustukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos työnantajalle on maksettu tämän lain voimaan tullessa samalta ajalta työmarkkinatukea ja julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työllistämistukea, 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua palkansaajan työssäoloehdon täyttymistä laskettaessa ote-

taan huomioon puolet kyseisten kalenteriviikkojen lukumäärästä.

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettuihin työllistymistä edistäviin palveluihin, jotka jatkuvat yhdenjaksoisesti tai jaksotettuina lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

## 4.

**Laki****kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 10 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 18 §:n 2 momentti, 21 §, 22 §:n 2 momentti, 25 §, 37 §:n 1 momentin 4 kohta, 40 ja 64 §, 70 §:n 3 momentti, 72 §:n 1 ja 2 momentti, 74 §:n 1 momentti, 75 §, 78 §:n 2 momentti ja 82 §:n 2 momentti sekä

*lisätään* 13 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

## 10§

*Alkukartoituksen järjestäminen*

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitettu työtön työnhakija.

Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

## 12 §

*Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumissuunnitelman kesto*

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioi-

daan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

## 13 §

*Kotoutumissuunnitelman laatiminen*

Kotoutumissuunnitelmaan, jonka laatimiseen työ- ja elinkeinotoimisto osallistuu, sovelletaan lisäksi, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 7 §:ssä säädetään.

## 18 §

*Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen*

Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. Työ- ja elinkeinotoimiston on tarkistettava kotoutumissuunnitelma julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä.

## 21 §

*Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen ja maahanmuuttajan ohjaaminen koulutukseen*

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan.

Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun.

Kunta voi sekä järjestää kotoutumiskoulutusta että ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan joko järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun.

22 §

*Omaehtoisen opiskelun tukeminen*

Oikeudesta opiskelun ajalta maksettavaan kulukorvaukseen säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvussa.

25 §

*Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun*

Omaehtoisesta opiskelusta sopimiseen, tukiaikaan, maahanmuuttajan velvollisuuksiin, opintojen seurantaan ja keskeytymiseen sekä maahanmuuttajan ja koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuuteen sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 4—9 §:ssä säädetään.

37 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuutta-

jien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

4) työvoimakoulutuksena toteuttavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;

40 §

*Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät*

Työ- ja elinkeinotoimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijana oleville maahanmuuttajille sekä muista sille tässä laissa osoitetuista tehtävistä.

Työ- ja elinkeinotoimiston on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.

64 §

*Kokeilun suhde muuhun lainsäädäntöön*

Kokeilussa sovelletaan tämän lain, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain, lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973), lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996), perusopetuslain sekä julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) säännöksiä, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

70 §

*Kokeiluun osallistuvaa työ- ja elinkeinotoimistoa koskevat säännökset*

Työ- ja elinkeinotoimiston kokeilun aikana järjestämään kotoutumiskoulutukseen sovelletaan tätä lakia, jollei julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetusta laista muuta johdu.

72 §

*Kokeilun aikaisen kotoutumiskoulutuksen hankinta*



Kokeilussa voidaan poiketa julkisista hankinnoista annetun lain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun työvoimakoulutuksen hankintaa koskevista säännöksistä siten, että työ- ja elinkeinotoimisto tai elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi hankkia kokeilun aikaista kotoutumiskoulutusta työvoimakoulutuksena 3 ja 4 momentissa säädetyn edellytyksin.

Kokeilussa voidaan poiketa julkisista hankinnoista annetun lain säännöksistä siten, että kunta tai elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi hankkia kokeilun aikaista muuta kuin työvoimakoulutuksena annettavaa kotoutumiskoulutusta 3 ja 4 momentissa säädetyn edellytyksin.

---

74 §

*Kokeilun aikaiseen kotoutumiskoulutukseen  
valinta*

Jos kokeilun aikainen kotoutumiskoulutus toteutetaan työvoimakoulutuksena, opiskelijavalinnasta vastaa työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinotoimisto ja koulutuksen järjestäjä yhdessä.

---

75 §

*Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet kunnan  
järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikana*

Kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikaisiin opiskelijan oikeuksiin ja velvol-

lisuuksiin sovelletaan mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 4 §:ssä säädetään opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista työvoimakoulutuksen aikana. Opiskelijan säännöllistä opiskeluun osallistumista arvioitaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan yksilöllisen tilanteen mukainen mahdollisuus osallistua koulutukseen.

78 §

*Kokeilun aikaisen kotoutumistuen maksaminen*

---

Lisäksi kunta maksaa koulutuksen ajalta kulukorvausta siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvussa kulukorvauksesta säädetään.

82 §

*Muutoksenhaku*

---

Muutoksenhausta työ- ja elinkeinotoimiston julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaiseen päätökseen säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 14 luvussa.

---

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 5.

**Laki****työsopimuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 12 §:n 1 momentti sekä 9 luvun 3 §:n 1 momentti ja 3 b §, sellaisina kuin ne ovat laissa 456/2005, seuraavasti:

## 7 luku

**Työsopimuksen irtisanomisperusteet**

## 12 §

*Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen*

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 7 luvun 3 ja 4 tai 7 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaikanaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitettuun työllistymissuunnitelman laatimiseen, sen mukaiseen työvoimakoulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun tai työssäoppimiseen tai oma-aloitteeseen tai viranomaisaloitteen työpäikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

## 9 luku

**Työsopimuksen päättämismenettely**

## 3 §

*Työnantajan selvitysvelvollisuus*

Ennen kuin työnantaja irtisanoo työsopimuksen 7 luvun 3 tai 7 §:n perusteella, työn-

antajan on selvitettävä irtisanottavalle työntekijälle irtisanomisen perusteet ja vaihtoehdot sekä työ- ja elinkeinotoimistolta saatavat työvoimapalvelut niin hyvissä ajoin kuin mahdollista. Jos työsopimus irtisanotaan 7 luvun 8 §:n perusteella, konkurssi- tai kuolinpesän on esitettävä selvitys irtisanomisen perusteesta työntekijöille niin pian kuin mahdollista. Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävästä kartoittaa tarvittavat työvoimapalvelut yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa.

## 3 b §

*Työnantajan tiedottamisvelvollisuus työllistymissuunnitelmasta ja muutosturvalisästä*

Työnantajalla on 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan sekä oikeudesta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun muutosturvalisään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 6.

**Laki****merityösopimuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* merityösopimuslain (756/2011) 8 luvun 10 §:n 1 momentti sekä 10 luvun 3 §:n 1 momentti ja 5 § seuraavasti:

## 8 luku

**Työsopimuksen irtisanomisperusteet**

## 10 §

*Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen*

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 3 ja 4 tai 6 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaikanaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitetun työllistymissuunnitelman laatimiseen, sen mukaiseen työvoimakoulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun tai työssäoppimiseen tai oma-aloitteeseen tai viranomaisaloitteeseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

## 10 luku

**Työsopimuksen päättämismenettely**

## 3 §

*Työnantajan selvitysvelvollisuus*

Ennen kuin työnantaja irtisanoo työsopimuksen 8 luvun 3 tai 6 §:n perusteella, työn-

antajan on selvitettävä irtisanottavalle työntekijälle irtisanomisen perusteet ja vaihtoehdot sekä työ- ja elinkeinotoimistolta saatavat työvoimapalvelut niin hyvissä ajoin kuin mahdollista. Jos työsopimus irtisanotaan 8 luvun 7 §:n perusteella, konkurssi- tai kuolinpesän on esitettävä selvitys irtisanomisen perusteesta työntekijöille niin pian kuin mahdollista. Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävästä kartoittaa tarvittavat työvoimapalvelut yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa.

## 5 §

*Työnantajan tiedottamisvelvollisuus työllistymissuunnitelmasta ja muutosturvalisästä*

Työnantajalla on 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan sekä oikeudesta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun muutosturvalisään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 7.

**Laki****julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 15 §:n 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, seuraavasti:

## 15 §

*Kansalliset kynnysarvot*

Tätä lakia ei sovelleta:

2) poiketen siitä, mitä 1 kohdassa palveluhankinnoista säädetään, liitteen B (ryhmä 25) mukaisiin terveydenhoito- ja sosiaalipalveluihin, sekä liitteen B mukaisiin koulutuspalveluihin, joita hankitaan julkisesta työvoima-

ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) 5 luvun 7 §:n mukaisesti yhteishankintana työnantajan kanssa, jos hankinnan ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähemmän kuin 100 000 euroa; sekä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 8.

**Laki****yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 49 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) 49 § seuraavasti:

## 49 §

*Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet*

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoitukseltaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisiin tai tuotannollisiin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstöryhmien edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä työ- ja elinkeinoviranomaisten kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aikataulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat

toimintaperiaatteet julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työhaun ja koulutuksen edistämiseksi.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

Työntekijän oikeudesta työllistymisvapaaan irtisanomisaikana säädetään työsopimuslain 7 luvun 12 §:ssä.

—————  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.

## 9.

**Laki****sosiaalisista yrityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sosiaalisista yrityksistä annetun lain (1351/2003) 1 ja 3 §, 4 §:n 1 momentin 3 kohta, 5 ja 6 § sekä 7 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 3 § osaksi laissa 409/2007 sekä 5 § laissa 409/2007, seuraavasti:

## 1 §

*Lain tarkoitus*

Tämän lain mukaiset sosiaaliset yritykset tarjoavat työntekomahdollisuuksia erityisesti henkilöille:

- 1) joiden vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä;
- 2) jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana tai jotka ovat olleet useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja jotka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella ovat rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan; tai
- 3) jotka ovat saaneet vähintään 500 päivältä työttömyysetuutta työttömyyden perusteella.

## 3 §

*Sosiaalisen yrityksen tukeminen*

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi valtion talousarvion rajoissa myöntää tukea sosiaalisen yrityksen perustamiseen ja sen toiminnan vakiinnuttamiseen, jos sosiaalisen yrityksen elinkeinotoiminnan nimenomaisena tavoitteena on työllistää heikossa työmarkkina-asemassa olevia. Tukea voidaan myöntää myös muulle yhteisölle tai säätiölle tässä laissa tarkoitettuna sosiaalisen yritystoiminnan edistämiseen ja kehittämiseen. Tuesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaaliselle yritykselle myönnettävästä palkkatuesta säädetään julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta ( /20 ) annetussa laissa.

## 4 §

*Rekisteröinti sosiaalisten yritysten rekisteriin*

Sosiaalisten yritysten rekisteriin rekisteröidään hakemuksesta kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:ssä tarkoitettu elinkeinotoimintaa harjoittava yhteisö ja säätiö sekä muu elinkeinonharjoittaja:

- 3) jonka palveluksessa olevista työntekijöistä on vähintään 30 prosenttia 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja henkilöitä tai yhteensä vähintään 30 prosenttia 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja ja muita 1 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä (työllistettyjen osuus); ja

## 5 §

*Työllistettyjen osuus*

Työllistettyjen osuuteen luetaan 1 §:ssä tarkoitettu henkilö ajan, jolta maksetaan palkkatukea työnantajalle hänen palkkauskustannuksiinsa.

Laskettaessa työllistettyjen osuutta 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun henkilöön rinnastetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d §:n 3 momentin mukaisessa työllistymistä tukevassa toiminnassa oleva vammainen, jonka työllistämiseksi kunta maksaa tukea työnantajalle.

Jos 1 §:ssä tarkoitetun henkilön palkkaus- kustannuksiin ei makseta palkkatukea, hänet luetaan työllistettyjen osuuteen ajan, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan hänelle palkkaa, 1 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu henkilö kuitenkin enintään vuoden ajan.

Vammaisen, jonka työllistämiseen työnantaja on saanut kunnalta tukea 2 momentissa tarkoitettulla perusteella, rinnastetaan tuen päättymisen jälkeen työllistettyjen osuutta laskettaessa 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun henkilöön ajan, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan hänelle palkkaa.

Työllistettyjen osuudessa tulee aina olla 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja työntekijöitä. Laskettaessa työllistettyjen osuutta otetaan huomioon työntekijät, joiden säännöllinen työaika on yli 75 prosenttia alan enimmäistyöajasta. Jos kyseessä on 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettu henkilö, työllistettyjen osuuteen luetaan kuitenkin työntekijät, joiden säännöllinen työaika on vähintään 50 prosenttia alan enimmäistyöajasta.

#### 6 §

##### *Sosiaalisten yritysten rekisteri ja talletettavat tiedot*

Sosiaalisten yritysten rekisteri on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän työnantajarekisteri.

Rekisteriin voidaan tallettaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tar-

koitettuina työnantajan toimintaa ja palvelutarvetta koskevina tietoina myös sellaiset tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät tiedot, joita ei ole talletettu työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista työvoima- ja yrityspalvelua varten, ja jotka eivät ole henkilötietoja.

Rekisteriin voidaan tallettaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 3 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina tietoina 5 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuna vammaisen työntekijän tunnustiedot mukaan lukien henkilötunnus sekä tiedot kunnan hänen työllistämisekseen myöntämästä ja maksamasta tuesta.

#### 7 §

##### *Poistaminen sosiaalisten yritysten rekisteristä*

Rekisteristä poistetaan rekisteröity:

2) jonka palveluksessa olevien työllistettyjen osuus on alentunut alle edellä säädetyn työllistettyjen osuuden, eikä rekisteröity kuuden kuukauden kuluessa ole palkannut 1 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä niin, että edellytys uudelleen täyttyy; tai

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 10.

**Laki****vuorotteluvapaalain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* vuorotteluvapaalain (1305/2002) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1127/2007, seuraavasti:

## 9 §

*Sijainen*

Sijaista palkattaessa on etusija annettava sellaiselle työ- ja elinkeinotoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle alle 25-vuotiaalle tai henkilölle, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana taikka korkeakoulu- tai ammattitutkinnon äskettäin suorittaneelle, jonka ammatitaito arvioidaan riittäväksi haettuun tehtävään. Työ- ja elinkeinoviranomaisen ja työnantajan on suoritettava arviointi yhteistyössä.

Jos haettuun tehtävään ei ole sopivaa edellä tarkoitettua työtöntä työnhakijaa, vuorotteluvapaasijaiseksi on mahdollisuuksien mukaan palkattava sijainen, jonka työnsaannin tarve on suurin ja jonka työllistymisedellytyksien voidaan arvioida parantuvan määräaikaisten työn avulla.

—————  
—————  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.



## 11.

**Laki****lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 § ja 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 § osaksi laeissa 1449/2007, 932/2011 ja 1138/2003 sekä 3 §:n 1 momentti laissa 1449/2007, seuraavasti:

## 2 §

*Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan työ- ja virkasuhteessa tehtävään työhön, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu ilman huoltajan läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa.

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös:

1) siviilipalveluslain (1446/2007) 1 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelusvelvollisen työpalveluun;

2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun työkokeiluun osallistuvan henkilön työhön työpaikalla;

3) perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun perhehoitajan antamaan perhehoitoon;

4) yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettuun palvelun tuottajaan;

5) yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuun palvelun tuottajaan; ja

6) perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelujen hankkimiseen.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin, jotka yhden vuoden aikana yhteensä kestävät enintään kolme kuukautta. Lisäksi siviilipalveluskeskus ei voi määrätä henkilöä tämän lain mukaisiin tehtäviin, jos henkilö ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

## 3 §

*Työnantajan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi*

Työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, johon kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran. Työnantajalla tarkoitetaan tässä laissa myös siviilipalveluslain 7 §:ssä tarkoitettua siviilipalveluskeskusta sekä työ- ja elinkeinoviranomaista, joka tekee työkokeilua koskevan sopimuksen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

**12.****Laki****rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 578/1995 ja 54/2006, seuraavasti:

47 luku  
**Työrikoksista**

6 §

*Työnvälityksen maksukiellon rikkominen*

Joka julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) 12 luvun 5 §:n 1 mo-

mentissa säädetyn työnvälityksen maksukiellon vastaisesti perii maksun henkilöasiakkaalta, on tuomittava *työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 13.

**Laki****työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 9 § seuraavasti:

## 9 §

*Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet*

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoitukseltaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstön edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä työ- ja elinkeinoviranomaisten kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työ- taikka virkaehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aika-

taulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhaun ja koulutuksen edistämisessä.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 14.

**Laki****tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 11 ja 13 kohta sekä 127 a §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat, 92 §:n 11 kohta laissa 1360/2002 ja 13 kohta laissa 946/2008 sekä 127 a §:n 3 momentti laissa 1218/2006, seuraavasti:

## 92 §

*Verovapaat sosiaalietuudet*

Veronalaista tuloa eivät ole:

11) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20) 10 luvun 1 ja 2 §:n nojalla työttömälle maksettavat kustannusten korvaukset ja 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettu kulukorvaus;

13) luonnollisen henkilön saama julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukainen palkkatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa;

## 127 a §

*Kotitalousvähennys*

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista palkkatukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai peruserannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta. Vähennystä myönnettäessä ei kuitenkaan oteta huomioon asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksia koskevan lain (1184/2005) mukaista pientalojen lämmitystapamuutoksiin myönnettävää energiaavustusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

15.

**Laki****nimikirjalain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* nimikirjalain (1010/1989) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §  
*Poikkeukset velvollisuudesta pitää nimikirjaa* palkatuista henkilöistä tai muissa tilapäisissä tehtävissä työskentelevistä virkamiehistä tai työntekijöistä ei tarvitse pitää nimikirjaa.

-----  
Asetuksella voidaan säätää, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitetuilla työllisyysmäärärahoilla

-----  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 16.

**Laki****ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) 1 §:n 3 ja 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentti laissa 1013/2005, seuraavasti:

## 1 §

*Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin*

-----  
 Työvoimakoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) säädetään.  
 -----

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammatillista aikuiskoulutusta voidaan järjestää omaehtoisena koulutuksena, henkilöstökoulutuksena ja työvoimakoulutuksena.

-----  
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.  
 -----

17.

**Laki****opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* opintotukilain (65/1994) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 792/2007, seuraavasti:

6 §

*Opintotuen saamisen rajoitukset*

Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

5) on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaisessa työvoimakoulutuksessa;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.

## 18.

**Laki****eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 14 §:n 1 momentin 10 kohta seuraavasti:

14 §

*Etuoikeutetut tulot*

/20 ) mukaista kulukorvausta tai muuta vastaavaa korvausta;

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa:

10) kustannusten korvauksia ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.



19.

**Laki****kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* kansaneläkelain (568/2007) 35 §:n 1 momentin 14 kohta seuraavasti:

35 §  
*Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeu-  
tetut tulot*

14) kustannusten korvauksia ja julkisesta  
työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaista kulukorvausta tai muuta vas-  
taavaa korvausta;

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona  
ei oteta huomioon lesken saamaa:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.

## 20.

**Laki****Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

*Ammatillisen kuntoutuksen järjestäminen*

työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ), työeläkelakien tai erityisopetusta koskevien säännösten perusteella.

Kansaneläkelaitoksella ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos ammatillinen kuntoutus on järjestetty julkisesta

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 21.

**Laki****sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1201/2009, seuraavasti:

8 luku

**Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha**

9 §

*Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen*

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilasvammalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla taikka jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeino-

toimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona henkilö on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla. Sitä vastoin aikaa, jolta vakuutettu on saanut kansaneläkelain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkelakien mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, ei rinnasteta 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013

## 22.

**Laki****kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 2 §:n 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1293/2002, ja  
*muutetaan* 1 §, 2 §:n 1 ja 6 kohta, 3 §:n 1 ja 2 momentti, 4 §, 5 §:n 4 momentti, 7 §, 8 §:n 1—3 momentti, 11 ja 12 § sekä 28 §:n 2 momentti,  
 sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 kohta laissa 1272/2009, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 8 §:n 3 momentti laissa 314/2010, 3 §:n 2 momentti laeissa 1293/2002 ja 314/2010, 4 § laeissa 1293/2002 ja 1296/2002, 7 § osaksi laissa 1293/1992, 8 §:n 1 momentti osaksi laissa 314/2010 ja 28 §:n 2 momentti laissa 1207/2009, seuraavasti:

## 1 §

*Lain tarkoitus*

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

## 2 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *aktivointisuunnitelmalla* pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jonka työ- ja elinkeinotoimisto ja kunta laativat yhdessä henkilön kanssa;

6) *kulukorvauksella* kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatuen saajalle työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:n

2 momentin nojalla maksettavaa päiväkoh-  
 taista korvausta;

## 3 §

*Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-ajan työttömyyspäivärahaa; taikka

3) jolle on tehty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu työnhakijan haastattelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

1) joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-kauden jälkeen saanut työttömyyden perusteella työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä; taikka

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuaan toimeentulotukeen.

#### 4 §

##### *Suhde muuhun lainsäädäntöön*

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään työmarkkinatukeen, kulukorvaukseen, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalaissa työmarkkinatuesta, kulukorvauksesta ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvalain mukaiseen työmarkkinatukeen tai kulukorvaukseen, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa työmarkkinatukea ja kulukorvausta, jollei tästä laista muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktivointisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982), julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ja kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

#### 5 §

##### *Aktivointisuunnitelman laatiminen*

Työ- ja elinkeinotoimiston tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että henkilön kanssa on tehty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:n mukainen työllistymissuunnitelma. Kunnan tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että työ- ja elinkeinotoimisto on tehnyt henkilön kanssa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:n mukaisen työllistymissuunnitelman tai että työ- ja elinkeinotoimisto on varannut tämän lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle henkilölle tilaisuuden julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun työnhakijan haastatteluun. Jos työllistymissuunnitelmaa ei ole voitu tehdä tai tilaisuutta työnhakijan haastatteluun varata sen johdosta, ettei henkilön työnhaku ole ollut voimassa, kunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin aktivointisuunnitelman laatimiseksi.

#### 7 §

##### *Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työ- ja elinkeinotoimisto*

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu se työ- ja elinkeinotoimisto, jonka toiminta-alueeseen kunta kuuluu.

#### 8 §

##### *Aktivointisuunnitelman sisältö*

Aktivointisuunnitelmaan merkitään:

1) henkilön koulutusta ja työuraa koskevat tiedot;

2) arvio aikaisempien julkisten työvoimapalvelujen vaikuttavuudesta;

3) arvio aikaisempien työllistymissuunnitelmien ja kunnan tekemien henkilöä koskevien suunnitelmien toteutumisesta; sekä

4) toimenpiteet, jotka voivat olla työtarjouksia, muita julkisia työvoimapalveluja, kuntouttavaa työtoimintaa, muita sosiaalipalveluja sekä terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluja.

Aktivointisuunnitelmaa laadittaessa on 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä ensiksi selvitettävä mahdollisuus tarjota työtä tai julkisia työvoimapalveluja. Suunnitelma voi näiden toimenpiteiden ohella sisältää myös työllistymismahdollisuuksia parantavia sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluja. Tarvittaessa voidaan aktivointisuunnitelmaa laadittaessa kuulla kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetun lain mukaista kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmää, jos asiakas antaa tähän suostumuksensa.

Jos työ- ja elinkeinotoimisto arvioi, ettei henkilölle voida viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tarjota työtä tai julkisia työvoimapalveluja, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttava työtoiminta.

#### 11 §

##### *Aktivointisuunnitelman oikeusvaikutukset*

Henkilöllä on oikeus aktivointisuunnitelmaan sisältyviin sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluihin ja toimenpiteisiin sen mukaisesti, kuin niitä koskevissa laeissa on erikseen säädetty. Suunnitelmassa yksi-

lödysti sovittuihin julkisiin työvoimapalveluihin henkilöllä on oikeus työ- ja elinkeinotoimiston käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

#### 12 §

##### *Oikeus salassa pidettäviin tietoihin ja aktivointisuunnitelman tallentaminen*

Aktivointisuunnitelman laatimiseen 5 §:n 1 momentin mukaisesti osallistuvilla ja suunnitelmaa laadittaessa asiantuntijoina 8 §:n 4 momentin mukaisesti käytettävillä henkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilöä koskevat välttämättömät tiedot. Aktivointisuunnitelma talletetaan kunnan sosiaalihuollon henkilökisteriin ja työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän henkilöasiakasrekisteriin.

#### 28 §

##### *Muutoksenhaku*

Haettaessa muutosta 24 §:ssä tarkoitettuun päätökseen noudatetaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 14 luvun 1 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

23.

## Laki

### aikuiskoulutustuesta annetun lain 11 §:n 13 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan aikuiskoulutustuesta  
annetun lain (1276/2000) 11 §:n 13 kohta,  
sellaisena kuin se on laissa 127/2010.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.

---

## 24.

**Laki****toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 10 §:n 3 momentin 1 kohta, 10 a §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 3 momentin 1 kohta laissa 1390/2010, 10 a §:n 1 momentti laissa 1274/2009 ja 11 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 583/2007, seuraavasti:

## 10 §

*Alennettu perusosa*

Perusosan suuruutta voidaan alentaa 1 momentissa säädettyä enemmän, kuitenkin yhteensä enintään 40 prosenttia:

1) jos henkilön toistuvasta 1 momentissa tarkoitettusta menettelystä on pääteltävissä, ettei hän halua ottaa vastaan työtä tai osallistua julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ), kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin; tai

## 10 a §

*Toimintaraha ja matkakorvaus*

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaiseen kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalle maksetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoite-

tun kulukorvauksen suuruinen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kulukorvausta.

## 11 §

*Huomioon otettavat tulot*

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua kulukorvausta sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaisista ylläpitokorvausta; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.



25.

**Laki****sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sotilasavustuslain (781/1993) 11 §:n 2 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 577/2007, seuraavasti:

## 11 §

*Huomioon otettavat tulot*

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

-----  
2 a) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaista kulukorvausta;  
-----

-----  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.  
-----

## 26.

**Laki****sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 585/2007, seuraavasti:

## 10 a §

*Päivähoitomaksun määräämisen perusteena  
 olevat tulot*

-----  
 Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukaista etuutta, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, potilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja mat-

kakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaista kulukorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

-----  
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.

27.

**Laki****työttömyyskassalain 26 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työttömyyskassalain (603/1984) 26 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1190/2009, seuraavasti:

26 §

*Osuudet hallintokuluista*

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan:

2) 0,35 prosenttia niistä kassan viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana maksamista työttömyyspäivärahoista, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitetuista vuorottelu-

korvauksista ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( ) 9 luvun 1 §:n mukaisista kulukorvauksista, joihin suoritetaan valtion osuus tai työttömyysvakuutusrahaston osuus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

## 28.

**Laki****sosiaalihuoltolain 29 e §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sosiaalihuoltolain (710/1982) 29 e §, sellaisena kuin se on laissa 584/2007, seuraavasti:

## 29 e §

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) mukaisia alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja ruokavaliokorvausta, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta,

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaista kulukorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

—————  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

—————  
Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2012

**Pääministeri**

**JYRKI KATAINEN**

Työministeri *Lauri Ihalainen*

*Liite  
Rinnakkaistekstit*

### 3.

## Laki

### työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 4 §:n 2 momentin 6 kohta ja 10 luvun 1 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 luvun 4 §:n 2 momentin 6 kohta laissa 1354/2007 ja 10 luvun 1 §:n 2 momentti laeissa 1188/2009 ja 1388/2010,  
*muutetaan* 1 luvun 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentin 10, 11 ja 14 kohta, 2 a luvun 5 §:n 2 momentin 3 kohta, 12 §:n 1—5 momentti, 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti ja 14 §:n 2 momentti, 3 luvun 2 § ja 4 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 4 momentti, 7 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 11 §, 6 luvun 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 ja 2 momentti sekä 8 §:n 3 momentti, 7 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentin 1 kohta, 10 luvun 2 §:n 2 ja 6 momentti sekä 3 ja 6 §, 11 luvun 2 §:n 4 momentin 11 ja 18 kohta, 13 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 9 § sekä 14 luvun 3 a §:n 2 momentti ja 3 d §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentin 10 kohta, 5 luvun 10 §:n 2 momentti sekä 11 luvun 2 §:n 4 momentin 11 ja 18 kohta laissa 313/2010, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 11 kohta ja 3 luvun 4 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 1354/2007, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 344/2009, 2 a luvun 5 §:n 2 momentin 3 kohta, 12 §:n 1—5 momentti, 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 5 luvun 11 § sekä 13 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 288/2012, 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 4 momentti ja 7 §:n 3 momentti, 6 luvun 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 ja 2 momentti ja 8 §:n 3 momentti, 7 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentin 1 kohta, 10 luvun 2 §:n 2 ja 6 momentti sekä 6 § sekä 14 luvun 3 a §:n 2 momentti ja 3 d §:n 1 momentti laissa 1188/2009, 10 luvun 3 § laissa 1388/2010, 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1053/2008 ja 13 luvun 9 § laeissa 1053/2008 ja 288/2012, sekä *lisätään* 1 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1354/2007, 344/2009, 1199/2009, 313/2010, 1388/2010, 764/2011, 1439/2011 ja 288/2012, uusi 15 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

1 luku

1 luku

#### **Yleiset säännökset**

#### **Yleiset säännökset**

3 §

3 §

*Etuuden saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet*

*Etuuden saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet*

Työnhakijalla on oikeus työllistymissuunni-

Työnhakijalla on oikeus työllistymissuun-

telmaan siten kuin julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetään.

nitelmaan siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 ) säädetään.

## 5 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *työllistymissuunnitelmalla* julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista työ- ja elinkeinotoimiston yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

11) *korkeimmalla korotetulla palkkatuella* julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua tukea;

14) *lomautukseen rinnastettavalla syyllä* työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua syytä tai työsopimuksen ehdon takia sekä työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 43 §:ssä, kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 9 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain (1166/1998) 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (1382/1995) 38 §:ssä tai valtion virkamieslain (750/1994) 40 §:ssä tarkoitettua syytä; ei kuitenkaan, jos keskeytymisen syynä on virkasuhteessa olevan kieltäytyminen hänen terveydentilaansa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka terveydentilaansa koskevien tietojen antamisesta.

## 5 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *työllistymissuunnitelmalla* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista työ- ja elinkeinotoimiston yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

11) *korkeimmalla korotetulla palkkatuella* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukea;

14) *lomautukseen rinnastettavalla syyllä* työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua syytä tai työsopimuksen ehdon takia sekä työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 43 §:ssä, kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 9 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain (1166/1998) 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (100/2012) 42 §:ssä tai valtion virkamieslain (750/1994) 40 §:ssä tarkoitettua syytä; ei kuitenkaan, jos keskeytymisen syynä on virkasuhteessa olevan kieltäytyminen hänen terveydentilaansa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka terveydentilaansa koskevien tietojen antamisesta;

15) *työllistymistä edistävällä palvelulla* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työnhakuvalmennusta, uravalmennusta, kokeilua, työvoimakoulutusta ja työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua, kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettua omaehtoista opiskelua ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua kuntouttavaa työtoimintaa.

## 2 a luku

**Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely**

## 5 §

*Pätevä syy työstä kieltäytymiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos:

3) työssä edellytetään *julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja* työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia;

## 12 §

*Työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytyminen ja palvelun keskeyttäminen*

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen 60 päivän ajalta palvelusta kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy:

1) *julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettua työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta;*

2) *julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettua työ- ja koulutuskokeilusta taikka mainitun lain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työkokeilusta tai työelämävalmennuksesta; tai*

3) *kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua kuntouttavasta työtoiminnasta.*

Edellytyksenä 1 momentin soveltamiselle on, että palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa taikka henkilö on omatoimisesti hakenut työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen.

Jos työnhakija omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle voida järjestää 1 momentissa mainittua työllistymistä edistävää palvelua, hänen katsotaan kieltäytyneen siitä.

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystään kes-

## 2 a luku

**Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely**

## 5 §

*Pätevä syy työstä kieltäytymiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos:

3) työssä edellytetään työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia;

## 12 §

*Työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytyminen ja palvelun keskeyttäminen*

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen 60 päivän ajalta palvelusta kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy *muusta työllistymistä edistävästä palvelusta kuin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta tai koutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettua omaehtoisesta opiskelusta.*

Edellytyksenä 1 momentin soveltamiselle on, että palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa taikka henkilö on omatoimisesti hakenut *työvoimakoulutukseen.*

Jos työnhakija omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle voida järjestää 1 momentissa *tarkoitettua* työllistymistä edistävää palvelua, hänen katsotaan kieltäytyneen siitä.

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystään kes-

keyttämään 1 momentissa mainitun työllistymistä edistävän palvelun, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta keskeyttämisestä lukien.

Jos henkilö on hakenut valittamalla muutosta työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen *julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 13 luvun 4 §:n mukaisesti valitusajan kuluessa*, ei ennen valitusasiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hänet olisi *tämän pykälän 4 momentissa* tarkoitettulla tavalla omasta syystään erotettu koulutuksesta.

## 13 §

*Pätevä syy työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa mainitusta työllistymistä edistävästä palvelusta ja keskeyttää palvelu, jos:

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta ja keskeyttää koulutus myös silloin, kun kyseisen ammattialan työ ei ole hänen terveydentilansa ja työkykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa tai henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo ei ole kohtuullisesti turvattu koulutuksen aikana. Henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, jos työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuden tasoihin etuuksiin.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa mainitusta työllistymistä edistävästä palvelusta tai keskeyttää palvelu myös muusta kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettusta syystä, jos syy on näihin rinnastettava.

## 14 §

*Toistuva työvoimapoliittisesti moitittava menettely*

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu, kun henkilö on yhteensä vähintään 12 kalenteri-

keyttämään 1 momentissa *tarkoitettun* työllistymistä edistävän palvelun, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta keskeyttämisestä lukien.

Jos henkilö on hakenut *oikaisua tai* valittamalla muutosta *työllistymistä edistävän palvelun* keskeyttämistä koskevaan päätökseen *eikä oikaisuvaatimusta tai valitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana*, ei ennen asiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 4 momentissa tarkoitettulla tavalla omasta syystään *joutunut keskeyttämään palvelun*.

## 13 §

*Pätevä syy työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa *tarkoitettusta* työllistymistä edistävästä palvelusta ja keskeyttää palvelu, jos:

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä *työvoimakoulutuksesta* ja keskeyttää koulutus myös silloin, kun kyseisen ammattialan työ ei ole hänen terveydentilansa ja työkykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa tai henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo ei ole kohtuullisesti turvattu koulutuksen aikana. Henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, jos työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuden tasoihin etuuksiin.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa *tarkoitettusta* työllistymistä edistävästä palvelusta tai keskeyttää palvelu myös muusta kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettusta syystä, jos syy on näihin rinnastettava.

## 14 §

*Toistuva työvoimapoliittisesti moitittava menettely*

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu, kun henkilö on yhteensä vähintään 12 kalenteri-



viikkoa:

- 1) ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä;
- 2) ollut julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettussa työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa;
- 3) ollut julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettussa työ- ja koulutuskokeilussa taikka mainitun lain 8 luvussa tarkoitettussa työkoikeilussa, työelämävalmennuksessa tai työharjoittelussa;
- 4) ollut kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettussa kuntouttavassa työtoiminnassa;
- 5) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja; tai
- 6) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä.

viikkoa:

- 1) ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä;
- 2) osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämiseen annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;
- 3) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja; tai
- 4) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä.

---

### 3 luku

#### **Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

##### 2 §

##### *Etuuspäivien määrä viikossa*

Työttömyysetuuspäivien ja työ-, omavastuu- ja korvauspäivien lukumäärä kunakin kalenteriviikkona saa olla yhteensä enintään viisi. Etuuspäivinä pidetään myös niitä päiviä, joilta henkilö saa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea tai joilta henkilön oikeus työttömyysetuuteen on evätty työvoimapolitiittisella perusteella taikka hänelle maksetun etuuden jaksottamisen vuoksi.

##### 4 §

##### *Estävät sosiaalietuudet*

---

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

- 4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea;

---

### 3 luku

#### **Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

##### 2 §

##### *Etuuspäivien määrä viikossa*

Työttömyysetuuspäivien ja työ-, omavastuu- ja korvauspäivien lukumäärä kunakin kalenteriviikkona saa olla yhteensä enintään viisi. Etuuspäivinä pidetään myös niitä päiviä, joilta henkilön oikeus työttömyysetuuteen on evätty työvoimapolitiittisella perusteella taikka hänelle maksetun etuuden jaksottamisen vuoksi.

##### 4 §

##### *Estävät sosiaalietuudet*

---

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

- 4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea; tai

5) joka saa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai työntekijän eläkelain (395/2006) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmetyskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; *tai*

6) *siltä ajalta, jolta hän saa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea.*

5) joka saa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai työntekijän eläkelain (395/2006) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmetyskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

*(kumotaan)*

## 5 luku

**Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset**

3 §

*Palkansaajan työssäoloehto*

Tarkastelujaksoa pidennetään myös ajalla, jota ei 4 §:n 4 momentin perusteella lueta työssäoloehtoon tai jona henkilö on *10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisessa* työllistymistä edistävässä palvelussa.

4 §

*Palkansaajan työssäoloehtoon luettava työ*

Laskettaessa 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon täyttymistä huomioon otetaan puolet niiden kalenteriviikkojen lukumäärästä, joina tehdyn työn palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut korkeinta korotettua palkkatukea *tai samalta ajalta työmarkkinatukea ja julkisesta työvoimapalvelusta annettussa laissa tarkoitettua työllistämistukea*. Työssäoloehtoon ei lueta työtä, jota henkilö on tehnyt osasairauspäivärahaa saadessaan. Työssäoloehtoon ei myöskään lueta aikaa, jolta henkilölle on maksettu työ- tai virkaehtosopimuksen perusteella alennettua sairausajan palkkaa.

## 5 luku

**Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset**

3 §

*Palkansaajan työssäoloehto*

Tarkastelujaksoa pidennetään myös ajalla, jota ei 4 §:n 4 momentin perusteella lueta työssäoloehtoon tai jona henkilö on työllistymistä edistävässä palvelussa.

4 §

*Palkansaajan työssäoloehtoon luettava työ*

Laskettaessa 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon täyttymistä huomioon otetaan puolet niiden kalenteriviikkojen lukumäärästä, joina tehdyn työn palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut korkeinta korotettua palkkatukea. Työssäoloehtoon ei lueta työtä, jota henkilö on tehnyt osasairauspäivärahaa saadessaan. Työssäoloehtoon ei myöskään lueta aikaa, jolta henkilölle on maksettu työ- tai virkaehtosopimuksen perusteella alennettua sairausajan palkkaa.

## 7 §

*Yrittäjän työssäoloehto*

Jos henkilö on työskennellyt osasairauspäivärahaa saadessaan tai on ollut 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisessa työllistymistä edistävissä palvelussa, tarkastelujaksoa pidennetään vastaavasti.

## 7 §

*Yrittäjän työssäoloehto*

Jos henkilö on työskennellyt osasairauspäivärahaa saadessaan tai on ollut työllistymistä edistävissä palvelussa, tarkastelujaksoa pidennetään vastaavasti.

## 10 §

*Työssäoloehdon voimassaolo*

Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloehdoton luettavassa työssä tai työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka on ollut 10 luvun 1 §:n 2 momentin 1–5 kohdassa tarkoitetussa työllistymistä edistävissä palvelussa tai on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Henkilöllä katsotaan olleen hyväksyttävä syy työmarkkinoilta poissaololle sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, apurahakauden, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

## 10 §

*Työssäoloehdon voimassaolo*

Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloehdoton luettavassa työssä tai työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka on ollut muussa työllistymistä edistävissä palvelussa kuin kuntouttavassa työtoiminnassa tai on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Henkilöllä katsotaan olleen hyväksyttävä syy työmarkkinoilta poissaololle sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, apurahakauden, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

## 11 §

*Työssäoloehto eräissä tilanteissa*

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturvasäätöasetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on ollut työssä tai julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitetussa työvoimapolitiisessa aikuiskoulutuksessa neljä viikkoa taikka opiskellut vastaavan ajan mainitun lain 9 luvussa tarkoitetulla tavalla.

## 11 §

*Työssäoloehto eräissä tilanteissa*

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturvasäätöasetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on ollut työssä tai julkisesta työvoima- ja yritys-palvelusta annetun lain 5 luvussa tarkoitetussa työvoimakoulutuksessa neljä viikkoa taikka opiskellut vastaavan ajan työttömyysetuudella tuettuja työnhakijan omaehtoisia opintoja mainitun lain 6 luvussa tarkoitetulla ta-

6 luku

**Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

3 b §

*Korotusosan ja korotetun ansio-osan maksaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen, 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisten työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

3 c §

*Muutosturvalisän ja muutosturvan ansio-osan maksamisen edellytykset*

Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan työnhakijalle:

1) joka kuuluu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 a luvun mukaisen muutosturvan piiriin;

2) jolla on voimassa oleva työllistymissuunnitelma tai työllistymissuunnitelmaa korvaava suunnitelma; ja

3) jolla on oikeus työttömyyspäivärahaan täytettyään palkansaajan työssäoloehdon.

Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen, 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisten työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

valla.

6 luku

**Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

3 b §

*Korotusosan ja korotetun ansio-osan maksaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

3 c §

*Muutosturvalisän ja muutosturvan ansio-osan maksamisen edellytykset*

Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan työnhakijalle:

1) joka kuuluu julkisesta työvoima- ja yrittäjäpalvelusta annetun lain 2 luvun 10 §:n mukaisesti muutosturvan piiriin;

2) jolla on voimassa oleva työllistymissuunnitelma tai työllistymissuunnitelmaa korvaava suunnitelma; ja

3) jolla on oikeus työttömyyspäivärahaan täytettyään palkansaajan työssäoloehdon.

Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Muutosturvalisää ja muutosturvan ansio-osaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

## 8 §

*Päivärahakauden alkaminen alusta*

Jos työnhakijan työssäoloehto on täyttynyt työssä, johon hänet on työllistetty julkisesta työvoimapaikasta annetun lain 7 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisen velvoitteen perusteella, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei määrätä uudelleen, ellei uusien tulotietojen perusteella määrätty palkka ole aiemmin määrättyä palkkaa suurempi.

## 7 luku

**Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**

## 1 §

*Oikeus työmarkkinatukeen*

Tuella palkatulla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen ajalta, jolta työnantajalle maksetaan korkeinta korotettua palkkatukea tai muuta julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa tarkoitettua palkkatukea, jota rahoitetaan mainitun lain 7 luvun 12 a §:n 2 momentin mukaisesti työmarkkinatukimäärärahoista.

## 3 §

*Oikeus työmarkkinatukeen matkaavustuksena*

Matka-avustusta ei myönnetä sellaisen työsuhteen perusteella, jonka palkkauskustannuksiin työnantajalle on myönnetty julkisesta työvoimapaikasta annetun lain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettua palkkatukea.

Poiketen 2 momentissa ja 1 §:n 2 momentissa säädetystä työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää matka-avustuksen, jos palkkatukea rahoitetaan julkisesta työvoimapaikasta an-

## 8 §

*Päivärahakauden alkaminen alusta*

Jos työnhakijan työssäoloehto on täyttynyt työssä, johon hänet on työllistetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisen velvoitteen perusteella, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei määrätä uudelleen, ellei uusien tulotietojen perusteella määrätty palkka ole aiemmin määrättyä palkkaa suurempi.

## 7 luku

**Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**

## 1 §

*Oikeus työmarkkinatukeen*

Tuella palkatulla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen ajalta, jolta työnantajalle maksetaan korkeinta korotettua palkkatukea tai muuta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua palkkatukea, jota rahoitetaan mainitun lain 12 luvun 9 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan taikka 3 momentin mukaisesti työmarkkinatukimäärärahoista.

## 3 §

*Oikeus työmarkkinatukeen matkaavustuksena*

Matka-avustusta ei myönnetä sellaisen työsuhteen perusteella, jonka palkkauskustannuksiin työnantajalle on myönnetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettua palkkatukea.

Poiketen 2 momentissa ja 1 §:n 2 momentissa säädetystä työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää matka-avustuksen, jos palkkatukea rahoitetaan julkisesta työvoima- ja yritys-

netun lain 7 luvun 12 a §:n 2 momentin mukaisesti työmarkkinatukimäärärahoista.

velusta annetun lain 12 luvun 9 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan taikka 3 momentin mukaisesti työmarkkinatukimäärärahoista.

## 5 §

*Oikeus työmarkkinatuen korotusosaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

Korotusosaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen, 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisten työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Korotusosaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

## 5 §

*Oikeus työmarkkinatuen korotusosaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

Korotusosaa maksetaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Korotusosaa maksetaan myös työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelmaa korvaavassa suunnitelmassa sovittujen työllistymistä edistävien palvelujen väliseltä ajalta, jos näiden palvelujen välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää.

## 8 §

*Työmarkkinatuki ilman tarveharkintaa*

Työmarkkinatuki myönnetään ilman tarveharkintaa siltä ajalta, jona henkilö osallistuu 10 luvussa tarkoitettuihin työllistymistä edistäviin palveluihin.

## 8 §

*Työmarkkinatuki ilman tarveharkintaa*

Työmarkkinatuki myönnetään ilman tarveharkintaa siltä ajalta, jona henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

## 9 §

*Osittainen työmarkkinatuki*

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta:

1) aikana, jona työnhakija osallistuu 10 luvussa tarkoitettuihin työllistymistä edistäviin palveluihin; tai

## 9 §

*Osittainen työmarkkinatuki*

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta:

1) aikana, jona työnhakija osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin; tai

## 10 luku

**Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset**

## 1 §

*Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

Työllistymistä edistävillä palveluilla tarkoitetaan:

- 1) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettua työvoimapoliittista aikuiskoulutusta;
- 2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvussa tarkoitettua omaehtoista opiskelua;
- 3) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työkokeilua, työelämävalmennusta ja työharjoittelua;
- 4) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettua työ- ja koulutuskokeilua;
- 5) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettua omaehtoista opiskelua;
- 6) kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua kuntouttavaa työtoimintaa.

## 2 §

*Työttömyysetuuteen oikeutettu*

Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilölle, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettuun työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää tämän lain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta työttömyysetuuteen opiskelun ajalta säädetään 5 §:ssä.

## 10 luku

**Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset**

## 1 §

*Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta*

(kumotaan)

## 2 §

*Työttömyysetuuteen oikeutettu*

Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilölle, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

Työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta työttömyysetuuteen opiskelun ajalta säädetään 5 §:ssä.

säädetään 5 §:ssä.

3 §

*Poissaolo työllistymistä edistävästä palvelusta*

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen 1 §:n 2 momentin 3, 4 ja 6 kohdassa tarkoitettujen työllistymistä edistävien palvelujen aikana niiltä päiviltä, joina hän ei osallistu palveluun, ellei poissaolo johdu:

- 1) työkyvyttömyydestä;
- 2) kerrallaan enintään neljän työpäivän ajalta alle 10-vuotiaan lapsen sairaudesta;
- 3) työhaastattelusta tai muusta tähän rinnastettavasta työllistymiseen liittyvästä syystä.

6 §

*Ylläpitokorvaus*

Matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta (**ylläpitokorvaus**) työllistymistä edistävään palveluun osallistuvalla työnhakijalle säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työttömyysetuutta saavalle maksetaan ylläpitokorvausta yhdeksän euroa kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettun aktivointisuunnitelman mukaiselta osallistumispäivältä.

11 luku

**Toimeenpanoa koskevat säännökset**

2 §

*Velvollisuus tietojen antamiseen*

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 11) 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettun työllistymistä edistävän palvelun päättyminen;

3 §

*Poissaolo työllistymistä edistävästä palvelusta*

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen *työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen, kokeilun ja kuntouttavan työtoiminnan* aikana niiltä päiviltä, joina hän ei osallistu palveluun, ellei poissaolo johdu:

- 1) työkyvyttömyydestä;
- 2) kerrallaan enintään neljän työpäivän ajalta alle 10-vuotiaan lapsen sairaudesta; tai
- 3) työhaastattelusta tai muusta tähän rinnastettavasta työllistymiseen liittyvästä syystä.

6 §

**Kulukorvaus**

Matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta työllistymistä edistävään palveluun osallistuvalla työnhakijalle säädetään julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työttömyysetuutta saavalle maksetaan *kulukorvausta* yhdeksän euroa kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettun aktivointisuunnitelman mukaiselta osallistumispäivältä.

11 luku

**Toimeenpanoa koskevat säännökset**

2 §

*Velvollisuus tietojen antamiseen*

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 11) työllistymistä edistävän palvelun päättyminen;



18) päivät, joina työttömyysetuuden saaja on osallistunut 10 luvun 1 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun.

18) päivät, joina työttömyysetuuden saaja on osallistunut *muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun.*

## 13 luku

**Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

## 1 §

*Oikeus tietojen saamiseen*

Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeino-toimistolla, työttömyyskassalla, työttömyys-turva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä; sekä
- 3) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta.

## 3 §

*Tietojen luovuttaminen*

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimaviranomaiselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista. *Työ- ja*

## 13 luku

**Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

## 1 §

*Oikeus tietojen saamiseen*

Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeino-toimistolla, työttömyyskassalla, työttömyys-turva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä; sekä
- 3) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta.

## 3 §

*Tietojen luovuttaminen*

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimaviranomaiselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

*elinkeinotoimistolla on vastaavasti oikeus luovuttaa tietoja työllisyyden edistämistokunnalle 11 luvun 4 §:n 6 momentissa tarkoitettun lausunnon antamiseksi.*

## 9 §

*Työttömyysturva-asiamiehen tiedonsaanti- ja läsnäolo-oikeus*

Työttömyysturva-asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta työ- ja elinkeinotoimistolta ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselta tiedot työvoimapolitiittisista lausunnoista siinä laajuudessa kuin asiamiehen tehtävät edellyttävät. Työttömyysturva-asiamies voi määrätä, että Kansaneläkelaitoksen, työttömyyskassan tai työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi työttömyysturva-asiamiehelle.

*Työttömyysturva-asiamiehellä on läsnäolo- ja puheoikeus te-toimikunnan kokouksessa te-toimikunnan käsitellessä työttömyysturva-asioita.*

## 14 luku

**Erinäisiä säännöksiä**

## 3 a §

*Työmarkkinatuen rahoitus*

Työmarkkinatuen 500 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen uudelleen oikeutetuksi työmarkkinatukeen. Edellä 10 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettu työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus, 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettu korotusosa sekä 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettu matka-avustus rahoitetaan kuitenkin aina valtion varoista, eikä niiden ajalta maksettua työmarkkinatukea lasketa mukaan työmarkkinatuen 500 maksupäivään.

## 9 §

*Työttömyysturva-asiamiehen tiedonsaanti- ja läsnäolo-oikeus*

Työttömyysturva-asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta työ- ja elinkeinotoimistolta ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselta tiedot työvoimapolitiittisista lausunnoista siinä laajuudessa kuin asiamiehen tehtävät edellyttävät. Työttömyysturva-asiamies voi määrätä, että Kansaneläkelaitoksen, työttömyyskassan tai työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi työttömyysturva-asiamiehelle.

## 14 luku

**Erinäisiä säännöksiä**

## 3 a §

*Työmarkkinatuen rahoitus*

Työmarkkinatuen 500 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen uudelleen oikeutetuksi työmarkkinatukeen. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettu työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus, 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettu korotusosa sekä 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettu matka-avustus rahoitetaan kuitenkin aina valtion varoista, eikä niiden ajalta maksettua työmarkkinatukea lasketa mukaan työmarkkinatuen 500 maksupäivään.

3 d §

*Muita rahoitusta koskevia säännöksiä*

Edellä 10 luvun 6 §:ssä ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:ssä tarkoitetut ylläpitokorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

---

3 d §

*Muita rahoitusta koskevia säännöksiä*

Edellä 10 luvun 6 §:ssä ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.*

*Henkilölle maksettavaan koulutustukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*

*Jos työnantajalle on maksettu tämän lain voimaan tullessa samalta ajalta työmarkkinatukea ja julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työllistämistukea, 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua palkansaajan työssäoloehdon täyttymistä laskettaessa otetaan huomioon puolet kyseisten kalenteriviikkojen lukumäärästä.*

*Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettuihin työllistymistä edistäviin palveluihin, jotka jatkuvat yhdenjaksoisesti tai jaksotettuina lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

---

## 4.

**Laki****kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 10 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 18 §:n 2 momentti, 21 §, 22 §:n 2 momentti, 25 §, 37 §:n 1 momentin 4 kohta, 40 ja 64 §, 70 §:n 3 momentti, 72 §:n 1 ja 2 momentti, 74 §:n 1 momentti, 75 §, 78 §:n 2 momentti ja 82 §:n 2 momentti sekä  
*lisätään* 13 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10§

10§

*Alkukartoituksen järjestäminen**Alkukartoituksen järjestäminen*

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa ( /20 ) *tarkoitettu työtön työnhakija*. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

12 §

12 §

*Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumissuunnitelman kesto**Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumissuunnitelman kesto*

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotou-

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija* tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös

tumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

## 13 §

*Kotoutumissuunnitelman laatiminen*

*Kotoutumissuunnitelmaan, jonka laatimiseen työ- ja elinkeinotoimisto osallistuu, sovelletaan lisäksi, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 7 §:ssä säädetään.*

## 18 §

*Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen*

Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. Työ- ja elinkeinotoimiston on tarkistettava kotoutumissuunnitelma julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä.

## 18 §

*Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen*

Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. Työ- ja elinkeinotoimiston on tarkistettava kotoutumissuunnitelma julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä.

## 21 §

*Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen ja maahanmuuttajan ohjaaminen koulutukseen*

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena siten kuin julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan.

Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun.

## 21 §

*Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen ja maahanmuuttajan ohjaaminen koulutukseen*

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan.

Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun.

Kunta voi sekä järjestää kotoutumiskoulu-

Kunta voi sekä järjestää kotoutumiskoulutusta että ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan joko järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun.

22 §

*Omaehtoisen opiskelun tukeminen*

Oikeudesta opiskelun ajalta maksettavaan ylläpitokorvaukseen säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvussa.

25 §

*Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun*

Omaehtoisesta opiskelusta sopimiseen, tukiaikaan, maahanmuuttajan velvollisuuksiin, opintojen seurantaan ja keskeytymiseen sekä maahanmuuttajan ja koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuuteen sovelletaan, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 4—9 §:ssä säädetään.

37 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

4) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaisesti työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi rekisteröityneiden maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;

40 §

*Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät*

tusta että ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan joko järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun.

22 §

*Omaehtoisen opiskelun tukeminen*

Oikeudesta opiskelun ajalta maksettavaan kulukorvaukseen säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvussa.

25 §

*Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun*

Omaehtoisesta opiskelusta sopimiseen, tukiaikaan, maahanmuuttajan velvollisuuksiin, opintojen seurantaan ja keskeytymiseen sekä maahanmuuttajan ja koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuuteen sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 4—9 §:ssä säädetään.

37 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

4) työvoimakoulutuksena toteuttavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;

40 §

*Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät*

Työ- ja elinkeinotoimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille sekä muista sille tässä laissa osoitetuista tehtävistä.

Työ- ja elinkeinotoimiston on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.

## 64 §

*Kokeilun suhde muuhun lainsäädäntöön*

Kokeilussa sovelletaan tämän lain, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain, lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973), lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996), perusopetuslain sekä julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) säännöksiä, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

## 70 §

*Kokeiluun osallistuvaa työ- ja elinkeinotoimistoa koskevat säännökset*

Työ- ja elinkeinotoimiston kokeilun aikana järjestämään kotoutumiskoulutukseen sovelletaan tätä lakia, jollei julkisesta työvoimapalvelusta annetusta laista muuta johdu.

## 72 §

*Kokeilun aikaisen kotoutumiskoulutuksen hankinta*

Kokeilussa voidaan poiketa julkisista hankinnoista annetun lain ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun työvoimapolitiittisen koulutuksen hankintaa koskevista säännöksistä siten, että työ- ja elinkeinotoimisto tai elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi hankkia kokeilun aikaista kotoutumiskoulutusta työvoimapolitiittisena koulutuksena 3 ja 4 momentissa säädetyin edellytyksin.

Kokeilussa voidaan poiketa julkisista hankinnoista annetun lain säännöksistä siten, että kunta tai elinkeino- liikenne- ja ympäristö-

Työ- ja elinkeinotoimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä *työnhakijana oleville* maahanmuuttajille sekä muista sille tässä laissa osoitetuista tehtävistä.

Työ- ja elinkeinotoimiston on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.

## 64 §

*Kokeilun suhde muuhun lainsäädäntöön*

Kokeilussa sovelletaan tämän lain, julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain, lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973), lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996), perusopetuslain sekä julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) säännöksiä, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

## 70 §

*Kokeiluun osallistuvaa työ- ja elinkeinotoimistoa koskevat säännökset*

Työ- ja elinkeinotoimiston kokeilun aikana järjestämään kotoutumiskoulutukseen sovelletaan tätä lakia, jollei julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetusta laista muuta johdu.

## 72 §

*Kokeilun aikaisen kotoutumiskoulutuksen hankinta*

Kokeilussa voidaan poiketa julkisista hankinnoista annetun lain ja julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 5 luvun *työvoimakoulutuksen* hankintaa koskevista säännöksistä siten, että työ- ja elinkeinotoimisto tai elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi hankkia kokeilun aikaista kotoutumiskoulutusta *työvoimakoulutuksena* 3 ja 4 momentissa säädetyin edellytyksin.

Kokeilussa voidaan poiketa julkisista hankinnoista annetun lain säännöksistä siten, että kunta tai elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi hankkia kokeilun aikaista muuta

keskus voi hankkia kokeilun aikaista muuta kuin työvoimapolitiittisena koulutuksena annettavaa kotoutumiskoulutusta 3 ja 4 momentissa säädetyin edellytyksin.

kuin *työvoimakoulutuksena* annettavaa kotoutumiskoulutusta 3 ja 4 momentissa säädetyin edellytyksin.

## 74 §

*Kokeilun aikaiseen kotoutumiskoulutukseen valinta*

Jos kokeilun aikainen kotoutumiskoulutus toteutetaan työvoimapolitiittisena koulutuksena, opiskelijavalinnasta vastaa työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinotoimisto ja koulutuksen järjestäjä yhdessä.

## 74 §

*Kokeilun aikaiseen kotoutumiskoulutukseen valinta*

Jos kokeilun aikainen kotoutumiskoulutus toteutetaan *työvoimakoulutuksena*, opiskelijavalinnasta vastaa työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinotoimisto ja koulutuksen järjestäjä yhdessä.

## 75 §

*Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikana*

Kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikaisiin opiskelijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan mitä julkisesta työvoimapolitiittisesta palvelusta annetun lain 6 luvun 8 §:ssä säädetään opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista työvoimapolitiittisen koulutuksen aikana. Opiskelijan säännöllistä opiskeluun osallistumista arvioitaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan yksilöllisen tilanteen mukainen mahdollisuus osallistua koulutukseen.

## 75 §

*Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikana*

Kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen aikaisiin opiskelijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan mitä julkisesta *työvoimapolitiittisesta palvelusta* annetun lain 5 luvun 4 §:ssä säädetään opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista *työvoimakoulutuksen* aikana. Opiskelijan säännöllistä opiskeluun osallistumista arvioitaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan yksilöllisen tilanteen mukainen mahdollisuus osallistua koulutukseen.

## 78 §

*Kokeilun aikaisen kotoutumistuen maksaminen*

Lisäksi kunta maksaa koulutuksen ajalta ylläpitokorvausta siten kuin julkisesta työvoimapolitiittisesta palvelusta annetun lain 10 luvussa ylläpitokorvauksesta säädetään.

## 78 §

*Kokeilun aikaisen kotoutumistuen maksaminen*

Lisäksi kunta maksaa koulutuksen ajalta *kulukorvausta* siten kuin julkisesta *työvoimapolitiittisesta palvelusta* annetun lain 9 luvussa *kulukorvauksesta* säädetään.

## 82 §

*Muutoksenhaku*

Muutoksenhausta työ- ja elinkeinotoimiston

## 82 §

*Muutoksenhaku*

Muutoksenhausta työ- ja elinkeinotoimisto-



*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaiseen päätökseen säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 13 luvussa.

ton julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain mukaiseen päätökseen säädetään julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 14 luvussa.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

## 5.

**Laki****työsopimuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 12 §:n 1 momentti sekä 9 luvun 3 §:n 1 momentti ja 3 b §, sellaisina kuin ne ovat laissa 456/2005, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

7 luku

7 luku

**Työsopimuksen irtisanomisperusteet****Työsopimuksen irtisanomisperusteet**

12 §

12 §

*Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen*

*Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen*

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 7 luvun 3 ja 4 tai 7 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaikanaan julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) tarkoitetun työllistymisohjelman laatimiseen, sen mukaiseen työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen, harjoitteluun ja työssäoppimiseen tai oma-aloitteeseen tai viranomaisaloitteeseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 7 luvun 3 ja 4 tai 7 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaikanaan julkisesta *työvoima- ja yritys-* palvelusta annetussa laissa ( /20 ) tarkoitetun *työllistymissuunnitelman* laatimiseen, sen mukaiseen *työvoimakoulutukseen ja siihen liittyvään* harjoitteluun *tai* työssäoppimiseen tai oma-aloitteeseen tai viranomaisaloitteeseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

9 luku

9 luku

**Työsopimuksen päättämismenettely****Työsopimuksen päättämismenettely**

3 §

3 §

*Työnantajan selvitysvelvollisuus*

*Työnantajan selvitysvelvollisuus*

Ennen kuin työnantaja irtisanoo työsopimuksen 7 luvun 3 tai 7 §:n perusteella, työnantajan on selvitettävä irtisanottavalle työntekijälle irtisanomisen perusteet ja vaihtoehdot sekä työvoimatoimistolta saatavat työvoimapaikat niin hyvissä ajoin kuin mahdollista.

Ennen kuin työnantaja irtisanoo työsopimuksen 7 luvun 3 tai 7 §:n perusteella, työnantajan on selvitettävä irtisanottavalle työntekijälle irtisanomisen perusteet ja vaihtoehdot sekä *työ- ja elinkeinotoimistolta* saatavat työvoimapaikat niin hyvissä ajoin kuin

Jos työsopimus irtisanotaan 7 luvun 8 §:n perusteella, konkurssi- tai kuolinpesän on esitettävä selvitys irtisanomisen perusteesta työntekijöille niin pian kuin mahdollista. Työvoimaviranomaisten tehtävästä kartoittaa tarvittavat työvoimapalvelut yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa.

mahdollista. Jos työsopimus irtisanotaan 7 luvun 8 §:n perusteella, konkurssi- tai kuolinpesän on esitettävä selvitys irtisanomisen perusteesta työntekijöille niin pian kuin mahdollista. *Työ- ja elinkeinotoimiston* tehtävästä kartoittaa tarvittavat työvoimapalvelut yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa säädetään julkisesta *työvoima- ja yrittäjäpalvelusta* annetussa laissa.

## 3 b §

*Työnantajan tiedottamisvelvollisuus työllistymisohjelmasta ja työllistymisohjelmallisästä*

Työnantajalla on 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistymisohjelmaan sekä oikeudesta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun työllistymisohjelmallisään.

## 3 b §

*Työnantajan tiedottamisvelvollisuus työllistymissuunnitelmasta ja muutosturvalisästä*

Työnantajalla on 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta *työvoima- ja yrittäjäpalvelusta* annetussa laissa tarkoitettuun *työllistymissuunnitelmaan* sekä oikeudesta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun *muutosturvalisään*.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.*

## 6.

**Laki****merityösopimuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* merityösopimuslain (756/2011) 8 luvun 10 §:n 1 momentti sekä 10 luvun 3 §:n 1 momentti ja 5 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

8 luku

8 luku

**Työsopimuksen irtisanomisperusteet****Työsopimuksen irtisanomisperusteet**

10 §

10 §

*Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen*

*Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen*

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 3 ja 4 tai 6 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaiканаan julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) tarkoitetun työllistymissuunnitelman laatimiseen, sen mukaiseen työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen, harjoitteluun ja työssäoppimiseen tai omaaloitteeseen tai viranomaisaloitteeseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 3 ja 4 tai 6 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaiканаan julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa ( /20 ) tarkoitetun työllistymissuunnitelman laatimiseen, sen mukaiseen *työvoimakoulutukseen ja siihen liittyvään* harjoitteluun tai työssäoppimiseen tai omaaloitteeseen tai viranomaisaloitteeseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

10 luku

10 luku

**Työsopimuksen päättämismenettely****Työsopimuksen päättämismenettely**

3 §

3 §

*Työnantajan selvitysvelvollisuus*

*Työnantajan selvitysvelvollisuus*

Ennen kuin työnantaja irtisanoo työsopimuksen 8 luvun 3 tai 6 §:n perusteella, työnantajan on selvitettävä irtisanottavalle työntekijälle irtisanomisen perusteet ja vaihtoehdot sekä työ- ja elinkeinotoimistolta saatavat työ-

Ennen kuin työnantaja irtisanoo työsopimuksen 8 luvun 3 tai 6 §:n perusteella, työnantajan on selvitettävä irtisanottavalle työntekijälle irtisanomisen perusteet ja vaihtoehdot sekä työ- ja elinkeinotoimistolta saatavat

voimapalvelut niin hyvissä ajoin kuin mahdollista. Jos työsopimus irtisanotaan 8 luvun 7 §:n perusteella, konkurssi- tai kuolinpesän on esitettävä selvitys irtisanomisen perusteesta työntekijöille niin pian kuin mahdollista. Työvoimaviranomaisten tehtävästä kartoittaa tarvittavat työvoimapalvelut yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa.

työvoimapalvelut niin hyvissä ajoin kuin mahdollista. Jos työsopimus irtisanotaan 8 luvun 7 §:n perusteella, konkurssi- tai kuolinpesän on esitettävä selvitys irtisanomisen perusteesta työntekijöille niin pian kuin mahdollista. *Työ- ja elinkeinotoimiston* tehtävästä kartoittaa tarvittavat työvoimapalvelut yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa säädetään julkisesta *työvoima- ja yrittäjäpalvelusta* annetussa laissa.

## 5 §

*Työnantajan tiedottamisvelvollisuus työllistymissuunnitelmasta ja muutosturvalisästä*

Työnantajalla on 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan sekä oikeudesta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun muutosturvalisään.

## 5 §

*Työnantajan tiedottamisvelvollisuus työllistymissuunnitelmasta ja muutosturvalisästä*

Työnantajalla on 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta *työvoima- ja yrittäjäpalvelusta* annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan sekä oikeudesta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun muutosturvalisään.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.*

## 7.

**Laki****julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 15 §:n 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

15 §

15 §

*Kansalliset kynnsarvot*

*Kansalliset kynnsarvot*

Tätä lakia ei sovelleta:

Tätä lakia ei sovelleta:

2) poiketen siitä, mitä 1 kohdassa palveluhankinnoista säädetään, liitteen B (ryhmä 25) mukaisiin terveydenhoito- ja sosiaalipalveluihin, sekä liitteen B mukaisiin koulutuspalveluihin, joita hankitaan julkisesta työvoimapa-  
 palvelusta annetun lain (1295/2002) 6 luvun 3 §:n mukaisesti yhteishankintana työnantajan kanssa, jos hankinnan ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähemmän kuin 100 000 euroa; sekä

2) poiketen siitä, mitä 1 kohdassa palveluhankinnoista säädetään, liitteen B (ryhmä 25) mukaisiin terveydenhoito- ja sosiaalipalveluihin, sekä liitteen B mukaisiin koulutuspalveluihin, joita hankitaan julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain ( /20 ) 5 luvun 7 §:n mukaisesti yhteishankintana työnantajan kanssa, jos hankinnan ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähemmän kuin 100 000 euroa; sekä

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.*

## 8.

**Laki****yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 49 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) 49 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

49 §

49 §

*Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet*

*Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet*

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoituksenaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstöryhmien edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aikataulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhaun ja koulutuksen edistämiseksi.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoituksenaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstöryhmien edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä *työ- ja elinkeinoviranomaisten* kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aikataulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa ( /20 ) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhaun ja koulutuksen edistämiseksi.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa tarkoitetuilla

Työntekijän oikeudesta työllistymisvapaa-  
seen irtisanomisaikana säädetään työsopimus-  
lain 7 luvun 12 §:ssä.

palveluilla.

Työntekijän oikeudesta työllistymisvapaa-  
seen irtisanomisaikana säädetään työsopi-  
muslain 7 luvun 12 §:ssä.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

---



## 9.

**Laki****sosiaalisista yrityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sosiaalisista yrityksistä annetun lain (1351/2003) 1 ja 3 §, 4 §:n 1 momentin 3 kohta, 5 ja 6 § sekä 7 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 3 § osaksi laissa 409/2007 sekä 5 § laissa 409/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain tarkoitus ja määritelmät**Lain tarkoitus*

Tämän lain mukaiset sosiaaliset yritykset tarjoavat työntekomahdollisuuksia erityisesti vajaakuntoisille ja pitkäaikaistyöttömille.

*Tässä laissa tarkoitetaan:*

1) *vajaakuntoisella työnhakijana ollutta työntekijää, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajavuuden takia;*

2) *pitkäaikaistyöttömällä työntekijää, joka ennen työsuhteen alkamista on ollut julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 tai 12 kohdassa tarkoitettu työtön työnhakija.*

Tämän lain mukaiset sosiaaliset yritykset tarjoavat työntekomahdollisuuksia erityisesti henkilöille:

1) *joiden vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä;*

2) *jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana tai jotka ovat olleet useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja jotka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella ovat rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan; tai*

3) *jotka ovat saaneet vähintään 500 päivältä työttömyysetuutta työttömyyden perusteella.*

3 §

3 §

*Sosiaalisen yrityksen tukeminen**Sosiaalisen yrityksen tukeminen*

Työvoimaviranomainen voi valtion talousarvion rajoissa myöntää tukea sosiaalisen yrityksen perustamiseen ja sen toiminnan vakiinnuttamiseen, jos sosiaalisen yrityksen elinkeinotoiminnan nimenomaisena tavoitteena on työllistää heikossa työmarkkina-  
 asemassa olevia. Tukea voidaan myöntää myös muulle yhteisölle tai säätiölle tässä laissa tarkoitetun sosiaalisen yritystoiminnan edistämiseen ja kehittämiseen. Tuesta sääde-

*Työ- ja elinkeinoviranomainen voi valtion talousarvion rajoissa myöntää tukea sosiaalisen yrityksen perustamiseen ja sen toiminnan vakiinnuttamiseen, jos sosiaalisen yrityksen elinkeinotoiminnan nimenomaisena tavoitteena on työllistää heikossa työmarkkina-  
 asemassa olevia. Tukea voidaan myöntää myös muulle yhteisölle tai säätiölle tässä laissa tarkoitetun sosiaalisen yritystoiminnan edistämiseen ja kehittämiseen. Tuesta sääde-*

tään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.  
Sosiaaliselle yritykselle myönnettävästä palkkatuesta säädetään julkisesta työvoimapa-  
palvelusta annetussa laissa.

tään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.  
Sosiaaliselle yritykselle myönnettävästä palkkatuesta säädetään julkisesta työvoima-  
ja yrityspalvelusta ( /20 ) annetussa laissa.

## 4 §

*Rekisteröinti sosiaalisten yritysten rekisteriin*

Sosiaalisten yritysten rekisteriin rekisteröi-  
dään hakemuksesta kaupparekisterilain  
(129/1979) 3 §:ssä tarkoitettu elinkeinotoi-  
mintaa harjoittava yhteisö ja säätiö sekä muu  
elinkeinonharjoittaja:

3) jonka palveluksessa olevista työnteki-  
jöstä on vähintään 30 prosenttia vajaakuntoi-  
sia tai yhteensä vähintään 30 prosenttia va-  
jaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä (*työllis-  
tettyjen osuus*); ja

## 4 §

*Rekisteröinti sosiaalisten yritysten rekisteriin*

Sosiaalisten yritysten rekisteriin rekisteröi-  
dään hakemuksesta kaupparekisterilain  
(129/1979) 3 §:ssä tarkoitettu elinkeinotoi-  
mintaa harjoittava yhteisö ja säätiö sekä muu  
elinkeinonharjoittaja:

3) jonka palveluksessa olevista työnteki-  
jöstä on vähintään 30 prosenttia *1 §:n 1 koh-  
dassa tarkoitettuja henkilöitä* tai yhteensä  
vähintään 30 prosenttia *1 §:n 1 kohdassa tar-  
koitettuja ja muita 1 §:ssä tarkoitettuja hen-  
kilöitä (työllistettyjen osuus)*; ja

## 5 §

*Työllistettyjen osuus*

Työllistettyjen osuuteen luetaan vajaakun-  
toinen ja pitkäaikaistyötön ajan, jolta makse-  
taan palkkatukea työnantajalle hänen palkka-  
uskustannuksiinsa.

Laskettaessa työllistettyjen osuutta vaja-  
akuntoiseen rinnastetaan sosiaalihuoltolain  
(710/1982) 27 d §:n 3 momentin mukaisessa  
työllistymistä tukevassa toiminnassa oleva  
vammainen, jonka työllistämiseksi kunta  
maksaa tukea työnantajalle.

Vajaakuntoinen tai pitkäaikaistyötön, jonka  
palkkauskustannuksiin ei makseta palkkatu-  
kea, luetaan työllistettyjen osuuteen ajan, jol-  
ta työnantaja on velvollinen maksamaan hän-  
nelle palkkaa, pitkäaikaistyötön kuitenkin  
enintään vuoden ajan.

Vammainen, jonka työllistämiseen työnan-  
taja on saanut kunnalta tukea 2 momentissa  
tarkoitettulla perusteella, rinnastetaan tuen  
päättymisen jälkeen työllistettyjen osuutta  
laskettaessa vajaakuntoiseen ajan, jolta työn-  
antaja on velvollinen maksamaan hänelle  
palkkaa.

## 5 §

*Työllistettyjen osuus*

Työllistettyjen osuuteen luetaan *1 §:ssä  
tarkoitettu henkilö* ajan, jolta maksetaan  
palkkatukea työnantajalle hänen palkkaus-  
kustannuksiinsa.

Laskettaessa työllistettyjen osuutta *1 §:n  
1 kohdassa tarkoitettuun henkilöön* rinnaste-  
taan sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d §:n  
3 momentin mukaisessa työllistymistä tuke-  
vassa toiminnassa oleva vammainen, jonka  
työllistämiseksi kunta maksaa tukea työnan-  
tajalle.

*Jos 1 §:ssä tarkoitettun henkilön palkkaus-  
kustannuksiin ei makseta palkkatukea, hänet*  
luetaan työllistettyjen osuuteen ajan, jolta  
työnantaja on velvollinen maksamaan hänelle  
palkkaa, *1 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu  
henkilö* kuitenkin enintään vuoden ajan.

Vammainen, jonka työllistämiseen työnan-  
taja on saanut kunnalta tukea 2 momentissa  
tarkoitettulla perusteella, rinnastetaan tuen  
päättymisen jälkeen työllistettyjen osuutta  
laskettaessa *1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun  
henkilöön* ajan, jolta työnantaja on velvolli-

Työllistettyjen osuudessa tulee aina olla 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja työntekijöitä. Laskettaessa työllistettyjen osuutta otetaan huomioon työntekijät, joiden säännöllinen työaika on yli 75 prosenttia alan enimmäistyöajasta. Vajaakuntoisista työllistettyjen osuuteen luetaan kuitenkin työntekijät, joiden säännöllinen työaika on vähintään 50 prosenttia alan enimmäistyöajasta.

nen maksamaan hänelle palkkaa.

Työllistettyjen osuudessa tulee aina olla 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja työntekijöitä. Laskettaessa työllistettyjen osuutta otetaan huomioon työntekijät, joiden säännöllinen työaika on yli 75 prosenttia alan enimmäistyöajasta. *Jos kyseessä on 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettu henkilö*, työllistettyjen osuuteen luetaan kuitenkin työntekijät, joiden säännöllinen työaika on vähintään 50 prosenttia alan enimmäistyöajasta.

## 6 §

*Sosiaalisten yritysten rekisteri ja talletettavat tiedot*

Sosiaalisten yritysten rekisteri on *työministeriön erikseen pitämä* työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain (1058/2002) 4 §:n 2 momentin mukainen työnantajarekisteri.

Rekisteriin voidaan tallettaa sanotun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuina työnantaja-asiakkaan kuvaustietoina myös sellaiset tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät tiedot, joita ei ole talletettu työhallinnon *asiakaspalvelun* tietojärjestelmään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista työnantajapalvelua varten, ja jotka eivät ole henkilötietoja.

Rekisteriin voidaan tallettaa työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina tietoina 5 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen vammaisen työntekijän tunnistetiedot mukaan lukien henkilötunnus sekä tiedot kunnan hänen työllistämisekseen myöntämästä ja maksamasta tuesta.

## 7 §

*Poistaminen sosiaalisten yritysten rekisteristä*

Rekisteristä poistetaan rekisteröity:

---

## 6 §

*Sosiaalisten yritysten rekisteri ja talletettavat tiedot*

Sosiaalisten yritysten rekisteri on *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 12 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu työ- ja elinkeinotoimiston *asiakastietojärjestelmän* työnantajarekisteri.

Rekisteriin voidaan tallettaa *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 13 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuina *työnantajan toimintaa ja palvelutarvetta koskevin* tietoina myös sellaiset tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät tiedot, joita ei ole talletettu työ- ja elinkeinotoimiston *asiakastietojärjestelmään* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista työvoima- ja yrityspalvelua varten, ja jotka eivät ole henkilötietoja.

Rekisteriin voidaan tallettaa *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 13 luvun 3 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuna tietoina 5 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen vammaisen työntekijän tunnistetiedot mukaan lukien henkilötunnus sekä tiedot kunnan hänen työllistämisekseen myöntämästä ja maksamasta tuesta.

## 7 §

*Poistaminen sosiaalisten yritysten rekisteristä*

Rekisteristä poistetaan rekisteröity:

---

2) jonka palveluksessa olevien työllistettyjen osuus on alentunut alle edellä säädetyn työllistettyjen osuuden, eikä rekisteröity kuuden kuukauden kuluessa ole palkannut vajaa-kuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä niin, että edellytys uudelleen täyttyy; tai

---

2) jonka palveluksessa olevien työllistettyjen osuus on alentunut alle edellä säädetyn työllistettyjen osuuden, eikä rekisteröity kuuden kuukauden kuluessa ole palkannut *1 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä* niin, että edellytys uudelleen täyttyy; tai

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.*

---

## 10.

**Laki****vuorotteluvapaalain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* vuorotteluvapaalain (1305/2002) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1127/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

9 §

9 §

*Sijainen*

*Sijainen*

Sijaista palkattaessa on etusija annettava sellaiselle työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle *julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa* tarkoitetulle nuorelle tai 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle *pitkäaikaistyöttömälle* taikka korkeakoulu- tai ammattitutkinnon äskettäin suorittaneelle, jonka ammattitaito arvioidaan riittäväksi haettuun tehtävään. Työvoimaviranomaisen ja työnantajan on suoritettava arviointi yhteistyössä. Jos haettuun tehtävään ei ole sopivaa edellä tarkoitettua työtöntä työnhakijaa, vuorotteluvapaasijaiseksi on mahdollisuuksien mukaan palkattava sijainen, jonka työnsaannin tarve on suurin ja jonka työllistymisedellytyksien voidaan parantuvan määräaikaisen työn avulla.

Sijaista palkattaessa on etusija annettava sellaiselle *työ- ja elinkeinotoimistossa* työttömänä työnhakijana olevalle *alle 25-vuotiaalle* tai *henkilölle, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana* taikka korkeakoulu- tai ammattitutkinnon äskettäin suorittaneelle, jonka ammattitaito arvioidaan riittäväksi haettuun tehtävään. *Työ- ja elinkeinoviranomaisen* ja työnantajan on suoritettava arviointi yhteistyössä. Jos haettuun tehtävään ei ole sopivaa edellä tarkoitettua työtöntä työnhakijaa, vuorotteluvapaasijaiseksi on mahdollisuuksien mukaan palkattava sijainen, jonka työnsaannin tarve on suurin ja jonka työllistymisedellytyksien voidaan arvioida parantuvan määräaikaisen työn avulla.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.*

## 11.

## Laki

## lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 § ja 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 § osaksi laeissa 1449/2007, 932/2011 ja 1138/2003 sekä 3 §:n 1 momentti laissa 1449/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

## 2 §

*Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan työ- ja virkasuhteessa tehtävään työhön, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu ilman huoltajan läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa.

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädettyin edellytyksin myös:

1) siviilipalveluslain (1446/2007) 1 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelusvelvollisen työpalveluun;

2) *työllisyyslaissa (275/1987) tarkoitetun työelämävalmennuksessa olevan henkilön työhön työpaikalla;*

3) *työmarkkinatuesta annetussa laissa (1542/1993) tarkoitetun työharjoittelijan ja työelämävalmennuksessa olevan henkilön työhön työpaikalla;*

4) *työvoimapalvelulaissa (1005/1993) tarkoitetun henkilön työhön työkokeilussa työpaikalla;*

5) perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun perhehoitajan antamaan perhehoitoon;

6) yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettuun palvelun tuottajaan;

*Ehdotus*

## 2 §

*Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan työ- ja virkasuhteessa tehtävään työhön, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu ilman huoltajan läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa.

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädettyin edellytyksin myös:

1) siviilipalveluslain (1446/2007) 1 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelusvelvollisen työpalveluun;

2) *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun työkokeiluun osallistuvan henkilön työhön työpaikalla;*

3) perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun perhehoitajan antamaan perhehoitoon;

4) yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettuun palvelun tuottajaan;

5) yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuun palvelun tuottajaan; ja

6) perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelujen hankkimiseen.

7) yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuun palvelun tuottajaan; ja

8) perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuna aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelujen hankkimiseen.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin, jotka yhden vuoden aikana yhteensä kestävät enintään kolme kuukautta. Lisäksi siviilipalveluskeskus ei voi määrätä henkilöä tämän lain mukaisiin tehtäviin *eikä työvoimaviranomaisen voi tehdä työkokeilua, työelämävalmennusta tai työharjoittelua koskevaa sopimusta tässä laissa tarkoitetuista tehtävistä*, jos henkilö ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

## 3 §

*Työnantajan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi*

Työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, johon kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran. Työnantajalla tarkoitetaan tässä laissa myös siviilipalveluslain 7 §:ssä tarkoitettua siviilipalveluskeskusta sekä työvoimaviranomaista, joka tekee *työharjoittelua, työelämävalmennusta ja työkokeilua* koskevan sopimuksen.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin, jotka yhden vuoden aikana yhteensä kestävät enintään kolme kuukautta. Lisäksi siviilipalveluskeskus ei voi määrätä henkilöä tämän lain mukaisiin tehtäviin, jos henkilö ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

## 3 §

*Työnantajan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi*

Työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, johon kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran. Työnantajalla tarkoitetaan tässä laissa myös siviilipalveluslain 7 §:ssä tarkoitettua siviilipalveluskeskusta sekä *työ- ja elinkeinoviranomaista*, joka tekee työkokeilua koskevan sopimuksen.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.*

## 12.

**Laki****rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 578/1995 ja 54/2006, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

47 luku

**Työrikoksista**

6 §

*Työnvälitysrikos*

Joka perii maksun *työllistymiseen suoranaisesti tähtäävistä työnvälityspalveluista* henkilöasiakkaalta *tai työnvälityksestä merenkuljoille*, on tuomittava *työnvälitysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

*Ehdotus*

47 luku

**Työrikoksista**

6 §

***Työnvälityksen maksukiellon rikkominen***

Joka *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) 12 luvun 5 §:n 1 momentissa säädetyn työnvälityksen maksukiellon vastaisesti* perii maksun henkilöasiakkaalta, on tuomittava ***työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta*** sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*



## 13.

**Laki****työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 9 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

## 9 §

*Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet*

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoitukseltaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstön edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työ- taikka virkaehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aika- taulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhaun ja koulutuksen edistämisessä.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työl-

*Ehdotus*

## 9 §

*Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet*

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoitukseltaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstön edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä *työ- ja elinkeinoviranomaisten* kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työ- taikka virkaehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aika- taulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa ( /20 ) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhaun ja koulutuksen edistämisessä.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muu-

listymistään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

hun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

\_\_\_\_\_

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

\_\_\_\_\_

## 14.

**Laki****tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 11 ja 13 kohta sekä 127 a §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat, 92 §:n 11 kohta laissa 1360/2002 ja 13 kohta laissa 946/2008 sekä 127 a §:n 3 momentti laissa 1218/2006, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

92 §

92 §

*Verovapaat sosiaalietuudet**Verovapaat sosiaalietuudet*

Veronalaista tuloa eivät ole:

Veronalaista tuloa eivät ole:

11) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) nojalla työttömälle *tai vammaiselle* maksettavat *työvoimapalveluihin liittyvät* kustannusten korvaukset sekä saman lain 10 luvun 3 ja 6 §:ssä tarkoitettu ylläpitokorvaus ja 10 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettut etuudet;

11) julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain ( /20 ) 10 luvun 1 ja 2 §:n nojalla työttömälle maksettavat kustannusten korvaukset ja 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettu *kulukorvaus*;

13) luonnollisen henkilön saama julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukainen palkkatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa;

13) luonnollisen henkilön saama julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain mukainen palkkatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa;

127 a §

127 a §

*Kotitalousvähennys**Kotitalousvähennys*

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista palkkatukea *tai väliaikaisesta työntantajan matalapalkkatuesta annetussa laissa*

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea *tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain mukaista palkkatukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai pe-

(1078/2005) tarkoitettua tukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusrasparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta. Vähennystä myönnettäessä ei kuitenkaan oteta huomioon asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksia koskevan lain (1184/2005) mukaista pientalojen lämmitystapamuutoksiin myönnettävää energia-avustusta.

---

rusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta. Vähennystä myönnettäessä ei kuitenkaan oteta huomioon asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksia koskevan lain (1184/2005) mukaista pientalojen lämmitystapamuutoksiin myönnettävää energia-avustusta.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

---

## 15.

**Laki****nimikirjalain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan nimikirjalain (1010/1989) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

3 §

3 §

*Poikkeukset velvollisuudesta pitää nimikirjaa*

*Poikkeukset velvollisuudesta pitää nimikirjaa*

-----  
Asetuksella voidaan säätää, että työllisyyslaissa (275/87) tarkoitetuilla työllisyysmäärärahoilla palkatuista henkilöistä tai muissa tilapäisissä tehtävissä työskentelevistä virkamiehistä tai työntekijöistä ei tarvitse pitää nimikirjaa.

-----  
Asetuksella voidaan säätää, että *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20 )* tarkoitetuilla työllisyysmäärärahoilla palkatuista henkilöistä tai muissa tilapäisissä tehtävissä työskentelevistä virkamiehistä tai työntekijöistä ei tarvitse pitää nimikirjaa.

-----  
*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

## 16.

**Laki****ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) 1 §:n 3 ja 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentti laissa 1013/2005, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

1 §

1 §

*Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin*

*Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin*

-----  
 Työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetään.

-----  
 Työvoimakoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ( /20) säädetään.

-----  
 Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammatillista aikuiskoulutusta voidaan järjestää omaehtoisena koulutuksena, henkilöstökoulutuksena ja työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena.

-----  
 Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammatillista aikuiskoulutusta voidaan järjestää omaehtoisena koulutuksena, henkilöstökoulutuksena ja työvoimakoulutuksena.

-----  
 -----  
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.  
 -----

17.

**Laki****opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* opintotukilain (65/1994) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa  
 792/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Opintotuen saamisen rajoitukset**Opintotuen saamisen rajoitukset*

Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

-----  
 5) on julkisesta työvoimapalvelusta annetun  
 lain (1295/2002) mukaisessa koulutuksessa;  
 -----

-----  
 5) on julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelus-*  
*ta* annetun lain ( /20 ) mukaisessa *työvoima-*  
*koulutuksessa*;  
 -----

-----  
*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-*  
*kuuta 2013.*  
 -----

## 18.

**Laki****eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 14 §:n 1 momentin 10 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

14 §

14 §

*Etuoikeutetut tulot*

*Etuoikeutetut tulot*

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolionsa:

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolionsa:

10) kustannusten korvauksia ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

10) kustannusten korvauksia ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20) mukaista *kulukorvausta* tai muuta vastaavaa *korvausta*;

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*



## 19.

**Laki****kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* kansaneläkelain (568/2007) 35 §:n 1 momentin 14 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

35 §

35 §

*Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeu-  
 tetut tulot*

*Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeu-  
 tetut tulot*

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona  
 ei oteta huomioon lesken saamaa:

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona  
 ei oteta huomioon lesken saamaa:

14) kustannusten korvauksia ja julkisesta  
 työvoimapalvelusta annetun lain mukaista yl-  
 läpitolukorvausta tai muuta vastaavaa ylläpito-  
 korvausta;

14) kustannusten korvauksia ja julkisesta  
 työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain  
 (/20) mukaista *kulukorvausta* tai muuta vas-  
 taavaa *korvausta*;

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.*

## 20.

**Laki****Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

6 §

6 §

*Ammatillisen kuntoutuksen järjestäminen*

*Ammatillisen kuntoutuksen järjestäminen*

-----  
 Kansaneläkelaitoksella ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos ammatillinen kuntoutus on järjestetty julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002), työeläkelakien tai erityisopetusta koskevien säännösten perusteella.  
 -----

-----  
 Kansaneläkelaitoksella ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos ammatillinen kuntoutus on järjestetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ), työeläkelakien tai erityisopetusta koskevien säännösten perusteella.  
 -----

-----  
*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.*  
 -----

## 21.

**Laki****sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1201/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

8 luku

8 luku

**Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha**

**Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha**

9 §

9 §

*Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen*

*Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen*

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilasvammalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla taikka jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaiseen toimenpiteeseen tai mainitun lain 9 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona henkilö on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla. Sitä vastoin aikaa, jolta vakuutettu on saanut kansaneläkelain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkelakien mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, ei rinnasteta 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilasvammalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla taikka jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain ( /20 ) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona henkilö on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla. Sitä vastoin aikaa, jolta vakuutettu on saanut kansaneläkelain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkelakien mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, ei rinnasteta 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

## 22.

**Laki****kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
kumotaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 2 §:n 10 kohta, sellaisena  
kuin se on laissa 1293/2002, ja  
muutetaan 1 §, 2 §:n 1 ja 6 kohta, 3 §:n 1 ja 2 momentti, 4 §, 5 §:n 4 momentti, 7 §, 8 §:n  
1—3 momentti, 11 ja 12 § sekä 28 §:n 2 momentti,  
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 kohta laissa 1272/2009, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 4 moment-  
ti ja 8 §:n 3 momentti laissa 314/2010, 3 §:n 2 momentti laeissa 1293/2002 ja 314/2010, 4 §  
laeissa 1293/2002 ja 1296/2002, 7 § osaksi laissa 1293/1992, 8 §:n 1 momentti osaksi laissa  
314/2010 ja 28 §:n 2 momentti laissa 1207/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

1 §

*Lain tarkoitus*

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja *muuhun* työhallinnon tarjoamaan työllistymistä edistävään toimenpiteeseen. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

2 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *aktivointisuunnitelmalla* pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jonka työvoimatoimisto ja kunta laativat yhdessä henkilön kanssa;

6) *ylläpitokorvauksella* kuntouttavaan työto-

*Ehdotus*

1 §

*Lain tarkoitus*

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja *työ- ja elinkeinoviranomaisen* tarjoamaan *julkiseen työvoimapalveluun*. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

2 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *aktivointisuunnitelmalla* pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jonka *työ- ja elinkeinotoimisto* ja kunta laativat yhdessä henkilön kanssa;

6) *kulukorvauksella* kuntouttavaan työtoi-

toimintaan osallistuvalla työmarkkinatuen saajalla työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla maksettavaa päiväkohtaista korvausta;

mintaan osallistuvalla työmarkkinatuen saajalle työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla maksettavaa päiväkohtaista korvausta;

10) **työllistymistä edistävillä toimenpiteillä julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 4 ja 6–8 luvuissa tarkoitettuja palveluita ja toimenpiteitä; sekä**

(10) kohta kumotaan)

## 3 §

## Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-ajan työttömyyspäivärahaa; taikka

3) jolle on tehty julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettu työnhakijan haastattelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

1) joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-ajan jälkeen saanut työttömyyden perusteella työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä; taikka

## 3 §

## Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (120) 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-ajan työttömyyspäivärahaa; taikka

3) jolle on tehty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu työnhakijan haastattelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

1) joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-ajan jälkeen saanut työttömyyden perusteella työmarkkinatukea vähintään 180 päi-

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuun toimeentulotukeen.

vältä; taikka

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuun toimeentulotukeen.

## 4 §

*Suhde muuhun lainsäädäntöön*

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään työmarkkinatukeen, ylläpitokorvaukseen, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalaissa työmarkkinatuesta, ylläpitokorvauksesta ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvalain mukaiseen työmarkkinatukeen tai ylläpitokorvaukseen, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa työmarkkinatukea ja ylläpitokorvausta, jollei tästä laista muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktivointisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982), julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) ja kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/1991) säädetään.

## 5 §

*Aktivointisuunnitelman laatiminen*

Työ- ja elinkeinotoimiston tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että henkilön kanssa on tehty julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 3 §:n mukainen työllistymissuunnitelma. Kunnan tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että työ- ja elinkeinotoimisto on tehnyt henkilön kanssa julkisesta työvoimapalvelusta annetun

## 4 §

*Suhde muuhun lainsäädäntöön*

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään työmarkkinatukeen, *kulukorvaukseen*, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalaissa työmarkkinatuesta, *kulukorvauksesta* ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvalain mukaiseen työmarkkinatukeen tai *kulukorvaukseen*, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa työmarkkinatukea ja *kulukorvausta*, jollei tästä laista muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktivointisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982), julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa ja kuntoutuksen *asiakasyhteistyöstä* annetussa laissa (497/2003) säädetään.

## 5 §

*Aktivointisuunnitelman laatiminen*

Työ- ja elinkeinotoimiston tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että henkilön kanssa on tehty julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 2 luvun 6 §:n mukainen työllistymissuunnitelma. Kunnan tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että työ- ja elinkeinotoimisto on tehnyt henkilön kanssa julkisesta *työvoima- ja*

lain 5 luvun 3 §:n mukaisen työllistymissuunnitelman tai että työ- ja elinkeinotoimisto on varannut tämän lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle henkilölle tilaisuuden julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun työnhakijan haastatteluun. Jos työllistymissuunnitelmaa ei ole voitu tehdä tai tilaisuutta työnhakijan haastatteluun varata sen johdosta, ettei henkilö ole ollut rekisteröitynä työttömäksi työnhakijaksi, kunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin aktivointisuunnitelman laatimiseksi.

*yrityspalvelusta* annetun lain 2 luvun 6 §:n mukaisen työllistymissuunnitelman tai että työ- ja elinkeinotoimisto on varannut tämän lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle henkilölle tilaisuuden julkisesta *työvoimaja yrityspalvelusta* annetun lain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun työnhakijan haastatteluun. Jos työllistymissuunnitelmaa ei ole voitu tehdä tai tilaisuutta työnhakijan haastatteluun varata sen johdosta, ettei *henkilön työnhaku ole ollut voimassa*, kunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin aktivointisuunnitelman laatimiseksi.

## 7 §

*Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työvoimatoimisto*

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu se työvoimatoimisto, jonka toiminta-alueeseen kunta kuuluu.

*Jos henkilöä ei ole rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi 1 momentissa mainitussa työvoimatoimistossa, häntä koskevat työnhakijatiedot siirretään työvoimaviranomaisten välillä sen estämättä, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.*

## 8 §

*Aktivointisuunnitelman sisältö*

Aktivointisuunnitelmaan merkitään:

- 1) henkilön koulutusta ja työuraa koskevat tiedot;
- 2) arvio aikaisempien työllistymistä edistävien toimenpiteiden vaikuttavuudesta;
- 3) arvio aikaisempien työllistymissuunnitelmien ja kunnan tekemien henkilöä koskevien suunnitelmien toteutumisesta; sekä
- 4) toimenpiteet, jotka voivat olla työtarjouksia, työllistymistä edistäviä toimenpiteitä, kuntouttavaa työtoimintaa, muita sosiaalipalveluja sekä terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluja.

Aktivointisuunnitelmaa laadittaessa on 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä ensiksi selvitettävä mahdollisuus tarjota työtä

## 7 §

*Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työ- ja elinkeinotoimisto*

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu se *työ- ja elinkeinotoimisto*, jonka toiminta-alueeseen kunta kuuluu.

## 8 §

*Aktivointisuunnitelman sisältö*

Aktivointisuunnitelmaan merkitään:

- 1) henkilön koulutusta ja työuraa koskevat tiedot;
- 2) arvio aikaisempien *julkisten työvoimapalvelujen* vaikuttavuudesta;
- 3) arvio aikaisempien työllistymissuunnitelmien ja kunnan tekemien henkilöä koskevien suunnitelmien toteutumisesta; sekä
- 4) toimenpiteet, jotka voivat olla työtarjouksia, *muuta julkisia työvoimapalveluja*, kuntouttavaa työtoimintaa, muita sosiaalipalveluja sekä terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluja.

Aktivointisuunnitelmaa laadittaessa on 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä ensiksi selvitettävä mahdollisuus tarjota työtä

tai työllistymistä edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma voi näiden toimenpiteiden ohella sisältää myös työllistymismahdollisuuksia parantavia sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluja. Tarvittaessa voidaan aktivointisuunnitelmaa laadittaessa kuulla kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetun lain mukaista kuntoutuksen *asiakaspalvelun* yhteistyöryhmää, jos asiakas antaa tähän suostumuksensa.

Jos työ- ja elinkeinotoimisto arvioi, ettei henkilölle voida viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tarjota työtä tai työllistymistä edistäviä toimenpiteitä, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttava työtoiminta.

tai *julkisia työvoimapalveluja*. Suunnitelma voi näiden toimenpiteiden ohella sisältää myös työllistymismahdollisuuksia parantavia sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluja. Tarvittaessa voidaan aktivointisuunnitelmaa laadittaessa kuulla kuntoutuksen *asiakasyhteistyöstä* annetun lain mukaista kuntoutuksen *asiakasyhteistyöryhmää*, jos asiakas antaa tähän suostumuksensa.

Jos työ- ja elinkeinotoimisto arvioi, ettei henkilölle voida viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tarjota työtä tai *julkisia työvoimapalveluja*, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttava työtoiminta.

## 11 §

*Aktivointisuunnitelman oikeusvaikutukset*

Henkilöllä on oikeus aktivointisuunnitelmaan sisältyviin sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluihin ja toimenpiteisiin sen mukaisesti, kuin niitä koskevissa laeissa on erikseen säädetty. Suunnitelmassa yksilöidysti sovittuihin työttömän työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin henkilöllä on oikeus työvoimatoimiston käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

## 12 §

*Oikeus salassa pidettäviin tietoihin ja aktivointisuunnitelman tallentaminen*

Aktivointisuunnitelman laatimiseen 5 §:n 1 momentin mukaisesti osallistuvilla ja suunnitelmaa laadittaessa asiantuntijoina 8 §:n 4 momentin mukaisesti käytettävillä henkilöillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilöä koskevat välttämättömät tiedot. Aktivointisuunnitelma talletetaan kunnan sosiaalihuollon henkilökisteriin ja työvoimapalvelujen henkilökisteriin.

## 11 §

*Aktivointisuunnitelman oikeusvaikutukset*

Henkilöllä on oikeus aktivointisuunnitelmaan sisältyviin sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluihin ja toimenpiteisiin sen mukaisesti, kuin niitä koskevissa laeissa on erikseen säädetty. Suunnitelmassa yksilöidysti sovittuihin *julkisiin työvoimapalveluihin* henkilöllä on oikeus *työ- ja elinkeinotoimiston* käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

## 12 §

*Oikeus salassa pidettäviin tietoihin ja aktivointisuunnitelman tallentaminen*

Aktivointisuunnitelman laatimiseen 5 §:n 1 momentin mukaisesti osallistuvilla ja suunnitelmaa laadittaessa asiantuntijoina 8 §:n 4 momentin mukaisesti käytettävillä henkilöillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilöä koskevat välttämättömät tiedot. Aktivointisuunnitelma talletetaan kunnan sosiaalihuollon henkilökisteriin ja *työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän henkilöasiakasrekisteriin*.



28 §

*Muutoksenhaku*

---

Muutoksenhakuun 24 §:n mukaan tehtävän päätöksen osalta sovelletaan, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 13 luvun 1 §:ssä *työllistämistukea koskevista päätöksistä* säädetään.

28 §

*Muutoksenhaku*

---

*Haettaessa muutosta 24 §:ssä tarkoitettuun päätökseen noudatetaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 14 luvun 1 §:ssä säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.*

---

## 24.

**Laki****toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 10 §:n 3 momentin 1 kohta, 10 a §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 3 momentin 1 kohta laissa 1390/2010, 10 a §:n 1 momentti laissa 1274/2009 ja 11 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 583/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Alennettu perusosa**Alennettu perusosa*

Perusosan suuruutta voidaan alentaa 1 momentissa säädettyä enemmän, kuitenkin yhteensä enintään 40 prosenttia:

1) jos henkilön toistuvasta 1 momentissa tarkoitettua menettelyä on pääteltävissä, ettei hän halua ottaa vastaan työtä tai osallistua julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa (1295/2002), kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin; tai

Perusosan suuruutta voidaan alentaa 1 momentissa säädettyä enemmän, kuitenkin yhteensä enintään 40 prosenttia:

1) jos henkilön toistuvasta 1 momentissa tarkoitettua menettelyä on pääteltävissä, ettei hän halua ottaa vastaan työtä tai osallistua julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetussa laissa ( /20 ), kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin; tai

10 a §

10 a §

*Toimintaraha ja matkakorvaus**Toimintaraha ja matkakorvaus*

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaiseen kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalle maksetaan julkisesta työvoimapaikasta annetun lain 10 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ylläpitokorvauksen suuruinen toimintaraha osallistumispäivää kohti. *Toimintaraha maksetaan korotettuna noudattaen, mitä työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalle maksettavan korotetun ylläpitokorvauksen määrästä ja saamisedellytyksistä säädetään julkisesta työvoimapaikasta an-*

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaiseen kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalle maksetaan julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain 9 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun *kulukorvauksen* suuruinen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua *kulukorvausta*.

Voimassa oleva laki

netun lain 10 luvun 3 §:n 2 momentissa. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua ylläpitokorvausta.

11 §

*Huomioon otettavat tulot*

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua ylläpitokorvausta sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta; eikä

11 §

*Huomioon otettavat tulot*

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua *kulukorvausta* sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta; eikä

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

## 25.

**Laki****sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sotilasavustuslain (781/1993) 11 §:n 2 a kohta, sellaisena kuin se on laissa  
 577/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

11 §

11 §

*Huomioon otettavat tulot*

*Huomioon otettavat tulot*

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

2 a) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta;

2 a) *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain ( /20 ) mukaista *kulukorvausta*;

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
 kuuta 2013.*

## 26.

**Laki****sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 585/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

10 a §

10 a §

*Päivähoitomaksun määräämisen perusteena  
 ovat tulot*

*Päivähoitomaksun määräämisen perusteena  
 ovat tulot*

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukaista etuutta, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukaista etuutta, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain ( /20 ) mukaista *kulukorvausta*, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.*

27.

**Laki****työttömyyskassalain 26 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työttömyyskassalain (603/1984) 26 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1190/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

26 §

*Osuudet hallintokuluista*

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan:

2) 0,35 prosenttia niistä kassan viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana maksamista työttömyyspäivärahoista, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitetuista vuorottelukorvauksista ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:n mukaisista ylläpitokorvauksista, joihin suoritetaan valtion osuus tai työttömyysvakuutusrahaston osuus.

*Ehdotus*

26 §

*Osuudet hallintokuluista*

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan:

2) 0,35 prosenttia niistä kassan viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana maksamista työttömyyspäivärahoista, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitetuista vuorottelukorvauksista ja julkisesta *työvoima- ja yritys-* palvelusta annetun lain ( /20 ) 9 luvun 1 §:n mukaisista *kulukorvauksista*, joihin suoritetaan valtion osuus tai työttömyysvakuutusrahaston osuus.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*

28.

**Laki****sosiaalihuoltolain 29 e §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sosiaalihuoltolain (710/1982) 29 e §, sellaisena kuin se on laissa 584/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

29 e §

29 e §

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) mukaisia alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja ruokavaliokorvausta, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoitoja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) mukaisia alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja ruokavaliokorvausta, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoitoja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta *työvoima- ja yrityspalvelusta* annetun lain ( /20 ) mukaista *kulukorvausta*, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2013.*